

IISALMEN KAUPUNGIN

TILINPÄÄTÖS

VUODELTA 2016

KH 27.3.2017

Sisällysluettelo

1	Tilinpäätöksen sisältö	4
2	Toimintakertomus	6
2.1	Kaupungin hallinto vuonna 2016	8
2.2	Yleinen taloudellinen tilanne	9
2.3	Oman talousalueen kehitys	13
2.4	Iisalmen kaupungin toiminnan ja talouden kehitys	15
2.5	Olellaiset toiminnassa tapahtuneet muutokset	21
2.6	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	21
2.7	Iisalmen kaupungin henkilöstö	22
2.8	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	23
3	Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	24
4	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus (sis.vesilaitos)	26
4.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen (1 000 € sis. vesilaitos)	26
4.2	Toiminnan rahoitus	28
4.3	Rahoitusasema ja sen muutokset (sis. vesilaitos)	31
4.4	Kokonaistulot ja –menot (ei sis. vesilaitosta)	33
5	Iisalmi-konsernin toiminta ja talous	33
5.1	Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi	39
5.2	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	39
5.3	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	40
5.4	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	41
6	Tilikauden tuloksen käsittely	44
6.1	Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	45
7	Iisalmen kaupungin strategian toteutuminen 2016	45
8	Talousarvion toteutuminen	48
9	Käyttötalouden toteutuminen lautakunnittain	49
9.1	Keskusvaalilautakunta	49
9.2	Tarkastuslautakunta	49
9.3	Kaupunginhallitus	51
9.4	Maaseutuhallinnon yhteislautakunta	75
9.5	Koulutuslautakunta	77
9.6	Kulttuurilautakunta	89
9.7	Vapaa-aikalautakunta	98
9.8	Tekninen lautakunta	108
9.9	Rakennuslautakunta	117
9.10	Jätehuoltolautakunta	119
9.11	Investointiosan toteutumisvertailu	121
9.12	Tuloslaskelman toteutumisvertailu (ei sis. vesilaitosta)	124
9.13	Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu (ei sis. vesilaitosta)	127
9.14	Yhteenvedo valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	128

9.15	Käyttötalouden ta:n ja ta-muutosten toteutumisvertailun yhdistelmä	130
10	Tuloslaskelma	133
11	Rahoituslaskelma	134
12	Tase (eliminoitu sis. vesilaitos)	135
13	Konsernituloslaskelma	136
14	Konsernitase	137
15	Konsernin rahoituslaskelma, 1000 €	138
16	Tilinpäätöksen liitetiedot	140
16.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	140
16.2	Tuloslaskelman liitetiedot	142
16.3	Tasetta koskevat liitetiedot	143
16.4	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	147
16.5	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	149
16.6	Liikelaitoksen tilinpäätöslaskelmat	150
16.7	Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	154
	Iisalmen Vesi –liikelaitos	160
17	Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista	189
18	Tilinpäätöksen allekirjoitus	190

1 Tilinpäätöksen sisältö

Kuntalain 113 §:n ja 114 §:n mukaan kunnan ja kuntayhtymän on sisällytettävä tilinpäätökseensä tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma, niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Lisäksi kunnan, jolla on määräämisvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös.

Kuntalain 112 §:n perusteella kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan kuntalain ja soveltuvin osin kirjanpitolain säännöksiä. Kirjanpitolain säännösten soveltamisesta antaa ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaosto. Sen antamat ohjeet kuuluvat kirjanpitolain (1336/97) 3 §:n edellyttämän hyvän kirjanpitotavan lähteisiin kunnan ja kuntayhtymän kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä.

Kuntalain mukaan kunnan tilinpäätös on laadittava tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastus on suoritettava toukokuun loppuun mennessä, jonka jälkeen tilinpäätös on saatettava valtuuston käsiteltäväksi tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä.

Kaupungin tilinpäätös ja siihen sisältyvät asiakirjat ovat julkisia sen jälkeen, kun kaupunginhallituksen jäsenet ja kaupunginjohtaja ovat allekirjoittaneet tilinpäätöksen (JulkL 6 § 2. k.). Julkisia ovat tuloslaskelman, rahoituslaskelman, taseen ja niiden liitetietojen lisäksi myös tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt siltä osin kuin ne eivät sisällä salassa pidettäviä tietoja (JulkL 24 §).

Tilinpäätös muodostaa seuraavan kokonaisuuden:

Toimintakertomus	Muut tilinpäätösasiakirjat:
Tuloslaskelma	Tase-erittelyt
Rahoituslaskelma	Liitetietojen erittelyt
Tase	Kaupungin
Konsernitilinpäätös	liikelaitosten erillistilinpäätökset
Liitetiedot	Tilikartta
Eriytetyt tilinpäätökset	Kirjaussuunnitelma
Tilinpäätöksen allekirjoitus	Menetelmäkuvaus
Tilinpäätösmerkintä	
Luettelot ja selvitykset	

Talousarvion toteutumisvertailu esitetään toimintakertomuksessa. Liitetiedoissa esitetään kaupungin ja kaupunkikonsernin liitetiedot.

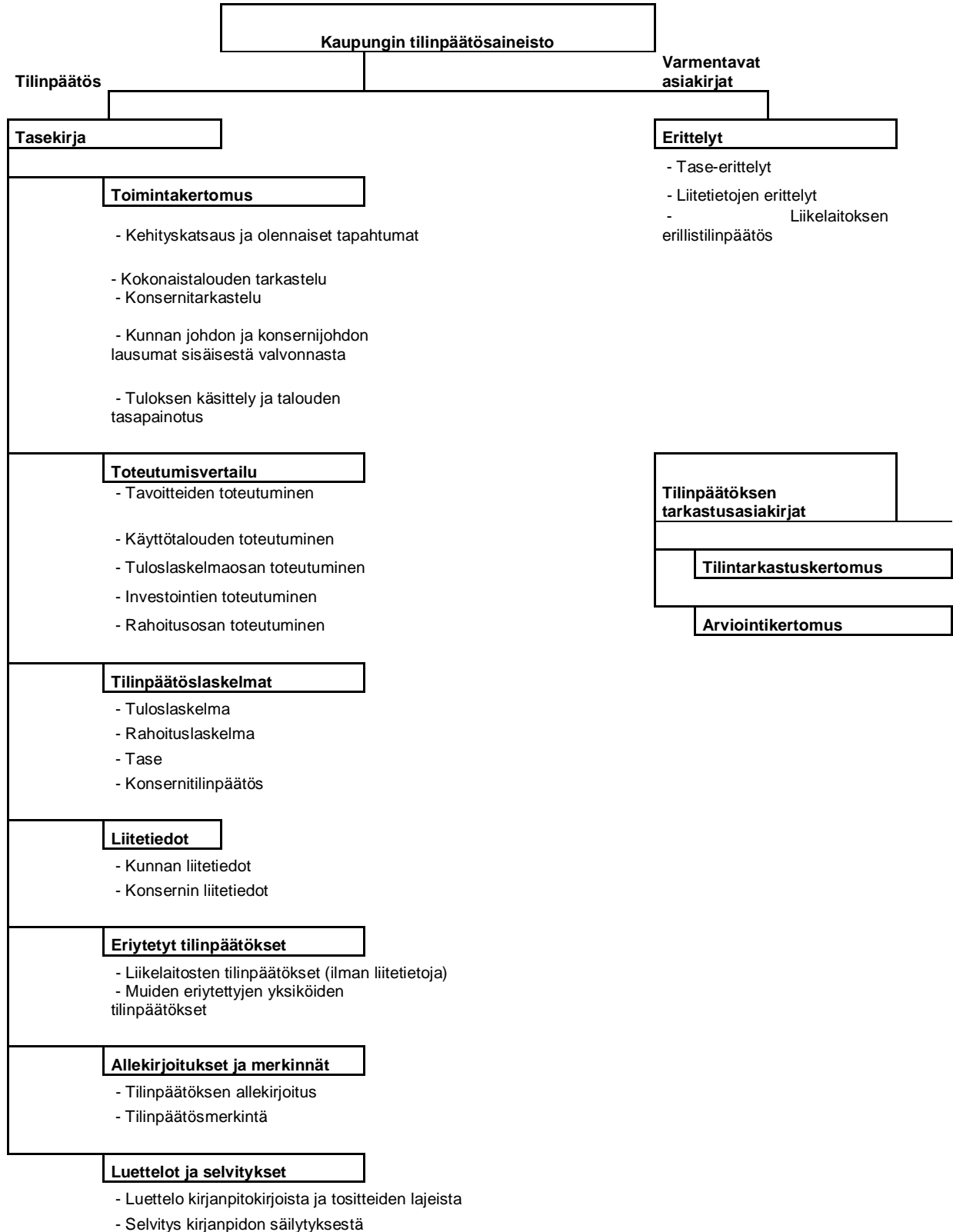
Toimintakertomus on osa kaupungin tilinpäätöstä. Toimintakertomuksessa on annettava tietoja sellaisista kaupungin talouteen ja konsernitaseeseen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa tuloslaskelmassa tai taseessa. Toimintakertomukseen sisällytettävän kaupungin johdon selonteko kaupungin sisäisen valvonnan tilasta ja olennaisimmista kehitystarpeista. Konsernijohdon tulee tehdä vastaava selonteko konsernin osalta.

Kuntalain 115 §:n mukaan, mikäli kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää, on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä kaupungissa on selvittää valtuuston hyväksymien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Toiminnalliset ja taloudelliset

tavoitteet hyväksytään kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa. Talousarvion toteutumisvertailu on siten olennainen osa toimintakertomusta.

Henkilöstöhallinto on laatinut henkilöstötilinpäätöksen, josta on laadittu erillinen asiakirja. Henkilöstötilinpäätös tuodaan omiana asianaan kaupunginhallituksen ja valtuuston käsittelyyn.

2 Toimintakertomus

Kaupunginjohtajan katsaus

Iisalmen kaupungin vuoden 2016 tilinpäätös on ylijäämäinen 1,7 milj. euroa. Tilinpäätös on selkeästi parempi kuin osavuosikatsauksen yhteydessä syksyllä 2016 arvioitiin. Hallittu menokehitys, kasvaneet valtionosuudet ja ennakoimattomat tuloerät pitivät kaupungin tilinpäätöksen ylijäämäisenä, vaikka verotulot olivat 2,7 milj. euroa pienemmät kuin vuotta aikaisemmin. Viime vuoden vuosikate 7,8 milj. euroa on 0,8 milj. euroa pienempi kuin vuotta aiemmin. Kaupungin lainamäärä kasvoi 10,9 milj. eurolla ja asukaskohtainen velka oli viime vuoden lopussa 2 153 euroa.

Kaupungin oman toiminnan osalta viime vuosi oli toiminnallisesti ja taloudellisesti kohtuullinen. Toimintamenot laskivat hieman edellisvuoteen verrattuna ja henkilöstökulut toteutuivat -1,6 prosenttia pienempinä kuin talousarviossa oli arvioitu. Toimintatuotot laskivat 1,6 milj. euroa. Merkittävin poikkeama alkuperäiseen talousarvioon verrattuna oli erikois-sairaanhoidon tarvittu 0,7 milj. euron lisämääräraha. Kokonaisuutena palvelutarpeet pystyttiin täyttämään sekä palvelut tuotettiin ja järjestettiin hyvällä tasolla.

Merkittävimpiä investointeja olivat Kangaslammin, Kauppi-Heikin ja Kirkonsalmen koulujen uudisrakennus- ja peruskorjauskohteet sekä terveyskeskuksen saneerauksen jatkaminen. Kaupungin kokonaisinvestointimäärä oli viime vuonna historiallisen korkea 18 milj. euroa (netto). Maankäytön kehittämisen puolelta tärkeä panostus oli pitkään valmistellun ydinkeskustan asemakaavan hyväksyminen valtuustossa yksimielisesti. Kaava avaa keskeisten kortteleiden sekä torin ja linja-autoaseman alueen kehittämiseen uusia mahdollisuuksia yhä kaupunki-maisemman liike- ja asuinkeskustan luomiseksi.

Työttömien määrän kehityksessä tapahtui loppuvuoden aikana vihdoin käänne parempaan suuntaan. Kaupungin työvoimasta oli joulukuussa 2016 työttömänä 14,6 %, mikä tarkoittaa että työttömiä oli 252 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Muutos on merkittävä. Vuoden 2016 työttömyysasteen keskiarvo oli 14,8 %. Kaupungin työttömyys on sekä ammatti- että ikärakennesyistä miehiin painottuvaa. Nuorten työttömyys on pysynyt tilanteeseen nähden kohtuullisen hyvin hallinnassa. Kokonaisuutena työllisyyden edistämässä avainasemassa ovat yritykset. Loppuvuoden aikana muutamat yritykset kertoivat kuitenkin kohtaanto-ongelmista rekrytoinneissa; avoimiin työpaikkoihin ei saada aina hakijoita. Nämä ongelmat on otettava kaupungissa vakavasti ja *By Iisalmi* brändityön avulla kehitetään kaupungin tunnettavuutta yhdessä yritysten ja oppilaitosten kanssa.

Väestönkehityksen osa-alueet ovat luonnollisen väestönlisäys, kuntien välinen nettomuutto ja nettomaahanmuutto. Syntyvyyden taso on Iisalmissa hivenen laskenut, mutta on edelleen yli 209 syntyneen lapsen tasolla. Poismuutto sekä syntyvyyden ja kuolleisuuden välinen erotus ovat selittävät tekijät kaupungin väestön vähenemisessä. Viime vuonna väestön väheneminen jatkui 180 henkilöllä. Kuntien välisessä muuttoliikkeessä 74 prosenttia muuttajista on alle 35-vuotiaita. Nettomaahanmuuton osalta Iisalmi sai lisäystä 37 uuden asukkaan verran. Kaupungin asukasluku oli viime vuoden lopussa 21 767 asukasta. Kokonaisuutena Ylä-Savon seutukunta menetti viime vuonna 623 asukasta ja seutukunnan väestömäärä oli vuoden lopussa 55 058.

Kaupungin organisaatiouudistuksen valmistelu vietiin läpi suunnitellussa aikataulussa. Kaupungin järjestämät palvelut on organisoitu kolmeen toimialaan: tekniseen, sivistys- ja hyvinvointi- sekä elinvoima- ja konsernipalvelut toimialaan. Elinvoima- ja konsernipalvelut tuottaa tukipalvelut koko organisaatiolle. Kaupungin uudella toimintamallilla tavoitellaan vaikuttavampia ja kustannustehokkaampia palveluita. Kyse ei ole vain organisaatorakenteen muutoksesta vaan samalla toimintatapojen uudistamisesta. Organisaatiouudistuksen yhteydessä järjesteltiin elinvoimayksikön alle työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut. Kuntien vastuu työttömänä olevien henkilöiden aktivoimisesta ja työllistymisestä on kasvanut. Kaupungin

elinvoimayksikön kautta kootaan resurssit yhteen kehittämään vaikuttavampaa elinkeino- ja työllisyyspolitiikan hoitoa.

Vuoden 2016 positiivisen tuloksen ja koko valtuustokauden neljän ylijäämäisen vuoden avittamina meillä on hyvät edellytykset jatkaa päämäärätietoista kehittämistyötä. Aktiivisen ja vaikuttavan elinkeinopolitiikan ohella tarvitsemme uusia toimenpiteitä työllistymismahdollisuuksien lisäämiseksi. Kaupungin käyttötalouden pitäminen vakaana edellyttää jatkossakin menokehityksen hallintaa ja tuottavuutta parantavien toimien toteuttamista. Samalla varaudumme jo riittävän aikaisin maakuntaudistuksen mukanaan tuomiin talousvaikutuksiin.

Kiitos kaupungin henkilöstölle hyvin tehdystä työstä ja päätöksentekijöille hyvistä päätöksistä Iisalmen parhaaksi vuonna 2016!

Jarmo Ronkainen
kaupunginjohtaja

2.1 Kaupungin hallinto vuonna 2016

Kaupunginvaltuusto: 43 valtuutettua
 pj. Pirjo Rytönen
 I vpj. Jouni Toppinen
 II vpj. Anne Roponen

Kaupunginvaltuuston paikkajakauma:

Keskusta	17
Kokoomus	8
Vasemmistoliitto	6
SDP	5
Perussuomalaiset	3
Kristillisdemokraatit	2
Vihreät	2

Kaupunginhallitus: 11 jäsentä
 pj. Antti Sarvela
 I vpj. Iivo Polvi
 II vpj. Kyösti Kauppinen

Kaupunginjohtaja: Jarmo Ronkainen

Palvelukeskukset / johtajat:

Hallinto- ja elinkeinopalvelut / Esa Laukkanen
 Sivistyspalvelukeskus / Kirsi-Tiina Ikonen
 Tekninen keskus / Juhani Räisänen
 Vapaa-aikapalvelukeskus / Pekka Partanen

Tilivelvolliset määritellään vuosittain talous- ja toimintasuunnitelmassa siten, että heti toimitilien alle on nimetty tilivelvollinen.

Kaupungin organisaatio vuonna 2016

IISALMEN KAUPUNGIN ORGANISAATIO 2016

2.2 Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen (Talvi 2016) mukaan vuoden 2016 BKT:n vuosikasvun ennustetaan olevan 1,6 %. Vuoden 2016 alkuvuoden kehitys on ollut ennustettua nopeampaa. Vuonna 2016 kasvu on perustunut kotimaiseen kysyntään, erityisesti yksityisen kulutuksen kasvuun. Lisäksi rakennusinvestoinnit ovat lisääntyneet nopeasti. Työmarkkinoiden tilanne on parantunut ja työttömyysaste on laskenut 8,6 %:iin.

Työttömyyden kasvu on taittunut ja työttömien määrä on kääntynyt laskuun vuonna 2016. Samaan aikaan piilotyöttömien määrä on lisääntynyt. Piilotyöttömyyden syitä ovat työhausta luopuminen tai muut syyt, kuten opiskelu, lasten hoito tai terveydelliset syyt. BKT:n maltillinen kasvu vuosina 2017 ja 2018 riittää ylläpitämään työllisyyden paranemista ja samalla työttömien määrä laskee hitaasti. Työttömyyden ennustetaan laskevan vuosina 2017 ja 2018. Parantuneista työllisyysnäköymistä huolimatta työttömien työnhakijoiden ja aktivointipalveluissa olevien henkilöiden kokonaismäärä ei ole laskenut. Työllisyystilanteen kohentumisen esteenä ovat edelleen erilaiset alueelliset ja ammatilliset yhteensopivuusongelmat työttömien työnhakijoiden ja työpaikkojen välillä.

Kuluttajahintojen kasvu on jatkunut hitaana, aiempi negatiivinen kehitys on kääntynyt positiiviseksi. Inflaatiota vauhditti eniten palvelujen kallistuminen 2,4 %:lla. Energian hinta laski puolestaan 4,9 % ja tavaroiden hinnat 0,6 %. Elintarvikkeiden hinnat pysyttelivät lähes edellisvuoden vastaavan ajankohdan tasolla. Ennuste vuoden 2016 inflaatioksi on 0,3 %. Inflaatiokehitystä ajaa etenkin raakaöljyn hinta, joka on noussut alkuvuoden pohjalukemista. Inflaatiopaineet ovat tavanomaista matalampia myös ennustejakson seuraavina vuosina.

Ansiotason ennustetaan olevan hyvin maltillista. Vuonna 2016 ansiotasoa nostaa työllisyys- ja kasvusopimus, joka nostaa sopimuspalkkoja keksimäärin 0,6 %. Nimellisten ansioiden arvioidaan kasvavan 1,2 % vuonna 2016. Ansioiden nousun ennustetaan edelleen hidastuvan ansiotason kasvaessa 0,8 % vuonna 2017 ja 1,2 % vuonna 2018. Hidas kasvu on sopusoinnussa hitaan talouskasvun ja vaisun työllisyyskehityksen kanssa.

Suomen julkinen talous on ollut jo pitkään alijäämäinen, minkä vuoksi se on velkaantunut nopealla tahdilla. Vaisu talouskasvu ei tuota tarpeeksi verotuloja julkisten menojen rahoittamiseen. Samaan aikaan myös väestön ikääntyminen kasvattaa menoja. Työmarkkinajärjestöjen sopima kilpailukyky sopimus sekä siihen liittyvät hallituksen päättämät veronkevennykset heikentävät julkista taloutta lyhyellä aikavälillä. Kilpailukyky sopimukseen sisältyvät sosiaaliturvamaksujen alentaminen ja lomarahojen leikkaaminen pienentävät työvoimakustannuksia. Tämä yhdessä hallituksen veronkevennyksien kanssa pienentää kuntien verotuloja.

Keskeiset ennusteluvut

	2015 mrd. euroa	2013	2014	2015	2016**	2017**	2018**
		määrän muutos, prosenttia					
Bruttokansantuote markkinahintaan	209	-0,8	-0,7	0,2	1,6	0,9	1,0
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	78	0,5	-0,2	1,9	1,6	2,4	3,4
Kokonaistarjonta	287	-0,4	-0,6	0,7	1,6	1,3	1,6
Tavaroiden ja palvelujen vienti	77	1,1	-1,7	-0,2	1,0	2,4	3,2
Kulutus	167	0,0	0,3	1,1	1,4	0,5	0,4
yksityinen	116	-0,5	0,6	1,5	1,9	0,9	0,6
julkinen	51	1,1	-0,5	0,4	0,2	-0,5	0,0
Investoinnit	43	-4,9	-2,5	0,7	4,1	2,7	3,2
yksityiset	35	-6,6	-3,4	2,2	3,5	3,2	4,2
julkiset	8	2,6	0,9	-5,1	6,6	0,8	-1,1
Kokonaiskysyntä	288	-0,4	-0,6	1,0	1,7	1,4	1,7
kotimainen kysyntä	211	-1,1	-0,2	1,4	1,9	1,0	1,1

Lähde: VM:n taloudellinen katsaus (Talvi 2016)

Muut keskeiset ennusteluvut

	2013	2014	2015	2016**	2017**	2018**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	203	205	209	214	219	224
Palvelut, määrän muutos, %	-1,4	-0,5	0,8	0,6	0,5	0,9
Koko teollisuus, määrän muutos, %	0,0	-0,5	-2,5	2,1	2,2	2,9
Työn tuottavuus, muutos, %	0,5	-0,1	0,2	-0,3	-0,5	1,0
Työlliset, muutos, %	-1,0	-0,4	-0,4	0,5	0,4	0,5
Työllisyysaste, %	68,5	68,3	68,1	68,7	69,1	69,5
Työttömyysaste, %	8,2	8,7	9,4	8,9	8,5	8,1
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,5	1,0	-0,2	0,3	1,3	1,3
Ansiotasoindeksi, muutos, %	2,1	1,4	1,3	1,2	0,8	1,2
Vaihtotase, mrd. euroa	-3,3	-2,3	-0,9	-0,5	-0,7	-1,0
Vaihtotase, suhteessa BKT:een, %	-1,6	-1,1	-0,4	-0,2	-0,3	-0,4
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	0,2	0,2	0,0	-0,3	-0,3	-0,2
Pitkät korot (valtion obligaatit, 10 v), %	1,9	1,3	0,7	0,4	0,5	0,9
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:een, %	57,5	58,1	57,7	57,2	56,3	55,6
Veroaste, suhteessa BKT:een, %	43,7	43,9	44,1	44,4	43,2	42,8
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-2,6	-3,2	-2,8	-2,2	-2,5	-2,0
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-3,7	-3,7	-3,0	-2,6	-2,6	-2,1
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:een, %	56,5	60,2	63,6	63,7	65,3	66,1
Valtionvelka, suhteessa BKT:een, %	44,1	46,3	47,7	47,7	49,2	50,2

Lähde: VM:n taloudellinen katsaus (Talvi 2016)

Kuntatalouden kehitys vuonna 2016

Kuntaliiton (Kuntaliiton tiedote 8.2.2017) mukaan kuntasektorin menot kasvoivat maltillisesti koko maassa, keskimäärin 1,3 %. Vuoden 2016 tilikauden tulos parani ennakoarvion mukaan lähes 0,5 miljardia euroa. Tilikauden tulos oli kuitenkin negatiivinen 111 kunnassa, yhteensä 0,2 miljardia euroa. Kaikkiaan kuntia on Manner-Suomessa tällä hetkellä 295.

Kuntatalouden rahoituksellista tasapainoa kuvaava toiminnan ja investoinnin rahavirta parani 0,5 miljardia euroa. Lainakanta nousi 18 miljardiin euroon ja velkaantumisen kasvu hidastui 3,6 prosenttiin. Negatiivisen vuosikatteen, eli niin sanotun ”syömävelan” osuus kuntien lainakannan muutoksesta on erittäin pieni, vuosina 2000-2016 se on ollut 5 %:n luokkaa.

Kuntien ja kuntayhtymien talouden tasapainottoimet ovat tuottaneet tulosta ja kuntatalous lähenee nykyisen hallituskauden kuntatalouden tasapainottamistavoitetta. Hallituksen parin vuoden takaisissa ennusteissa kuntasektorin velan arvioitiin nousevan kolme miljardia nyt toteutunutta suuremmaksi. Lisäksi toiminnan ja investoinnin rahavirran ennakoitiin painuvan raskaasti negatiiviseksi. Tämä ennuste ei toteutunut, mutta edessä on sen sijaan tiukempi taloustilanne johtuen valtionosuuksien ja verotulojen heikkenemisestä jo tänä vuonna.

Kuntatalouden parantumisen taustalla löytyy maltillinen menokehitys, joka johtuu muun muassa kuntien ja kuntayhtymien henkilöstökulujen sopeuttamisesta, sekä vähäisestä kustannustason kasvusta kuntapalveluissa. Kuntien menot kasvoivat noin reilun prosentin.

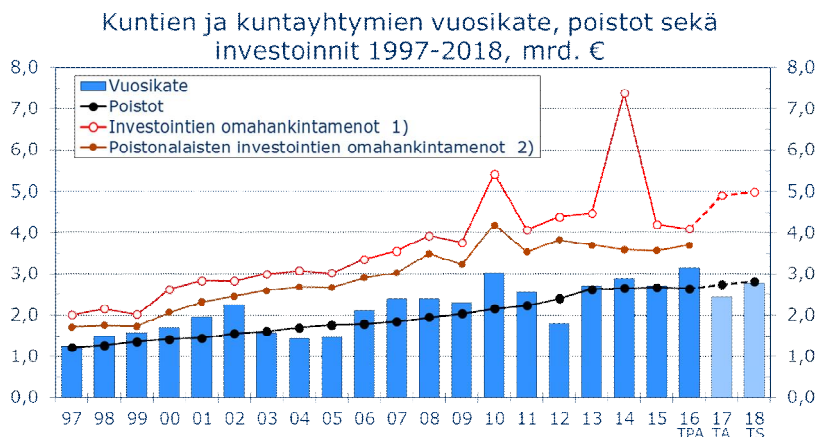
Kuntien ja kuntayhtymien tulot lisääntyivät erityisesti kasvaneiden valtionosuuksien kautta. Valtionosuudet kasvoivat noin 7 %. Vuoden 2016 valtionosuuksissa kompensoitiin kuntien veroperustemuutoksista johtuvia veromenetyksiä 260 miljoonaa euroa ja lisäksi kunnat saivat 270 miljoonaa euroa valtionosuuksia kuntien ja valtion välisen kustannusjaon tarkistuksen seurauksena. Valtionosuusleikkaukset (40 milj. €) sekä indeksijääditys (40 milj. €) pienensivät valtionosuuksia 80 milj. euroa

Kuntien verotulot 2016 kasvoivat maltillisesti koko maan tasolla yhteensä 1,4 prosenttia, eli 300 miljoonaa euroa. Vaimeaa kehitystä selittää muun muassa kuntien korotetun yhteisöveron jako-osuuden poistuminen. Kunnallisverotulot kasvoivat 2,0 prosenttia, sillä ansiotulojen kehitys on ollut vaimeaa. Tuloveroprosenttia korotti vain 45 kuntaa. Veroperustemuutokset laskivat kunnallisveroja noin 260 M€ Kuntien yhteisöverotulot laskivat 6,3 %, vaikka koko maan kertymä kasvoi 5,8 %. Kuntien yhteisöverotulot laskivat, koska kuntien yhteisövero-osuuden 5 %-yksikön määräaikainen korotus päättyi viime vuonna. Kiinteistöverotulot kasvoivat 4,1 %.

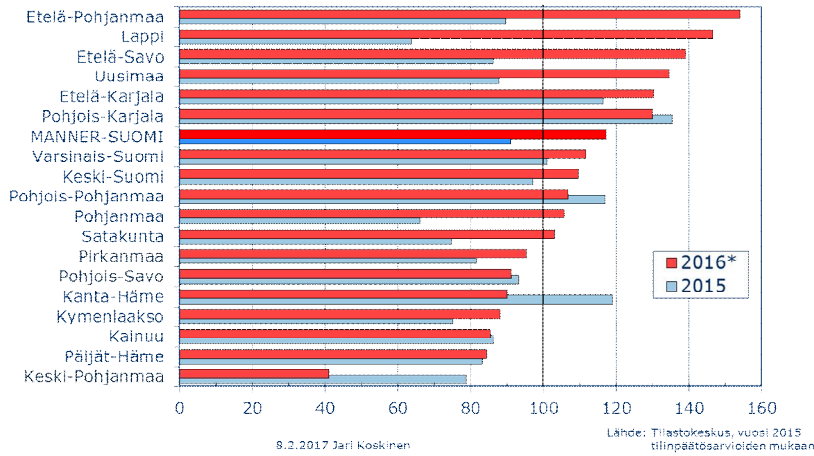
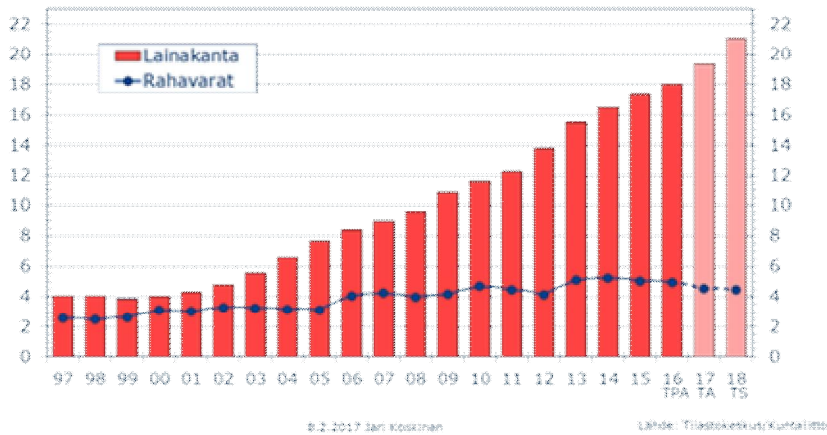
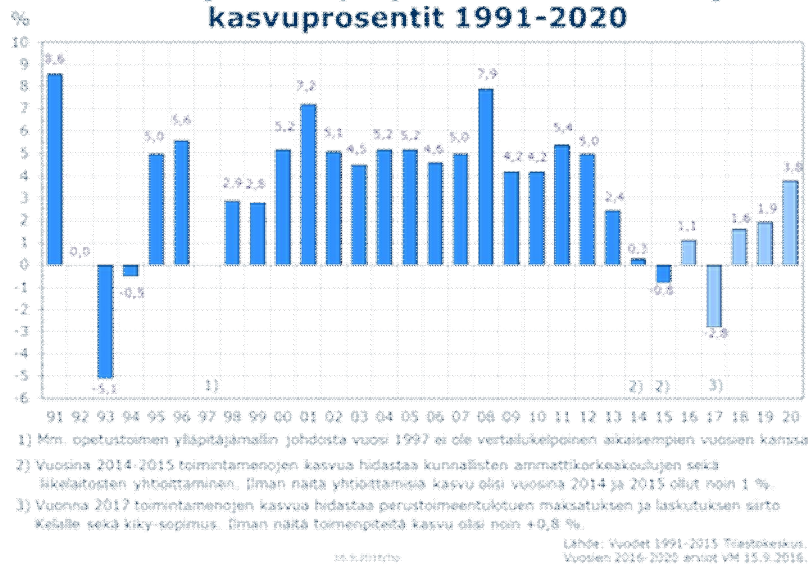
Kuntien väliset investointipaineet vaihtelevat suuresti. Maakuntakeskuksissa ja muissa suurissa kaupungeissa on palvelutarpeen lisääntymisestä johtuvia investointipaineita. Muissa kunnissa investointipaineet liittyvät usein korjausvelkaan.

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate oli 2,4 miljardia euroa. Vuosikate oli negatiivinen 18 kunnassa, kun edellisvuonna näitä kuntia oli 13.

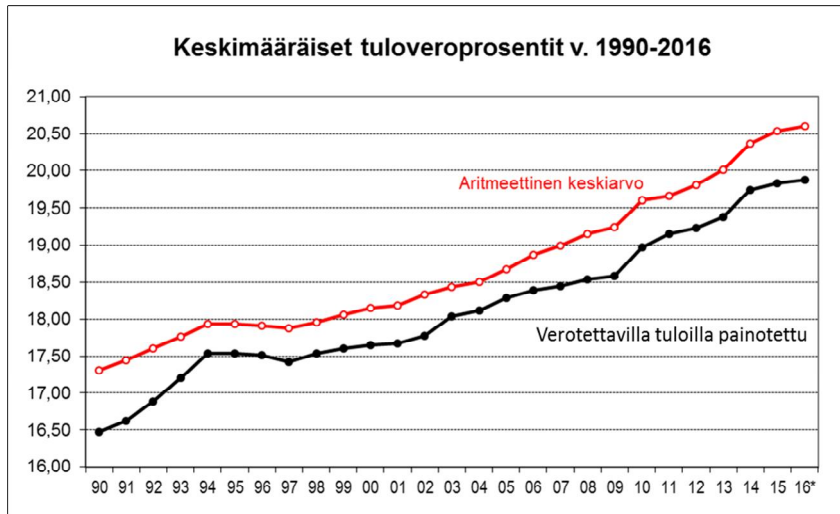
Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta kasvoi 3,4 %:lla. Kunnilla on nyt lainaa 2 930 euroa jokaista asukasta kohti (ennakkotieto).

1) Investointimenot = Rahoitusosuudet investointeihin. 2) Investointimenot ilman maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien hankintaa. Vuoden 2010 luvussa on mukana Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymän perustamiseen liittyviä eritä. Vuoden 2014 luvussa on mukana arvioita 3,1 mrd. euroa liiketalouden yhtiöittämiin liittyviä osakkeiden ja osuuksien hankintaa.

Kuntien vuosikate %:a poistoista maakunnittain vuosina 2015-2016

Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta sekä rahavarat 1997-2018, mrd. €

Kuntien ja kuntayhtymien toimintamenojen kasvuprosentit 1991-2020

Vuoden 2016 keskimääräinen tuloveroprosentti kohosi edellisvuoden 19,83 %:sta 19,87 %:iin. Tuloveroprosenttia nosti 45 kuntaa ja alensi 3 kuntaa. Tuloveroprosentin suuruus vaihteli 16,50 ja 22,50 prosentin välillä.

2.3 Oman talousalueen kehitys

ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan työttömyys väheni Pohjois-Savossa 9 % edelliseen vuoteen verrattuna. Ylä-Savossa työttömien määrä väheni 13 % edellisvuodesta. Ylä-Savon työttömyysaste oli 13,4, koko maan työttömyysasteen ollessa 13,2 %. Iisalmissa työttömyysaste oli 14,8 % vuonna 2016. Uusia avoimia työpaikkoja avautui Pohjois-Savossa 11,9 % enemmän kuin edellisvuonna. Pohjois-Savon alueen työpaikat sijoittuvat pääosin palveluihin. Palvelualojen työpaikkojen osuus kaikista työpaikoista on yli 70 %. Iisalmen työpaikoista noin 71 % on palveluissa, 23 % jalostuksessa ja alkutuotannossa noin 5 %.

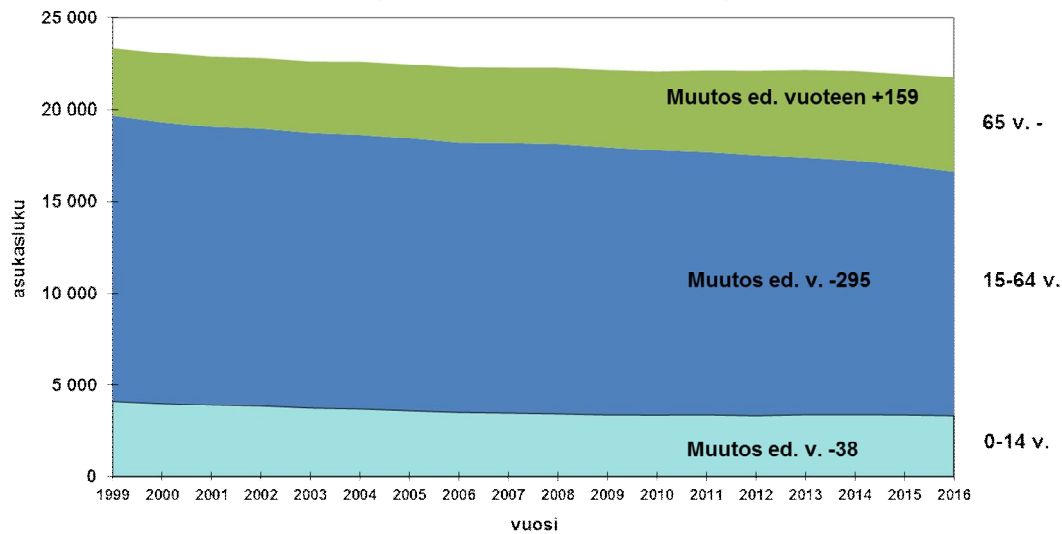
Pohjois-Savon talouskehityksessä on tapahtunut käänne parempaan vuoden 2016 tietojen perusteella. Koko maassa kehitys on ollut aavistuksen heikompaa. Yritysten liikevaihto kasvoi tammi-kesäkuussa 3,0 %, koko maassa kasvua oli 1,5 %. Pohjois-Savossa vuodet 2014-2015 olivat jo maltillisen kasvun vuosia. Palkkasumman kehityksessä parhaiten viime vuonna pärjäivät Kuopion ja Sisä-Savon seudut.

Vuonna 2016 Pohjois-Savon väestö väheni 548 henkilöllä. Ylä-Savossa väestömäärä väheni 689 henkilöllä. Viime vuonna kaikki Ylä-Savon kunnat menettivät väestöä, tappiot olivat Iisalmissa -173, Kiuruvedellä -155, Lapinlahdella -101, Sonkajärvellä -74, Pielavedellä -46, Keiteleellä -37 ja Vieremällä -36. Pielavesi sai maan sisältä muuttovoittoa +8, muissa kunnissa muuttoliike oli tappiollista. Muuttotappio kuitenkin väheni edellisestä vuodesta Iisalmissa, Kiuruvedellä, Lapinlahdella ja Vieremällä. Ylä-Savo on vuosia menettänyt väestöä, vaikka alueella toimii suuri määrä hyvin kehittyviä yrityksiä, jotka tarvitsevat myös uutta työvoimaa. Suurin osa Ylä-Savosta poismuuttajista on opiskeluikäisiä nuoria.

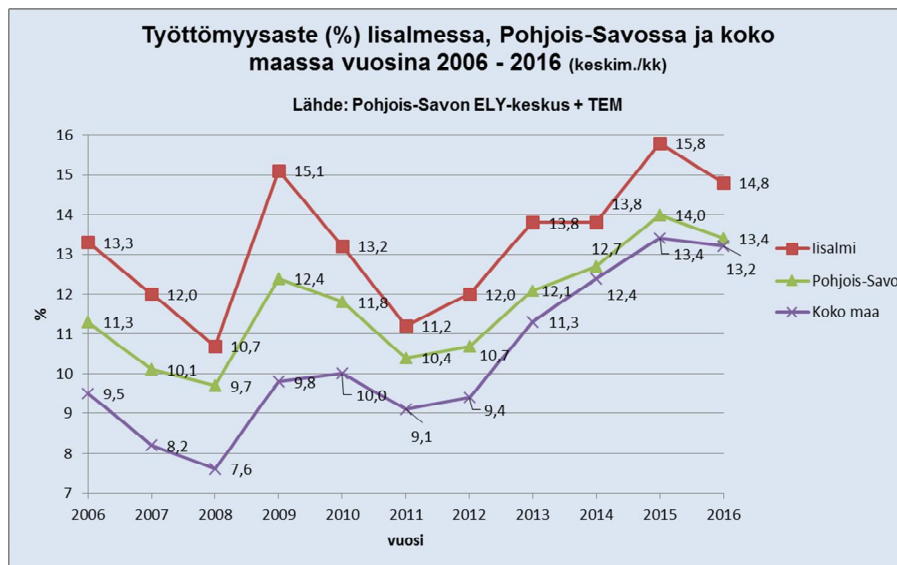
Iisalmen väestön ikärakenne noudattelee Pohjois-Savon ikärakennetta. Noin 23 % väestöstä on yli 65-vuotiaita. Iäkkäämmän väestön osuus kasvaa Iisalmissa nopeammin suhteessa muihin ikäryhmiin. Ylä-Savon alueen taloudellinen huoltosuhte on heikentynyt edellisvuodesta, samoin Iisalmen.

Keskeisiä Pohjois-Savon ja Ylä-Savon seutukunnan kehitystä kuvaavia tekijöitä (Lähde: Pohjois-Savon liitto, Pohjois-Savon Ely-keskus, Tilastokeskus)

Iisalmen kaupungin väestökehitys ikäryhmittäin v. 1999 - 2016 (kokonaisuutos ed. vuoteen -174)

(Lähde: Tilastokeskus/ Väestön ennakkollinen ikärakenne 31.12.2016)

(Lähde: Pohjois-Savon liitto)

Asukkaiden lukumäärät vuosina 2014–2016 (vuoden 2016 tiedot ennakkotietoja)

Alue	2014	2015	2016
Iisalmi	22 115	21 945	21 767
Ylä-Savo	56 297	55 681	54 992
Pohjois-Savo	248 407	248 129	247 581

(Lähde: Tilastokeskus)

Väestön ikärakenne 31.12.2015 (%)

Alue	0–14 v	15–64 v	65 v –
Iisalmi	15,5	61,7	22,8
Ylä-Savo	15,1	59,4	25,5
Pohjois-Savo	15,1	62,2	22,6

(Lähde: Tilastokeskus)

Taloudellinen huoltosuhde vuosina 2013-2015 (vuoden 2015 tiedot ennakkotietoja)

Taloudellinen huoltosuhde *)	2013	2014	2015
Iisalmi	1,54	1,61	1,64
Pohjois-Savo	1,53	1,58	1,60
Koko maa	1,37	1,41	1,43

(Lähde: Tilastokeskus)

*) Taloudellinen huoltosuhde ilmoittaa kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti.

Keskimääräinen työttömyysprosentti / kk vuosina 2014–2016

Alue	2014	2015	2016
Iisalmi	13,8	15,8	14,8
Ylä-Savo	13,5	14,9	14,1
Pohjois-Savo	12,7	14,0	13,4
Koko maa	12,4	13,4	13,2

(Lähde: TEM)

Työpaikat elinkeinoittain 31.12.2013 (%)

Alue	Alkutuotanto	Jalostus	Palvelut	Toimiala tuntematon
Iisalmi	5,4	22,6	71,1	0,9
Ylä-Savo	15,0	22,7	60,9	1,3
Pohjois-Savo	6,8	19,3	72,7	1,2

(Lähde: Tilastokeskus)

2.4 Iisalmen kaupungin toiminnan ja talouden kehitys

Kaupungin vuoden 2016 tilinpäätös, joka sisältää vesilaitoksen, on ylijäämäinen 1 739 046,39 € tilikauden tulos 1 289 724,76 € ja vuosikate 7,9 milj. € (361 € asukas). Vuosikate kattaa poistot 114-prosenttisesti. Vuoden 2015 tilinpäätöksessä ylijäämä oli 2,0 milj. € tilikauden tulos 1,4 milj. € ja vuosikate 8,6 milj. €

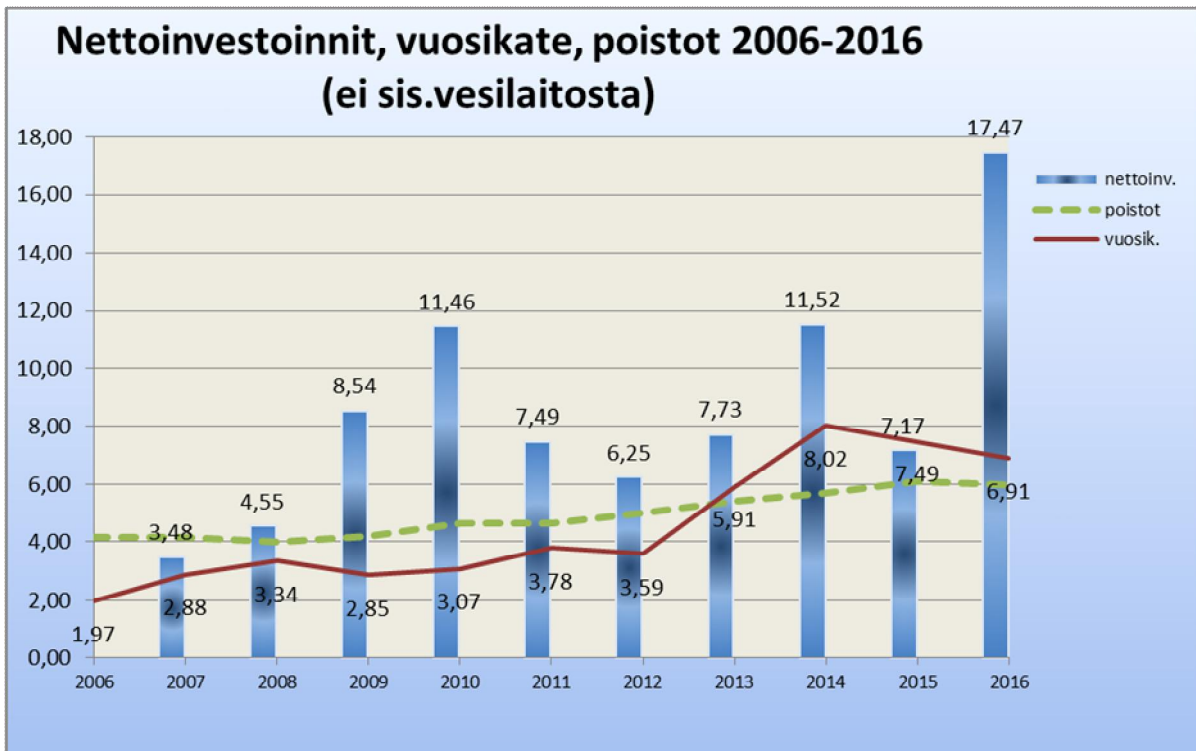
Vesilaitos pois lukien eli pelkkä kaupunki huomioiden, ylijäämä on 1,6 milj. € tilikauden tulos 1,2 milj. € ja vuosikate 6,9 milj. € Vuoden 2016 varsinaisessa talousarviossa ylijäämäksi oli arvioitu muodostuvan 657 910 € tilikauden tulokseksi 0,2 milj. € ja vuosikatteen 6,2 milj. € Merkittävät poikkeamat talousarvioon syntyivät toimintakulujen alituksesta ja satunnaisista eristä.

Vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaiset toimintatuotot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 1,6 milj. € eli -5,8 %. Merkittävin muutos on lomituspalvelujen tuottojen laskussa 1,2 milj. € minkä lisäksi kaupunkirakenteen tuotot alittuivat 0,3 M€ ja tilapalvelun 0,2 M€ Toimintakulut olivat 143,5 milj. € jossa vähennystä edellisvuoteen 60 000 € eli -0,04 %. Toimintakuluista henkilökulut olivat 43,6 milj. € (44,3 milj. € v. 2015), palvelujen ostot 85,3 milj. € (87,0 milj. €), jossa laskua -1,9 %.

Maksusuudet Ylä-Savon SOTE ky:lle olivat vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan 72,2 milj. euroa (alkuperäinen talousarvio 71,9 milj. euroa, muutettu TA 73,1 M€ TP 2015 73,5 M€).

Toimintakate oli -116,8 milj. € kun se edellisvuonna oli -115,2 milj. € Toimintakate heikkeni 1,6 milj. € eli 1,4 %.

Suunnitelman mukaiset poistot olivat 6,9 milj. € (7,2 milj. € v. 2015), satunnaiset erät 0,3 M€ Poistoeron muutos oli -0,8 milj. € ja rahastojen muutos 1,3 milj. €

Investoinnit (brutto) olivat 23,2 milj. € josta kaupungin investoinnit 21,9 milj. € ja vesilaitoksen investoinnit 1,3 milj. € (eliminoituja investointeja 1,7 M€). Investointien rahoitusosuudet olivat 86 000 € joka on kokonaan kaupungin osuutta ja pysyvien vastaavien luovutustulot 4,4 milj. € joka koostuu Savonia ky:n purkamisesta ja Vetrea vaihtokaupasta maa-alueisiin.

Merkittävimmät investointikohteet vuonna 2016 olivat:

- Kangaslammin koulu 4,6 milj. €
- Kauppiis-Heikin koulu 2,7 milj. €
- Terveyskeskus 2,2 milj. €
- Vetrea 2,2 milj. €
- Lumakeskus, sis. keittiöremontti 2,7 milj. €
- Päiväkeskus Purje 1,2 milj. €
- Kirkonsalmen koulu 1,1 milj. €

Uutta lainaa nostettiin kaupungille 17,0 M€ ja vesilaitokselle 1,0 M€ vanhoja lainoja maksettiin pois 7,2 milj. €. Lainamäärä v. 2016 lopussa oli 46,9 milj. € eli 2 153 €/asukas, josta kaupungin osuus 43,3 milj. € eli 1 990 €/asukas.

Keskeisten tuotto- ja kuluerien muutokset v. 2015 – 2016 (ei sisällä vesilaitosta)

Keskeisten kuluerien muutokset, (ei sis. vesilaitosta)	TP 2015 1000 €	TP 2016 1000 €	Muutos 1000 €	Muutos %
Toimintatuotot	34 119	32 705	-1 413	-4,1 %
Verotulot	77 806	75 106	-2 700	-3,5 %
Valtionosuudet	44 894	48 618	3 724	8,3 %
Henkilöstökulut	43 673	42 916	-757	-1,7 %
Palvelujen ostot	90 182	88 572	-1 611	-1,8 %
Poistot	6 102	5 988	-114	-1,9 %
Vuosikate	7 489	6 907	-583	-7,8 %

Verotuloja kertyi 75,1 milj. euroa, jossa laskua edellisvuoteen -3,5 %. Kunnallisveroa kertyi 64,8 milj. euroa, jossa vähennystä edellisvuoteen -1,1 milj. euroa eli -1,7 %. Yhteisöveron

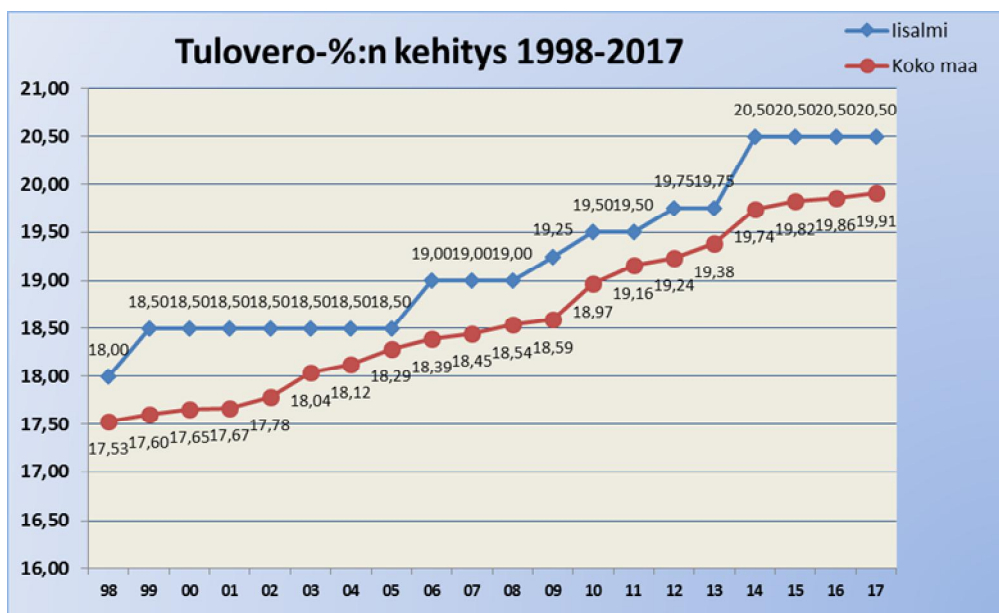
kertymä 4,5 milj. euroa, jossa laskua edellisvuoteen -1,6 milj. euroa eli -25,7 %. Kiinteistöveroa kertyi 5,8 milj. euroa, jossa on laskua edellisvuoteen 31 000 euroa eli -0,03 %. Verotulojen heikkoon kehitykseen on pääasiallisena syynä verovuoden 2015 ennusteita ja maan keskiarvoa heikompi kehitys, mikä johti tavanomaista suurempiin jako-osuuksien oikaisuihin vuonna 2016. Myös yleinen ansiotason kehitys on ollut muuta maata heikompaa. Lisäksi yleinen huono taloustilanne on näkynyt yritysten verotettavan tulon puolittumisena, mikä on vaikuttanut yhteisverokertymään.

Tuloveroprosentin suuruus oli 20,50 % (v. 2015 20,50 %). Vuoden 2016 efektiivinen veroaste ennakkotiedon mukaan on 14,54 % (v. 2015 14,66 %).

Alkuperäisessä talousarviossa verotuloja oli arvioitu kertyväksi 76,7 milj. € muutetussa talousarviossa 75,0 M€ joten muutettu arvio ylittyi vain 96 800 eurolla. Tulovero toteutui 101,1 %:sti, kiinteistövero 95,4 %:sti ja yhteisövero 93,1 %:sti muutettuun talousarvioon verrattuna.

Verotulokertymät vuosina 2015–2016 (milj. €):

Verokertymä	TP 2015 M€	TA2016 M€	Muut. TA2016 M€	TP2016 M€
Kunnallisvero	65,9	65,8	64,1	64,8
Kiinteistövero	5,8	6,1	6,1	5,8
Yhteisövero	6,1	4,9	4,9	4,5
Yhteensä	77,8	76,7	75,0	75,1

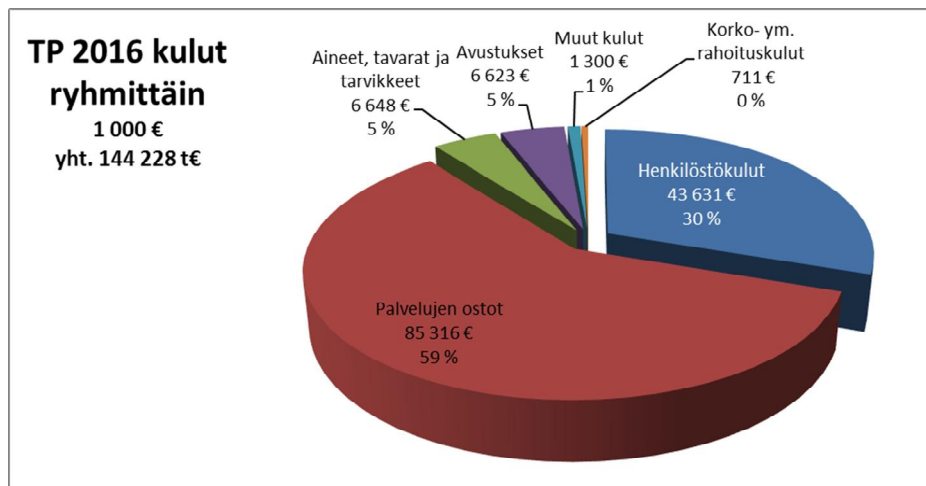
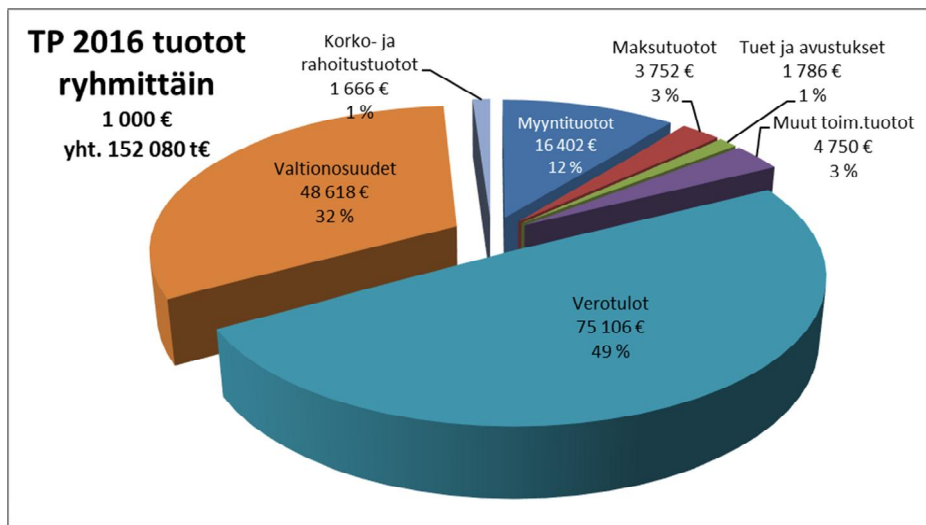
Valtionosuuksia kertyi 48,6 milj. € jossa kasvua edellisvuoteen 3,7 milj. € eli 8,3 %. Alkuperäisessä talousarviossa valtionosuuksia oli arvioitu kertyväksi 48,3 milj. € Lopullisten valtionosuuspäätösten mukaan tehtyjen TA-muutosten jälkeen arvio oli 48,5 milj. € joka vielä ylittyi 94 600 €peruspalvelujen valtionosuuteen tulneiden muutosten vuoksi.

Valtionosuuksien jakaantuminen vuonna 2016 (milj. €):

Valtionosuus	TP 2015 M€	Muutettu TA2016 M€	TP 2016 milj. €
Peruspalvelujen vo.	42,3	44,7	44,8
Verotulotasaus	9,0	8,8	8,8
Järjestelmämuutoksen tasaus	-4,1	-3,0	-3,0
Opetus- ja kulttuuritoimen vo.	-2,3	-1,9	-2,0
Yhteensä	44,9	48,5	48,6

Korkotuottoja kertyi 0,01 milj. € ja muita rahoitustuottoja 3,4 milj. € Korkokuluja maksettiin 0,2 milj. € Muita rahoituskuluja kertyi 0,4 milj. €

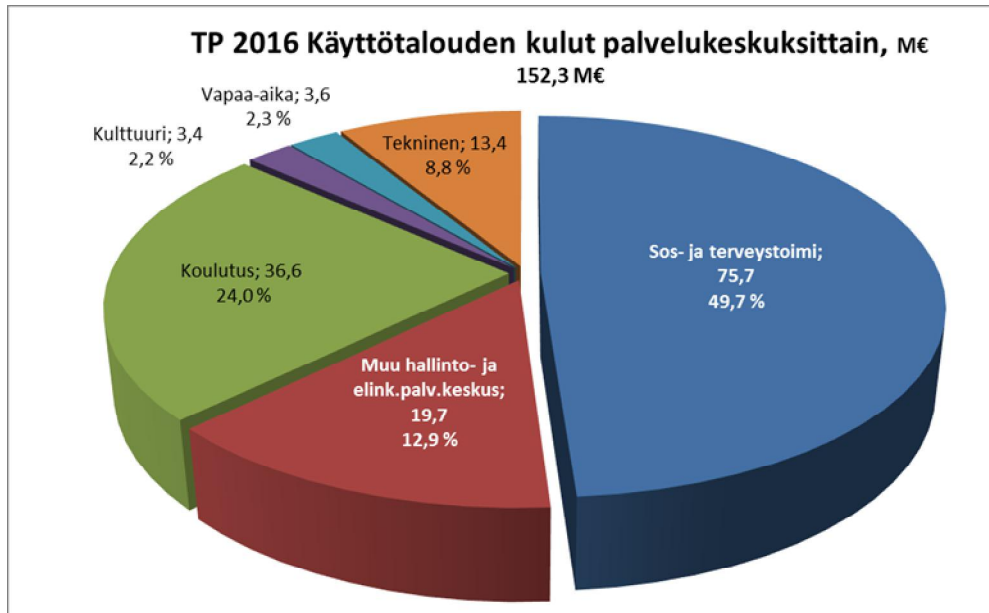
Toimintatuotot olivat 32,7 milj. € jossa laskua -1,4 milj. € eli -4,3 %.

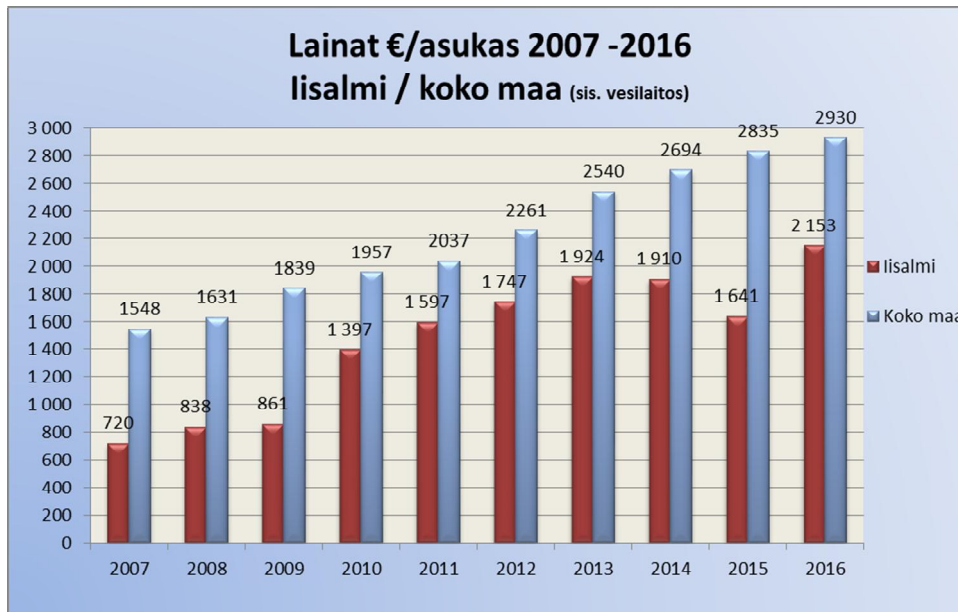
Talousarvion (kaupunki) toimintakulujen toteuma oli 98,3 % ja toimintatuottojen toteuma oli 99,3 %. Investointimenojen toteuma oli 106,5 % ja investointitulojen toteuma 168,3 %. Merkittävimmät poikkeamat oli sekä tuotoissa että kuluissa oli Muissa osakkeissa (Savonia AMK ky:n purku) sekä Vetrean kaupassa, johon ei oltu alkuperäisessä talousarviossa eikä TAMuutoksissa varauduttu.

Poikkeamat tilinpäätösvouden talousarvioon

Merkittävimmät poikkeamat tilinpäätösvouden talousarvioon tuodaan esille talousarvion toteumavertailun käyttötalousoosassa, investointien toteutuminen osiassa sekä sitovien tavoitteiden toteutuminen liikelaitoksessa.

Vuoden 2016 taseen loppusumma (sis. vesilaitos) on 152,6 milj. € (v. 2015 140,3 milj. €).

Iisalmen Vesi -liikelaitos

Vesilaitoksesta on muodostettu kaupunginvaltuuston päätöksellä vuoden 2009 alusta lukien Kuntalain mukainen kunnallinen liikelaitos.

Iisalmen Veden vuoden 2016 keskeisiä lukuja:

Toimintatuotot	5,1 milj. euroa (puhdas vesi 2,5 milj. € jätevesi 2,6 milj. €)
Ylijäämä	149 786 euroa (puhdas vesi -98 963 € jätevesi 284 749 €)
Tulotus kaupungille	631 000 euroa

Vuoden 2016 vesimaksut (sis. alv):

puhdasvesimaksu	1,53 €/ m ³
jätevesimaksu	2,05 €/ m ³

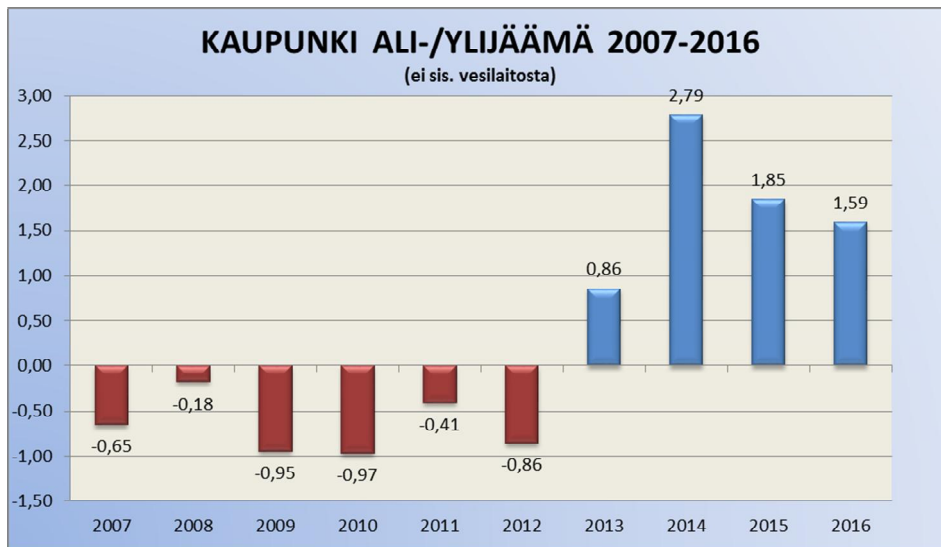
Ylä-Savon Vesi Oy huolehtii vedenhankinnasta ja -tuotannosta. Iisalmen Vesi huolehtii vedenjakelusta, jäteveden puhdistuksesta ja viemäriverkostotoiminnoista sekä kuluttajapalvelusta ja -laskutuksesta.

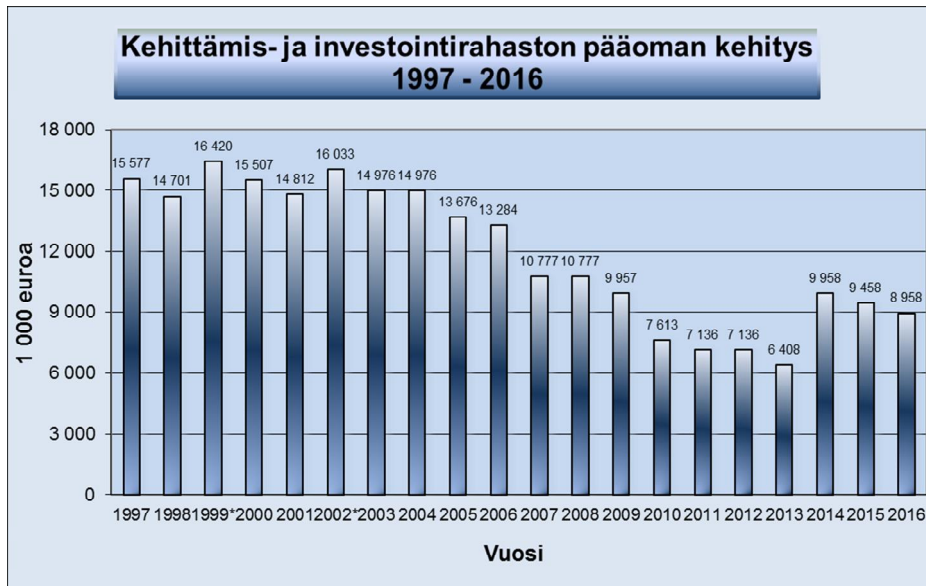
Iisalmen Veden varsinaiset nettoinvestoinnit olivat 1,3 milj. euroa.

Iisalmen kaupungin vuosien 2014–2016 tilinpäätösten keskeiset tunnusluvut

Keskeiset tunnusluvut	2014	2015	2016
Tuloveroprosentti	20,50	20,50	20,50
Toimintakate (milj. €)	-115,8	-118,2	-119,6
Verotulot (milj. €)	77,4	77,8	75,1
Valtionosuudet (milj. €)	42,8	44,9	48,6
Vuosikate (milj. €)	8,0	7,5	6,9
Vuosikate €/asukas	380	341	317
Investoinnit netto (milj. €)	11,5	7,2	17,5
Lainojen muutos (milj.€, sis.vesi)	-0,4	-6,2	10,8
Lainat € / asukas (sis. vesi)	1 910	1 641	2 153

* ei sisällä vesilaitosta ellei toisin mainita

Siirto rahastoon (alkupääoma) 17 295 353 € tilikaudella 1997.

Lisäksi rahastoa kartutettu:

1999	2,5 M€	Savon Voiman osakkeiden myyntivoitto
2002	1,2 M€	Savon Voiman osakkeiden myyntivoitto
2014	4,6 M€	Savonia ammattikorkeakoulun yhtiöittämisen tuotot

Tilikauden alijäämiä rahastosta katettu:

2007	1,7 milj. €
2010	1,1 milj. €
2011	0,5 milj. €

Vuonna 2016 rahastoa käytetty 1 340 000 € Kangaslammin ja Kauppi-Heikin koulujen peruskorjaukseen.

2.5 Olennaiset toiminnassa tapahtuneet muutokset

Iisalmen kaupungin merkittävimpiä investointeja ovat toimintavuoden aikana olleet Kangaslammin (4,6 M€), Terveyskeskuksen (2,2 M€) ja Kauppi-Heikin koulun (2,7 M€) peruskorjaukset, Vetrean kiinteistön vaihtokauppa tontteihin (2,2 M€) sekä Kt Oy Lumakeskuksen osakkaiden hankinta (2,0 M€).

Kaupunginvaltuusto hyväksyi organisaatiomuutoksen loppuraportin ja toimeenpanosuunnitelmat kesäkuussa. Muutoksen valmistelu ja käytännön toteuttamisen toimenpiteet vietiin läpi loppuvuonna 2016 ja uusi organisaatio aloitti toimintansa vuoden 2017 alussa.

2.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuonna 2013 solmittu valtuustosopimus on asettanut kehyksen kaupungin toiminnalle valtuustokaudella. Sen tavoitteena on ollut vahvistaa Iisalmen kaupungin toimintamahdollisuuksia nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Sopimuksessa sovittiin talouden tasapainon saavuttamisesta ja lisäksi hallinto-organisaation ja johtamisjärjestelmän uusimisesta. Nämä tavoitteet on saavutettu investointien kasvun hillitsemistä lukuun ottamatta. Valtuustokaudella talous on ollut ylijäämäinen neljänä peräkkäisenä vuotena - Iisalmen kaupungin talous on tasapainossa, eikä taseessa ole kattamatonta alijäämää.

Vuonna 2019 voimaan tuleva maakuntaudistus vaikuttaa kuntien tehtäviin ja talouteen merkittävästi. Kyseessä on yksi Suomen historian suurimmista hallinnollisista uudistuksista.

Maakunnat vastaavat vuoden 2019 alusta lähtien sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sekä mm. pelastustoimesta, ympäristöterveydenhuollosta, alueellisista kehittämistehtävistä ja elinkeinojen edistämisen tehtävistä. Kunnat vastaavat edelleen mm. opetus- ja kulttuuripalveluista, maankäytön ja rakentamisen ohjauksesta alueellaan, alueensa teknisistä palveluista sekä yleisen toimialan tehtävistä, kuten energiahuollosta. Lisäksi kuntien tehtävissä korostuvat asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, paikallisen demokratian vahvistaminen ja elinvoiman kehittäminen. Maakuntaan siirtyvien tehtävien myötä kuntien ja kuntayhtymien henkilöstöstä noin 210 000 työntekijää ja viranhaltijaa siirtyy uuden työnantajan palvelukseen.

Maakuntien tarvitsemat toimitilat järjestetään osin omaisuuden siirrolla ja osin vuokraamalla se omaisuus, jota se tarvitsee tehtävässään. Uudistuksessa kunnilta siirtyy siirtyviä tehtäviä vastaavat kustannukset. Kuntien ja maakuntien kustannusten jakoa vastaavassa suhteessa jaetaan myös kunnallisverotulot ja valtionosuudet kuntien ja valtion kesken. Iisalmen kaupungin osalta muutos tarkoittaa tämä hetken arviolaskelmien mukaan noin 2,2 M€n rahoitusvajetta, eli tuloja poistuu menoja enemmän. Veroprosenttiin suhteutettuna muutos vastaa noin 0,64 veroprosenttiyksikön tuottoa. Jatkossa kaupungin on rajattava menoja tai kasvatettava tuloja. Tämä tarkoittaa palvelurakenteen ja tukipalveluiden kriittistä tarkastelua. Taloudellisten vaikutusten arvioinnissa tulee lisäksi huomioida lakkaavien kuntayhtymien alijäämät, jotka kunnat kattavat ennen siirtoa. Myös kiinteistöjen ja niiden siirtojen talousvaikutukset tulee arvioida uudistuksen edetessä.

Uuden kaupunkistrategian valmistelussa on kiinnitettävä erityistä huomioita alueen elinvoiman lisäämiseen, sillä väestönkasvun hiipuminen ja huoltosuhteen heikkeneminen yhdessä työttömyyden kasvun kanssa vaikeuttavat talouden tasapainon ylläpitämistä. Kaupungin elinvoimaisuus on pystyttävä säilyttämään, jotta hyvät kuntapalvelut voidaan taata jatkossakin.

2.7 Iisalmen kaupungin henkilöstö

Vuoden 2016 lopussa vakinaista henkilökuntaa Iisalmen kaupungin palveluksessa oli 787 henkilöä. Vähennystä edellisvuoteen on 32 henkilöä. Kaupungin vakinaisen henkilökunnan keski-ikä on 48,5 vuotta. Koko henkilökunnan keski-ikä oli vuoden lopussa 47 vuotta. Henkilöstön määrä on vähentynyt 2 henkilöllä, kun tarkastelussa on mukana koko henkilöstö yhteensä. Vakituisen henkilöstön määrän väheneminen johtuu maatalouslomittajien määrän vähenemisestä ja osittain organisaatiouudistukseen valmistautumisesta, sillä monet tehtävät oli täytetty määräaikaisesti vuoden 2016 loppuun.

Henkilöstön lukumäärä (Populus) 31.12.2016

Palvelukeskus	Vakinaiset	Sijaiset	Määrä- aikaiset	Oppisop. suhteiset	Työllis- tetyt	Yhteensä	Yhteensä (ei. sis. työllistettyjä)
Hallinto- ja elinkeinopalvelut	212 (228)	24 (19)	59 (61)	0 (0)	15* (3)	310 (311)	295 (308)
Sivistyspalvelukeskus	460 (469)	38 (43)	82 (75)	0 (0)	13 (9)	593 (596)	580 (587)
Vapaa-aika-palvelukeskus	30 (32)	5 (5)	9 (8)	0 (0)	5 (1)	49 (46)	44 (45)
Tekninen keskus	72 (75)	4 (1)	4 (2)	0 (0)	1 (2)	81 (80)	80 (78)
Vesilaitos	13 (15)	0 (0)	0 (0)	0 (1)	1 (0)	14 (16)	13 (16)
Yhteensä	787 (819)	71 (68)	154 (146)	0 (1)	35 (15)	1047 (1049)	1012 (1034)

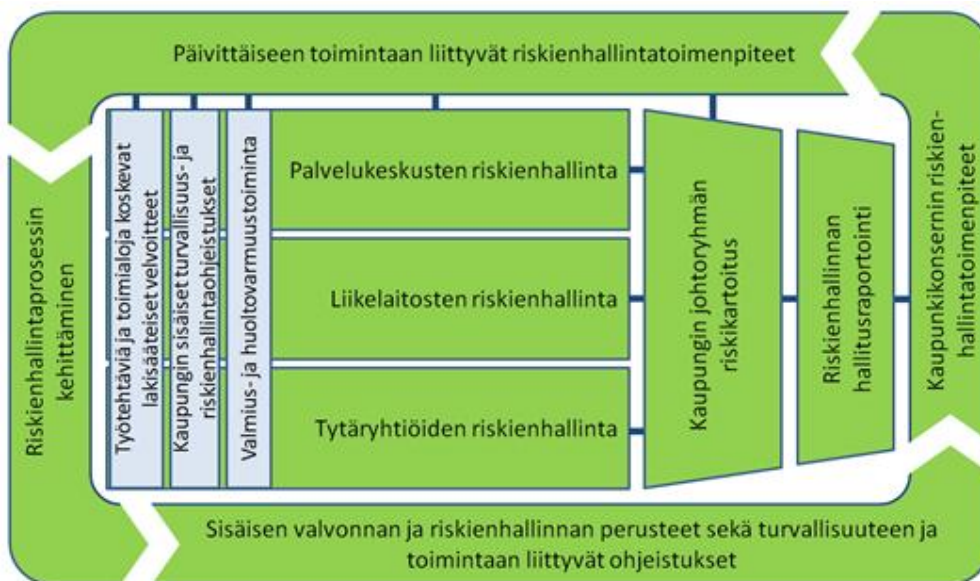
Suluissa tilanne 31.12. 2015. *Tähdellä merkittyyn työllistettyjen määrään sisältyy kolmannelle sektorille sijoitetut työllistetyt.

Vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan maksetut palkat ja palkkiot olivat 31,9 milj. euroa sekä eläkkeet ja muut henkilöstösivukulut 11,7 milj. euroa eli yhteensä 43,6 milj. euroa. Vastaava summa vuonna 2015 oli 44,4 milj. euroa, joten henkilöstömenojen lasku oli 0,8 milj. euroa eli 1,8 %. Henkilöstöhallinto on laatinut erillisen henkilöstökertomuksen ja se tuodaan omana asianaan kaupunginhallituksen ja valtuuston käsittelyyn.

2.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Iisalmen kaupungin riskienhallintaa on toteutettu valtuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaisesti. Ohje koskee kaikkia kaupunkikonsernin toimielimiä ja toimintaa, joista kaupunki vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden myötä.

Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet ja konserniyhteisöt arvioivat ja tunnistavat tavoitteita uhkaavia riskejä ja arvioivat niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laativat suunnitelmat riskien hallitsemiseksi. Tärkeimmät riskit ja niihin liittyvät nykyiset ja uudet riskienhallintatehtävät kirjataan vuotuisiin toimintasuunnitelmiin ja ne otetaan huomioon myös budjetoinnissa. Riskeille merkittäviä hallintatoimenpiteitä seurataan osavuosikatsauksessa ja riskirekisteri päivitetään kerran vuodessa. Kaupungin sisäisessä raportoinnissa käytetään yhtenäistä raporttipohjaa. Riskienhallintaprosessi on jalkautettu vuoden 2016 aikana palvelukeskuksiin ja niille on tehty palvelukeskustasoinen riskikartoitus. Riskienhallintaprosessi on tarkoitus jalkauttaa konserniyhteisöihin vuoden 2017 aikana.

Riskienhallintaprosessi.

Iisalmen kaupungissa riskit jaetaan neljään riskialueeseen:

- Strategiset riskit, jotka liittyvät usein ulkoisten tapahtumien muutoksiin, pitkän aikavälin suunnitelmiin, strategiaan tavoitteisiin tai sidosryhmäyhteistyöhön.
- Toiminnalliset riskit, jotka liittyvät päivittäiseen toimintaan.
- Taloudelliset riskit, jotka liittyvät taloudellisiin ja rahoituksellisiin tekijöihin.
- Vahinkoriskit, jotka aiheutuvat odottamattomista ja äkillisistä tapahtumista.

Riskikartoituksessa tunnistettiin, arvioitiin ja käsiteltiin kaupunkitason riskejä, joista merkittävimmiksi riskeiksi nousivat *toiminnalliset riskit*, jotka liittyvät vanheneviin toimitiloihin ja niiden sisäilmaongelmiin ja korjausvelan kasvuun. Näiden riskien hallinnan katsotaan kuitenkin olevan kohtalaisella tasolla. Toteutuessaan näiden riskien vaikutusten

katsotaan olevan erittäin vakavia, joten nykyisten riskienhallintakeinojen lisäksi on mietitty uusia riskienhallintakeinoja. Muut merkittävät toiminnalliset riskit liittyvät uusien tietojärjestelmien käyttöönottoon.

Strategisesti merkittävät riskit liittyvät yritystoiminnan ja elinvoiman hiipumiseen ja keskeisten julkisen hallinnon toimintojen siirtämiseen pois kaupungista tai alueelta. Näiden riskienhallinnan katsottiin olevan kohtuullisella tasolla.

Taloudellisesti merkittävimmät riskit liittyvät suuren työnantajan toiminnan lopettamiseen ja lomauttamiseen sekä rahoituspohjan heikkenemiseen. Myös SOTE-kustannusten merkittävä ylitys budjetoidusta on toteutuessaan vakava taloudellinen riski, jonka nykyinen hallinta katsotaan kuitenkin riittäväksi.

Merkittävimmät vahinkoriskit liittyvät tietoverkon tai –liikenteen katkeamiseen, isoon kiinteistövahinkoon ja työmaalla tapahtuvasta onnettomuudesta johtuvaan henkilövahinkoon. Vahinkoriskien hallinta on hyvällä tasolla ja vakuutusurva on ajan tasalla. Lisäksi kuntokartoituksia on ryhdytty tekemään vahinkoriskien minimoimiseksi. Tietoverkon riskien hallintaa on parannettu varajärjestelmän käyttöönotolla.

Riskeille on nimetty vastuuhenkilöt ja merkittävimpien riskien tilannetta edistetään hallintakeinoilla, joita on käsitelty riskienhallintamateriaalissa. Tarkemmat tiedot kaikista tunnistetuista riskeistä ja niitä koskevista tiedoista ovat löydettävissä riskirekisteristä.

3 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta ja riskienhallinnan järjestäminen ovat osa kaupungin ja kaupunkikonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää, päätöksentekoa sekä strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua ja seurantaa, poikkeamiin reagointia sekä suoriutumisen arviointia. Sisäisen valvonnan toteutusta ohjaavat sisäisen valvonnan ohjeet. Kaupungin valvonta jakaantuu ulkoiseen valvontaan ja sisäiseen valvontaan. Ulkoisen valvonnan tärkein osa on tilintarkastus, jota toteuttavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Sisäinen valvonta on osa organisaation johtamista, joka kattaa koko organisaation. Riittävän ja toimivan sisäisen valvontajärjestelmän luomisesta, ohjeistuksesta, ylläpitämisestä ja seurannasta vastaa kaupunginhallitus. Jokainen viranhaltija vastaa johtamansa toiminnan sisäisestä valvonnasta, jolla varmennetaan mm. määräysten noudattaminen ja toiminnan tuloksellisuus. Erityinen vastuu sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta on tilivelvollisilla.

Sisäisen valvonnan keskeisiä osa-alueita ovat:

- strateginen suunnittelu
- taloussuunnitelma ja talousarvio, jotka valtuusto käsittelee vuosittain joulukuussa
- toiminnan ja talouden raportointi, jota toteutetaan kaupunginhallituksen vuosittain vahvistamien talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden puitteissa
- johtamisjärjestelmä, joka on määritelty pääosin kaupungin hallinto- ja toimintasäännössä
- hyvä hallintotapa, jonka keskeinen elementti on julkisuusperiaatteen noudattaminen
- henkilöstöhallinto
- riskien tunnistaminen ja hallinta
- lakien, ohjeiden ja määräysten noudattamisen valvonta

Raportointi

Edellä olevan pohjalta palvelukeskukset laativat vuosittain sisäisen valvonnan suunnitelman ja raportoivat sisäisen valvonnan havainnoista puolivuositain. Palveluketjujen päävastuuhenkilö raportoi sisäisen valvonnan havainnoista esimiehelleen puolivuositain (ajalta 1.1. – 30.6. elokuussa ja ajalta 1.7. – 31.12. tammikuussa). Palvelukeskuksen johtaja raportoi omalle

lautakunnalleen ja sisäiselle tarkastukselle puolivuositain edellä olevan aikataulun mukaisesti. Kaupunginvaltuustolle sisäisen valvonnan havainnoista ja toimivuudesta raportoidaan kaupungin tilinpäätöksessä.

Keskeiset havainnot sisäisen valvonnan raporteista vuodelta 2016

Kaikki palvelukeskukset ovat annetun ohjeen mukaisesti raportoineet puolivuositain sisäisen valvonnan toteutuksesta ao. hallinnonalallaan. Sisäinen valvonta on toteutettu palvelukeskusten laatimien suunnitelmien mukaisesti ja raportit on toimitettu kaupunginhallitukselle tiedoksi. Sisäisen valvonnan raporteissa on todettu joitakin poikkeamia ja kehittämisen tarvetta seuraavilla alueilla: hankintapäätösten muutoksenhakuohjeistus, tehtäväkuvien puuttuminen, kehityskeskustelujen käyminen, kulunvalvonta ja sähköinen työajanseuranta sekä säännösten ja määräysten noudattaminen mm. kilpailuttamisessa. Yleisenä havaintona voidaan todeta, että sisäinen valvonta on kattavaa ja toimii melko hyvin. Poikkeamat ovat yksittäisiä ja suunnitelman mukainen sisäinen valvonta ja ohjeistaminen tehostavat asioiden seurantaa ja korostavat tilivelvollisten vastuuta.

Sisäisen valvonnan kehittäminen

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Iisalmen kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, ja ohje on annettu tiedoksi ja toimeenpantavaksi kaupunkikonsernin tytäryhteisöille ja nämä ovat raportoineet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä organisaatiossaan. Vuoden 2015 aikana tehtiin kaupunkitason riskikartoitus, jonka tulosten perusteella riskienhallinnan toimenpiteitä on suunniteltu. Vuonna 2016 riskienhallintaprosessi jalkautettiin toimialoille, joissa tehtiin toimialakohtaiset riskikartoitukset. Vuoden 2017 aikana riskienhallintaprosessi on tarkoitus jalkauttaa myös konserniyhteisöihin. Uusi sisäisen valvonnan yleisohje on annettu vuonna 2016. Ohjeessa on määritelty kaupungin valvontajärjestelmä, sisäisen valvonnan tavoitteet, toimivalta ja vastuut sekä arviointi ja raportointi.

Sisäinen tarkastus

Sisäistä valvontaa täydentää sisäinen tarkastus. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on selvittää kaupungin johdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyyttä sekä suorittaa tarkastussuunnitelman mukaiset ja muut kaupungin ylimmän johdon määräämät tarkastustehtävät. Ulkoinen ja sisäinen valvonta muodostavat yhtenevän toisiaan täydentävän ja kattavan valvontajärjestelmän. Kaupungin tilintarkastaja antaa tarkastuskertomuksessa lausunnon sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta.

Vuonna 2016 on uusittu sisäisen tarkastuksen toimintaohje. Siinä on määritelty sisäisen tarkastuksen tarkoitus, toimivalta ja vastuut. Lisäksi toimintaohjeessa on määritelty mm. sisäisen tarkastuksen asema organisaatiossa ja annettu tehtävien toteuttamisen edellyttämä valtuutus saada tarpeellisia tietoja.

Iisalmen kaupungille on laadittu sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelma, jonka mukaisesti sisäistä tarkastusta on suoritettu. Sisäisen tarkastuksen painopistealueita vuonna 2016 ovat tehdyn tarkastussuunnitelman mukaisesti olleet yhtenäisten henkilöstöpoliittisten periaatteiden noudattaminen sähköisessä työajanseurannassa, sivutoimilupien ja -ilmoitusten prosessin tarkastus, pysäköinninvalvonnan saatavien perintäprosessin ja asiakirjahallinnon tarkastus. Tarkastuksen tuloksista ja havainnoista sekä suosituksista on annettu raportti kaupunginhallitukselle, tarkastuslautakunnalle, tilintarkastajalle ja ao. hallintokunnalle.

Yhteenvedona vuoden 2016 sisäisen tarkastuksen havaintojen perusteella voidaan yleisesti todeta, että sisäinen valvonta ei ole kaikilta osin ollut riittävää. Annettuun ohjeistukseen ja sovittujen menettelytapojen noudattamiseen ja valvontaan on jatkossa kiinnitettävä tarkempaa

huomiota. Havaituista epäkohdista ja selkeistä puutteista huolimatta kaupunkiorganisaation sisäinen valvonta on pääsääntöisesti toimivaa ja säännönmukaista. Sisäisen tarkastuksen suosittelun perusteella on ryhdytty tarvittaviin toimenpiteisiin.

Arvio sisäisen valvonnan nykytilasta

Palvelukeskusten antamien selonteiden ja sisäisen tarkastuksen raporttien perusteella voidaan todeta, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvää/tydyttävää tasoa. Sisäisen valvonnan voidaan katsoa tuottavan kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta.

4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus (sis.vesilaitos)

4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen (1 000 € sis. vesilaitos)

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma kuvaa tilikauden tuloksen muodostumista ja sitä, riittääkö tuloina kertynyt rahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kustannusten kattamiseen. Laskelmissa ovat mukana ydinkaupungin ja liikelaitosten ulkoiset tulot ja menot tuloslaskelmariveittäin yhdisteltyinä. Eri taseyksiköiden väliset taloustapahtumat eli sisäiset erät on tässä laskelmassa eliminoitu.

Toimintakate

Toimintatulojen ja –menojen erotus muodostaa toimintakatteen. Se osoittaa, paljonko toiminnan menoista jää verorahoituksella katettavaksi. Toimintatuottojen kokonaismäärä vuoden 2016 tilinpäätöksessä on 26,7 milj. euroa. Tämä on 1,7 milj. euroa ja 5,8 % vähemmän kuin vuoden 2015 tilinpäätöksessä. Merkittävin pudotus tuloissa oli lomatoimen tuottojen lasku 1,2 milj. €

Toimintamenojen kokonaismäärä oli 143,5 milj. euroa. Tämä on 60 000 euroa ja 0,04 % vähemmän kuin vuoden 2015 tilinpäätöksessä. Toimintamenojen sisällä suurin muutos oli työmarkkinatuen kuntaosuuden siirrosta SOTE:lle kaupungille johtuva avustusten kasvu 51 %, euroina 2,2 M€ Kasvua oli myös aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa 2,2 %. Vähennystä puolestaan henkilöstökulut -1,6 % (0,7 M€), palvelujen ostot -1,9 % (1,7 M€) ja muut kulut vähenivät -4,4 % (0,06 M€).

Toimintakate eli toimintatuottojen ja –menojen erotus oli 116,8 milj. euroa. Iisalmen edellisen vuoden toimintakate oli 115,2 milj. euroa. Muutos edelliseen vuoteen oli -1,6 milj. euroa eli 1,4 %. Toimintatuotot kattoivat toimintamenoista 18,6 %. Vuotta aiemmin vastaava tunnusluku oli 19,7 % eli menojen lisäys on ollut edelleen edellisvuoden tapaan suhteellisesti tulojen lisäystä nopeampaa.

Verorahoitus

Valtionosuudet ja verotulot muodostavat verorahoituksen. Verotulot koostuvat kunnallis-, yhteisö- ja kiinteistöverosta. Verorahoituksen kertymä vuonna 2016 oli 75,1 milj. euroa. Tämä on 2,7 milj. euroa ja 3,5 % edellisvuotta vähemmän. Valtionosuuksiin kirjataan peruspalvelujen valtionosuudet, jotka sisältävät myös kuntien välisen verotulotasauksen sekä ns. muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet. Valtionosuuksia kertyi 48,6 milj. € jossa kasvua edellisvuoteen 3,7 milj. € eli 8,3 %. Tarkemmat erittelyt verotulojen ja valtionosuuksien kertymistä ja kehityksestä on esitetty tuloslaskelmaosan toteutumisvertailussa.

Rahoitustulot ja -kulut

Alhaisesta korkotasosta ja vähentyneistä antolainoista johtuen korkotuotot olivat ainoastaan 14 600 euroa, mikä on 15 900 euroa ja 52,0 % edellistä vuotta vähemmän. Muita rahoitustuottoja

kertyi 1,7 milj. euroa. Tämä on 0,7 milj. euroa ja 29,5 % vähemmän kuin edellisellä vuonna. Vähennystä kertyi osinkotuotoissa 0,3 M€ ja arvopapereiden luovutusvoitoista 0,7 M€

Korkokuluja kirjattiin 250 000 euroa, laskua lainamäärän kasvusta huolimatta edellisvuoteen 12 400 € alhaisen korkotason ansiosta. Muita rahoituskuluja (mm. arvopapereiden arvonalentumiset ja myyntitappiot sekä korkosuojausten korkokulut) kertyi 460 600 euroa, mikä on 488 000 euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Merkittävin muutos oli sijoitusarvopapereiden arvonalentumisten muutos – 615 000 €

Vuosikate, poistot ja satunnaiset erät

Kaupungin säännönmukaisen toiminnan tulorahoitusta osoittavaa vuosikatetta tilikaudella 2016 kertyi 7,9 milj. euroa. Vuosikate heikkeni edellisestä vuodesta 0,8 milj. euroa, joka on 9,0 %.

Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot olivat 6,9 milj. euroa. Edellisellä vuonna poistot olivat 7,2 milj. euroa. Vuosikate on 0,97 milj. euroa poistoja suurempi. Vuosikate kattaa poistot 114 %:sti. Kaupungin tulorahoituksen katsotaan olevan riittävä kun vuosikate on vähintään poistojen suuruinen.

Tilikauden tulos ja ylijäämä

Tilikaudelle kohdistuvien tulojen ja menojen erotuksesta muodostuu tilikauden tulos, joka lisää tai vähentää kaupungin taseen omaa pääomaa. Vuoden 2016 tilikauden tulos on 1,3 milj. euroa ylijäämäinen ja tähän sisältyy 0,3 M€ Savonia AMK ky:n purkamisesta aiheutuneita satunnaisia eräitä. Vuonna 2015 tulos oli 1,4 milj. euroa ylijäämäinen eli 0,1 M€:tä vuotta parempi.

Tilipäätössiirrot sisältävät poistoeron, varausten ja rahastojen muutoksen. Näiden erien nettovaikutus kaupungin tilikauden ylijäämään on 0,4 M€ sisältäen poistoeron muutosta -0,8 M€ ja rahastojen muutosta 1,3 M€

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (sis. vesilaitos)	2016 1 000 €	2015 1 000 €
Toimintatuotot	26 690	28 348
Toimintakulut	-143 517	-143 577
Toimintakate	-116 827	-115 229
Verotulot	75 106	77 806
Valtionosuudet	48 618	44 894
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	15	31
Muut rahoitustuotot	1 652	2 343
Korkokulut	-250	-248
Muut rahoituskulut	-461	-964
Vuosikate	7 852	8 631
Poistot ja arvonalentumiset	-6 884	-7 198
Satunnaiset tuotot	1 583	0
Satunnaiset kulut	-1 262	0
Tilikauden tulos	1 290	1 432
Tilinpäätössiirrot	449	567
Tilikauden ylijäämä	1 739	1 999

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	Kuntien ka. 2015	2016	2015
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	21	19	20
Vuosikate, % poistoista	91	114	120
Vuosikate/euroa/asukas	348	361	393
Asukasmäärä	-	21 767	21 951

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 \cdot \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

4.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma kuvaa kirjanpitoon kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kaupungin rahavaroihin. Se kertoo toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirtojen kautta, lisääntyivätkö vai vähenivätkö kaupungin rahavarat tilikauden aikana. Oheiseen rahoituslaskelmaan on koottu koko kaupungin kaikki ulkoiset rahan lähteet ja rahan käyttö. Eri yksiköiden väliset sisäiset erät on laskelmassa eliminoitu.

Toiminnan rahavirta

Rahoituslaskelman ensimmäisellä rivillä esitettävä vuosikate on 7,9 milj. euroa. Vuosikatetta kertyi 0,7 milj. euroa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Vuosikatetta oikaistaan toiminnan rahavirtaa laskettaessa satunnaisilla erillä ja tulorahoituksen korjauserillä. Näitä oli 0,2 milj. euroa ja ne koostuvat satunnaisista eristä 0,3 M€ ja käyttöomaisuuden myyntivoitoista.

Investointien rahavirta

Vuoden 2016 investointimenot olivat 23,2 milj. euroa. Investointikohteista sekä investointimenojen ja -tulojen toteutumisesta on kerrottu tarkemmin investointiosan toteumavertailussa. Rahoitusosuuksia investointimenoihin kertyi 86 000 euroa. Rahoitusosuudet laskivat 140 000 euroa vuodesta 2015.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja eli omaisuuden myyntituloja kirjattiin 4,4 milj. euroa. Merkittävimmät erät ovat Vetrean kiinteistö-/maa-aluevaihdon myötä kirjatut luovutustulot 2,2 M€, Savonia AMK ky:n purkautumisesta kirjautuneet 1,6 M€ luovutustuotot. Vetrean ostohinta (2,2 M€) ja Savonia ammattikorkeakoulun Oy:n osakkeiden lunastushinta (1,6 M€) näkyvät rivillä investointimenot. Toiminnan ja investointien rahavirraksi muodostui -10,8 M€ Investointien vuoden 2016 tulorahoitusprosentiksi, joka lasketaan vuosikatteen ja investointien omahankintamenon suhteesta, muodostui 33,9 %. Vastaava tunnusluku oli edellisen vuoden tilinpäätöksessä 100,5 %. Tunnusluku kertoo, että investointien omahankintameno on kyetty rahoittamaan 33,9 prosenttisesti tulorahoituksella. Luvun ollessa alle sata, joudutaan rahoitusta kattamaan omaisuuden myynnillä, kassavaroilla ja/tai lainanotolla. Merkittävä poikkeama edellisvuoteen johtuu korkeasta investointimäärästä sekä osittain Savonian ja Vetrean aiheuttamista kirjauksista, joilla ei apporttiluovutuksen ja vaihtokaupan johdosta ole vaikutusta kaupungin rahoitustilanteeseen.

Lainanhoitokate oli 1,1. Tunnusluku on sama kuin kuntien keskiarvo vuonna 2015 ja aleni edellisvuodesta 0,4. Iisalmen lainanhoitokyky on tyydyttävä.

Rahoituksen rahavirta

Kaupungille maksettiin takaisin antolainoja 0,1 milj. euroa eikä uusia lainoja annettu, Uutta lainaa nostettiin talousarviovuonna 18,0 M€ ja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 7,2 milj. eurolla

Muut maksuvalmiuden muutokset olivat 44 400 euroa. Rahoituksen rahavirta on 11,0 milj. euroa. Rahavarat lisääntyivät tilikaudella 0,3 milj. euroa. Rahavarat vuoden 2016 lopussa olivat 19,0 milj. euroa.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (sis. vesilaitos)		
	2016	2015
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate ja liikeylijäämä (liikelait poistot+rahoitus)	7 852	8 631
Satunnaiset erät	321	0
Tulorahoituksen korjauserät	-131	-512
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-23 243	-8 817
Rahoitusosuudet investointimenoihin	86	226
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 357	655
Toiminnan ja investointien rahavirta	-10 758	182
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0	-40
Antolainasaamisten vähennys	127	87
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	18 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 160	-6 210
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	44	481
Rahoituksen rahavirta	11 011	-5 682
Rahavarojen muutos	253	-5 500
Rahavarat 31.12	19 027	18 773
Rahavarat 1.1	-18 773	-24 274

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	Kuntien ka. 2015	2016	2015
Toiminnan ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000€		-16 542	-9 526
Investointien tulorahoitus, %	56	33,9	100,5
Lainanhoitokate	1,1	1,1	1,5
Kassan riittävyys, pv	36	40	51
Asukasmäärä	-	21 767	21 951

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €
Toiminnan ja investointien rahavirta välituloksen viiden vuoden kertymän avulla seurataan investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.
Investointien tulorahoitus, €
= 100 * Vuosikate/Investointien omahankintameno
Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut)/(Korkokulut + Lainanlyhennykset)
Kassan riittävyys
= 365 pv * Rahavarat 31.12/Kassasta maksut tilikaudella

4.3 Rahoitusasema ja sen muutokset (sis. vesilaitos)

Iisalmen kaupungin taseen loppusumma on 152,6 milj. euroa. Lisäystä Iisalmen edellisen vuoden tilinpäätökseen on 12,3 milj. euroa.

Pysyvien vastaavien tasearvo on 31.12.2016 yhteensä 126,0 milj. euroa, kun tasearvo vuotta aiemmin oli 113,8 milj. euroa. Muutos pysyvien vastaavien tasearvossa mittavista investoinneista johtuen on 12,2 milj. euroa. Investointien painopiste oli rakennuksissa, joita vuoden vaihteessa tasearvolla mitattuna on 43,5 M€ Tämän lisäksi keskeneräiset hankinnat 8,4 M€ ovat rakennuksia, suurimpina Terveyskeskus 2,4 M€ Kauppiis-Heikin koulu 2,9 M€ Päiväkeskus Purje 1,2 M€ Kangaslammin koulu 0,9 M€ ja Luma-keskuksen keittiöremontti 0,7 M€

Vaihtuvien vastaavien tasearvo pysyi ennallaan 23,6 milj. eurossa.

Taseen oma pääoma on 31.12.2016 yhteensä 82,7 milj. euroa. Oma pääoma kasvoi edellisvuoden lopusta 0,4 milj. euroa, joka koostuu tilikauden ylijäämästä 1,70 M€ ja rahastojen vähennyksestä 1,3 M€

Kaupungin (sis. vesilaitos) taseen kumulatiivinen ylijäämä on 7,2 milj. euroa. Vuotta aiempi kumulatiivinen ylijäämä oli 5,4 milj. euroa. Asukasta kohden laskettuna vuoden 2016 kumulatiivinen ylijäämä on 330 euroa. Vastaava vuoden 2015 tilinpäätöksen tunnusluku oli 248 euroa asukasta kohden.

Kaupungin lainakanta oli vuoden 2016 lopussa 46,9 milj. euroa. Pitkäaikaisen velan määrä kasvoi edellisestä vuodesta 10,8 milj. euroa. Lainamäärä asukasta kohden oli vuoden 2016 lopussa 2 153 euroa. Asukaskohtainen lainamäärä oli vuotta aiemmin 1 641 euroa.

Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2016	2015	VASTATTAVAA	2016	2015
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT			A OMA PÄÄOMA		
I Aineettomat hyödykkeet			I Peruspääoma	63 789	63 789
Aineettomat oikeudet	114	34	Muu oma pääoma	11 703	12 968
Muut pitkävaikutteiset menot	30	80	Ed. tilik. yli-(+)/alijäämä(-)	5 441	3 442
			Tilikauden yli-(+)/alijäämä (-)	1 739	1 999
II Aineelliset hyödykkeet			B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Maa- ja vesialueet	10 032	12 115	Poistoero	6 765	5 949
Rakennukset	43 481	35 905			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	25 936	26 686	C PAKOLLISET VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	1 268	1 281	Eläkevaraukset	17	17
Muut aineelliset hyödykkeet	184	176	Muut pakolliset varaukset	270	18
Ennakkom. ja kesk.er. hank.	8 432	3 230			
III Sijoitukset			D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Osakkeet ja osuudet	34 359	32 010	Valtion toimeksiannot	23	23
Muut lainasaamiset	2 054	2 181	Lahjoitusrahastojen pääomat	3 463	3 402
Muut saamiset	67	67	Muut toimeksiantojen pääomat	12	11
			E VIERAS PÄÄOMA		
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT			I Pitkäaikainen		
Valtion toimeksiannot	26	26	Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	38 915	29 817
Lahjoitusrahastojen varat	3 047	2 919	Saadut ennakot	0	296
			Muut pitkäaikaiset velat	1 095	988
C VAIHTUVAT VASTAAVAT			II Lyhytaikainen		
II Saamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	7 952	6 210
Pitkäaikaiset			Saadut ennakot	635	389
Muut saamiset	722	1 221	Ostovelat	4 608	3 689
Lyhytaikaiset			Muut velat	737	871
Myyntisaamiset	1 459	1 542	Siirtovelat	5 482	6 461
Lainasaamiset	3	0	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	152 645	140 339
Muut saamiset	2 188	1 844			
Siirtosaamiset	216	228			
III Rahoitusarvopaperit					
Osakkeet ja osuudet	4	4			
Muut arvopaperit	16 614	16 002			
IV Rahat ja pankkisaamiset	2 409	2 768			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	152 645	140 321			

TASEEN TUNNUSLUVUT	Kuntien ka. 2015	2016	2015
Omavaraisuus (%)	60	59	63
Suhteellinen velkaantuneisuus (%)	55	38	32
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	9 520 479	7 180	5 441
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 735	330	248
Lainakanta 31.12., milj €	15 557	46,9	36,0
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 835	2 153	1 641
Lainasaamiset, milj. €	-	2 054	2 181
Asukkaiden lukumäärä 31.12	-	21 767	21 951

TUNNUSLUKUIEN LASKENTAKAAVAT
Omavaraisuusaste, %

$$= 100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$
Suhteellinen velkaantuneisuus

$$= 100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$$
Lainakanta 31.12

$$= \text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}$$
Lainasaamiset 31.12

$$= \text{Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset}$$

4.4 Kokonaistulot ja –menot (ei sis. vesilaitosta)

TULOT	milj. €	MENOT	milj. €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	32,7	Toimintakulut	152,3
Verotulot	75,1	Korkokulut	0,2
Valtionosuudet	48,6	Muut rahoituskulut	0,5
Korkotuotot	0,0	Satunnaiset kulut	1,3
Muut rahoitustuotot	3,4	Tulorahoituksen korjauserät	
Satunnaiset tuotot	1,6	Pakollisten varausten muutos	
Tulorahoituksen korjauserät		- pakollisten varausten lis. (+), väh.(-)	
- pysyvien vastaavien		- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	
hyödykkeiden luovutusvoitot	-0,1	luovutustappiot	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointeihin	0,1	Investointimenot	23,6
Pysyvien vastaavien			
hyödykkeiden luovutustulot	6,1	Rahoitustoiminta	
Rahoitustoiminta		Antolainasaamisten lisäykset	0,0
Antolainasaamisten vähennykset	0,1	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	6,4
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,0	Kokonaismenot yhteensä	184,32
Kokonaistulot yhteensä	184,81		

5 Iisalmi-konsernin toiminta ja talous

Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös (KuntaL 410/2015 §114). Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana. Kuntayhtymän tilinpäätös yhdistellään jäsenkunnan konsernitilinpäätökseen. Kunnan, jolla ei ole tytäryhteisöjä, mutta joka on jäsen kuntayhtymässä tai liikelaitoskuntayhtymässä, tulee sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöstä vastaavat tiedot.

- Kuntalain 14 § mukaan valtuusto päättää kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Valtuusto päättää mm. omistajaohjauksen periaatteista ja konserni-ohjeesta.
- Kuntalain 6 §:ssä on määritelty kuntakonserni.
- Kuntalain 48 §:n mukaan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätty viranomaiset. Hallintosäännössä määrätään konsernijohdon tehtävistä ja toimivallan jaosta. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.
- Kuntalain 114 §:ssä on määritelty konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus ja sisältö.
- Kuntalain 115 § mukaan toimintakertomuksessa annetaan selvitys kuntakonsernin tavoitteiden toteutumisesta.
- Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunta arvioi kuntakonsernin tavoitteiden toteutumista.
- Kuntalain 123 §:n mukaan tilintarkastaja tarkastaa konsernitilinpäätöksen ja konsernivalvonnan asianmukaisuuden.

Iisalmi-konserni

Iisalmi-konserniin v. 2016 kuuluu 8 tytäryhteisöä, 6 kuntayhtymää ja 4 osakkuusyhteisöä. Merkittävimmät tytäryhteisöt ovat Kiinteistö Oy Petterinkulma, Iisalmen Teollisuuskylä Oy ja Ylä-Savon SOTE ky. Merkittävimmät kuntayhtymät ovat Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin

kuntayhtymä ja Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä. Vuonna 2011 Ylä-Savon SOTE ky on luettu tytäryhteisöksi (KILA, kuntajaoston lausunto 102, 29.11.2011). Tästä johtuen myös Ylä-Savon sairaanhoidon tukisäätiö luetaan Iisalmen kaupungin tytäryhteisöksi. Palvelutuotannon kannalta merkittävä tytäryhteisö on ICT-palveluja kaupungille tuottava Ylä-Savon ICT-Palvelut Oy, josta kaupunki omistaa suoraan 30 %, välillisesti SOTE ky:n kautta 27,57 %.

Yhteisöjen yhdistely konsernitaseeseen

Konserniohjeistukseen perustuen seuraavat tytäryhteisöt on niiden vähäisen merkityksen johdosta jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen: Kiinteistö Oy Pöllösenlahden Haka, Asunto Oy Kilpitöyry ja Asunto Oy Kilpivatro.

Samoin konsernitilinpäätöksen kannalta epäolennaisena kuntayhtymänä on jätetty yhdistelemättä Itä-Suomen päihdehuollon ky ja Ylä-Savon SOTE ky:n alakonserniin kuuluva Ylä-Savon sairaanhoidon tukisäätiö.

IISALMI-KONSERNI 31.12.2016		
Iisalmen kaupunki		
Tytäryhteisöt	Kuntayhtymät	Osakkuusyhteisöt
Kiinteistö Oy Petterinkulma Oy 100 %	Ylä-Savon koulutusky, 47,7 %	Ylä-Savon Vesi Oy 43,6 %
Iisalmen Teollisuuskylä Oy 97,8 %	Savon koulutuskuntayhtymä 11,2 %	Ylä-Savon Pääomarahasto Oy 40,5 %
Kiinteistö Oy Iisalmen Lumakeskus 100 %	Pohjois-Savon liitto 9,1 %	Ylä-Savon Jätehuolto Oy 36,0 %
Ylä-Savon ICT-Palvelut Oy kaupunki 30 %, Soten kautta 27,6 %	Vaalijalan ky 4,6 %	Savonia AMK Oy 22,8 %
Kiinteistö Oy Pöllösenlahden Haka 72,3 %	Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ky (konserni) 4,3 %	
Asunto Oy Kilpitöyry 63,3 % (ei yhdistelty)	Itä-Suomen päihdehuollon ky 2,8 % (ei yhdistelty)	
Asunto Oy Kilpivatro 69,3 % (ei yhdistelty)		
	Kuntayhtymätytäryhteisö	
	Ylä-Savon SOTE ky 61,27 % (äänivaltaisuus 54,8%)	

Prosenttiosuudet ovat omistussuosuuksia 31.12.2016.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat vuonna 2016

Vuonna 2016 konsernin omistusosuuksissa on tapahtunut seuraavat muutokset:

Iisalmen kaupungin peruspääomaosuus Ylä-Savon SOTE ky:n peruspääomasta 31.12.2016 on 61,27 %. Ylä-Savon ICT-palvelujen omistusosuus kasvanut SOTE ky:n välillisen omistajuuden kautta 57,57 prosenttiin.

Kt Oy Lumakeskuksen omistajuus siirtyi Ylä-Savon koulutuskuntayhtymältä 100 %:sti kaupungille kesäkuussa toteutuneella kaupalla.

Savonia-Ammattikorkeakoulun kuntayhtymä on jakaantunut 1.1.2015 kuntayhtymäksi ja Savonia Ammattikorkeakoulu Oy:ksi siten, että Ky jäi hallinnoimaan pelkästään kiinteistöjä. Savonia ammattikorkeakoulun kuntayhtymä purkaantui 31.12.2016 ja perussopimuksen mukaisesti kuntayhtymän omistama ja hallinnoima kiinteistöomaisuus siirtyi omistajien sijoituksena Savonia ammattikorkeakoulu osakeyhtiölle. Iisalmen omistusosuus Savonia Oy:ssä säilyi ennallaan olleen 22,76 %.

Ylä-Savon Kehitys Oy:n toiminta päättyi lopullisesti vuoden 2016 aikana.

Merkittävimpien konserniyhteisöjen toiminta ja talous vuonna 2016

Kiinteistö Oy Petterinkulma

Kiinteistö Oy Petterinkulman liikevaihto vuonna 2016 oli 7,93 M€ ja muut kiinteistöjen tuotot 0,12 M€. Yhtiön lainamäärä vuoden lopussa oli 21,9 M€. Lainoja lyhennettiin 1,93 M€ korko- ja muut rahoituskulujen ollessa 0,44 M€. Kaupungin takaamien lainojen määrä vuoden 2016 lopussa oli 17,8 miljoonaa euroa.

Asuntojen määrä oli vuoden 2016 lopussa 1 455 kpl ja asukkaiden määrä 2 187 henkilöä. Yhtiön asuinkiinteistöjen painotettu kuukausineliövuokra 31.12.2016 oli 8,92 €/m²/kk (8,92 €/m²/kk vuonna 2015).

Kiinteistö Oy Petterinkulman palveluksessa oli vuonna 2016 keskimäärin 32 henkilöä (33 henkilöä vuonna 2015) ja vuoden 2016 lopussa 25 vakinaista henkilöä (26 henkilöä vuonna 2015). Sairauspoissaoloja oli keskimäärin 7,35 työpäivää/henkilö (11,5 vuonna 2015).

Yhtiön maksuvalmius tilikaudella oli heikko.

Tunnusluvut:

Liikevoitto	14,9 %
Oman pääoman tuotto (ROE)	25,2 %
Omavaraisuusaste	19,5 %
Maksuvalmius QR2	0,4

Tavoitteet ja niiden toteutuma

	Tavoite	Toteutuma
Liikevaihto	7 910 000	7 928 304 €
Muut kiinteistön tuotot	100 000	120 759 €
Henkilöstökulut	1 250 000	1 174 813 €
Lainojen lyhennykset	1 640 000	1 642 677 €
Poistot	1 350 000	1 295 705 €
Kiinteistöjen muut kulut	4 421 000	4 391 769 €
Luottotappiot	20 000	9 024,24 €
Rahoitustuotot ja -kulut	-550 000	-436 832 €
Vuokrasaamiset	alle 100 000	107 187 €
Painotettu keskivuokra kauden lopussa (arava-asunnot)	8,93 €/m ² /kk	8,93 €/m ² /kk
Asuntojen käyttöaste yhteensä	yli 96 %	96,44%
Henkilöstömäärä kokopäivätoimiseksi muutettuna	33 hlöä	32 hlöä
Asuntojen määrä tilikauden lopussa	1 512 kpl	1 455 kpl

Iisalmen Teollisuuskylä Oy

Vuosi 2016 oli yhtiön 42. toimintavuosi. Yhtiön toiminta painottui kuluneena tilivuonna vanhojen teollisuushallien käyttöasteen ylläpitämiseen ja kiinteistöjen ylläpitoon. Suurimpia korjauksia toteutettiin Tietotalossa, jossa lisättiin rakenteiden tiiveyttä ja parannettiin ilmanvaihdon toimivuutta. Merkittävin tapahtuma vuoden aikana oli kuitenkin kiinteistökauppa 30.6.2016, jolloin yhtiö hankki omistukseensa 2 500 000€kauppasummalla Valimo-kiinteistön Componenta Oyj:ltä. Kiinteistö vuokrattiin samassa yhteydessä uudelle Iisalmen Valimo Oy – yhtiölle 12 vuoden kiinteällä vuokrasopimuksella. Järjestelyllä pystyttiin takaamaan noin 90 teollisen työpaikan säilyminen Iisalmessa, mikä tarkoittaa välillisesti jopa satojen työpaikkojen yhteisvaikutusta.

Lisäksi tilikauden aikana päätettiin myydä julkisella tarjouskilpailulla kaksi kiinteistöä Parkatin alueella; kaupat toteutuivat hieman tilikauden päättymisen jälkeen.

Kaiken kaikkiaan Teollisuuskylän asiakasyrityksillä on ollut kohtuullinen toimintavuosi. Yhtiön toimitilojen vuokraustoiminta on jatkunut ilman suurempia yllätyksiä. Soinlahdessa sahakiinteistöjen lunastussopimus siirtyi uuden Anaika Soinlahti Timber Oy yhtiön vastuulle. Iisalmen keskustassa sijaitsevien liiketoimintatilojen käyttöaste oli vuoden aikana hyvällä tasolla, yli 90 prosenttia tiloista on vuokrattuna. Teollisten tilojen osalta käyttöaste oli keskimäärin noin 85 %.

Teollisuuskylän omistamissa kiinteistöissä toimi tilikauden lopulla yhteensä 48 yritystä ja yhteisöä, jotka työllistivät yhteensä noin 425 henkilöä.

Hanketoiminta

Vuonna 2015 käynnistetty hanketoiminta pääsi vuoden 2016 aikana täyteen vauhtiinsa, kun yhtiö ryhtyi tarjoamaan myös Rautainen Savo –palvelukonseptia kolmen kunnan alueella. Lisäksi TechnoGrowth –hanke toimii koko Ylä-Savon, Kuopion ja Siilinjärven alueilla. Yhtiössä työskenteli tilikauden aikana 2 henkilöä tarjoten yrityspalveluita yhteistyössä kaupungin Elinvoimapaalveluiden kanssa. Hanketoiminnan volyyymi oli vuoden aikana n. 250 000€

Yhtiön omistussuhteet ja osakkeet

Iisalmen Teollisuuskylä Oy:n omistavat Iisalmen kaupunki (97,75 %, 5865 osaketta) ja Iisalmen Yrittäjät ry. (2,25 %, 135 osaketta).

Yhtiön osakepääoma on 1 009 127 euroa ja se jakautuu 6 000 kappaleeseen á 168,18 euron nimellisarvoisia osakkeita. Kaikilla osakkeilla on samanlainen oikeus osinkoon ja yhtiön varoihin.

Liikevaihto ja tulos

Iisalmen Teollisuuskylä Oy:n liikevaihto vuonna 2016 oli 1 021 565,84 euroa, eli liikevaihto nousi edelliseen vuoteen verrattuna hieman. Tulos säilyi positiivisena.

	2016	2015	2014
Liikevaihto (€)	1 021 566	985 294	1 079 341
Liikevoitto (€)	216 264	262 808	216 082
Liikevoitto %	21,2	26,7	20,0
Oman pääoman tuotto %	2,4	18,7	10,11
Omavaraisuusaste %	15,2	18,3	16,1
Maksuvalmius (quick ratio)	0,26	0,53	0,6
Velkaantumisaste - % (gearing)	413,1	356,1	495,4
Asiakasyritysten määrä	48	33	46
Lyhytaikaiset saamiset liikevaihdosta %	27,7	24,1	13,0

Talouskatsaus vuoteen 2016

Iisalmen Teollisuuskylä Oy:n taloudellinen tilanne pysyi kohtalaisen vakaana vuoden 2016 aikana ennen kaikkea matalan korkotason ansiosta. Valimokiinteistön hankinta nosti liikevaihtoa hiukan loppuvuonna, mutta koko vuoden osalta päädyttiin lähelle edellisvuoden tasoa. Liikevoitto laski jonkin verran johtuen lähinnä kasvaneista poistoista. Kaupungille maksettiin valtuuston päätöksen mukaisesti takausprovisiota 1,5 %, mikä näkyy yhtiön rahoituskuluissa. Hanketoiminta on laskenut maksuvalmiutta hieman, mutta ei vaikuta yhtiön tulokseen koska rahoitus tulee ulkoisista lähteistä.

Vuoden 2016 aikana ei syntynyt luottotappioita, Ylä-Savon Kehitys Oy:n osakkeista tehtiin alaskirjaus 997,23€

Investoinnit

Tilivuoden 2016 aikana merkittävin investointi oli kiinteistön hankinta Componenta Finland Oy:ltä. Investointi toteutettiin kaupungin 80 % takaamalla lainalla, joka nostettiin Pohjois-Savon Osuuspankista.

Henkilöstö

Yhtiön toimitusjohtajan tehtävää on hoitanut ostopalvelusopimuksella kaupungin elinkeinojohtaja. Hanketoiminnan palkkalistoilla on kaksi päätoimista hankehenkilöä. Muut toiminnot on hoidettu lähes kokonaisuudessaan ostopalveluina.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän kustannuskehitys vuonna 2016 on ollut maltillinen ja alittanut perussopimuksessa asetetun tavoitteen, jonka mukaan kustannukset eivät saa kasvaa yli kolme prosenttia vuodessa. Vuonna 2016 kustannusten kasvu oli edelliseen vuoteen verrattuna 1,0 prosenttia ja oman toiminnan osalta vähennystä 0,3 prosenttia. Tätä voidaan pitää sekä alueellisessa että valtakunnallisessa vertailussa erittäin hyvänä.

Pitkän aikavälin vertailu osoittaa, että 2010 vuodesta alkaen kustannustason nousu on merkittävästi tasaantunut SOTE-kuntayhtymän toiminnan aikana. SOTE kuntayhtymän kustannuskehitys on ollut Pohjois-Savon maakunnan maltillisimpia. Siilinjärven ja Varkauden kustannuskehitys on ollut korkeampaa, mutta Siilinjärvi on maakunnan kunnista alhaisimmalla tasolla.

Kuntayhtymän toiminta-aikana 2007 - 2015 kustannustaso on noussut keskimäärin 2,4 %, kun se Kysteri-kunnissa on ollut 3,7 %, maakunnassa 2,7 % ja Kuopiossa 1,9 %. Etelä-Karjan maakunnassa Eksoten toiminta-alueella kustannukset ovat nousseet 2007 - 2015 2,4 % eli samassa tasossa SOTEn kanssa.

Kuntayhtymään toimintavuosina 2010 - 2015 SOTEn kustannukset ovat kasvaneet keskiarvona 1,5 %, Kysteri ja Varkaus 3,5 %, Kuopio 1,4 %, Pohjois-Savo 2,4 %, Kainuu 4,8 % ja Eksote 2,2 %.

Jäsenkuntien maksuosuudet

Kuntien palvelusopimuksen kokonaissumma vuodelle 2016 oli 136,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 toteutuma oli 136,8 miljoonaa euroa. Ylitys oli näin ollen 0,1 miljoonaa euroa (0,1%). Oma toiminta alitti talousarvion noin 5 000 eurolla. Ostettu erikoissairaanhoidon ylitti talousarvion 142 000 eurolla. Suurimmat kustannusalitukset talousarvioon nähden syntyivät suun terveydenhuolto- sekä hoito- ja hoivapalveluissa. Etenkin aikuissosiaalityön ja perhe- ja vammaispalveluiden kustannukset ovat ylittyneet talousarvioon nähden.

Investoinnit

Rakennuksiin investoitiin 0,6 miljoonalla eurolla, koneisiin ja laitteisiin 0,8 miljoonalla eurolla ja ICT-investointeihin käytettiin 0,4 miljoonaa euroa.

Toiminnalliset tavoitteet

Ylä-Savon SOTE ky on saavuttanut talousarviovuodelle asetetut tavoitteet lähes täysin. Talouden osalta kustannuskehitys on perussopimuksen raamin mukainen ja toiminnalliset tavoitteet ovat edistäneet kuntalaisten palvelujen saatavuutta. Hoito- ja hoivatakuu on toteutunut pääsääntöisesti yksittäisiä poikkeamia lukuun ottamatta.

Ylä-Savon ICT Oy

Vuoden 2016 aikana on jatkettu järjestelmien käytettävyyttä ajasta ja paikasta riippumattomiksi. O365-palvelu on otettu käyttöön osalla asiakkaista ja myös etäkäyttöpalveluita on uudistettu. Langattomien verkkojen teknologia kilpailutettiin ja teknologian uudistaminen käynnistyy alkuvuodesta 2017. Mobiililaitteiden (MDM) esiselvitys toteutettiin vuonna 2016 ja hanke toteutus käynnistyy selvityksen mukaisesti vuonna 2017. Asiakaslaadun parantamiseksi otettiin käyttöön uusi asiakaspalvelujärjestelmä, jossa on mm. takaisinsoittojärjestelmä. Projektin- ja dokumenttienhallintajärjestelmien käyttöönotto aloitettiin vuonna 2016. Järjestelmien avulla tehostetaan yhtiön toimintaa.

Yhtiön omistussuhteet ja osakkeet

Iisalmen kaupunki	30 osaketta
Kiuruveden kaupunki	15 osaketta
Sonkajärven kunta	5 osaketta
Vieremän kunta	5 osaketta
Ylä-Savon SOTE- kuntayhtymä	45 osaketta
Yhtiö on Iisalmen kaupungin tytäryhtiö.	

Liikevaihto ja tulos

Yhtiön liikevaihto vuonna 2016 oli 2,2 M€ Yhtiö on voittoa tavoittelematon. Yhtiön tulos on 164,81 €

	2016	2015	2014
Liikevaihto (€)	2 220 472	2 013 538	1 931 629
Liikevoitto (€)	240	-70	-599
Liikevoitto %	0,01	-0,00	-0,03
Oman pääoman tuotto %	0,3	0,3	0,4
Omavaraisuusaste %	12,95	14,1	14,1
Maksuvalmius (quick ratio)	0,84	0,73	0,81

Liikevaihto kasvoi 10,2 %. Yhtiön maksuvalmius pysyi hyvänä. Tilivuoden 2016 aikana ei toteutettu merkittäviä investointeja. Yhtiön rahoitusvastuu tilinpäätöshetkellä oli 2,76 % vähemmän kuin edellisellä vuonna. Yhtiöllä ei ole taseessa pitkäaikaista vierasta pääomaa.

Henkilöstön määrä tilikauden lopussa oli 21 henkilöä. Palkat tilikaudella 2016 olivat 0,86 M€

Vuoden 2017 yhtiön strategiassa tulee erityisesti ottaa huomioon toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. SOTE- ja aluehallintouudistus tulevat vaikuttamaan tulevina vuosina Ylä-Savon ICT-palvelut Oy:n tuottamiin palveluihin, henkilöstöön ja liikevaihtoon.

5.1 Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Vuosittain talousarvion yhteydessä valtuusto vahvistaa keskeisille konserniyhteisöille tavoitteet. Tilikauden aikana konserniyhteisöt raportoivat tavoitteiden toteutumisesta. Kaupungin tilinpäätöksen yhteydessä annetaan selvitys konsernin tilikauden toiminnan ja talouden toteutumisesta. Kaupungin tilinpäätös sisältää täydellisen konsernitilinpäätöksen.

Konsernitavoitteet ovat toteutuneet tilikaudella pääsääntöisesti omistajan asettamien tavoitteiden mukaisesti. Vuoden 2017 talousarvioissa kaupunginvaltuuston tytäryhteisöille asettamien tavoitteiden tarkoituksenmukaisuuteen ja riittävyyteen on kiinnitetty aikaisempia vuosia enemmän huomiota.

5.2 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Iisalmi-konserni tulee muuttumaan lähivuosina merkittävästi maakuntauudistuksen myötä. Kuntayhtymistä Ylä-Savon SOTE, Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri, Itä-Suomen Päihdehuolto, Vaalijala ja Pohjois-Savon liitto mahdollisesti purkautuvat 1.1.2019 ja näiden tilalle syntyy uusi maakunnallinen toimija. Maakuntauudistus vaikuttaa merkittävästi myös Ylä-Savon ICT-Palvelut Oy:n toimintaan. Lumakeskus siirtyi kesäkuussa 2016 Iisalmen kaupungille ja Kiinteistö Oy Lumakeskuksen toiminnan jatkamista selvitetään.

Konsernituloslaskelmaan merkittävin vaikutus tulee olemaan Ylä-Savon SOTE ky:n purkamisella ja konsernitaseen näkökulmasta Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ja Ylä-Savon Sote Ky:n purkautumisella.

5.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernin ohjauksen päälinjaukset on määritelty kaupunginvaltuuston hyväksymissä kaupungin konserniohjeissa. Iisalmen kaupungin konserniohje valmistui vuonna 2016. Konserniohjeissa on määritelty kaupungin omistajapolitiikan tavoitteet ja kaupungin konsernijohto ja toimielinten toimivallan jako. Ohjeessa on myös annettu ohjeet konserniraportoinnista, keskitetyistä konsernitoiminnoista, henkilöstöpolitiikasta, tytäryhteisön neuvotteluelveloitteesta, riskienhallinnasta ja kaupunkikonsernin tarkastuksesta ja valvonnasta.

Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa

Kaupungin toimielinten toimivallanjako konserniohjauksessa oli vuonna 2016 seuraava:

- Kaupunginvaltuusto päättää Iisalmen kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista.
- Kaupunginhallitus vastaa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan omistajaohjauksesta.
- Kaupunginjohtaja vastaa kaupunkikonsernin omistajapolitiikan toteuttamisesta ja huolehtii omistajaohjauksen käytännön toteuttamisesta sekä konsernivalvontaan kuuluvasta esittelystä ja raportoinnista kaupunginhallitukselle.
- Palvelukeskuksen johtajat ja talousjohtaja vastaavat omalla toimialallaan toimivien tytäryhteisöjen toiminnan seurannasta ja ilmoittavat havaitsemistaan epäkohdista kaupunginjohtajalle.

Ohjeiden anto kaupungin edustajille tytäryhteisöissä

Kaupunginhallitus käsittelee kokouksissaan Iisalmi-konsernin ajankohtaiset ja omistajaohjausta edellyttävät asiat. Kaupunginhallitus on ohjeistanut kaupungin edustajia tytäryhteisöissä tarvittaessa.

Konserniyhteisöjen sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Merkittävimmät konserniyhteisöt (Iisalmen Teollisuuskylä Oy, Ylä-Savon SOTE ky, Ylä-Savon ICT-palvelut Oy ja Kiinteistö Oy Petterinkulma) ovat raportoineet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä organisaatioiden toimintaan ja talouteen liittyvistä merkittävimmistä riskeistä ja niihin varautumisesta. Samalla konserniyhteisöjen ovat antaneet tiedon sellaisista tiedossaan olevista kaupungin tai konsernin talouteen vaikuttavista olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa konsernitaseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa.

Saatujen raporttien ja selvitysten perusteella voidaan todeta, että konserniyhteisöjen sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti, riskejä on tunnistettu ja niihin on varauduttu. Kaupungin tai konsernin talouteen vaikuttavia, tiedossa olevia olennaisia konsernitaseen, tuloslaskelman tai rahoituslaskelman ulkopuolisia asioita ei ole raportoitu.

5.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA 1000 €		
	2016	2015
Toimintatuotot	118 051	118 258
Toimintakulut	-241 172	-242 068
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta(tappiosta)	406	425
Toimintakate	-122 715	-123 385
Verotulot	74 672	77 367
Valtionosuudet	62 887	61 013
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	105	150
Muut rahoitustuotot	1 493	2 171
Korkokulut	-533	-529
Muut rahoituskulut	-1 047	-1 507
VUOSIKATE	14 861	15 280
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 088	-12 293
Arvonalentumiset	-138	30
Satunnaiset erät	321	0
Tilikauden tulos	2 956	3 017
Tilinpäätössiirrot	1 279	501
Vähemmistöosuudet	-13	-40
Laskennalliset verot	-171	-119
Vähemmistöosuudet	-29	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	4 022	3 359
Tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	48,9	48,9
Vuosikate/Poistot, %	122,9	124,3
Vuosikate/, euroa/asukas	683	696
Asukasmäärä	21 767	21 951

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT
Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

 = $100 \cdot \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$
Vuosikate prosenttia poistoista

 = $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT 1000 €

	2016	2015
Vuosikate	14 861	15 280
Satunnaiset erät	321	0
Tilikauden verot	-13	-40
Tulorahoituksen korjauserät	-513	-1 289
	<u>14 656</u>	<u>13 950</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-34 841	-15 986
Rahoitusosuudet investointimenoihin	697	388
Pysyvien vast.hyödykkeiden luovutustulot	4 289	1 881
	<u>-29 855</u>	<u>-13 717</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-15 199	234
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1	-41
Antolainasaamisten vähennykset	675	92
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24 385	2 893
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 982	-9 431
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-31	40
Oman pääoman muutokset	269	36
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toim.ant.varojen ja pääomien muutokset	-63	55
Vaihto-omaisuuden muutos	32	5
Saamisten muutos	927	0
Korottomien velkojen muutos	-1 037	-1 555
Rahoituksen rahavirta	<u>14 174</u>	<u>-7 906</u>
Rahavarojen muutos	-1 025	-7 672
Rahavarojen muutos	-1 025	-7 672
Rahavarat 31.12.	32 298	33 323
Rahavarat 1.1.	-33 323	-40 995

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus, %	44	96
Pääomamenojen tulorahoitus, %	33	61
Lainanhoitokate	1	2
Kassan riittävyys	41	45

Tunnuslukujen laskentakaavat:
Investointien tulorahoitus, €

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$$
Pääomamenojen tulorahoitus, %

$$= 100 * \text{Vuosikate} / (\text{Investointien omahankintameno} + \text{Antolainojen nettolisäys} + \text{Lainanlyhennykset})$$
Lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$
Kassan riittävyys

$$= 365 \text{ pv} * \text{Rahavarat 31.12} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$$

KONSERNITASE JA TUNNUSLUVUT 1000 €

VASTAAVAA	2016	2015	VASTATTAVAA	2016	2015
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	63 789	63 789
Aineettomat oikeudet	857	785	Säätiöiden ja yhd. peruspääomat	1	0
Muut pitkävaikutteiset menot	559	489	Arvonkorotusrahasto	797	1 458
Ennakkomaksut	48	8	Muut omat rahastot	13 137	14 406
*Aineettomat hyödykkeet	1 464	1 282	Ed. tilik. yli- (+)/alijäämä (-)	22 510	18 120
			Tilik. ylijäämä (+)/alijäämä (-)	4 022	3 359
Aineelliset hyödykkeet			*Oma pääoma	104 256	101 132
Maa- ja vesialueet	14 099	14 286			
Rakennukset	106 137	99 329	VÄHEMMISTÖOSUDET	218	210
Kiinteät rakenteet ja laitteet	26 663	27 610			
Koneet ja kalusto	5 084	5 089	PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut aineelliset hyödykkeet	564	529	Eläkevaraukset	17	17
Ennakkomaksut ja keskener. hank.	13 183	4 372	Muut pakolliset varaukset	911	956
*Aineelliset hyödykkeet	165 730	151 215	*Pakolliset varaukset	927	973
Sijoitukset			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Osakkuusyhteisöosuudet	410	391	Valtion toimeksiannot	448	407
Osakkeet ja osuudet	14 949	12 677	Lahjoitusrahastojen pääomat	3 609	3 544
Muut osakkeet ja osuudet	836	801	Muut toimeksiantojen pääomat	211	189
Muut saamiset	154	154	*Toimeksiantojen pääomat	4 268	4 140
*Sijoitukset	16 349	14 023			
**Pysyvät vastaavat	183 544	166 520	VIERAS PÄÄOMA		
			Pitkäaikainen		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	78 835	67 213
Valtion toimeksiannot	388	334	Lainat julkisyhteisöiltä	721	1 316
Lahjoitusrahastojen varat	3 138	3 004	Saadut ennakot	0	924
Muut toimeksiantojen varat	144	143	Muut velat	1 095	988
*Toimeksiantojen varat	3 671	3 480	*Pitkäaikainen	80 652	70 441
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lyhytaikainen		
Vaihto-omaisuus			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	11 653	9 923
Aineet ja tarvikkeet	383	359	Lainat julkisyhteisöiltä	125	0
Keskeneräiset tuotteet	78	184	Saadut ennakot	1 240	1 065
Muu vaihto-omaisuus	527	477	Ostovelat	11 745	10 752
Ennakkomaksut	0	0	Siirtovelat	15 825	16 951
*Vaihto-omaisuus yhteensä	989	1 021	Muut velat	1 401	1 663
			Laskennalliset verovelat	1 665	1 494
Saamiset			*Lyhytaikainen vieras pääoma	43 653	41 847
Pitkäaikaiset			**Vieras pääoma	124 305	112 288
Myyntisaamiset	1 855	2 225			
Muut saamiset	675	1 620	VASTATTAVAA	233 974	218 743
Siirtosaamiset	0	1			
*Pitkäaikaiset saamiset	2 529	3 846	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2016	2015
			Omavaraisuusaste	45	47
Lyhytaikaiset			Suhteellinen velkaantuneisuus, %	48	43
Myyntisaamiset	4 959	4 474	Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	26 532	21 479
Lainasaamiset	17	0	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 219	978
Muut saamiset	4 462	4 703	Konsernin lainat, €/asukas	4 246	3 619
Siirtosaamiset	1 505	1 376	Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 €	92 430	79 440
*Lyhytaikaiset saamiset	10 943	10 553	Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000	0	0
**Saamiset	13 472	14 399	Kunnan asukasmäärä	21 767	21 951
Rahoitusarvopaperit			Tunnuslukujen laskentakaavat:		
Osakkeet ja osuudet	4	4	Omavaraisuusaste		
Joukkovelkakirjalainasaamiset	393	502	= 100 x (Oma pääoma+Vähemmistöosuus+Poistoero ja		
Muut arvopaperit	16 711	16 100	vapaaehtoiset varaukset)/(Koko pääoma - Saadut ennakot)		
*Rahoitusomaisuusarvopaperit	17 108	16 606	Suhteellinen velkaantuneisuus		
			= 100 * (Vieras pääoma-Saadut ennakot)/Käyttötulot		
Rahat ja pankkisaamiset	15 190	16 717	Konsernin lainakanta		
**Vaihtuvat vastaavat	46 759	48 743	= Vieras pääoma - (Saadut ennakot+ Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)		
VASTAAVAA	233 974	218 743			

Tilikauden tuloksen käsittely

Kaupunginhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kaupungin tuloslaskelman tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai siirtää tilikauden ylijäämätilille. Tilikauden alijäämä katetaan ensisijaisesti tilikauden ylijäämällä ja taloussuunnitelmavuoisien ylijäämillä, toissijaisesti rahastopääomalla ja peruspääomalla.

Kaupunginhallituksen esitys tuloksen käsittelystä voi tarkoittaa investointivarauksen, poistoeron tai rahaston lisäystä. Hyvän kirjanpitotavan mukaisena voidaan pitää seuraavien ehtojen täyttymistä varaus- ja rahastosiirroissa tilikauden tuloksesta:

- investointivarauksen lisäys kohdentuu määrättyyn vastaiseen investointimenoon
- poistoeron lisäys liittyy määrättyyn investointivarauksen tuloutukseen tilikaudella
- siirto vahinkorahastoon perustuu hyväksytyyn suunnitelmaan omavastuun kattamisesta
- siirto lahjoitusrahastoon perustuu tilikauden tuloksi kirjattuun lahjoitukseen.

Hyvän kirjanpitotavan mukaista ei ole varaus- ja rahastosiirto tuloksen tasaamiseksi ilman, että ne liittyvät edellä mainittuihin menoeriin tai tuloutuksiin.

Kuntalain säännökset talouden tasapainottamisesta

110 § 3 mom. (talousarvio ja -suunnitelma)

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kaupungin taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kaupungin tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

115 § 3 mom. (toimintakertomus)

Jos kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

121 § kohdat 2 ja 3 (Tarkastuslautakunta)

Arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää.

6.1 Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Tilikauden tulos 1 289 724,76

Poistoero

Poistoeron muutos yhteensä -815 936 €

Poistoeron lisäys 1 340 000 € poistoeron vähennys yhteensä 524 064 € josta kaupungin poistoeron lisäystä 1 340 000 € vähennystä 424 364 € ja vesilaitoksen poistoeron vähennys 99 700 €

Rahastot

Rahastojen muutos yhteensä 1 265 257,63 €

Kehittämisen- ja investointirahastosta käytettiin Kangaslammin koulun investointeihin -1 340 000 € Kaupungin vahinkorahastoon on siirretty 133 570,35 € ja vahinkorahastosta on tuloutettu -57 729,21 € tapaturmavakuutusmaksuja. Kaupungin opintorahastoon on siirretty 3 831,54 € ja rahastosta tuloutettu -4 930,31 €

Tilikauden ylijäämä

Tilikauden ylijäämä 1 739 046,39 € kirjataan taseen oman pääoman yli-/ alijäämätilille.

7 Iisalmen kaupungin strategian toteutuminen 2016

Iisalmen kaupunkistrategian 2025 toimeenpanoa täsmennetään strategian toteuttamisohjelmissa, joita ovat

- elinkeino-ohjelma
- hankintaohjelma
- tietohallinto-ohjelma
- palvelustrategia
- henkilöstösuunnitelma
- toimitilastrategia
- nuorisotakuun toimeenpanosuunnitelma
- valtuustosopimus

Elinkeino-ohjelmaa toteuttaa pääasiallisesti elinvoimapalvelut, joka raportoi ohjelman toteutumisesta omassa toimintakertomuksessaan.

Hankintaohjelmaa on toteutettu ohjelman linjausten mukaisesti. Hankinnat on koottu hankinta-suunnitelmaan.

Tietohallinto-ohjelman toteuttaminen on edennyt suunnitellusti. Seudullista tietohallintomallia ei ole hyväksytty.

Palvelustrategian päivittäminen tehdään uuden kaupunkistrategian valmistelun yhteydessä vuonna 2017. Palvelujen hankinta on toteutettu talousarviossa hyväksytyjen palvelusuunnitelmien mukaisesti.

Kiinteistöomaisuuden hallinnassa ja hoidossa on toimittu toimitilastrategian periaatteiden mukaisesti. Strategiassa määritellään kaupungin toimitilojen omistamisen, vuokrauksen ja muun hankkimisen yleiset periaatteet sekä asetetaan pitkän aikavälin tavoitteet kiinteistöjen kunnolle. Kiinteistöstrategiassa määritellään tilantarve sekä kaupungin suhtautuminen omistamiseen.

Nuorisotakuun toimeenpanosuunnitelma on toimintakertomuksen liitteenä.

Hyvinvointikertomus on olennainen osa kaupungin strategia- ja talousarviosuunnittelua. Iisalmen kaupungin tavoitteena on luoda toimivat poikkihallinnolliset hyvinvointirakenteet ja kytkeä hyvinvointijohtamisen näkökulma osaksi kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelua. Hyvinvointikertomus valmistui vuonna 2016.

Valtuustopöytäkirjassa sovittiin talouden tasapainon saavuttamisesta ja hallinto-organisaation ja johtamisjärjestelmän uusimisesta. Iisalmen kaupungin organisaatiouudistus toimeenpanosuunnitelmineen hyväksyttiin vuonna 2016 ja uusi organisaatio aloitti toimintansa 1.1.2017. Talouskehityksessä tavoitteena ollut velkaantumisen pysäyttäminen ja vuosikatteen nostaminen tasolle, jolla katetaan minimissään sekä poistot että kertyneet alijäämät vuoden 2016 loppuun mennessä ovat toteutuneet. Myös kunnallisveron osalta asetettu tavoite 20,50 % on toteutunut. Myös kulukuri kaupungin menojen ja sote-palvelujen kustannusten kasvun osalta ovat toteutuneet. Investointitaso sovittiin valtuustopöytäkirjassa 6-7 M€:n vuotuiselle tasolle, mutta tältä osin valtuustopöytäkirja ei ole toteutunut.

Kaupunkistrategian toteuttamisen keskeisimmät toimenpiteet ja tavoitteiden toteutuminen on raportoitu palvelukeskusten toimintakertomuksissa.

Kaupunkitason strategisten tavoitteiden ja mittareiden arviointi

Kilpailukykyinen kaupunki ja elinkeinoelämä

Työpaikkojen määrä on ollut lievässä laskussa Iisalmessa taantumana seurauksena. Työttömyysaste on laskenut edellisvuodesta ja sen on vuoden lopussa 14,6%, eli tavoitteen mukaisesti alle 15 %. Haasteellinen taloustilanne on jatkunut.

Kaupungin väkiluku on vähentynyt ja väestönkasvu on edelleen laskusuunnassa tulevaisuudessa. Kuolleisuus ylittää syntyvyyden ja eikä muuttoliikettä ole saatu käännettyä positiiviseksi.

Hyvien yhteyksien ja verkostojen Iisalmi

Työpaikkaomavaraisuus on hieman laskenut, sillä taantuma on vähentänyt työpaikkoja.

Terve kuntatalous, osaava henkilöstö ja toimiva konserni

Kaupungin taloutta koskevat strategiset tavoitteet toteutuivat. Vuosikate riitti kattamaan poistot 114 %:sti. Henkilöstöä ja henkilöstöpoliittisia periaatteita koskevat tavoitteet toteutuivat. Uusi henkilöstöstrategia on otettu käyttöön ja se on viety osaksi taloussuunnittelua.

Kilpailukykyinen kaupunki ja elinkeinoelämä					Selvitys tavoitteen aiuttamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	
Väestönkasvu: Iisalmen kaupungin väestö kasvaa hallitusti	Asukasluku	22 055 asukasta	22 250 asukasta	21 767	Muuttoliike
Työpaikkojen kokonaisuuden lisääntyminen:	Työpaikkojen määrä	9.490 (vuosi 2012)	9.490 (säilyy ennallaan)	9.019 (v. 2014)	Taantuma
Iisalmi edistää uusien työpaikkojen syntymistä	Työttömyysaste	14,50 %	alle 15 %	14,6 %	
Elinkeinoelämän monipuolistuminen/ Osaamisalojen kehittyminen	Työpaikkojen jakautuminen toimialoihin: teollisten työpaikkojen ja työpaikkojen määrä	104 toimipaikkaa/ 1714 työpaikkaa	105 toimipaikkaa/ 1750 työpaikkaa	1463 teollista työpaikkaa	Taantuma
Toimivat liikenneyhteydet	Pääliikenneväylien parantamistoimenpiteet	Juna/auto matka-aika Iisalmi-Hki /5,5 h	Juna/auto matka-aika Iisalmi-Hki /5,5 h		
	Tietoliikenneyhteyksien kattavuus ja nopeus	Maaseutualueilla 80 %/ 100 MB	Maaseutualueilla 95 %/ 100 MB		
Kaupungin imagon ja vetovoiman paraneminen	Sijoituksen nousu Suomen Yrittäjien ja EK:n imagotutkimuksissa	96. Suomen Yrittäjät 38. EK	Sijoituksen nousu	Yrittäjien kyselyssä laskua, EK:n kyselyssä pieni parannus	
Kansainvälistyminen	KV-hankkeiden määrä	Hankkeiden määrä 5 kpl/ 80 000€	Kasvu 10 %		
	Ulkomaalaisten osuus väestöstä	365 ulkomaalaista (31.12.2014) 1,7 % väestöstä	400 ulkomaalaista 1,8 % väestöstä		

Hyvien yhteyksien ja verkostojen Iisalmi					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	
Iisalmen aseman vahvistuminen seutukaupunkina	Työpaikkaomavaraisuus	106,3 % (2012)	107 %	106,2% (2014)	
Terve kuntatalous, osaava henkilöstö ja toimiva konserni					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	
Toiminnallista ylijäämää valtuustokaudella	Vuosikatteen riittävyys nettoinvestointeihin.	Vuosikate kattaa poistot, ei nettoinvestointeja.	Vuosikate kattaa poistot.	Vuosikate kattaa poistot 114-%:sti	
Henkilöstöstrategian linjausten ja henkilöstöpoliittisten periaatteiden päivittäminen	Henkilöstöstrategian päivittäminen/uudistaminen	Uusi henkilöstöstrategia valmistuu vuoden 2015 aikana	Uusi henkilöstöstrategia otetaan käyttöön	Uusi strateginen henkilöstöohjelma otettu käyttöön 1.1.2016	
	Ikäohjelman käyttöönotto	Ikäohjelma valmistunut ja otettu käyttöön 1.4.2015	Ikäohjelman jalkautusta jatketaan tehostetusti	Jalkautus jatkunut	

8 Talousarvion toteutuminen

Talousarvion rakenteesta säädetään kuntalaissa siten, että talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Samaa rakennetta noudatetaan toimintakertomukseen otettavassa talousarvion toteutumisvertailussa.

Hyväksyessään talousarvion on valtuusto määritellyt määrätyt toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toimielinten sitovasti noudatettaviksi. Kaupunginhallitus antaa selvityksen tavoitteiden toteutumisesta toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida ovatko valtuuston asettamat tavoitteet toteutuneet

Toiminnallisten tavoitteiden seuranta

Toiminnallinen tavoite on valtuuston asettama määrärahan käyttötarkoitusta, palvelujen tai tavaroiden määrää tai laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa koskeva tavoite.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumis seurannassa esitetään asetettu tavoite ja siihen mahdollisesti tehdyt muutokset, toteutuma ja poikkeama.

Taloudellisten tavoitteiden seuranta

Taloudellisten tavoitteiden seuranta kattaa määrärahojen ja tuloarvioiden seurannan sekä muiden taloudellisten tavoitteiden seurannan.

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimielimelle myöntämä, euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen määrätyn tehtävän suorittamiseksi. Toteuttamisvertailusta tulee käydä ilmi myönnetty määrärahat, toteutuneet kulut ja niiden erotus.

Nettobudjetoitujen tehtävien toteutumisvertailussa esitetään sitovien määrärahojen toteutumisen ja poikkeamien lisäksi kulut ja tuotot bruttomääräisenä.

Tuloarvio on valtuuston talousarviossa toimielimelle asettama tehtävävastuuyksikkö- tai tulo-kohtainen sitova tulotavoite. Toteutumisvertailusta käy ilmi asetetut tuloarviot, toteutuneet tuotot ja niiden erotus.

9 Käyttötalouden toteutuminen lautakunnittain

Käyttötalouden toteutumisvertailu tehdään talousarviorakennetta noudattaen toimielimittäin ja tehtävittäin. Toteutumisvertailussa esitetään arvioidut ja toteutuneet kulut ja tuotot sekä niiden poikkeamat alkuperäiseen talousarvioon. Lisäksi esitetään valtuuston hyväksymät muutokset talousarvioon.

9.1 Keskusvaalilautakunta

Tilivelvollinen: Hallintojohtaja

Vuonna 2016 ei pidetty kunnallisia eikä valtiollisia vaaleja

9.2 Tarkastuslautakunta

Tilivelvollinen: tarkastuslautakunta

Henkilöstö (htv)

Tarkastuslautakunta	Henkilöstö	TP2015	TA2016	TP2016	Poikkeama
Tilintarkastus	Vakituiset	0,1	0,1	0,1	0
	Määräaikaiset	0,0	0	0	0
	Yhteensä	0,1	0,1	0,1	0
Yhteensä	VAKITUISET	0,1	0,1	0,1	0
	MÄÄRÄAIKAISET	0,0	0	0	0
Tarkastuslautakunta yht.	YHTEENSÄ	0,1	0,1	0,1	0

Talous

Tarkastuslautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Tilintarkastus					
Toimintatuotot	5	0	5	5	0
Toimintakulut	-47	0	-47	-46	-1
Netto (=toimintakate)	-42	0	-42	-41	-1
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	1	0	1	1	0

111 Tilintarkastus	TA2016		TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
	TA 2016	muutokset				
Toimintatuotot	5 000	0	5 000	5 000	100	5 000
Myyntituotot	5 000	0	5 000	5 000	100	5 000
Toimintakulut	-47 260	0	-47 260	-46 236	97,8	-47 863
Henkilöstökulut	-14 470	0	-14 470	-14 815	102,4	-12 656
Palkat ja palkkiot	-13 200	0	-13 200	-13 317	100,9	-11 396
Eläkekulut	-950	0	-950	-1 121	118	-960
Muut henkilösivukulut	-320	0	-320	-378	118,1	-300
Palvelujen ostot	-29 120	0	-29 120	-27 991	96,1	-31 996
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-550	0	-550	-341	61,9	-223
Muut toimintakulut	-3 120	0	-3 120	-3 089	99	-2 989
Toimintakate	-42 260	0	-42 260	-41 236	97,6	-42 863

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty kuntalaissa ja sillä on erityinen asema lautakuntien joukossa. Tarkastuslautakunnan tehtävä eroaa muista lautakunnista, koska se ei valmistelee asioita hallitukselle kuten muut lautakunnat. Sen tehtävänä on hallituksen ja sen alaisen organisaation suoritusten arvioiminen ja raportointi valtuustolle. Lautakunnalla ei ole valtuuston asettamia toiminnallisia tavoitteita.

Tarkastuslautakunta on pitänyt 8 kokousta ja tilintarkastaja on ollut mukana kaikissa kokouksissa. Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtäviä on hoitanut rahoitussihteerin 0,1 henkilötyövuoden panoksella.

Iisalmen kaupungin tilintarkastusyhteisönä on toiminut KPMG Julkishallinnon palvelut Oy. Tilintarkastuspäiviä vuonna 2016 oli 51 päivää (sopimus enintään 50 pv), joista vastuunalaisen tilintarkastajan osuus on vähintään 21 päivää (sopimus vähintään 20 pv).

9.3 Kaupunginhallitus

Henkilöstö (htv)

KAUPUNGINHALLITUS	Henkilöstö/htv	TP2015	TA2016	TP2016	Poikkeama
Yleishallinto	Vakituiset	13,5	14,0	13,9	-0,1
	Määräaikaiset	0,4	0	0,3	+0,3
	Yhteensä	13,9	14,0	14,2	+0,2
Elinvoima- ja kehittämispalvelut	Vakituiset	5,2	6,0	5,5	-0,5
	Määräaikaiset	4,2	5,5	6,2	+0,7
	Yhteensä	9,4	11,5	11,7	+0,2
Sosiaali- ja terveysthuolto	Vakituiset	1,9	2,0	3,2	+1,2
	Määräaikaiset	2	2,0	1,0	-1,0
	Yhteensä	3,9	4,0	4,2	+0,2
Henkilöstötoimi	Vakituiset	7,6	8,0	7,9	-0,1
	Määräaikaiset	0	0	0	0
	Yhteensä	7,6	8,0	7,9	-0,1
Työllisyydenhoito (henkilöstö jakaantuu palvelukeskuksiin)	Vakituiset	0,2	3,0	2,9	-1,1
	Määräaikaiset	0,2	28,0	6,5	-21,5
	Työllistetyt*	10,1		21,0	+21,0
	Yhteensä	28,3	31,0	30,4	-0,6
Lomatoimi	Vakituiset	177,5	181,0	165,1	-15,9
	Määräaikaiset	31,7	14,0	21,4	+7,4
	Yhteensä	209,2	195,0	186,5	-8,5
Yhteensä	VAKITUISET	205,9	214,0	198,5	-15,5
Yhteensä	MÄÄRÄAIKAISET	38,5	49,5	35,4	-14,1
Yhteensä	TYÖLLISTETYT	10,1		21,0	+21,0
KAUPUNGINHALLITUS YHT.	YHTEENSÄ	254,5	263,5	254,9	-8,6

*Työllistetyiden määrä sisältänyt aiemmin määräaikaisten lukumäärään

Vuonna 2016 toteutuneet henkilöstömuutokset Vähennykset

Lomatoimi: Tilojen ja maatalousyrittäjien väheneminen johti lomituspäivien vähenemiseen ja edelleen henkilöstön vähenemiseen. Lisäksi vuonna 2017 voimaan astuva uusi lomituspalvelulaki tuonee lisää supistuksia maatalousyrittäjien palveluihin, minkä johdosta lomituspalveluhenkilöstö vähenee.

Lisäykset

Työllisyyden hoito: Työllisyyden hoidon tehtävät siirtyivät kaupungin tehtäväksi SOTE-kuntayhtymästä vuoden 2016 alusta. Kuntayhtymästä siirtyi työllisyysasiantuntija kaupungin palvelukseen. Vuoden 2015 puolella on perustettu TYP-johtajan/ työllisyysasiantuntijan tehtävä. Vuonna 2016 perustettiin kokonaan uutena tehtävänä työvalmentajan tehtävä, joka

hoitaa mm. nuorten kesätyötoimintaa, ns. 300-päivää työmarkkinatuella olleiden aktiivointia, yms. tehtäviä.

Työllisyydenhoito: Työllistämistuella palkattujen määrä riippuu valtion työllistämispolitiikan painopisteistä. Ns. palkkatukea ei saatu kuin velvoitetyöllistettävien palkkaamiseen. Työllistämismäärärahaalla palkattiin määräaikaisiin työsuhteisiin

Määräaikaiset

Pakolaistyö:

Määräaikaisena pakolaiskoordinaattorin ja -ohjaajan tehtävät.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat strategiset tavoitteet/toiminnalliset tavoitteet ja niiden mittarit ja tavoitetaso

Kilpailukyvinen kaupunki ja elinkeinoelämä					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	
Toimivat liikenneyhteydet	Haja-asutusalueiden tietoverkkoyhteyksien parantaminen:	Haja-asutusalueiden laajakaista on rakennettu valmiiksi	Rakennettun laajakaistan käyttöä laajennetaan ja parannetaan nopeutta	Haja-asutusalueiden laajakaistan käytön laajentaminen ja nopeuden parantaminen tapahtuu kaupallisilla ehdoilla. Verkon omistaja Kaisanet Oy vastaa käytön laajentamisesta ja nopeuden parantamisesta.	
	Haja-asutusalueen rakentamisen laajakaistaverkon loppuunsaattaminen				
	Laajakaistaverkon nopeus 100MB		300mb	Kysynnän mukaisesti	
Elinvoimapaivalueen toiminnan tehokkuus	Asiakasmäärät	1-6/2015: 154 asiakasta	300 asiakasyritystä	yli 400 yritystä	
	Kontaktointi	1-6/2015: 313 asiakastapahtumaa	600 kontaktia	yli 1000 asiakastapahtumaa	
	Asiakaspalaute	syksyllä 2014 toteutettu asiakasyytäväsyyksykysely, yleisarvosana 8,1 - seuraava kysely toteutetaan syksy 2015	Asiakaspalaute keskiarvo vähintään 8,0 (asteikolla 4-10)	Asiakaspalautteen keskiarvo 8,9	
Osaava iisalmelainen					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	
Kuntalaisten, asiakkaiden sähköisten palvelujen käytön lisääminen (elisalmi)	Sähköisten palvelujen käyttöasteen muutos	Toiminnot hajautettuna eri puolille	Suunnitellaan keskitetyn palvelun hankkimista sekä uusitaan iisalmi.fi - sivuston sisältö&ulkoasu	elisalmi ympäristön valmistelu aloitettu kassajärjestelmien päivittämisellä. Muita suunnitelmia ei ole tehty toimittajan aikatauluista johtuen.	
Hyvien yhteyksien ja verkostojen Iisalmi					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	
Iisalmen aseman vahvistuminen seutukaupunkina (tietohallinto)	Seudullinen tietohallintomalli on otettu käyttöön.	Mallia ei ole hyväksytty kaikissa kunnissa	Malli saadaan hyväksytyä ja jäsenistö valittua	Seudullinen tietohallintomalli ei etene kuntien näkemuseroista johtuen.	

Terve kuntatalous, osaava henkilöstö ja toimiva konserni					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytilä	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	
Kilpailukykyiset veroprosentit ja maksut	Iisalmen veroprosentit ovat kilpailukykyisiä alueen muihin kuntiin tai verrokkikuntiin verrattuna.	Tuloveroprosentti 20,50 %	Tuloveroprosentti 20,50 %	Tuloveroprosentti 20,5%	
Palvelujen tehokas tuottaminen käytössä olevilla resursseilla SOTE-palvelut	Sote-palvelujen taloudellisuus €/asukas vrt. saman kokoluokan verrokkikunnat	3 270 €/asukas	3 260 €/asukas	3.300 €/asukas	
	Kustannusten kasvu on max. 1,5 % vuositasolla	1,3 %	0,8 %	1,0 %	
	Hoitotakuu toteutuu terveydenhuoltolain mukaisesti. Ylä-Savon SOTE ky raportoi Iisalmen kaupungille hoitotakuun toteutumisesta osavuositarkastuksessa.	Huoltotakuu toteutuu terveydenhuoltolain mukaisesti.	Huoltotakuu toteutuu terveydenhuoltolain mukaisesti.	Huoltotakuu toteutuu terveydenhuoltolain mukaisesti.	Hoitotakuu toteutunut.
Palvelujen tehokas tuottaminen käytössä olevilla resursseilla Tietohallinto	Asiakastytyväisyysselvitysten tulosten perusteella valitut kehittämisskoheet Tietohallintopalveluiden osalta	Asiakastytyväisyyttä ei ole mitattu. Mitataan marraskuun 2015 aikana.	Valitaan kyselyn perusteella kolme kehityskohdetta joita viedään eteenpäin.	Perusprosesseja työstetty eteenpäin (raportointi, tunnusten hallinta, rekisterit jne.)	
Palvelujen tehokas tuottaminen käytössä olevilla resursseilla Lomatoimi	Tilojen työaika-mitotus ja lomitus-palveluresurssien mitotus ovat oikeat/ päivän hinta eroaa valtakunnallisesta keskiarvosta korkeintaan +10 %	ok	ok	Tieto kulkee jäljessä valtakunnan tasolla, olemme tavoitteessa	
Palvelujen tehokas tuottaminen käytössä olevilla resursseilla Ylä-Savon maaseutupalvelut	Tukipäätösten käsittelyaika/Sähköisen maataloustukien käsittelyjärjestelmän käyttöaste	99,9 %/ 90 %	100 %/ 90 %	99,9 %/ 92 %	
Palvelujen tehokas tuottaminen käytössä olevilla resursseilla Työllisyydenhoito	Työllisyyspalveluiden organisointi uudistetaan vuoteen 2016 mennessä	Uusi toimintamalli valmistellaan vuoden 2015 aikana.	Uusi toimintamalli on käytössä vuoden 2016 alussa.	Palvelualue aloittanut toimintansa, henkilöstö täysimääräinen 15.2.2016	
Palvelujen tehokas tuottaminen käytössä olevilla resursseilla Henkilöstötoimi	Palkkalaskelmien määrä/	21000/kpl	21000/kpl	19 581	
	Palkanlaskennan kulut €/palkansaaja	365 €/palkansaaja	367 €/palkansaaja	367 €/palkansaaja	
Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi työkyvyn ja työhyvinvoinnin kehittäminen	Työkykyindeksi: avo/ keskiarvo	77,0 % työkyky hyvä tai erinomainen/henkilöstökertomus 2014	77,0 % työkyky hyvä tai erinomainen	Raportoidaan henkilöstökertomuksessa	
	Sairauspoissaolojen määrän lasku	15,7 pv/hvt	15,2pv/hvt	15,7 pv/hvt Lomittajat 29,1 pv/hvt, muut 12,4 pv/hvt	
Henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen	Osaaminen vastaa tehtäväkuvaa (luku saadaan henkilöstökyselystä joka toinen vuosi)	96 %	96 %	95 %	
Henkilöstön osaaminen, ammattitaidon ylläpitäminen	Henkilöstön perustietotekniikka-profiilit on määritetty.		Henkilöstön tietotekniikka-profiilit määritellään vuoden 2016 alussa (kysely/ kehityskeskustelut) ja osaamistarpeet viedään koulutusohjelmaan.	Määritellään osaamiskartoituksen yhteydessä	
Henkilöstöresurssien joustava ja tehokas käyttö	Tavoitteet asetetaan organisaatiouudistuksen yhteydessä.	Organisaatiouudistuksen valmistelu on käynnissä.	Ehdotus uudesta organisaatiosta ja toimintamallista 30.6.2016 mennessä.	Organisaatiouudistuksen yhteydessä suunniteltu henkilöstöresurssien tehokas käyttö ja tavoitteet asetettu.	
Johtamisjärjestelmän ja omistajaohjauksen kehittäminen	"Iisalmi way of working" – Iisalmen tapa toimia. Yhteisen työskentelyprosessin kehittäminen. Pikaviestintävälineet otetaan käyttöön ja sähköiset kalenterit ovat avoimia.	Pikaviestintävälineet / LYNC käytössä harvoilla. Kalenterit eivät ole kaikilla käytössä, eivätkä avoimia.	Tavoitteena LYNC käytössä 20 %:lla ja kalenterit käytössä kaikilla sekä avoimia.		
	Organisaation uudistaminen ja keventäminen.	Organisaatiouudistuksen valmistelu aloitettu	Päätökset organisaatiouudistuksesta on tehty ja täytäntöönpano alkaa	Päätökset tehty 06/2016 ja uusi organisaatio aloittaa toimintansa 1.1.2017.	
	Kaupunki asettaa omistuksilleen selkeät sekä mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista	Kosermiohjeet on käsitelty. Toimitaan kosermiohjeistuksen mukaisesti. Ohjausvastuussa olevan viranhaltijan valmistelee tavoitteita ja valvoo tavoitteiden toteutumista ja raportoi poikkeamista kaupunginhallitukselle	Kaupunki on asettanut omistuksilleen selkeät ja mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista.		TA2017:ssä asetettu merkittävimmille konserniyhteisöille mitattavat tavoitteet.

Palvelusuunnitelma toteutuminen

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2016	Hankintapaikka	Hankintatapa	Toteuma 2016
Elinvoimapalvelut, ml.yritysneuvontapalvelut	säilyy ennallaan	85 %	15 %		omana työnä	Suunnitelman mukaan

Seudulliset kehittämis-tehtävät	vuoden 2015 aikana sovituin periaattein, säilyy ennallaan		10€asukas / vuosi	Ylä-Savon Veturi ry 2 €asukas, YSAOn alainen seutusopimuksen johtokunta 5 €/ as., Iisalmen Teollisuus-kylä Oy / Rautainen Savo 3 €/ as.	kuntayhteistyö / ostopalvelu	Suunnitelman mukaan
Pakolaisten vastaanotto	kasvaa (+ 20 henkilöä/ vuosi)			Iisalmen kaupunki Tukevat hankkeet	Kuntayhteistyö (3/5 kuntaa)	ennusten mukainen
Henkilöstö-palvelut	säilyy ennallaan	100 %				100 %
Työllisyyden-hoito	aktivoinnin kysyntä kasvaa työttömyyden pahentuessa	80 %	20 %	järjestöt	omana työnä/ ostopalveluna	ennusteen mukainen
Lomituspalvelujen tuottaminen maatalousyrittäjille	lomitus-päivät vähenevät	85 %	10 %	kilpailutetut palvelun tuottajat	omana työnä/ ostopalveluna	ennusteen mukainen
Itsejärjestetty lomitus	5 % lomitus-päivistä				korvauksen maksaminen	6,3 % lomituspäivistä

9.3.1 Yleishallinto

Tilivelvollinen: Hallintojohtaja / Talusjohtaja

Talous

Kaupunginhallitus	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Yleishallinto					
Toimintatuotot	816	-22	794	781	13
Toimintakulut	-4 596	509	-4 087	-4097	10
Netto (=toimintakate)	-3 780	487	-3 293	-3316	23
Suunnitelmapoistot	-40	0	-40	-53	13
Laskennalliset erät	1 487	0	1 487	1487	0

120 Yleishallinto	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
	Toimintatuotot	815 650	-22 000	793 650	781 092	98,4
Myyntituotot	753 180	-22 000	731 180	752 306	102,9	794 279
Maksutuotot	0	0	0	1 342	*****	674
Tuet ja avustukset	60 970	0	60 970	5 453	8,9	68 286
Muut toimintatuotot	1 500	0	1 500	21 991	1466	11 961
Toimintakulut	-4 596 460	509 300	-4 087 160	-4 097 026	100,2	-4 008 844
Henkilöstökulut	-1 648 390	354 300	-1 294 090	-1 313 936	101,5	-1 270 242
Palkat ja palkkiot	-802 570	-590	-803 160	-821 658	102,3	-737 875
Eläkekulut	-804 570	354 890	-449 680	-449 315	99,9	-494 405
Muut henkilösivukulut	-41 250	0	-41 250	-42 962	104,2	-37 961
Palvelujen ostot	-2 654 060	160 000	-2 494 060	-2 417 784	96,9	-2 281 861
arat	-17 700	0	-17 700	-28 269	159,7	-26 786
Avustukset	-147 680	-5 000	-152 680	-151 251	99,1	-100 011
Muut toimintakulut	-128 630	0	-128 630	-185 786	144,4	-329 945
Toimintakate	-3 780 810	487 300	-3 293 510	-3 315 935	100,7	-3 133 645

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuustolla oli vuonna 2016 7 kokousta (talousarviossa oli varauduttu 6 kokoukseen).

Kaupunginvaltuuston toiminnan kustannukset muodostuvat lähinnä kokouspalkkiosta ja muista kokouskuluista. Yhden kokouksen kustannukset ovat noin 7 000 euroa.

Kaupunginvaltuuston käsitteli lukuisia kaupungin investointiohjelmaan liittyvien rakennushankkeiden rahoitusjärjestelyjä. Käsittelyssä olivat mm. Kauppiis-Heikin koulun uudisrakennuksen, Kangaslammin koulun peruskorjauksen ja laajennuksen, Kirkonsalmen koulun saneerauksen, päiväkeskus Purjeen uudisrakennuksen ja Terveyskeskuksen saneerauksen rahoitusjärjestelyt. Muita merkittäviä päätöksiä olivat mm. myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneille ns. kuntapaikkojen tarjoaminen, vaihtokauppa Kiinteistö Oy Petterinkulman kanssa ns. Vetrean (Veljeskoti) rakennuksesta ja ns. Korolaisen talon ostaminen. Myös kaavoituksen osalta tehtiin merkittäviä päätöksiä. Kaupunginvaltuuston hyväksyi Ydinkeskustan asemakaavan muutoksen, Kustaa Aadolfin kirkon ympäristön asemakaavan muutoksen ja Kirman seudun osayleiskaavan. Merkittävä elinkeinopoliittinen ratkaisu tehtiin toukokuun kokouksessa, jossa Iisalmen Teollisuuskylälle myönnettiin omavelkainen takaus ns. Suomi-valimon tilojen ostamisesta Teollisuuskylälle Componenta Oyj:ltä.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksella oli 19 kokousta, talousarviossa oli varauduttu 17 kokoukseen.

Kaupunginhallituksen perustehtävä uuden kuntalain mukaan on vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuusvalvonnasta. Vuoden 2016 aikana on valmistauduttu uuden kuntalain mukana tuleviin muutoksiin. Myös organisaatiouudistuksen valmistelu vaikutti kaupunginhallituksen toimintaan. Kaupunginhallituksen asema Iisalmi-konsernin ohjaajana ja valvojana korostui vuonna 2016.

Vuoden 2016 ensimmäisessä kokouksessa käynnistettiin Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ruokapalveluiden siirtäminen kaupungin vastuulle 1.1.2017 alkaen. Kaupungin konserniohjetta käsiteltiin toisen kerran kaupunginhallituksen helmikuun kokouksessa. Uuden ohjeen soveltamista Iisalmi-konsernin ohjaamiseen sovellettiin käytäntöön mm. niin, että kaupunginhallituksen esityslistalla oli vakiopykälä, jossa oli mahdollisuus ottaa esille konserniohjaukseen liittyviä asioita. Iisalmi-lisä päätettiin ottaa käyttöön uutena työllisyyspoliittisena instrumenttina keväällä 2016. Organisaatio-uudistukseen liittyvän yhteistoimintalain mukaiset menettelytavat hyväksyttiin maaliskuun kokouksessa. Uuden organisaation mukaisen nimittämismenettelyn kaupunginhallitus hyväksyi kesäkuun kokouksessaan ja nimikemuutokset marraskuun kokouksessa. Kaupunginhallitus nimesi Suomi 100-juhlavuoden rakennukseksi Kauppiis-Heikin valmisteilla olevan hirsikoulun. Vuoden viimeisessä kokouksessa kaupunginhallitus hyväksyi kaupungin ja YIT Rakennus oy:n sopimuksen siirtämisen Savon Laaturakennus Oy:lle. Sopimuksen siirto koski Virranpuiston alueelle toteutettavaa kerrostaloaluetta.

Käyttövarausmäärärahat

Sisältää kohdistamattomat KuEL-eläkemenoperusteiset maksut ja koko kaupungin KuEL-varhemaksut. Käyttövarausmäärärahoissa on myös varaus ns. ennakoimattomiin menoihin; esim. kaupunginhallituksen koulutus, seminaari ym. Vuonna 2016 tätä määrärahaa ei käytetty täysimääräisenä.

Avustukset

Kaupunginhallitus myönsi vuonna 2016 toiminta- ja kohdeavustuksia 438 700 € kaikkiaan 46 järjestölle ja yhteisölle. Toimintavuonna SOTE:lta siirtyivät sosiaali- ja terveystoimen avustukset takaisin kaupunginhallituksen päätettäväksi. Nämä sisältyvät em. tietoihin.

Jäsenmaksut ja maksuosuudet

Suomen Kuntaliiton, Pohjois-Savon Liiton, Pohjois-Savon kehittämisrahaston ja Snellman-instituutin jäsenmaksut suoritettiin tästä menokohdasta.

Muu yleishallinto

Muu yleishallinto kohdan alle on koottu useita eri toiminta menoja. Suurimpana menoeränä on kaupungin osuus verotuskustannuksiin 525 900 euroa. Tästä menokohdasta maksettiin myös eri toimikuntien kustannukset, kuten ikäihmisten neuvosto, vammaisneuvosto, romanasian neuvosto. Uuden kuntalain myötä nuorisovaltuuston, vammais- ja vanhusneuvostojen asema muuttuu niin, että niistä tulee vaikuttajaryhmiä, joiden mielipidettä kuullaan asioiden valmistelun yhteydessä.

Lisäksi Muu yleishallinto sisältää velkaneuvonnan, puhelinvaihteen, ystävyyskaupunki-toiminnan ja löytöeläinpalvelujen kustannukset, oikeudenkäyntikulut, lehdet, kokous- ja neuvottelukulut. Asfalttikartelli jutun käsittely päättyi hovioikeudessa. Iisalmen kaupunki tyytyi Helsingin hovioikeuden antamaan ratkaisuun asiassa. Puukartellin käsittely jatkui käräjäoikeudessa.

Varsinainen hallinto

Kaupunginjohtajan toimintakulut, sisältäen johdon sihteerin palkkauskuluista 0,75 htv:tä. Lisäksi kohdassa on suhdetoiminta ja edustuskulut sekä sisäinen tarkastus.

Iisalmen kaupungin sisäistä tarkastusta johtaa talousjohtaja ja sisäisen tarkastuksen resurssina on 0,25 htv:n osuus johdon sihteerin työpanoksesta. Lisäksi sisäisen tarkastuksen yhteistyökumppanina ja ulkopuolisena asiantuntijana on kaupungin tilintarkastusyhteisö, jolta ostetaan vuosittain sisäiseen tarkastukseen 10 htp:n työpanos, josta v. 2016 käytettiin n. neljä päivää. Sisäiselle tarkastukselle tehdään vuosisuunnitelma, jonka mukaisesti tarkastustyötä tehdään. Vuonna 2016 suunnitelma toteutui siten, että kaksi tarkastuskohdetta siirtyi vuodelle 2017.

Hallintopalvelut

Hallintopalvelut menokohta sisälsi hallintojohtajan, hallintosihteerin, tieto- ja viestintävastaavan, tietopalvelusihteerin ja asiakassihteerin toiminta- ja palkkauskulut. Hallintopalveluiden henkilökunta osallistui organisaatiouudistuksen valmisteluun asiantuntijaryhmissä. Sähköisen asioinnin mahdollisuuksia kehiteltiin edelleen ja valmistauttiin Suomi.fi -asiointiportaalin käyttöönottoon.

Taloustoimi

Taloustoimessa työskenteli viisi henkilöä ja taloustoimea johtaa talousjohtaja. Kaupungin maksuliikenne, myynti- ja ostoreskontran hoito ja kirjanpito sekä tilinpäätöksen ja talousarvion valmistelu on keskitetty taloustoimeen. Palvelukeskuksissa hoidetaan osa päivittäisistä taloustoiminnoista lähinnä ostolaskujen kierrätyksen ja palvelualueiden laskutuksen osalta. Vuoden 2016 toiminta eteni suunnitellusti. Vesilaitoksen taloustoimen tehtävät siirtyivät kaupungin taloustoimen tehtäväksi vuoden 2016 alussa. Taloushallinnon ohjelmistoperhe päivitettiin taloustilastoinnin, uuden kirjanpitolain ja organisaatiouudistuksen edellyttämien muutosten mukaiseksi. Talousraportoinnin kehittämistä jatkettiin.

Tietohallinto

Iisalmen kaupungin tietohallintoa johtaa talousjohtaja ja koordinoi tietohallintokoordinaattori. Tietohallinnon suunnittelu, kehittäminen ja hankinnat ovat olleet viime vuosina hajautettuina kaupungin eri toimialoille. Kaupungin tietotekniikkapalvelut on tuottanut pääosin Ylä-Savon ICT Oy. Lisäksi palveluja on ostettu eri toimittajilta. Tietohallinto-ohjelman mukaista hallintomallia ei ole otettu käyttöön Ylä-Savon seudulla, koska yhteistä näkemystä ei ole kuntien kesken löydetty. Mallia ei ole kaikissa kunnissa hyväksytty. Kokonaisarkkitehtuurihanke keskeytettiin päällekkäisyyksien takia. Prosessikuvaukset tehdään tiedonohjaussuunnitelman yhteydessä.

Perusopetuksessa suunniteltiin ja päätettiin merkittävästä 5-vuotisesta digiloikasta, jonka toteuttaminen käynnistyy vuoden 2017 aikana. Teknisen keskuksen suunnitteluohjelmisto kilpailutettiin ja vaihdettiin uuteen tietojärjestelmään. Ylä-Savon ICT Oyn kanssa kehitettiin taustalla toimivia prosesseja ja järjestelmiä eteenpäin. Näistä esimerkkeinä etätyön mahdollistava järjestelmä, HelpDesk raportointi, laiterekisteri, hankintaprosessit jne. Hallinnon siirtyminen Microsoftin Office 365-pilveen aloitettiin syksyn 2016 aikana. Käytännön työ jatkuu keväälle 2017.

Joukkoliikenne

Iisalmen kaupungin joukkoliikenne koostuu kahdella bussilla ajettavasta paikallisliikenteestä, kahdesta palveluliikenteen pienoislinja-autosta sekä kahdeksasta kaupungin sisäisestä joukkoliikennevuorosta. Paikallisliikenne toimii Jordanin ja Peltosalmen välisellä kaupunkialueella. Paikallisliikenteen reitit on nyt muutaman muutoksen jälkeen saatu vielä asiakasystävällisemmiksi ja käyttäjämäärät ovat tasaantuneet. Matkamäärät ovat nyt olleet kaksi vuotta peräkkäin 70 000 matkan tasolla. On realistista tavoitella keskipitkällä aikavälillä matkamäärien nousua 80 000 matkaan jos arkipäivien liikennöintiä jatketaan klo 18 saakka ja lauantaina liikennöitäisiin klo 9-13. Joukkoliikenne toisi omalta osaltaan kuhinaa keskustaan.

Palveluliikenteen toinen auto toimii keskusta-alueella hoitaen vammaisten, ikäihmisten sekä koululaisten kuljetuksia ja toinen hoitaa maaseutualueen asiointiliikennettä. Joukkoliikennevuorot palvelevat sekä työmatka- että koululaisliikennettä kaupungin reuna-alueilla.

Suurin muutos joukkoliikenteessä Iisalmessa ja Ylä-Savossa vuonna 2016 oli siirtyminen valtakunnalliseen Waltti-järjestelmään. Siirtymä sujui Ylä-Savossa huomattavasti muita alueita sujuvammin mm. aikataulutiedotuksen osalta. Suurin syy tähän oli Iisalmen päätös antaa Waltti-asiakaspalvelupiste Matkahuollon hoidettavaksi ostopalvelusopimuksella.

Keväällä 2016 Iisalmen, Pieksämäen ja Varkauden kaupungit antoivat Savonia AMK:n opiskelija Teemu Kuhmoselle lopputyön aiheeksi paikannussovelluksen kehittämisen paikallisliikenteen käyttöön ja lopputuloksena syntyi Savobus-sovellus, joka otetaan käyttöön kevään 2017 aikana. Sovelluksella voi seurata reaaliaikaisesti paikallisliikenteen bussien liikkumista reiteillään. Myös oma sijainti ja kaikki pysäkit näkyvät sovelluksessa.

Talvimarkkinoiden aikaan 2.12.järjestettiin lisäksi paikallisliikenteen ilmaispäivä, joka sai erittäin monet kokeilemaan paikallisliikennettä, saimme myös asian tiimoilta hyvin näkyvyyttä lehtien palstoilla. Ilmaispäivänä sai ostaa lipputuotteita alennettuun hintaan ja niitä meni kaupaksi noin puolet enemmän kuin normaalipäivänä. Käyttäjämäärät olivat miltei kolminkertaiset normaaliin perjantaipäivään verrattuna. Ilmaispäivistä on tarkoitus tehdä jokavuotinen perinne sopivien arkipäivien tapahtumien yhteyteen.

Riskien toteutuminen

Yleishallinnon riskit

Kaupunginjohtajan ja kaupunginhallituksen yksi keskeinen tehtävä on koko Iisalmen konsernin johtaminen. Omistajaohjausta ja konserniohjausta on tiivistetty ja vastuunjakoa selkeytetty. Kaupunginhallituksen listalle otettu vakiopykälä konserniohjauksen käyttämisestä on jämäköittänyt toimintaa. Konserniohjetta sovelletaan konserniohjauksessa.

Joukkoliikenteen riskit

Joukkoliikenteen riskit liittyvät yhä vain valtion rahoituksen tasoon. Jos rahoituksen taso laskee edelleen, kuntien välisen liikenteen osalta saattaa karsintaa jatkossa tapahtua, mikä asettaa paineita kuntien ostoille myös kuntakeskusten välisten yhteyksien osalta. Linja-autoliikenne on muuttunut yhä enemmän markkinaehtoiseksi ja myös tätä kautta liikenteen alasajojen myötä kuntien syliin voi kaatua niille tärkeiden yhteyksien turvaamisvastuita.

9.3.2 Elinvoimapalvelut

Tilivelvollinen: Elinkeinojohtaja

Talous

Kaupunginhallitus	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Elinvoimapalvelut					
Toimintatuotot	619	23	642	675	-33
Toimintakulut	-1 708	12	-1 696	-1440	-256
Netto (=toimintakate)	-1 088	34	-1 054	-765	-289
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-17	0	-17	-17	0

140 Elinvoimapalvelut	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	619 230	22 500	641 730	674 629	105,1	643 819
Myyntituotot	1 200	-1 000	200	2 672	1335,9	182
Maksutuotot	31 200	12 800	44 000	47 567	108,1	14 577
Tuet ja avustukset	552 670	0	552 670	578 326	104,6	378 618
Muut toimintatuotot	34 160	10 700	44 860	46 064	102,7	250 442
Toimintakulut	-1 707 600	11 850	-1 695 750	-1 439 661	84,9	-1 244 469
Henkilöstökulut	-665 900	-11 850	-677 750	-674 987	99,6	-558 174
Palkat ja palkkiot	-537 020	-6 650	-543 670	-542 377	99,8	-449 515
Eläkekulut	-97 830	-3 800	-101 630	-99 134	97,5	-82 915
Muut henkilösivukulut	-31 050	-1 400	-32 450	-33 476	103,2	-25 744
Palvelujen ostot	-662 740	-55 900	-718 640	-659 777	91,8	-578 820
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 310	-3 600	-23 910	-28 255	118,2	-36 238
Muut toimintakulut	-358 650	83 200	-275 450	-76 642	27,8	-71 237
Toimintakate	-1 088 370	34 350	-1 054 020	-765 032	72,6	-600 650

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Elinvoimapalvelut koostuivat vuonna 2016 yritysneuvonnan, markkinoinnin, matkailun, hanketoiminnan ja maahanmuuttoneuvonnan toiminnoista. Maahanmuuttoneuvonnan kustannukset ovat kuitenkin Sosiaali- ja terveydenhuollon tulosalueella. Lisäksi Iisalmen Teollisuuskylän toiminta on osa yksikön palveluita, elinkeinojohtaja toimii yhtiön toimitusjohtajana.

Yritysneuvonta

Yritysneuvonnan palveluita tarjosi vuoden 2016 aikana kaksi päätoimista yrityspalvelupäällikköä. Lisäksi yksikön vetäjänä elinkeinojohtaja on vahvasti mukana yritysten kehittämistyössä. Vuoden 2016 aikana toiminta on edelleen vahvasti painottunut aloittavien ja toimivien pien- ja pk-yritysten neuvontapalveluiden tuottamiseen. Tiedottamisessa on painottunut ajankohtaisen tiedon välittäminen yrityksille elinvoimapalveluiden uutiskirjeen kautta. Yritysten osallistumisaktiivisuus järjestettyihin tilaisuuksiin on ollut varsin matala ja suunniteltuja tilaisuuksia on peruuntunut. Yritysneuvonta on ollut aktiivisissa ja auttamassa sekä pienyrityksiä että järjestöjä investointi- ja kehittämishankkeiden laatimisessa. Kaupan ja palvelualan yrityksiä on aktivoitu yhteiseen tekemiseen tapahtumien ja alueellisten aamukahvitilaisuuksien kautta. Lisäksi yritysneuvonnalla on ollut vahva rooli kaupungin kehittämishankkeiden suunnittelussa.

Vuoden 2016 aikana yritysneuvonnan palveluita on käyttänyt yhteensä 233 asiakasta ja neuvontatapahtumia on ollut n. 460 kpl. Aloittavan yrittäjän neuvontapalvelua on myös käytetty aktiivisesti. Starttirahalausuntoja on tehty 28 kpl. Yritysten perustaminen Iisalmeen on hieman laimeampaa kuin korkeasuhdanteen aikana, mutta on kuitenkin lähtenyt hieman virkistymään: perustettuja yrityksiä oli 81 kpl.

Markkinointi ja matkailu

Markkinoinnissa toimi vuonna 2016 kaksi päätoimista henkilöä, markkinointipäällikkö ja matkailu- ja tapahtumakoordinaattori. Heidän toimipisteensä sijaitsee kaupungin matkailu- ja markkinointitoimistossa torin laidalla osoitteessa Riistakatu 5. Markkinointipäällikön tehtäviin kuuluvat ensisijaisesti kaupungin yleismarkkinointiin kuuluvat tehtävät kuten palvelukeskusten yhteisten markkinointitoimenpiteiden koordinointi, markkinointisuunnitelman toteuttaminen ja päivitys, asukasmarkkinointi ja muuttajakonsepti, kaupungin imagomarkkinointi sekä yritysalueiden markkinointi. Matkailu- ja tapahtumakoordinaattori huolehtii matkailun kehittämiseen liittyvistä toimenpiteistä sekä yhteistyöstä tapahtumajärjestäjien kanssa, Iiden Ry:n matkailujaoston toiminnasta sekä kaupungin vastuulla olevien tapahtumien koordinaatiosta.

Vuoden 2016 markkinoinnin toimintasuunnitelmassa prioriteettina oli kaupungin elinvoimaisuuden kasvattaminen mm. imagomarkkinoinnilla, yhteistyöllä kärkiyritysten kanssa sekä Iisalmen positiivinen näkyvyys mediassa. By Iisalmi -yhteistyö käynnistyi hienosti 8 yhteistyökumppanin kanssa ja vuoden aikana tuotettiin laaja video- ja somepainotteinen brändimarkkinointikampanja.

Matkailuyrittäjien ja tapahtumajärjestäjien kanssa järjestettiin säännöllisiä tapaamisia myös Kuopio-Tahko Markkinointi yhteistyön tiimoilla. Matkailun kehittämisessä kärkeä lisäksi Iiden Ry:n toiminnan kehittäminen, säännölliset matkailuyrittäjien tapaamiset, yhteistyö Kuopio-Tahko alueen markkinointiyhtiön kanssa ja tapahtumamatkailun kehittäminen (matkailun RoadShow ja hankesuunnittelu).

Hanketoiminta

Hanketoiminnassa vuosi 2016 oli hyvin tuloksellinen, Iisalmen kaupungin tai Teollisuuskylän hallinnoimia hankkeita oli käynnissä 4 kappaletta ja vuoden aikana valmisteltiin useampia uusia hankekokonaisuuksia alkamaan vuodelle 2017. Viiden kunnan yhteinen seuturahajohtokunta jatkoi toimintaansa ja Iisalmi panosti siihen vuonna 2016 5 €/ asukas eli 110 855 € aluekehitysrahaa. Panostuksella on tarkoitus saada liikkeelle Ylä-Savon seudun elinkeinoelämää tukevia hankekokonaisuuksia.

Seudullinen Etappi Työllisyyspalvelut –hanke toteutetaan ajalla 16.6.2014-31.8.2017. Hanke palvelee yritys- ja työnhakija-asiakkaitaan osaavan työvoiman rekrytointiin ja työnhakuun liittyvissä kysymyksissä vielä kesäkuun loppuun, 30.6.2017 asti. Hankkeen tarjoamat työllisyyspalvelut tuotetaan omana työnä viiden (5) vastuuhenkilön, ja ostopalveluna seitsemän (7) palveluntuottajakumppanin voimin. Iisalmeen kohdistuu hankkeen kokonaisvolyyymista toiminta-alueen väkilukuun suhteutettuna 43,7 %.

Asiakasmääriä ja työllistymisen tuloksellisuutta arvioitaessa voidaan todeta, että vuosi 2016 on ollut hankkeessa Iisalmen osalta hyvä. Yritysassiakkaita hankkeessa on ollut 72 ja uusia palveluihin hakeutuneita henkilöasiakkaita 99. Kaikista hankejakson jo

päättäneistä iisalmelaisista avoimiin työpaikkoihin on työllistynyt 44 % (N=73 henkilöä).

LYYTI – Lukiota eväitä yrittäjyyteen ja työelämään on Ylä-Savon lukioiden yhteishanke, jonka tavoitteena on kehittää käytänteitä, joiden avulla työelämä ja yrittäjyys voidaan tuoda pysyväksi osaksi lukioiden toimintakulttuuria. 2,5-vuotisen hankkeen aikana luodaan malleja elinkeinoelämän ja paikallisten lukioiden yhteistyölle, jonka avulla pyritään antamaan opiskelijoille tietoa paikallisten yritysten tarjoamista työmahdollisuuksista sekä yrittäjyyden polusta. Hankerahoituksella on palkattu osa-aikainen projektipäällikkö ja hanke-assistentti. Vuoden 2016 aikana Ylä-Savon lukiolaiset osallistuivat Savonia ammattikorkeakoulun opiskelijoiden toteuttamaan Urapäivään, joka vahvisti lukiolaisten työelämässä ja työn hakemisessa tarvitsemia taitoja. Lisäksi toisen vuosikurssin opiskelijat kurkkasivat yhden päivän ajan työelämään ja ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille järjestettiin yrittäjyysleiri. Ylä-Savon lukiot kytkivät LYYTI -hankkeen tavoitteet osaksi uutta lukion opetussuunnitelmaa ja tavoittelevat hankkeen aikana syntyvien hyvien käytänteiden sitomista osaksi pysyvää toimintakulttuuria. Toimintavuoden 2016 lopussa kilpailutettiin Ylä-Savon lukioiden yrittäjyyskasvatuksen strategia ja työelämäyhteyksien hyvät käytänteet -kokonaisuus. Kilpailutuksen asiantuntijapalvelusta voitti Not a Bad Idea Turusta.

Y-Paja – yrittäjyyskasvattamon pilottihankkeen käynnistyminen viivästyi henkilövaihdoksen takia elokuulle ja käytännön toiminta käynnistyi syyskuussa. Loppuvuoden aikana järjestettiin kaksi yrittäjyysvalmennusryhmää, joissa aloitti kaikkiaan 16 (11+5) henkilöä ja valmennuksen loppuun saakka kävi 9 (7+2) henkilöä. Vuoden 2016 aikana valmennuksen läpikäyneistä yksi henkilö aloitti yritystoiminnan sivutoiminimellä olemassa olevan yrityksen yhteydessä ja yksi henkilö perusti yrityksen toiminimellä. Hanke järjesti myös useita avoimia tilaisuuksia ja teemaluentoja joissa kävi kaikkiaan 96 henkilöä. Kuusi yritystä/liiketoimintaa ilmoitettiin Y-Pajalle myyntiin jotta niille löydettäisiin jatkajia. Hanke järjesti valmiin liikeidean hyödyntämisen teemaviikon viikolla 45 sekä on tehnyt koulu- ja oppilaitosyhteistyötä yrittäjyyden edistämiseksi.

Elinvoimapalveluiden yhteyteen tiukasti nivoutuva Iisalmen Teollisuuskylä Oy on osatoteuttajana Navitas Kehitys Oy:n hallinnoimassa Pohjois-Savo TechnoGrowth – hankkeessa. Yhdessä Lapinlahden ja Vieremän kuntien kanssa ylläpidetään myös Rautainen Savo –palvelutoimintaa tuotannollisille yrityksille. TechnoGrowth -hankkeen tarkoituksena on maakunnan kone- ja energiateknologian sekä niille palveluja tuottavien pk-yritysten liiketoiminnan kokonaisvaltainen kehittäminen, kasvattaminen ja kansainvälistyminen niin, että yritysten todellinen kilpailukyky kasvaa. Hankkeen toteutusaikaan haettiin jatkoaikaa ja nykyisellä päätöksellä hanke päättyy 31.8.2017. Iisalmen Teollisuuskylä Oy:llä hankkeella työskentelevät projekti-päällikkö (80% työajasta) ja kenttäpäällikkö (kokoaikainen). Päätehtävänä heillä on asiakasyritysten aktivointi uudistamaan liiketoimintaansa hankkeessa tehtävien analyysien ja kehittämissuunnitelmien avulla sekä yritysten kasvun ja toiminnan kansainvälistymistä tukeminen.

Iisalmen Teollisuuskylä Oy:n TechnoGrowth –hankehenkilöt olivat vuoden 2016 aikana käynnistämässä 22 yritys kohtaista kehittämishanketta. Yrityskohtaisia strategisen kyvykkyyden analyysejä toteutettiin viisi kappaletta. Iisalmen Teollisuuskylän hanke-alueella toteutettiin teknologiayrityksille kohdennettuna 13 teematilaisuutta, 5

kilpailukyvyn kehittämiseen tähtäävää valmennusta ja 4 aktivointiin tähtäävää messu- ja kontaktointimatkaa. Hankkeen toimenpiteiden kautta pyrittiin edistämään Ylä-Savon vetovoimaisuutta ja etsiä ratkaisuja alueen teollisuusyritysten kohtaamaan osaavan työvoiman pulaan.

Muita elinvoimapalveluiden hankerahasta tuettavia hankkeita ovat mm. maakunnallinen Nuoret Duuniin hanke, Invest in Itä-Suomi, Starttipaja ja Ylä-Savon Ohjaamo hanke.

Maahanmuuttoneuvonta

Maahanmuuttoneuvonta toimii Ylä-Savossa seitsemän kunnan alueella (Iisalmi, Lapinlahti, Sonkajärvi, Vieremä, Kiuruvesi, Pielavesi, Keitele), jolla asuu yhteensä n. 800 maahanmuuttanutta henkilöä. Maahanmuuttoneuvonta neuvoo Suomeen työn, opiskelun tai perhesiteen perusteella tulleita henkilöitä, ohjaa ja neuvoo työlupien hakemisessa sekä kertoo työlupien käytänteistä työnantajille ja tekee yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa.

Maahanmuuttoneuvonnassa toimii yksi vakituinen työntekijä, joka käyttää tarvittaessa asiakastapaamisissa tulkkausta. Vuonna 2016 maahanmuuttoneuvonnassa oli asiakkaita arviolta n. 100-150, asiakaskäyntikertoja arviolta n. 450. Alkukartoituksia tehtiin maahanmuuttoneuvojan toimesta 6 kpl, joista ELY-keskus korvasi 4 200 euroa (á 700e). Vuoden 2016 aikana maahanmuuttoneuvoja päivitti yhteistyössä maahanmuuttotyön neuvottelukunnan kanssa Ylä-Savon yhteisen kotouttamisohjelman.

Maahanmuuttoneuvonnan kustannukset jaetaan kuntakohtaisesti maahanmuuttaneiden määrän mukaisesti. Maahanmuuttoneuvoja toimii myös Itä-Suomen ETNO:n asiantuntijajäsenenä ja TEM:in Kotouttamisen osaamiskeskuksen koordinaatioryhmän jäsenenä.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat strategiset tavoitteet/toiminnalliset tavoitteet ja niiden mittarit ja tavoitetaso

Kilpailukyinen kaupunki ja elinkeinoelämä					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mitari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	
Toimivan palvelukokonaisuuden kehittäminen mikro- ja pk-yritysten yritysneuvontaan	Asiakasmäärät, kontaktit	tilanne 6/2015: n. 130 asiakasta, n. 250 asiakastapahtumaa	250 yritystä, yli 400 asiakaskontaktia	233 yritystä, 460 asiakaskontaktia	
	Asiakaspalautte	syksyllä 2014 toteutettu asiakastytyväisyysselvitys, yleisarvosana 8,1 - seuraava kysely toteutetaan syksy 2015	Asiakaspalautte vähintään keskiarvolla 8,0	Asiakastytyväisyysselvitys 11/2016: palveluiden keskiarvo 8,8 ja yritysneuvonnan 9,3	
	Tiedottaminen ajankohtaisista aiheista	tilanne 6/2015: 4 lähetettyä elinvoimapaalveluiden uutiskirjettä, 2 järjestettyä tilaisuutta	Tilaisuuksia väh. 3 Uutiskirjeitä väh 4kpl	uutiskirjeitä 7 kpl, 16 kpl aamukahveja ja muita yrittäjätilaisuuksia Louhenkatupäivän järjestelyihin sekä muiden yritysalueiden aktivointiin liittyen; u	
Aktiivisen yhteistyömallin luominen kärki-toimialojen ja kärkiyritysten kanssa	Tapaamiset ja tilaisuudet	yrityskohtaisia tapaamisia 6 kpl, yhteisiä tilaisuuksia 2	Toimialakohtaiset tilaisuudet 4 kpl/vuosi Kärkiyritystapaamiset väh. 8 kpl / vuosi	Teknologia-alan tilaisuuksia 9, brändityöryhmän kokouksia 4kpl, yritystapaamisia 10 kpl	
	Osallistuminen hankevalmisteluun, käynnistyneet hankkeet	Iisalmen Teollisuuskyä Oy:n TechnoGrowth-hanke valmisteltu ja käynnistetty; osallistuttu mm. YSAOn, Savonia-amkn ja kehittämissyhtiöiden hanketoimintaan ja -valmisteluun	Vähintään 5:n hankkeen valmisteluun jätetä toteutukseen osallistuminen	KierRe, Kuhinaa Keskustaan, Y-Paja, Kylät Sydämillä, Teolliset Symbioosit	
	Osallistuminen rekrytointitapahtumiin	Mukana 2 rekrytointitapahtumassa Oulun ja Tampereen yliopistoilla	Tilaisuuksia väh. 2 kpl Osallistuvia yrityksiä >5 kpl		Osallistuttu Aihankintamessuille, yritykset itse
Kaupungin hyvä imago ja vetovoima	Aktiivinen markkinointikampanja valittuun kohderyhmään	Sijoittumispotentialikartoitus tehty, brändityö käynnistetty - suunnitelma valmis vuoden loppuun mennessä	Brändityö etenee yhdessä yritysten kanssa	By Iisalmi -videokampanja + muut toimenpiteet	
	Asukaskyselyn toteuttaminen	Asukaskysely liitetään muuttajakonseptiin sekä maakunnalliseen paluumuuttajakonseptiin. Etenee syksyllä	Aktiivinen muuttajakysely, asukaskysely brändityön yhteydessä		
	Yritysalueiden houkuttelevuus, sijoittuneet yritykset	Uusia yrityksiä sijoittunut keskusta-alueelle	Vähintään 2 yritystä sijoittuu markkinoitaville tonteille/ alueille	Parkatti ja Marjahaka uudet tonttivaraukset	
Palvelu- ja matkailuliiketoiminnan kehittäminen	Iiden ry:n kehitystoimien-piteiden eteneminen ja jäsenmäärän kasvu	Yhdistyksen hallituksen rooli kehittämisessä vahvistunut. Toiminnan painopisteiden uudelleen arvioiti käynnissä. Matkailualan jäseniä 13 kpl.	Tapahtumien painopiste uudistuu, aktiivinen yhteistyö matkailu- ja palvelu-aloilla	Iiden ry:n toiminta uudistunut ostopalvelumallin	
	Vetovoimaiset tapahtumat	Kärkitapahtumat: Oluset n. 12 000, kesäteatteri n. 13 000 kävijää	Kaupunki tukee tapahtumien positiivista kehittymistä, kävijämäärät kasvavat n. 5 %, uusia tapahtumia keskusta-alueelle 1 - 2 kpl yhteistyössä eri toimijoiden kanssa	Uusia kaupunkitapahtumia: Louhenkatupäivä. Kävijämäärät kärkitapahtumissa kasvaneet tai pysyneet ennallaan	
	Kulttuuri- liikunta ja virkistyspalveluiden hyödyntäminen matkailussa ja markkinoinnissa	Kevään aikana palvelukeskusten välisiä ja yhteisiä projekteja. Markkinointitoiminta käynnistynyt	Koljonvirran alueen kehittämissuunnitelman päivittäminen, kävijämäärien kasvu, yhteistyö palvelukeskusten välillä, markkinointimateriaalin tuottaminen palvelusta	Koljonvirran yhteiskävijämäärä n. 48 000 (Teatteri + Leirintäalue)	

Riskien toteutuminen

Yritysten perustamistahti on jonkin verran kohonnut, joten taantuman riski näyttää poistuneen ja yleinen taloustilanne kohentuneen. Markkinoinnissa on käytetty asiantuntijapalveluita kohdentamisen parantamiseksi. Hankkeissa on päästy hyvin asetettuihin tavoitteisiin.

9.3.3 Sosiaali- ja terveydenhuolto

Tilivelvollinen: Talousjohtaja

Talous

Kaupunginhallitus	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Sosiaali- ja terveydenhuolto					
Toimintatuotot	454	-26	428	517	-89
Toimintakulut	-74 504	-601	-75 105	-74 507	-597
Netto (=toimintakate)	-74 050	-626	-74 677	-73 990	-686
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-183	0	-183	-183	0

170 Sosiaali- ja terveydenhuolto						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	453 500	-25 600	427 900	516 893	120,8	460 822
Myyntituotot	400 000	-27 900	372 100	439 363	118,1	385 609
Tuet ja avustukset	30 000	4 500	34 500	56 722	164,4	57 394
Muut toimintatuotot	23 500	-2 200	21 300	20 808	97,7	17 819
Toimintakulut	-74 503 840	-600 660	-75 104 500	-74 507 148	99,2	-75 709 444
Henkilöstökulut	-2 247 810	506 240	-1 741 570	-1 799 220	103,3	-2 021 535
Palkat ja palkkiot	-112 250	-1 400	-113 650	-140 316	123,5	-150 159
Eläkekulut	-2 129 060	508 350	-1 620 710	-1 649 477	101,8	-1 862 464
Muut henkilösvukulut	-6 500	-710	-7 210	-9 427	130,8	-8 912
Palvelujen ostot	-72 180 990	-1 106 900	-73 287 890	-72 353 032	98,7	-73 637 782
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 100	0	-4 100	-16 185	394,7	-10 116
Avustukset	-37 000	0	-37 000	-303 224	819,5	-11 576
Muut toimintakulut	-33 940	0	-33 940	-35 487	104,6	-28 436
Toimintakate	-74 050 340	-626 260	-74 676 600	-73 990 256	99,1	-75 248 622

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Sosiaali- ja terveydenhuolto tulosalueen alla on Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä ostettavat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun palvelut. Lisäksi tulosalue sisältää kiintiöpakolaisten vastaanottoon ja kotouttamiseen liittyvät tehtävät ja kuntayhteistyön pakolaisten vastaanotossa Lapinlahden ja Sonkajärven kuntien kanssa.

SOTE-palvelut

Iisalmen palvelusopimuksen kokonaissumma vuodelle 2016 oli 72,1 M€ mikä alitti muutetun talousarvion 0,9 M€lla. Oman toiminnan toteuma alitti talousarvion noin 0,4 M€lla (0,6 %). Ostettu erikoissairaanhoido alittui muutetusta talousarviosta 0,5 M€lla (2,8 %). Talousarvion muutosvaiheessa marraskuussa ylityksen ennakoitiin olevan huomattavasti suurempi kuin toteuma oli.

Suurimmat kustannusten ylitykset ovat olleet aikuispsykososiaalisissa palveluissa, kuntoutuksessa, perhepalveluissa ja vammaispalveluissa. Suurimmat kustannusten alitukset talousarvioon nähden syntyivät hoito- ja hoivapalveluissa, ostetussa erikoissairaanhoidossa, suun terveydenhoidossa ja vastaanottopalveluissa. Työterveyshuolto yhtiöitettiin vuonna 2016 ja Terveyspalvelu Verso Oy aloitti

toimintansa. Palvelusopimuksen tavoitteet ovat pääsääntöisesti toteutuneet sopimuksen mukaisesti. Ylä-Savon SOTE ky:n toimintakertomuksessa on selostettu tarkemmin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuma palveluittain.

IISALMIEN KAUPUNGIN MAKSUOSUUS Y-S SOTE KY:LLE 2016				
PALVELU	TA2016	Tot. 12/16	Tot.%	TP 15*)
Aikuispsykosos.	4577	4708	102,8	4397
Aikuissosiaalityö	2581	2266	87,8	2401
ESH oma tuotteistettu	7455	7671	102,9	7188
ESH ostettu *****)	18510	17983	97,2	17414
Hoito ja hoiva	18249	17360	95,1	18118
Kuntoutus	942	990	105,2	987
Perhepalvelut	4830	5360	111,0	4988
Suun terveydenh.	1650	1419	86,0	1539
Työterveyshuolto		-28		-58
Vammaispalvelut	6571	7053	107,3	7042
Vastaanotto	6421	6221	96,9	6664
Ympäristötoimi**)	955	923	96,7	934
PALVELUT YHT	72739	71927	98,9	71612
Hallinto seudulliset***)	277	214	77,3	94
Kunnittaiset				11
MAKSUOSUUS ilman YTY:n alijäämää	73017	72141	98,8	71717
Ennakot (maksetut)		71816		
Erotus		-325		
YTY:n alijäämän kattaminen****)	90	90		
ESH ostettu	18510	17983	97,2	17414
YTY:n alijäämä	90	90	100,0	
Oma toiminta	54507	54158	99,4	54303

*) TA+muutos2016 ja Tp2015 ovat vertailukelpoisia, koska tp2015:sta on eliminoinnit tehty

**) Ympäristötoimessa terveystalouden, eläinlääkintähuollon ja ympäristönsuojelun kulut asukasluvun mukaan jaettuna

***) Seudulliset kustannukset jaettu jäsenkunnille tilausten suhteessa

****) Ylä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän (YTY:n) alijäämän kattaminen vuosilta 2004-2009.

*****) Ta 2016 sis. myös lisämääräraha YV5.12.2016 § 32 mukaisesti

Pakolaisten vastaanotto

Iisalmen kaupunki vastaanotti syyrialaisia kiintiöpakolaisia vuonna 2016 yhteensä 20 henkilöä. Tämän lisäksi Iisalmeen saapui Pohjois-Savon ELY-keskuksen osoittamille kuntapaikoille oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita yhteensä 11 henkilöä, he olivat sekä syyrialaisia että afgaaneja. Pakolaistyön asiakkaina Iisalmessa on kiintiöpakolaisia ja oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita yhteensä 80 henkilöä. Tämän lisäksi kaupungissa saattaa asua joitakin itsenäisesti muuttaneita pakolaistaustaisia henkilöitä, jotka eivät ole ohjautuneet pakolaistyön asiakkaiksi. Lapinlahti ja Sonkajärvi eivät vastaanottaneet kiintiöpakolaisia vuonna 2016, mutta jatkavat pakolaisten vastaanoton yhteistyössä v. 2017 loppuun asti. 1.7.2016 alkaen sopimusta muutettiin koskemaan myös kuntapaikoille saapuvia oleskeluluvan saaneita, ja tuolloin myös Vieremä liittyi mukaan sopimukseen. Pakolaistyössä toimivat vakinaisina työntekijöinä pakolaiskoordinaattori ja pakolaisohjaaja. Lisäksi Iisalmen kaupunki ostaa yhdessä Lapinlahden, Sonkajärven ja Vieremän kanssa yhden kokopäiväisen pakolaisohjaaja-sosiaalityöntekijän työpanoksen, sekä Iisalmi ja Sonkajärvi osa-aikaisen (40%) terveydenhoitajan palveluja. Pakolaisten ohjaukseen liittyvät kustannukset jaetaan kuntakohtaisen pakolaismäärän mukaisesti.

ELY-keskus korvaa kaupungille pakolaisten vastaanotosta aiheutuneet kustannukset, ja pakolaisista haetaan laskennallisia sekä tarvittaessa erityiskustannusten (terveydenhuolto) korvauksia.

Riskien toteutuminen

Sote-palvelujen kustannusten toteutumista ei pysty luotettavasti ennakoimaan. Riski kaupungin talouden kannalta on palvelusopimuksen kustannustason ylittyminen ja asiakkaiden kannalta riski liittyy palvelujen saatavuuteen. Tämä riski toteutui osittain. Sote-palvelusopimuksen kustannustaso ylittyi erikoissairaanhoidon osalta alkuperäisestä talousarviosta.

Pakolaistyön osalta riskinä kotoutumisen epäonnistuminen ja siitä johtuva laajamittainen poismuutto kaupungista, jolloin laskennallisten korvausten osuus laskee. Tähän on varauduttava henkilöstöresurssien mitoituksessa ja kustannusarvioissa.

Kielteisen päätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden mahdollinen itsenäinen saapuminen kaupunkiin ja heidän hätämajoituksen sekä perustarpeiden järjestäminen ministeriön ohjeistuksen mukaan. Riskinä näiden ns. paperittomien henkilöiden hätämajoitusajan jälkeinen kuntaan jääminen ja sen mahdolliset vaikutukset.

9.3.4 Henkilöstötoimi

Tilivelvollinen: Henkilöstöpäällikkö

Talous

Kaupunginhallitus	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Henkilöstötoimi					
Toimintatuotot	520	0	520	519	1
Toimintakulut	-1 007	3	-1 004	-974	-30
Netto (=toimintakate)	-487	3	-484	-455	-29
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-10	0	-10	-11	0

180 Henkilöstötoimi						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	519 750	0	519 750	518 921	99,8	515 143
Myyntituotot	22 400	0	22 400	21 465	95,8	23 330
Maksutuotot	800	0	800	1 095	136,8	1 127
Tuet ja avustukset	165 000	0	165 000	182 923	110,9	207 085
Muut toimintatuotot	331 550	0	331 550	313 439	94,5	283 600
Toimintakulut	-1 006 860	3 100	-1 003 760	-973 939	97	-953 471
Henkilöstökulut	-412 040	3 100	-408 940	-398 461	97,4	-390 498
Palkat ja palkkiot	-332 840	3 100	-329 740	-320 295	97,1	-314 302
Eläkekulut	-60 100	0	-60 100	-58 306	97	-57 802
Muut henkilösivukulut	-19 100	0	-19 100	-19 861	104	-18 393
Palvelujen ostot	-527 370	0	-527 370	-509 197	96,6	-498 044
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 250	0	-9 250	-6 092	65,9	-4 804
Muut toimintakulut	-58 200	0	-58 200	-60 188	103,4	-60 126
Toimintakate	-487 110	3 100	-484 010	-455 018	94	-438 328

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Henkilöstötoimi tuottaa keskitetysti Iisalmen kaupungin henkilöstöpalvelut ja toimii asiantuntijana palkka- ja palvelussuhdeasioissa. Henkilöstöpalveluihin kuuluvat: palkanlaskenta, yleiset henkilöstö- ja palvelussuhdeasiat, työnlainsäädännön ja virka- ja työehtosopimusten tulkinta, työsuojelu, työhyvinvointipalvelut, erilaiset henkilöstön ja esimiestyön kehittämistehtävät ja henkilöstöpolitiikan käytännön soveltaminen sekä yhteistoiminta.

Henkilöstöasiat hoidetaan Populus- palkka- ja henkilöstöhallinnon kokonaisjärjestelmällä. Myös HR-toiminnot hoidetaan pääosin samalla järjestelmällä. HR-osioista on käytössä poissaolojen hälytysjärjestelmä, tehtäväkuvat, kehityskeskustelut ja koulutusten hallinta.

Henkilöstösuunnittelua ja henkilöstön kehittämistä on ohjannut vuoden 2016 alusta voimaan tullut uusi henkilöstöohjelma ja sen toimenpideohjelma.

Vuoden 2016 aikana toiminta on keskittynyt henkilöstön työkyvyn ylläpitämiseen ja sen edistämiseen sekä uuden organisaation suunnitteluun ja toimeenpanosuunnitelman valmisteluun sekä henkilöstön nimeämiseen uuteen organisaatioon.

Toiminnan toteutuminen vuonna 2016

- Uusi henkilöstöohjelma ja sen toimenpideohjelma otettiin käyttöön
- Henkilöstöohjelman uudet strategiset tavoitteet hyväksyttiin ja otettiin osaksi talous- ja toimintasuunnitelmaa
- Koulutussuunnitelmat vuodelle 2016 hyväksyttiin yt-lain mukaisesti, koulutuskorvaukseen oikeuttavia koulutuspäiviä kertyi 1 222 pv. Koulutuskorvauksen määrä edellä mainituista päivistä on yhteensä 20 459,95 €
- Henkilöstön osaamista on kehitetty voimassa olevan osaamisen kehittämisen suunnitelman/koulutussuunnitelmien mukaisesti. Erityisenä painopistealueena on ollut esimiesten ja henkilöstön valmentaminen organisaatiomuutokseen.
- Keskitetyllä koulutusmäärärahalla on tuettu henkilöstön osaamista järjestämällä tarpeellista koulutusta. Koulutusten toteutumisesta raportoidaan tarkemmin henkilöstökertomuksessa
- Ikäohjelman jalkauttamista on jatkettu työyksikötasolla
- Työterveyshuollon painopisteen siirtämisessä enemmän ennaltaehkäisevään toimintaan ei täysin onnistuttu. Työterveyshuolto toteutti toimintaa siten, että ennaltaehkäisevään toimintaan se käytti resurssiaan 38 % ja sairaanhoitopainotteiseen toimintaan 62 %. Tavoite oli 40 % /60 %. Ennaltaehkäisevän toiminnan lisäämiseksi on valmennettu esimiehiä, otettu Kevasta konsultaatiota, lisätty yhteistyötä työterveyshuollon kanssa ja nimetty työkykykoordinaattori asiaa edistämään
- Viimeinen TYK-kuntoutus toteutui suunnitellusti ja jatkuu keväälle 2017.
- Työyhteisöjen haastaviin tilanteisiin on vastattu mm. työnohjauksella.
- Vuodelle 2016 suunniteltu korvaavien töiden kartoittaminen siirtyi toteutettavaksi vuodelle 2017. Osatyökykyisten työllistymistä on edistetty mm. Verven Navigo-palvelun kautta.
- Sairauspoissaolot nousivat n. yhden päivän/htv ollen 15,7 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohti. Sairauspoissaoloista raportoidaan tarkemmin henkilöstökertomuksessa.
- Henkilöstöhallinto oli mukana aktiivisesti organisaatiouudistuksen valmistelussa hoitaen mm. uuden organisaation henkilöstön ilmoittautumismenettelyn ja nimeämiseen liittyvät valmistelevat tehtävät keskitetysti
- Henkilöstöhallinnon prosessit käytiin läpi organisaatiouudistuksen valmistelun yhteydessä ja osittain hajautettuna olleet HR-toiminnot päätettiin keskittää henkilöstöhallintoon mm. rekrytoinnin ohjaus ja kuntarekryn pääkäyttäjän tehtävät sekä luottamushenkilöhallintoon liittyvät tehtävät
- Tasa-arvosuunnitelma vuosille 2017- 2019 valmistui ja käsiteltiin kaupungin yhteistyöryhmässä
- Tehtiin henkilöstökysely 2016 (henkilöstön sosiaalisen pääoman mittaus lyhyellä kyselyllä)

Riskien toteutuminen

Henkilöstön sairastumiseen liittyvät riskit

Pitkät, rinnakkaiset ja usein toistuvat sairauspoissaolot, kun ne ovat kohdistuneet samoihin työyksiköihin, ovat aiheuttaneet jonkin verran työuupumusta ja heikentäneet

työhyvinvointia ko. työyksiköiden henkilöstön keskuudessa. Edellä mainitusta syystä sijaisia tarvitaan ko. tilanteissa.

Henkilöstön eläköitymiseen ja saatavuuteen liittyvät riskit

Eläköitymisten vaikea ennustettavuus hankaloittaa edelleen henkilöstösuunnittelua. Uutta henkilöstöä on kuitenkin saatu tilalle tai tehtävät on saatu järjestettyä sisäisesti.

Henkilöstön osaamiseen liittyvät riskit

Hyvällä koulutussuunnittelulla ja resurssien turvaamisella on saatu pidettyä osaaminen hyvällä tasolla. Myös erityisosaamista on saatu tarpeen mukaan.

Organisaatiouudistuksen valmistelun yhteydessä henkilöiden osaaminen nousi keskeiseen rooliin ja nimeämisessä hyödynnettiin mm. tukipalveluhenkilöstölle tehtyä osaamiskartoitusta. Osaamisen kehittämiseen ja perehdyttämiseen on varattu ylimääräistä määrärahaa vuodelle 2017 yht. 20.000 €

Henkilöstön hyvinvointiin liittyvät riskit

Organisaatiouudistukseen liittyvät muutokset ja huoli tulevasta ovat aiheuttaneet jonkin verran epävarmuutta henkilöstön keskuudessa, mutta mitään suurempaa ei ole ilmennyt. Tiedotusta ja henkilöstön mukaan ottamista uudistuksen valmisteluun toivottiin yleisesti enemmän. Muutokseen valmentamisella ja esimiesten koulutuksella on tilannetta saatu parannettua melko hyvin.

9.3.5 Työllisyydenhoito

Tilivelvollinen: TYP-johtaja / työllisyysasiantuntija

Talous

Kaupunginhallitus	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Työllisyydenhoito					
Toimintatuotot	481	-240	241	254	-14
Toimintakulut	-3 353	113	-3 241	-3092	-148
Netto (=toimintakate)	-2 873	-127	-3 000	-2838	-162
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-33	0	-33	-33	0

185 Työllisyyden hoito						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	480 700	-240 000	240 700	254 206	105,6	101 147
Myyntituotot	21 600	0	21 600	24 739	114,5	585
Tuet ja avustukset	459 100	-240 000	219 100	229 467	104,7	100 562
Toimintakulut	-3 353 470	112 800	-3 240 670	-3 092 389	95,4	-775 297
Henkilöstökulut	-1 432 160	390 500	-1 041 660	-887 575	85,2	-324 309
Palkat ja palkkiot	-1 160 920	317 500	-843 420	-715 984	84,9	-264 576
Eläkekulut	-204 140	53 100	-151 040	-127 516	84,4	-45 410
Muut henkilösivukulut	-67 100	19 900	-47 200	-44 076	93,4	-14 323
Palvelujen ostot	-40 730	0	-40 730	-20 189	49,6	-34 676
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 500	0	-9 500	-8 051	84,7	-6 624
Avustukset	-1 711 900	-277 700	-1 989 600	-2 011 961	101,1	-255 212
Muut toimintakulut	-159 180	0	-159 180	-164 613	103,4	-154 475
Toimintakate	-2 872 770	-127 200	-2 999 970	-2 838 183	94,6	-674 150

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Työllisyyden hoito: Työllisyyden hoidon tehtävät siirtyvät kaupungin tehtäväksi SOTE-kuntayhtymästä vuoden 2016 alusta. Kuntayhtymästä siirtyi työllisyysasiantuntija kaupungin palvelukseen. Vuoden 2015 puolella on perustettu TYP-johtajan/ työllisyysasiantuntijan tehtävä. Vuonna 2016 perustettiin kokonaan uutena tehtävänä työvalmentajan tehtävä.

Suurin yksittäinen kustannuserä työllisyydenhoidossa on työmarkkinatuen kunnan maksuosuus, joka on jatkuvasti noususuuntainen. Vuonna 2016 työttömyysaste kääntyi laskuun, mutta pitkäaikaistyöttömien osuus kasvoi. Tämä suhde lisäsi työmarkkinatukikustannuksia ennakoidusta 180 t€ (12,85 €). Työmarkkinatuen maksuosuuteen Iisalmessa tuli kalenterivuoden 2016 aikana 158 uutta henkilöä, mutta henkilömäärän nettokasvu oli ainoastaan 5 henkilöä. Asiakasvirtaa on siis onnistuttu ylläpitämään ja osin tehostamaan. Edellisvuonna henkilömäärän nettokasvu oli 36 henkilöä.

Työllisyydenhoidon määrärahoilla on työllistetty ensisijassa yli 300 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella saaneita iisalmelaisia sekä avustettu työnantajia ko. kohderyhmän työllistymisen edistämiseen.

Tuetun työllisyydenhoidon ja erityistyöllistämisen määrärahoilla palkattiin Iisalmen kaupungin ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän palvelukseen pääsääntöisesti 6kk

työsuhteeseen 92 henkilöä, joista 44 velvoitetyöllistettävää. TOIMI-säätiö on palkannut kaupungin avustusmäärärahalla 37 henkilöä. . Lisäksi palkattiin viimesijaisiin 5 viikon mittaisiin kesätöihin 17 opiskelijaa, joiden kesäajan toimeentulo ei muutoin järjestynyt.

Palkkatuen lisätukia on maksettu 7 järjestölle 22 henkilön palkkaukseen. Kivirannan ns. Teollisuustalon vuokra-avustuksella on ylläpidetty Iisalmen Nuorison Tuki ry:n ja Ylä-Savon TOIMI –työvalmennussäätiön työllistymistä edistävää pajatoimintaa. 1.3.2016 otettiin käyttöön työnantajalle maksettava Iisalmi-tuki ensisijaisen kohderyhmän työllistämiseen. Myönteisiä Iisalmi-tuki –päätöksiä tehtiin 27 henkilön työllistämiseen. Nuorten iisalmelaisten kesäajan työllistymistä edistävää kesätyötukea työnantajalle myönnettiin 284 kesätyösuhteeseen ja itsensä kesäajaksi työllistävän opiskelijan miniyrittäjystukena 9 nuorelle yhteensä 5 miniyrittäjyystukeen.

Riskien toteutuminen

Työllisyyden pitkäjänteisen hoidon riskin muodostaa valtion rahoituksen epävarmuus ja nopeat muutokset. Valtion tuottavuusohjelmaan liittyvä yleinen säästövelvoite ja taloudellisten resurssien keskitetty ohjaus on merkinnyt epävarmuuden lisääntymistä ja tempoilevaa toimintaa. Palkkatuen muutokset eivät olleet täysin ennakoitavissa. Asiakasohjaus organisaatioiden ja palvelujärjestelmien välillä ei kaikilta osin tue työllisyydenhoidon hyvää tahtotilaa.

9.3.6 Lomatoimi

Tilivelvollinen: Lomatoimenjohtaja

Talous

Kaupunginhallitus	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Lomatoimi					
Toimintatuotot	12 194	-454	11 739	11 251	489
Toimintakulut	-12 043	551	-11 492	-10 989	-503
Netto (=toimintakate)	151	97	248	262	-14
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-123	0	-123	-123	0

Lomatoimi	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	12 193 520	-454 100	11 739 420	11 250 615	95,8	12 448 958
Myyntituotot	10 546 520	-454 100	10 092 420	9 686 256	96	10 763 054
Maksutuotot	1 600 000	0	1 600 000	1 499 107	93,7	1 635 093
Tuet ja avustukset	0	0	0	56 608	*****	44 853
Muut toimintatuotot	47 000	0	47 000	8 644	18,4	5 959
Toimintakulut	-12 043 020	551 100	-11 491 920	-10 988 897	95,6	-12 156 126
Henkilöstökulut	-9 714 520	321 100	-9 393 420	-8 835 631	94,1	-9 725 410
Palkat ja palkkiot	-7 261 860	272 500	-6 989 360	-6 655 113	95,2	-7 334 246
Eläkekulut	-2 031 500	35 300	-1 996 200	-1 565 678	78,4	-1 837 869
Muut henkilösivukulut	-421 160	13 300	-407 860	-614 840	150,7	-553 294
Palvelujen ostot	-1 610 000	230 000	-1 380 000	-1 333 250	96,6	-1 648 475
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-59 100	0	-59 100	-57 413	97,1	-60 474
Avustukset	-400 000	0	-400 000	-655 106	163,8	-641 863
Muut toimintakulut	-259 400	0	-259 400	-107 498	41,4	-79 905
Toimintakate	150 500	97 000	247 500	261 718	105,7	292 832

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Lomatoimen henkilöstön ammattitaitoa on ylläpidetty koulutussuunnitelman mukaisilla koulutuksilla. Lomittajien ammattitaito on kartoitettu ja täydennyskoulutus ja tilakohtainen perehdytys on suunniteltu sen mukaisesti. Maatilojen olosuhdekartoitukset päivitetään kolmen vuoden välein ja aikataulussa on pysytty.

Lomitustiimejä ja –renkaita kehitetään ja niiden määrää lisätään.

Asiakaspalautekysely toteutetaan vuosittain, arviointiasteikko 1 - 5. Asiakkaiden tyytyväisyys lomituspalveluihin tavoitteena vähintään 4,0 on saavutettu. Asiakkaiden tyytyväisyys paikallisyksikön asiakaspalveluun, tavoitettavuuteen, tiedonsaannin riittävyyteen tavoitteena vähintään 4,0 on myös saavutettu.

Vuoden 2016 alusta voimaan tulleet Lomituspalvelulain muutokset rajoittivat maatalousyrittäjien lomaoikeutta ja nostivat lomituspalveluista perittäviä maksuja. Näiden vuoksi lomituspalvelujen kysyntä väheni joka edelleen vaikutti lomittajien määrän vähenemiseen.

Riskien toteutuminen

MELA on perunut ennakoitua säästöpäätökset jaksotettujen palkkojen ja arvonlisäveron osalta, joten valtionkorvaus niihin saadaan täysimääräisenä. Lomituspalvelulain muutokset ja niiden pikainen voimaantulo vuoden 2016 alusta heikensi maatalousyrittäjien luottamusta paikallisyksikön toimintaan, koska päätökset oikeudesta lomituspalveluun sekä tiedottaminen muutoksista venyi pitkälti keväälle 2016. Melalta ohjeistusta saatiin pikkuhiljaa, joten ei voitu tiedottaa ajoissa. Lomitusnetti atk-ohjelman päivitys on edelleen kesken eikä kaikki osiot vieläkkään toimi niin kuin lakimuutos edellyttäisi.

9.4 Maaseutuhallinnon yhteislautakunta

Tilivelvollinen: Maaseutujohtaja

Henkilöstö (htv)

MAASEUTUHAL- LINNON YHTEIS- LAUTAKUNTA	Henkilöstö	TP2015	TA2016	TP2016	Poikkeama
	Ylä-Savon maa- seutupalvelut	Vakituiset	7,0	7,0	7,0
	Määräaikaiset	0,7	0,7	0,7	0
	Yhteensä	7,7	7,7	7,7	0
LAUTAKUNTA YHT.	YHTEENSÄ	7,7	7,7	7,7	0

Maaseutuhallinnossa työskenteli vakinaisessa virkasuhteessa kolme palvelusihteeriä, kolme maaseutuasiamiestä (yhdeällä viransijainen) ja maaseutujohtaja. Lisäksi kesätöissä oli kaksi agrologiharjoittelijaa.

Henkilöstön ammattitaitoa ylläpidettiin hallinnonalan omilla koulutuksilla. Toimenkuvat ja tehtävien jaot ovat ajan tasalla. Maksajavirastosopimuksen mukainen tehtävien eriyttäminen toteutui.

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2016	Hankinta -paikka	Hankintatapa	Toteuma 2016
Maaseutu- viranomaistehtävät	Ennallaan	100 %			Viranomaistoimintaa	Suunnitellusti
Kehittämis- ja palvelutehtävät	Tarve kasvaa	100 %				Suunnitellusti

Talous

Ylä-Savon Maaseutu- hallinnon yhteisltk	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Ylä-Savon maaseutupalvelut					
Toimintatuotot	343	0	343	327	17
Toimintakulut	-455	2	-452	-433	-19
Netto (=toimintakate)	-111	2	-109	-107	-2
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-5	0	-5	-5	0

190 Ylä-savon maaseutupalvelut						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	343 070	0	343 070	326 509	95,2	334 271
Myyntituotot	342 070	0	342 070	325 324	95,1	330 685
Maksutuotot	1 000	0	1 000	1 185	118,5	3 586
Toimintakulut	-454 520	2 400	-452 120	-433 466	95,9	-442 624
Henkilöstökulut	-324 370	2 400	-321 970	-326 329	101,4	-323 621
Palkat ja palkkiot	-261 430	2 400	-259 030	-260 588	100,6	-258 248
Eläkekulut	-48 050	0	-48 050	-49 727	103,5	-50 223
Muut henkilösivukulut	-14 890	0	-14 890	-16 014	107,5	-15 149
Palvelujen ostot	-47 150	0	-47 150	-40 666	86,2	-37 252
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 500	0	-5 500	-4 620	84	-7 366
Avustukset	-35 000	0	-35 000	-30 892	88,3	-37 281
Muut toimintakulut	-42 500	0	-42 500	-30 959	72,8	-37 104
Toimintakate	-111 450	2 400	-109 050	-106 957	98,1	-108 353

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Viranomaistehtävät hoidettiin tukihallinnon osalta pääosin maksajavirastosopimuksen mukaisesti. Muutkin viranomaistehtävät, kuten hukkakauravalvonta, voitiin hoitaa välttämättömin osin. Uutta saastunutta alaa tuli huomattavan paljon Iisalmissa.

Tukihallinnossa otettiin käyttöön maksajaviraston tietoturvallisuuden hallintamalli ISO/IEC 27001:2013 ja sen pohjaisiin vaatimuksiin laadittiin soveltamislausunto. Omassa arvioissa vuoden lopulla soveltamislausunto todettiin käytäntöjen mukaiseksi.

Palvelutoiminnalla pystyttiin vastaamaan kysyntään. Tietojärjestelmien keskeneräisyys ei viivästyttänyt tukimaksatuksia, osa voitiin tehdä jopa suunniteltua aikaisemmin. Viive näkyi päätösten antamisessa, vuoden 2015 päätöksiä päästiin antamaan vasta vuoden 2016 lopulla.

Maaseudun kehittämistehtäviin ei näillä resursseilla ollut mahdollista paneutua merkittävässä määrin. Suunnitellun mukaisesti keskityttiin hankkeiden tiedottamiseen. Yhden yhteistyöhankepilotin, ns. Kotikylä casen selvitystyö käynnistyi MAST-hankkeessa. Selvitykseen on hankkeessa käytettävissä kuukauden työpanos. Sukupolvenvaihdoksen alkukartoituksia tekivät asiantuntijat jonkin verran.

Sonkajärven maaseututoimisto jouduttiin siirtämään väistötiloihin sisäilmaongelmien vuoksi.

Riskien toteutuminen

Maksajavirastosopimuksen palvelutavoitteet täyttyivät kahden osatekijän kohdalta 100 prosenttisesti ja kahden 99,9 prosenttisesti. Kokonaisuutena onnistuttiin ja riski ei toteutunut.

9.5 Koulutuslautakunta

Henkilöstö (htv)

Koulutuslautakunta	Henkilöstö	TP2015	TA2016	TP2016	Poikkeama
Sivistyspkn hallinto	Vakituiset	10,0	10,0	10,0	0
	Määräaikaiset	0	0	0	0
	Yhteensä	10,0	10,0	10,0	0
Lasten päivähoito ja esiopetus	Vakituiset	186,3	192,5	174,9	-17,6
	Määräaikaiset	9,6	5,0	11,8	+6,8
	Yhteensä	195,9	197,5	186,7	-10,8
Perusopetus	Vakituiset	167,5	163,1	164,1	+1,0
	Määräaikaiset	13,4	6,8	15,3	+8,5
	Yhteensä	180,9	169,9	179,4	+9,5
Lukiokoulutus	Vakituiset	26,4	25,5	25,4	-0,1
	Määräaikaiset	3,0	1,0	2,0	+1,0
	Yhteensä	29,4	26,5	27,4	+0,9
Ruoka- ja siivous palvelut	Vakituiset	31,2	32,0	30,2	-1,8
	Määräaikaiset	0,2	0,5	1,8	+1,3
	Yhteensä	31,4	32,5	32,0	-0,5
Yhteensä	VAKITUISET	421,4	423,1	404,6	-18,5
	MÄÄRÄAIKAISET	26,2	13,3	30,9	+17,6
LAUTAKUNTA YHT.	YHTEENSÄ	447,6	436,4	435,5	-0,9

Ilmoitettu henkilötyövuosina. Määräaikaiset ovat pääasiassa erillisrahoituksella (avustukset) palkattuja työntekijöitä. Päivähoidossa on ollut määräaikaisia perhepäivähoidossa.

Henkilöstömuutokset

Toimisto- ja hallintopalvelut

Ei henkilöstömuutoksia

Päivähoito ja esiopetus

Varhaiskasvatuksesta jäi vuonna 2016 eläkkeelle kolme palveluvastaavaa, kuusi perhepäivähoitajaa, yksi ryhmäavustaja ja yksi lastenhoitaja. Lisäksi yksi perhepäivähoitaja ja yksi lastenhoitaja irtisanoutuivat. Palveluvastaavista yhteen tehtävään siirtyi lakkautetun Kopsulan palveluvastaava, yksi täytettiin vakinaisesti ja yksi on täytetty määräaikaisesti. Perhepäivähoitajia vakinaistettiin elokuussa kolme ja kolme perhepäivähoitajaa oli palkattuna määräaikaisesti omaan kotiin ja yksi vastaamaan Peltosalmen päiväkodin varahoidosta. Kopsulan työntekijöitä sijoitettiin avoimiin tehtäviin ja talousarviossa suunniteltu vähennys näin toteutettiin.

Perusopetus

Perusopetuksen palvelualueella jäi vanhuuseläkkeelle yksi opettaja ja työkyvyttömyyseläkkeelle yksi opettaja. Näistä toinen virka täytettiin vakinaisesti ja toinen voitiin jättää täyttämättä yläkoulujen yhdistymisen takia. Lisäksi yksi opettaja irtisanoutui virastaan. Paikka täytettiin määräaikaista lukuvuodeksi 2016–2017. Lisäksi kolme koulunkäynnin ohjaajaa irtisanoutui tehtävistään. Kyseisiin tehtäviin palkattiin uudet henkilöt vakinaisiin työsuhteisiin. Lisäksi syksyllä 2016 täytettiin vakinaisesti kolme uutta koulunkäynnin ohjaajan tehtävää (30 t/vko).

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksessa kukaan ei saavuttanut laskennallista eläkeikää vuonna 2016. Yksi opettaja irtisanoutui virastaan. Paikka täytettiin määräaikaista lukuvuodeksi 2016–2017. Lukio-koulutuksen opiskelijamäärä kasvoi hieman edellisestä vuodesta, mutta se ei vaikuttanut henkilöstötarpeeseen.

Ruoka- ja siivouspalvelut

Eläkkeelle jäi kaksi henkilöä. Organisaatiouudistuksen vuoksi ei eläkkeelle jääneiden tehtäviä ole täytetty vakinaisesti, vaan määräaikaista. Kangaslammin koululla oli siivouksessa ostopalvelun sijaan oma laitoshuoltaja remontin vuoksi.

Palvelurakenteen aiheuttamat henkilöstömuutokset

Ei palvelurakenteen aiheuttamia henkilöstömuutoksia.

Henkilöstön kehittäminen

Toimisto- ja hallintopalveluiden henkilöstö on osallistunut työtehtäviin liittyviin ohjelmisto- ja ajankohtaisiin koulutuksiin keskimäärin 2,26 pv/henkilö.

Päivähoidon palvelualueella koulutukset kohdennettiin esiopetussuunnitelmakoulutuksiin. Henkilöstö on osallistunut koulutuksiin keskimäärin 2,30 pv/henkilö.

Perusopetuksen palvelualueella henkilöstön koulutus on kohdistunut uuden opetussuunnitelman laatimiseen ja käyttöönottoon. Toisena painopisteenä ovat olleet uuden opetusteknologian käyttöön liittyvät koulutukset.

Lukiokoulutuksessa on valmistauduttu sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin ja uuden opetussuunnitelman käyttöönottoon kouluttamalla henkilöstöä.

Ruokapalvelussa uuden tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönotto on ollut keskeinen kehittämis-kohta ja henkilökunnan kouluttaminen sen käyttöön.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat strategiset tavoitteet/toiminnalliset tavoitteet ja niiden mittarit ja tavoitetaso

Hvvinvoiva iisalmelainen					
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Laadukkaat palvelut kaikille iisalmelaisille	Varhaiskasvatuspalveluja käyttää väh. 75% ikäluokasta 1-6 v.	65,39 %	68 %	74 %	
	Perusopetuksen tuntikehys on vähintään 1,8 t/oppilas.	1,89 t/oppilas	1,8 t/oppilas	1,92	
	Lukiokoulutuksen resurssikehys on vähintään 1,58 t/opp.	Resurssikehys on lukuvuonna 2015-2016 1,59 t/opp	1,58	1,61	
Ennaltaehkäisy sekä varhainen puuttuminen lasten ja perheiden ongelmiin	Oppilashuoltohenkilöstön määrä on suositusten mukainen;				
	1 terveydenhoitaja/ 600 opp.	1 terveydenhoitaja/ 600 opp.	1 terveydenhoitaja/ 600 opp.	1 terveydenhoitaja/ 600 opp.	
	1 kuraattori/ 800 opp.	1 kuraattoria/1000 opp.	1 kuraattori/ 800 opp.	1 kuraattori/ 800 opp.	
	1 psykologi/1000 opp.	1 psykologia/1000 opp.	1 psykologi/1000 opp.	1 psykologi/1000 opp.	
Hvvinvoiva iisalmelainen					
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Monipuolinen harrastustoiminta, ml. terveysliikunta	Koulujen kerhotoiminta vähintään entisellä tasolla	32 t/vko	32 t/vko	29,2 t/vko	Yläkoululla kerhot eivät toteutuneet suunnitellusti.
Osaava iisalmelainen					
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Väestön koulutustason nousu	Tutkinnon suorittaneiden osuus 15-vuotta täyttäneistä vähintään koko maan tasolla (nyt 68,5 %)	68,6% (vuodelta 2013)	69 %	70,9 % (v. 2015)	
Nuoret tulevaisuuden tekijöinä					
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Terveellisten elämäntapojen edistäminen oppilaitosten ja kodin yhteistyönä	Ravitsemussuositusten toteutuminen koulu- ja päiväkotiruokailussa/ Aromi ohjelman ravintoainelaskelmat	99 %	100 %	100 %	
Syrjäytymisen ehkäiseminen	Päättötodistuksen saaneet % ikäluokasta	99,6 %	100 %	99,8 %	Yksi oppilas ei saanut päättötodistusta keväällä 2016.

Palvelusuunnitelman toteutuminen 2016

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2016	Hankintapaikka	Hankintatapa	Toteuma 2016
Päivähoito	tarve ennal- laan	67 %	33 % lapsista	Yksityiset päiväkodit ja perhepäivähoitajat	Yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä	Oma 59 % ja yksityinen 41 %
Perusopetus	tarve ennal- laan	98,13 %	1,87 % €sta	muut kunnat (sijoitettujen lasten opetus)	muut kunnat/ kotikunta- korvaukset	3,09 %

- pienryhmät	tarve ennal- laan	100 %				Oma osuus 100 %
- maahanmuut- tajaopetus	tarve kasvaa	100 %				Oma osuus 100 %
- keskitetty erityisopetus	tarve kasvaa	99,07 %	0,93 % €sta	valtion erityiskoulut, sairaalakoulut	sopimus/ laskutus	0,22 %
Lukiokoulutus						
- päivälukio	tarve ennal- laan	95 %	5 % kurssi- suoritei sta	ISOverstas, MAHIS-oppi- laitokset YSAO	sopimus/ laskutus	Oma osuus 98 % Ostot 2 %
- aikuislukio	syksyllä 2016 ei enää lähi- opetusta	5 %	95 % kurssi- suoritei- steista	ISOverstas	sopimus/ laskutus	Oma osuus 0 % . Kaikki suoritukset joko Isovers- taassa tai päivälukiossa
Ruokapalvelut	tarve ennal- laan	95 %	5 % €sta	Lassila & Tikanoja SOL Palvelut Oy	Ostopalvelu	6,9 % (Kangaslam- min koulun evakko)
Siivouspalvelut	tarve ennal- laan	54,5 %	45,5 % €sta	Lassila & Tikanoja Coor S M Oy	Ostopalvelu	44,5 % (työllistettyjä työntekijöitä)

9.5.1 Sivistyspalvelukeskuksen hallinto

Tilivelvollinen: Talouspäällikkö

Talous

Koulutuslautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Sivistyspalvelukeskuksen hallinto					
Toimintatuotot	0	0	0	11	-11
Toimintakulut	-729	4	-725	-700	-25
Netto (=toimintakate)	-729	4	-725	-689	-36
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	682	0	682	682	0

300-3 Siv.pk.hallinto						
	TA2016		TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
	TA 2016	muutokset				
Toimintatuotot	-	-	-	11 000	*****	14 582
Myyntituotot	-	-	-	-	0	5
Maksutuotot	-	-	-	386	*****	200
Tuet ja avustukset	-	-	-	10 330	*****	14 105
Muut toimintatuotot	-	-	-	283	*****	272
Toimintakulut	- 728 810	3 700	- 725 110	- 699 509	96,5	- 717 326
Henkilöstökulut	- 619 650	3 700	- 615 950	- 611 825	99,3	- 623 337
Palkat ja palkkiot	- 409 750	3 700	- 406 050	- 397 270	97,8	- 397 049
Eläkekulut	- 187 370	-	- 187 370	- 190 842	101,9	- 203 924
Muut henkilösivukulut	- 22 530	-	- 22 530	- 23 713	105,2	- 22 364
Palvelujen ostot	- 63 610	-	- 63 610	- 51 313	80,7	- 56 092
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 11 200	-	- 11 200	- 8 574	76,6	- 9 247
Muut toimintakulut	- 34 350	-	- 34 350	- 27 796	80,9	- 28 649
Muut	- 34 350	-	- 34 350	- 27 796	80,9	- 28 649
Toimintakate	- 728 810	3 700	- 725 110	- 688 509	95	- 702 744

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toimisto- ja hallintopalvelut on tuottanut talous- ja yleishallinnon- sekä kehittämisspalveluja koko sivistyspalvelukeskukselle koulutus- ja kulttuurilautakunnan palvelualueilla. Palvelujen tuottamisessa on hyödynnetty jo käytössä olevia työvälineohjelmia ja niiden käyttöä on laajennettu ohjelmistopäivitysten myötä. Päivähoidon palvelualueella on otettu käyttöön syksyllä uusi Palveluohjaus-ohjelmisto, jonka kautta tulevat kaikki päivähoitohakemukset käsittelyyn.

Toimisto- ja hallintopalveluiden henkilöstö on osallistunut uuden organisaation valmistelutehtäviin.

Riskien toteutuminen

Sivistyspalvelukeskuksen hallinnon henkilöstöllä ei ole ollut sellaisia poissaoloja, jotka olisivat heikentäneet palvelutuotantoa. Tehtäväkuvia, työnkuluja ja työnjakoja on tarkasteltu uuden organisaation valmistelun yhteydessä.

Salaisten tietojen käsittelyssä ei ole havaittu puutteita.

Kaikkia toiminnan kannalta tarpeelliset erityisavustukset (OKM, OPH ym.) haettiin. Koulutuslautakunnan alaiseen toimintaan on vuonna 2016 saatu erilaisia avustuksia yhteensä 345 550 € ja kulttuurilautakunnan alaiseen toimintaan yhteensä 67 000 €

9.5.2 Lasten päivähoito ja esiopetus

Tilivelvollinen: Päivähoidon johtaja

Talous

Koulutuslautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Lasten päivähoito ja esiopetus					
Toimintatuotot	1 226	-120	1 106	1 106	0
Toimintakulut	-13 140	-218	-13 358	-13 445	87
Netto (=toimintakate)	-11 914	-338	-12 252	-12 339	87
Suunnitelmapoistot	-102	0	-102	-109	7
Laskennalliset erät	-447	0	-447	-447	0

310 Lasten päivähoito ja esiopetus						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	1 225 630	-120 000	1 105 630	1 105 549	100	1 107 159
Myyntituotot	173 630	0	173 630	197 179	113,6	159 938
Maksutuotot	1 052 000	-120 000	932 000	895 843	96,1	946 021
Tuet ja avustukset	0	0	0	6 464	*****	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	6 063	*****	1 201
Toimintakulut	-13 140 350	-218 200	-13 358 550	-13 444 939	100,6	-13 464 267
Henkilöstökulut	-7 818 250	-28 200	-7 846 450	-7 844 234	100	-8 015 226
Palkat ja palkkiot	-6 147 600	29 200	-6 118 400	-6 062 036	99,1	-6 227 195
Eläkekulut	-1 311 910	-55 300	-1 367 210	-1 398 753	102,3	-1 418 254
Muut henkilösivukulut	-358 740	-2 100	-360 840	-383 445	106,3	-369 776
Palvelujen ostot	-1 369 100	-30 000	-1 399 100	-1 460 830	104,4	-1 398 593
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-167 870	0	-167 870	-145 313	86,6	-138 318
Avustukset	-2 855 840	-160 000	-3 015 840	-3 075 956	102	-2 977 985
Muut toimintakulut	-929 290	0	-929 290	-918 607	98,9	-934 145
Toimintakate	-11 914 720	-338 200	-12 252 920	-12 339 390	100,7	-12 357 108

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Kunnallisista päiväkodeista Kopsulan päiväkotit lakkautui kesäkuussa 2017, joten kunnallisia päiväkotiteja on yhdeksän. Lapset siirrettiin Kopsulasta muihin yksiköihin. Perhepäivähoitajia jäi neljä eläkkeelle ja yksi muutti pois Iisalmesta. Yksityisten perhepäivähoitajien määrä on kasvanut, hoitajia on 12 ja lisäksi on neljä yksityistä ryhmäperhepäiväkotia. Yksityisiä päiväkotiteja on edelleen kuusi. Joulukuussa koulutuslautakunta teki päätöksen yksityisen päivähoiton siirtymisestä palvelusetelijärjestelmään elokuusta 2017 alkaen, tuolloin poistuu yksityisen päivähoiton kuntalisä.

Perusopetuksen iltapäivätoimintaa on järjestetty kahdeksassa ryhmässä. Varhaiskasvatuksen kerhotoiminnan kaksi ryhmää muutettiin elokuussa 2016 osapäiväryhmiksi, joiden toiminta-aika on 4h/päivä. Perheillä on uuden varhaiskasvatuslain myötä oikeus varhaiskasvatukseen 20h/viikko. Tätä laajempi oikeus on niillä perheillä, joissa huoltajat ovat töissä tai opiskelemassa. Myös lapsen kehitykselliset tarpeet tai perheen muut olosuhteet voivat antaa oikeuden kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen. Iisalmessa osa-aikaisuus on toteutettu joko osapäiväryhmissä tai

osaviikkoisena varhaiskasvatuksena. Mikäli perhe on halunnut hakea laajempaan varhaiskasvatukseen siitä huolimatta, että heillä olisi lain mukaan oikeus 20h/viikko, niin he ovat toimittaneet asiantuntijalausunnon, jonka perusteella kokopäiväinen paikka on myönnetty. Asiantuntijalausunnon perusteella kokopäiväistä varhaiskasvatusta on myönnetty 40 perheelle. Iisalmessa on päiväkotiryhmissä otettu tarpeen mukaan käyttöön uusi suhdeluku, syksyllä paikkatarve on ollut vielä sen verran vähäinen, että kaikissa ryhmissä sitä ei ole tarvinnut ottaa käyttöön.

Henkilöstöä on koulutettu tietotekniseen osaamiseen ja koulutuksen saaneet työntekijät ovat pitäneet kaksi sisäistä koulutusta em. aiheesta.

Uusi esiopetussuunnitelma on otettu käyttöön ja yksiköt ovat laatineet esiopetuksen lukuvuosisuunnitelman, jossa he kuvaavat miten esiopetus toteutetaan tavoitteellisesti ja esiopetussuunnitelman mukaisesti.

Riskien toteutuminen

Varhaiskasvatuksessa lastensuojelun avohuollon tukitoimena olevien lasten määrä on kasvanut edellisistä vuosista. Avohuollon tukitoimena varhaiskasvatus on perheelle maksutonta.

Päiväkotikiinteistöjen kunto on otettu tarkasteluun valmistuvassa verkostoselvityksessä ja kuntokartoituksista on olemassa oma suunnitelma. Lippuniemen päiväkotia siirrytään väistötiloihin sisäilmaongelmien vuoksi kesällä 2017.

9.5.3 Perusopetus

Tilivelvollinen: Sivistystoimenjohtaja

Talous

Koulutuslautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Perusopetus					
Toimintatuotot	365	142	507	558	-51
Toimintakulut	-17 911	563	-17 349	-16 932	-417
Netto (=toimintakate)	-17 547	705	-16 842	-16 374	-468
Suunnitelmapoistot	-170	0	-170	-152	-18
Laskennalliset erät	-495	0	-495	-495	0

315 Perusopetus						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	364 700	142 300	507 000	558 426	110,1	609 048
Myyntituotot	180 000	40 000	220 000	238 227	108,3	201 396
Maksutuotot	0	0	0	6 220	*****	6 510
Tuet ja avustukset	162 000	102 300	264 300	278 691	105,4	353 155
Muut toimintatuotot	22 700	0	22 700	35 289	155,5	47 987
Toimintakulut	-17 911 350	562 700	-17 348 650	-16 932 849	97,6	-17 086 898
Henkilöstökulut	-10 700 950	522 200	-10 178 750	-10 027 956	98,5	-10 329 718
Palkat ja palkkiot	-8 442 380	430 250	-8 012 130	-7 902 274	98,6	-8 055 152
Eläkekulut	-1 771 660	70 170	-1 701 490	-1 628 178	95,7	-1 796 010
Muut henkilösivukulut	-486 910	21 780	-465 130	-497 504	107	-478 555
Palvelujen ostot	-3 664 970	51 400	-3 613 570	-3 553 674	98,3	-3 400 067
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-608 200	-7 200	-615 400	-583 133	94,8	-515 531
Muut toimintakulut	-2 937 230	-3 700	-2 940 930	-2 768 086	94,1	-2 841 582
Toimintakate	-17 546 650	705 000	-16 841 650	-16 374 423	97,2	-16 477 850

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Perusopetusta on tarjottu yhteensä 11 koulussa, joista yksi on yläkoulu. Laskentapäivänä 20.9.2016 oppilaita oli yhteensä 2018 eli 27 enemmän kuin vuosi sitten.

Perusopetuksessa siirryttiin uuden tuntijaon ja uusien opetussuunnitelmien mukaiseen opetukseen 1.8.2016. Vuonna 2016 perusopetuksen palvelualueelle on saatu erilaisia avustuksia yhteensä 308 155 €

Pedagoginen ICT-suunnitelma hyväksyttiin koulutuslautakunnassa 21.6.2016 § 44. Tavoitteena on oma laite jokaiselle oppilaalle viiden vuoden kuluessa. Tähän on valmistauduttu rakentamalla langattomia verkkoja kouluille.

Kangaslammin koulun 1. vaihe otettiin käyttöön 3.10.2016. Kangaslammin koulun peruskorjauksen 2. vaihe ja Kauppi-Heikin koulun uudisrakentaminen jatkuivat investointisuunnitelman mukaisesti. Kauppi-Heikin koulu toimi väistötiloissa koko vuoden 2016 ajan kuten myös noin puolet Kangaslammin koulusta.

Riskien toteutuminen

Kiinteistöjen huono kunto poiki paljon ilmoituksia sisäilmaongelmista. Näitä on pyritty ratkomaan yhteistyössä tilapalvelun kanssa.

Partalan koulun päärakennus jouduttiin poistamaan koulukäytöstä syksyllä 2016 sisäilmariskin vuoksi. Koulu toimii väistötiloissa samassa pihapiirissä olevassa lisärakennuksessa.

9.5.4 Lukiokoulutus

Tilivelvollinen: Lukion rehtori

Talous

Koulutuslautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Lukiokoulutus					
Toimintatuotot	112	135	247	244	3
Toimintakulut	-2 788	164	-2 624	-2 518	-106
Netto (=toimintakate)	-2 676	299	-2 377	-2 274	-103
Suunnitelmapoistot	-18	0	-18	-18	0
Laskennalliset erät	-99	0	-99	-99	0

3211 Lukiokoulutus						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	112 300	135 000	247 300	243 804	98,6	128 758
Maksutuotot	74 800	0	74 800	63 464	84,8	80 779
Tuet ja avustukset	31 500	135 000	166 500	170 185	102,2	41 907
Muut toimintatuotot	6 000	0	6 000	10 155	169,3	6 072
Toimintakulut	-2 788 210	163 600	-2 624 610	-2 517 589	95,9	-2 665 851
Henkilöstökulut	-1 892 430	163 600	-1 728 830	-1 686 162	97,5	-1 762 386
Palkat ja palkkiot	-1 501 940	135 600	-1 366 340	-1 346 210	98,5	-1 397 506
Eläkekulut	-304 820	21 000	-283 820	-256 436	90,4	-283 166
Muut henkilösivukulut	-85 670	7 000	-78 670	-83 516	106,2	-81 714
Palvelujen ostot	-419 320	0	-419 320	-359 752	85,8	-400 442
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 200	0	-17 200	-28 030	163	-28 444
Muut toimintakulut	-459 260	0	-459 260	-443 645	96,6	-474 578
Toimintakate	-2 675 910	298 600	-2 377 310	-2 273 785	95,6	-2 537 092

Toimintasuunnitelma toteutuminen

Lukiokoulutus vastasi paitsi nuorten lukiokoulutuksesta myös perusopetuksen lukioon tähtäävästä lisäopetuksesta (lukiokymppi) sekä nuorten aikuisten maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavasta koulutuksesta. Nuorten lukio-opiskelijoiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta noin kahdellakymmenellä (20.9.2016 opiskelijoita 336) ja ylioppilaita valmistui 97. Lukiokympillä aloitti yksi opiskelija, mutta hän keskeytti opintonsa sen alkumetreillä. Maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavasta ryhmästä valmistui keväällä 2016 viisi opiskelijaa ja syksyllä aloitti neljä uutta.

Aikuisten lukiokoulutukseen ei otettu enää uusia opiskelijoita. Ylioppilaita valmistui vuoden aikana seitsemän. Vuoden loputtua aikuislukion kirjoilla oli enää kaksi tutkintotavoitteista opiskelijaa.

Lukiokoulutuksessa tapahtui merkittäviä muutoksia. Sähköiset ylioppilaskokeet käynnistyivät syksyllä 2016 ja samaan aikaan otettiin käyttöön lukiokoulutuksen uusi tuntijako ja opetussuunnitelma. Iisalmen paikallinen lukiokoulutuksen opetussuunnitelma valmistui keväällä 2016.

Lukiokoulutuksen henkilöstön määrässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Riskien toteutuminen

Toisen asteen koulutuksen rahoitusleikkaukset eivät kohdistuneet tällä kertaa lukiokoulutukseen. Yksikköhinnat ovat kuitenkin edelleen niin alhaiset, että ne kattavat vain osan lukiokoulutuksen kustannuksista. Tähän pyrittiin vastaamaan kasvattamalla ryhmäkokoja silloin kun se teknisesti oli mahdollista. Tällä ei ollut havaittavia vaikutuksia henkilökunnan jaksamiseen tai oppimistuloksiin.

9.5.5 Ruoka- ja siivouspalvelut

Tilivelvollinen: Ruoka- ja siivouspalvelupäällikkö

Talous

Koulutuslautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Ruoka- ja siivouspalvelut					
Toimintatuotot	2 850	0	2 850	2 796	54
Toimintakulut	-2 793	41	-2 752	-2 696	-56
Netto (=toimintakate)	57	41	98	100	-2
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-99	0	-99	-99	0

330 Ruoka- ja siivouspalvelut						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	2 850 250	0	2 850 250	2 795 507	98,1	2 712 172
Myyntituotot	2 850 010	0	2 850 010	2 784 017	97,7	2 707 754
Tuet ja avustukset	0	0	0	2 350	****	3 000
Muut toimintatuotot	240	0	240	9 140	3808,3	1 418
Toimintakulut	-2 792 690	40 890	-2 751 800	-2 695 569	98	-2 627 811
Henkilöstökulut	-1 195 010	18 200	-1 176 810	-1 175 997	99,9	-1 171 553
Palkat ja palkkiot	-901 650	16 300	-885 350	-887 263	100,2	-885 493
Eläkekulut	-240 080	1 400	-238 680	-233 930	98	-234 228
Muut henkilösivukulut	-53 280	500	-52 780	-54 803	103,8	-51 832
Palvelujen ostot	-686 130	22 690	-663 440	-651 499	98,2	-576 950
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-663 230	0	-663 230	-652 138	98,3	-648 827
Muut toimintakulut	-248 320	0	-248 320	-215 935	87	-230 481
Toimintakate	57 560	40 890	98 450	99 939	101,5	84 361

Toimintasuunnitelma toteutuminen

Ruokapalvelut:

Hernejärven koulun keittiö on toiminut jakelukeittiönä.

Yläkoulujen oppilaille on annettu maksuton välipala: näkkileipää, ravintorasvaa ja maitoa.

Ruokaa on valmistettu Luma-keskuksessa sekä Juhani Ahon ja Kirkonsalmen kouluilla, joista ruoka on kuljetettu päivittäin muihin kouluihin ja päiväkoteihin. Ruoanjakoon on käytetty Partalan ja Kauppi-Heikin kouluissa ostopalvelua. Sijaisuuksia on hoidettu paikallisilla sijaisilla ja vuokratyövoimalla. Kangaslammin ja Kauppi-Heikin jakelukeittiöt ovat toimineet väistötiloissa. Osa Kangaslammin koulun oppilaista on ruokaillut väistötiloissa Savonialla, Fazer Amican ruokalassa. Syksyllä remontin myöhästymisen vuoksi siellä ruokaili 1,5 kk:n ajan kaikki muutkin oppilaat paitsi 60, jotka oli sijoitettu Kangaslammin nuorisotupaan.

Elintarvikkeet on hankittu IS-Hankinta Oy:n sopimuksilla. Lähiruokaa on ostettu Kiurun Leipomosta leipomotuotteita ja marjoja paikallisilta pöimijoilta sekä Sinikasvikselta.

Siivous:

Omassa siivouksessa on ollut kaupungintalo, Kulttuurikeskus, Juhani Ahon, Sourunsalon, Soinlahden, Runnin ja Hernejärven koulut. Kangaslammin koulun väistötilojen siivous on sisällytynyt vuokraan. Kangaslammin koululla käytössä olevien tilojen siivous on hoidettu remontin

vuoksi omana työnä. Keskusvarikon, Edvin Laineen, Kauppi-Heikin, Kilpijärven, Kirkonsalmen ja Partalan koulujen sekä Iisalmen lyseon siivous on hoidettu ostopalveluna.

Luma-keskuksen kaikki loputkin tilat siirtyivät lyseon ja Juhani Ahon koulun käyttöön 1.6.2016 alkaen, kun YSAO:n opetus siellä loppui. Luma-keskuksen siivous on järjestetty ostopalveluna.

Puhdistusaineet on hankittu IS-hankintojen sopimuksilla. Sijaisuuksia on hoidettu palkallisilla sijaisilla ja vuokratyövoimalla.

Riskien toteutuminen

Keittiötilat on pidetty ulkopuolisilta lukittuina. Sähkölaitteiden turvallisuutta on tarkkailtu ja keittiöitä on valvottu jatkuvasti kiinteistövalvomon laitteilla.

Ruokamyrkytystapauksia on estetty henkilökunnan koulutuksella, hyvällä oma-valvonta-toiminnalla ja terveystarkastajan tarkastuksien avulla.

Hygienia on pysynyt hyvällä tasolla eikä terveyteen vaikuttavia ongelmia ole havaittu.

9.6 Kulttuurilautakunta

Henkilöstö (htv)

KULTTUURI-LAUTAKUNTA	Henkilöstö	TP2015	TA2016	TP2016	Poikkeama
Kansalaisopisto	Vakituiset	2,2	2,3	2,4	+0,1
	Määräaikaiset	25,4	17,3	19,4	+2,1
	Yhteensä	27,6	19,6	21,8	+2,2
Kirjastopalvelut	Vakituiset	13,0	15,3	13,8	-1,5
	Määräaikaiset	2,5	0,5	1,5	+1,0
	Yhteensä	15,5	15,8	15,3	-0,5
Kulttuuritoimi	Vakituiset	4,0	4,0	4,0	0
	Määräaikaiset	1,5	1,2	0,9	-0,3
	Yhteensä	5,5	5,2	4,9	-0,3
Musiikkiopisto	Vakituiset	11,2	13,5	11,5	-2,0
	Määräaikaiset	6,5	3,0	4,9	+1,9
	Yhteensä	17,7	16,5	16,4	-0,1
Yhteensä	VAKITUISET	30,4	35,1	31,7	-3,4
	MÄÄRÄAIKAISSET	35,9	22,0	26,7	+4,7
KULTTUURI-LAUTAKUNTA YHT.	YHTEENSÄ	66,3	57,1	58,4	+1,5

Perustelut henkilöstömuutoksille

Kansalaisopisto

Käsityön opetus on hoidettiin edelleen tuntiopetuksena vuonna 2016.

Kirjasto

Kirjastossa yksi henkilö (0,5 htv) jäi eläkkeelle vuonna 2016. Tehtävä täytettiin määräaikaisesti. Kirjastossa on ollut toiminnan kehittämishankkeissa valtionavustuksilla 1,5 htv.

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimessa kukaan ei saavuttanut laskennallista eläkeikää vuonna 2016. Kulttuurikeskuksen tilatiimissä on ollut tarvetta osa-aikaiselle tilamestarille. Tarvetta on täytetty ostopalvelulla. Määräaikaisia työntekijöitä olivat museoamanuenssi 4,5 kk, museo-opas 4 kk, museotyöntekijöitä (kesätyötuella) neljä henkilöä, yht. 4 kk, projektityöntekijä 2 kk.

Musiikkiopisto

Musiikkiopiston virat on täytetty lukuun ottamatta musiikkileikkikoulun opettajan virkaa, jota on hoitanut päätoiminen tuntiopettaja.

Henkilöstön kehittäminen

Kansalaisopiston opettajat ovat osallistuneet kieli- ja musiikkikoulutukseen Erasmus+ hankkeen kautta. Maakunnallisen Osaava-hankkeen koulutuksiin kansalaisopiston opettajat eivät sen sijaan tänä vuonna hakeutuneet.

Kirjaston henkilökunnan koulutuksen painopisteenä oli ammatillista kasvua ja elinikäistä oppimista tukevat koulutukset. Koulutuksessa panostettiin sähköisten palvelujen ja aineistojen ja niiden käytön opastuksen osaamiseen sekä verkkokirjaston sisältöjen tuottamiseen. Verkkokirjaston velhoiksi -hankkeella saadulla avustuksella lisättiin henkilökunnan valmiuksia Areena-verkkokirjaston täysipainoiseen hyödyntämiseen ja koulutettiin henkilökuntaa digitalisoituaan toimintaympäristöön. Henkilöstö on osallistunut etäkoulutuksina Kansalliskirjaston järjestämiin valtakunnallisiin koulutuksiin ja Maakuntakirjaston ja Itä-Suomen Aluehallintoviraston järjestämiin kirjastoalan koulutuksiin.

Kulttuuritoimen henkilöstön kehittämisen painopistealueena oli kulttuurin toimintaympäristön kehittäminen ja tapahtumatuotanto. Kulttuurikeskuksen tilapalveluiden henkilöstön koulutuksessa painopistealueena oli av-tekniikan hyödyntäminen ja asiakaspalvelu. Lisäksi henkilöstöä on koulutettu tarpeen mukaan uusien ohjelmistojen käyttöön.

Musiikkiopiston opettajat ovat osallistuneet ryhmäopetus- ja improvisointikoulutukseen Erasmus+ hankkeen kautta.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat strategiset tavoitteet/toiminnalliset tavoitteet ja niiden mittarit ja tavoitetaso.

Hyvinvoiva Iisalmelainen					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	
Laadukkaat palvelut kaikille iisalmelaisille	Kansalaisopiston antama opetustuntimäärä ja oppilaiden lukumäärä	10 500 / 7 000	10 500 / 7 000	11368 / 9 664	
	Kulttuuritoimen järjestämien tapahtumien monipuolisuus	Prosenttijakauma 30.6.2015: Musiikki 21, Teatteri 31, Tanssi 0, Yleiskult. 14, Kuvataide 7, Lastenkulttuuri 27, Muut 0.	Lisätään tanssin osuutta	Prosenttijakauma: Musiikki 21, Teatteri 15, Tanssi 4, Yleiskult. 17, Kuvataide 4, Lastenkulttuuri 39.	
	Lainaaaja/asukasluku (koko maa 36,6 %).	41 %	40 %	40 %	
Lapsiperheiden hyvinvoinnin edistäminen	Musiikkiopiston antama opetustuntimäärä	11 000	11 000	10 805	
Ikäihmisten hyvinvointi	Kansalaisopiston opiskelijoiden määrä ikäryhmässä 61 vuotta tai enemmän	600	650	711	
Monipuolinen harrastustoiminta, ml. terveysliikunta	Kulttuurialan kolmannen sektorin toimijoiden toimintaedellytysten turvaaminen; Avustusmäärärahojen määrä	39 000 €	Nousee n. 8 % eli 3 000 €	€42 000	
Yhteisöllisyyden ja monikulttuurisuuden edistäminen	Maahanmuuttajien määrä kansalaisopistossa	70	70	115	

Osaava iisalmelainen					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	
Elinikäisen oppimisen edistäminen	Kansalaisopiston opiskelijamäärä kuntalaisista	8,10 %	8,50 %	10 %	
	Kokonaislainaus/asukasluku (koko maa 16,4 %)	20,00 %	20 %	18,80 %	
Hyvän ympäristön ja laadukkaan asumisen Iisalmi					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	
Virkistys-, kulttuuri- ja liikuntaympäristöjen kehittäminen	Koljonvirran alueen kehittäminen: Juhani Ahon museon ja Koljonvirran opastuskeskuksen kävijämäärät	Tilanne 31.8.2015: Juhani Ahon museo 3763 Opastuskeskus n. 2000 kävijää	Nousevat 1 %	Juhani Ahon museo 3896, opastuskeskus 1400.	Opastuskeskus avoinna lyhyemmän aikaa kuin aiemmin (avautunut 20.6., sulkeutunut 12.8.)
	Kehittämissuunnitelmien toteuttaminen	Kehittämissuunnitelmasta v. 2012-2015 n. 70 % toteutunut. Uusi suunnitelma syksyllä 2015.	Uusi kehittämissuunnitelma kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi, toimenpiteiden aloitus	Edetty kehittämissuunnitelman mukaan	

Palvelusuunnitelman toteutuminen 2016

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2016	Hankintapaikka	Hankintatapa	Toteuma 2016
Kansalaisopiston opetus	Tarve säilyy ennallaan	99 %	1 %	Yrittäjyyden tunnuspiirteiden tulee toteutua palveluntarjoajien osalta.	Ostopalveluna	1 %
Kirjastopalvelut	Tarve säilyy ennallaan	99 %	1 %	Lauantain (kesäaika) ja sunnuntain aukiolot hoitaa vartiointipalvelu.	Ostopalveluna	0,1 %
Kulttuuritoimi	Tarve kasvaa (ikäntyneiden määrä kasvaa)	98,3 %	1,7 %	Tehostemestari-palveluja satunnaisesti alan yrityksiltä	Ostopalveluna	2,5 %
Musiikin opetus	Tarve ennallaan	100 %				0 %

9.6.1 Kansalaisopisto

Tilivelvollinen: Kansalais- ja musiikkiopiston rehtori

Talous

Kulttuurilautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Kansalaisopisto					
Toimintatuotot	168	0	168	188	-20
Toimintakulut	-732	1	-731	-746	15
Netto (=toimintakate)	-564	1	-562	-558	-4
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-118	0	-118	-118	0

400 Kansalaisopisto						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	168 430	-	168 430	188 016	111,6	202 540
Myyntituotot	1 000	-	1 000	-	0	-
Maksutuotot	148 430	-	148 430	158 668	106,9	150 051
Tuet ja avustukset	19 000	-	19 000	25 553	134,5	51 919
Muut toimintatuotot	-	-	-	3 796	*****	570
Toimintakulut	- 732 300	1 400	- 730 900	- 745 902	102,1	- 731 228
Henkilöstökulut	- 492 190	1 400	- 490 790	- 502 805	102,4	- 478 461
Palkat ja palkkiot	- 370 870	3 400	- 367 470	- 381 584	103,8	- 365 693
Eläkekulut	- 99 970	- 2 000	- 101 970	- 98 505	96,6	- 91 707
Muut henkilösivukulut	- 21 350	-	- 21 350	- 22 717	106,4	- 21 061
Palvelujen ostot	- 120 800	-	- 120 800	- 115 021	95,2	- 135 309
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 8 200	-	- 8 200	- 12 515	152,6	- 5 924
Muut toimintakulut	- 111 110	-	- 111 110	- 115 561	104	- 111 534
Muut	- 111 110	-	- 111 110	- 115 561	104	- 111 534
Toimintakate	- 563 870	1 400	- 562 470	- 557 886	99,2	- 528 688

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Kansalaisopisto loi kaupunkiin sivistyksellistä tasa-arvoa sekä elinikäistä henkistä ja fyysistä vireyttä järjestämällä kaikkien kuntalaisten saataville opetusta yleishyödyllisissä tiedoissa ja taidoissa. Erityisesti toimintaa kohdistettiin ikääntyvälle senioriväestölle. Toimintavuonna kansainvälinen toiminta opistossa oli vilkasta, sillä Iisalmen kansalaisopisto sai tähän toimintaan ulkopuolista Erasmus+ EU-rahaa kahteen eri hankkeeseen. Lisäksi kansalaisopisto on aktiivinen toimija alueen maahanmuuttajien kotouttamisessa.

Riskien toteutuminen

Iisalmen kansalaisopisto on edelleen kiinnostava oppilaitos, jonka oppilasmäärä oli toimintavuonna noin 10 prosenttia kuntalaisista.

9.6.2 Kirjastopalvelut

Tilivelvollinen: Kirjastotoimenjohtaja

Talous

Kulttuurilautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Kirjastopalvelut					
Toimintatuotot	78	2	79	67	12
Toimintakulut	-1 236	-16	-1 252	-1 206	-46
Netto (=toimintakate)	-1 159	-14	-1 173	-1 139	-34
Suunnitelmapoistot	-34	0	-34	-38	5
Laskennalliset erät	-59	0	-59	-59	0

410 Kirjastopalvelut						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	77 600	1 650	79 250	67 422	85,1	74 637
Myyntituotot	-	-	-	5 624	*****	5 629
Maksutuotot	44 100	-	44 100	33 779	76,6	38 129
Tuet ja avustukset	19 000	1 650	20 650	21 142	102,4	14 550
Muut toimintatuotot	14 500	-	14 500	6 876	47,4	16 329
Toimintakulut	- 1 236 230	- 15 650	- 1 251 880	- 1 205 990	96,3	- 1 199 042
Henkilöstökulut	- 657 470	- 14 000	- 671 470	- 666 265	99,2	- 652 085
Palkat ja palkkiot	- 496 440	4 500	- 491 940	- 490 145	99,6	- 485 173
Eläkekulut	- 131 880	- 18 500	- 150 380	- 145 838	97,0	- 138 491
Muut henkilösivukulut	- 29 150	-	- 29 150	- 30 282	103,9	- 28 421
Palvelujen ostot	- 172 710	-	- 172 710	- 155 080	89,8	- 155 523
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 202 100	-	- 202 100	- 185 868	92,0	- 194 597
Muut toimintakulut	- 203 950	- 1 650	- 205 600	- 198 777	96,7	- 196 837
Muut	- 203 950	- 1 650	- 205 600	- 198 777	96,7	- 196 837
Toimintakate	- 1 158 630	- 14 000	- 1 172 630	- 1 138 569	97,1	- 1 124 405

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Kirjasto on kuluneena vuonna tarjonnut kaupunkilaisille monipuolisesti oppimismahdollisuuksia, aineistoja, kirjallisuutta sekä tapahtumia.

Kirjastoon hankittiin erilaisia aineistoja 9 400 kpl ja poistettiin 21 100 kpl. Kokoelmassa on noin 150 000 teosta. Asiakkailla on myös käytössään e-aineistoja: Ellibs e-kirjat ja e-äänikirjat (noin 600 lisenssiä), e-lehtipalvelu Zinio, jota asiakkaat voivat käyttää etäkäyttönä sekä Naxos-musiikkipalvelu. Aineistojen lainaaminen on pysynyt viime vuoden tasolla. Jokainen iisalmelainen lainasi keskimäärin 19 kirjaa ja kävi 12 kertaa vuoden aikana kirjastossa. Kirjastoauton kokonaislainaus kasvoi toimintavuoden aikana noin 6 %.

Kirjastoa kehitetään Aluehallintoviraston myöntämällä avustuksilla. Verkkokirjaston velhoiksi -hankkeen aikana lisättiin Rutakko-kirjastojen henkilökunnan valmiuksia Arena-verkkokirjaston täysipainoiseen hyödyntämiseen ja Lukukoira kuuntelee ja vinkkaa -hankkeen päätavoitteena oli lasten ja nuorten lukemisen edistäminen, mutta sen lisäksi testasimme lukukoira-toiminnan soveltuvuutta kirjastoon. Lukukoira kuuntelee ja vinkkaa hankkeen aikana löysimme yhteistyökumppanit ja saimme kokemuksia lukukoira-toiminnasta.

Toimintavuoden aikana Ylä-Savon kirjastoverkko Rutakko laajentui kahdella kunnankirjastolla. Kirjastoverkkoon liittyivät Tervon ja Vesannon kunnankirjastot. Kirjastoilla oli yhteinen hanke, Rajaton Rutakko, jonka tavoitteena oli tukea Tervon ja Vesannon kirjastojen henkilökuntaa ja asiakkaita laajentumisprosessissa ja muokata kirjastoverkon työtapoja verkostomaisemmiksi.

Kirjasto ja kirjastoauto Pokkari tekivät laajaa yhteistyötä oppilaitosten, koulujen ja päiväkotien kanssa. Kirjastoauto Pokkarilla oli 132 pysäkkiä sekä kaupunkialueella että maaseudulla. Sekä kirjastossa että kirjastoautossa asiakkaille tarjottiin kirjastokäytön ja tiedonhaun opetusta. Käyttäjäkoulutuksiin osallistui noin 1400 asiakasta.

Kirjaston tapahtumien määrä kasvoi toimintavuoden aikana noin 30 %. Suosituimpia tapahtumia olivat kirjailijavierailut, Ihmeiden ilta ja erilaiset teemaillat.

Kirjastossa opastettiin senioreita kerran viikossa tietotekniikan käyttöön. Opastajana toimivat Savonetti ATK-yhdistyksen tuutorit. Toimintavuoden aikana yhdistys opasti noin 250 senioria.

Riskien toteutuminen

Yleisten kirjastojen konsortion käymät lisenssointineuvottelut eivät edenneet. Lisenssien määrän vähäisyys näkyy aineiston tarjonnassa, esimerkiksi siinä, että kirjasto ei ole saanut käyttöönsä toivomaansa eMagz-lehtipalvelua.

Asiakkaiden häiriö- ja epäasiallinen käyttäytyminen ovat lisääntyneet, ja niihin on pitänyt osata varautua etukäteen.

9.6.3 Kulttuuripalvelut

Tilivelvollinen: Kulttuuritoimenjohtaja

Talous

Kulttuurilautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Kulttuuripalvelut					
Toimintatuotot	125	18	142	131	11
Toimintakulut	-692	-16	-708	-655	-53
Netto (=toimintakate)	-567	2	-566	-524	-42
Suunnitelmapoistot	-45	0	-45	-23	-21
Laskennalliset erät	-29	0	-29	-29	0

420 Kulttuuripalvelut						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	124 650	17 500	142 150	131 336	92,4	163 826
Myyntituotot	4 050	2 300	6 350	14 243	224,3	4 954
Maksutuotot	37 000	-	37 000	26 105	70,6	26 130
Tuet ja avustukset	9 700	15 200	24 900	24 815	99,7	65 720
Muut toimintatuotot	73 900	-	73 900	66 173	89,5	67 021
Toimintakulut	- 692 070	- 15 900	- 707 970	- 654 802	92,5	- 699 439
Henkilöstökulut	- 219 160	- 6 730	- 225 890	- 221 280	98,0	- 241 344
Palkat ja palkkiot	- 165 660	- 5 200	- 170 860	- 167 320	97,9	- 183 323
Eläkekulut	- 43 970	- 1 130	- 45 100	- 43 694	96,9	- 47 335
Muut henkilösivukulut	- 9 530	- 400	- 9 930	- 10 266	103,4	- 10 686
Palvelujen ostot	- 144 170	- 8 570	- 152 740	- 135 428	88,7	- 144 022
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 8 250	-	- 8 250	- 5 928	71,9	- 2 998
Avustukset	- 47 000	-	- 47 000	- 46 480	98,9	- 39 000
Muut toimintakulut	- 273 490	- 600	- 274 090	- 245 686	89,6	- 272 075
Muut	- 273 490	- 600	- 274 090	- 245 686	89,6	- 272 075
Toimintakate	- 567 420	1 600	- 565 820	- 523 466	92,5	- 535 614

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Iisalmen kulttuuritoimi on ollut kuluneena vuonna mukana edistämässä, tukemassa ja järjestämässä kulttuuri-toimintaa Iisalmessa. Kulttuuritoimi on jatkanut kaupunkilaisten kulttuuriosallistumisen mahdollistamista tarjoamalla monipuolisia tapahtumia, pitämällä pääsymaksut edullisina ja tarjoamalla lisäksi maksuttomia tapahtumia. Kulttuurijärjestöjen avustuksiin oli käytettävissä 3 000 €edellistä vuotta enemmän.

Kulttuurikeskuksessa on ollut vuoden mittaan runsaasti konsertteja, seminaareja, luentoja ja kokouksia. Tapahtumien määrä nousi edellisestä vuodesta n. 36 % (nyt 765 kpl). Näyttelyitä kulttuurikeskuksessa oli yhteensä 19 kappaletta, ja niissä oli kävijöitä vieraskirjan mukaan n. 3 150.

Juhani Ahon museolla työskenteli kesäkaudelle amanuenssin lisäksi ammattitaitoinen museo-opas ja neljä kesätyöntekijää. Museon kävijämäärät nousivat edellisestä vuodesta 3,5 % lähes neljään tuhanteen kävijään, ja museo on saanut paljon näkyvyyttä medioissa. Lapinlahden taidemuseon peruskorjaukselle annettiin Iisalmen kaupungilta tukena 5 000 €

Koljonvirran kehittämissuunnitelmalle saatiin jatkoa, kun kaupunginhallitus hyväksyi uuden kehittämissuunnitelman vuosille 2016–2020 kokouksessaan 29.6.2016. Koljonvirran kehittämistyötä jatketaan yhteistyössä kaupungin eri yksiköiden kesken suunnitelman mukaan.

Yhteistyötä Ylä-Savon kulttuuritoimien kanssa on jatkettu. Yhteiset hankkeet ”Yhteistyötä teatterista” sekä ”Taiteesta tuotteeksi” päättyivät maaliskuussa, ja molemmissa saatiin hyviä tuloksia.

Riskien toteutuminen

Kulttuuripalveluiden käyttö on pysynyt edelliseen vuoteen verrattuna lähes samana. Tapahtumamäärärahat ovat pysyneet ennallaan.

Taidekokoelmasta jouduttiin poistamaan kaksi teosta tuhoutumisen takia. Muutoin vahinkoriskejä ei ole toteutunut vuonna 2016.

9.6.4 Musiikkiopisto

Tilivelvollinen: Kansalais- ja musiikkiopiston rehtori

Talous

Kulttuurilautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Musiikkiopisto					
Toimintatuotot	239	0	239	269	-31
Toimintakulut	-786	5	-781	-815	34
Netto (=toimintakate)	-548	5	-543	-546	3
Suunnitelmapoistot	-1	0	-1	-13	12
Laskennalliset erät	-117	0	-117	-117	0

430 Musiikkiopisto						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	238 500	-	238 500	268 765	112,7	241 743
Myyntituotot	97 300	-	97 300	97 155	99,9	89 072
Maksutuotot	125 200	-	125 200	133 757	106,8	129 260
Tuet ja avustukset	12 000	-	12 000	24 523	204,4	9 083
Muut toimintatuotot	4 000	-	4 000	13 329	333,2	14 328
Toimintakulut	- 786 070	4 700	- 781 370	- 814 583	104,3	- 788 987
Henkilöstökulut	- 652 060	4 700	- 647 360	- 646 072	99,8	- 634 511
Palkat ja palkkiot	- 516 130	4 700	- 511 430	- 506 995	99,1	- 497 479
Eläkekulut	- 106 290	-	- 106 290	- 107 654	101,3	- 107 579
Muut henkilösivukulut	- 29 640	-	- 29 640	- 31 423	106	- 29 452
Palvelujen ostot	- 80 630	-	- 80 630	- 110 547	137,1	- 97 571
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 11 000	-	- 11 000	- 14 667	133,3	- 13 398
Muut toimintakulut	- 42 380	-	- 42 380	- 43 298	102,2	- 43 507
Muut	- 42 380	-	- 42 380	- 43 298	102,2	- 43 507
Toimintakate	- 547 570	4 700	- 542 870	- 545 818	100,5	- 547 244

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toiminta säilyi nykyisen laajuksena ja laatuksena kaikissa toimintakunnissa, lukuun ottamatta Kiuruveden kaupunkia, jossa oppilaspaiikkoja on valtuustokauden aikana vähennetty viisi. Musiikkiopistossa annettiin opetusta valtionosuuden edellyttämä tuntimäärä. Opetuksen laajuutta ja laatua kuvaavat opetusaineiden lukumäärä sekä oppilaiden suorittamien tasokokeiden lukumäärä.

Vuonna 2016 toteutettiin kansainvälinen kamarimusiikkiopisto Opetushallituksen rahoituksella.

Riskien toteutuminen

Ylä-Savon musiikkiopiston toiminta perustuu viiden kunnan sekä valtion tukeen.

Toistaiseksi musiikkiopiston kiinnostavuus ja oppilaiden vaihtuvuus ovat säilyneet entisellä tasolla.

9.7 Vapaa-aikalautakunta

Henkilöstö

Vapaa-aikalautakunta	Henkilöstö	TP2015	TA2016	TP2016	Poikkeama
Vapaa-aikatoimi	Vakituiset	17,8	18	17,2	-0,8
	Määräaikaiset	3,4	2,6	4,2	+1,6
	Yhteensä	21,2	20,6	21,4	+0,8
Uimahalli	Vakituiset	13,2	13	13,1	+0,1
	Määräaikaiset	0,5	0	0,6	+0,6
	Yhteensä	13,7	13,0	13,7	+0,7
Yhteensä	Vakituiset	31,0	31	30,3	-0,7
	Määräaikaiset	3,9	2,6	4,8	+2,2
LAUTAKUNTA YHT.	Yhteensä	34,9	33,6	35,1	+1,5

Perustelut henkilöstömuutoksille

Vapaa-aikatoimessa ei kukaan saavuttanut laskennallista eläkeikää. Yksi kenttämestari jäi osaaikaeläkkeelle 1.9. alkaen. Työvoimatarvetta on korvattu ostopalvelulla.

Määräaikaisiin sisältyy Linkki -hankkeen koulunuoriso-ohjaaja, Ylä-Savon Ohjaamo -ja FeelMe -hankkeiden hankesuunnittelijat sekä Iisalmi liikkuu viksusti -hankkeen hankekoordinaattori. Liikunta- ja nuorisopalveluissa on toiminut määräaikaisia tuntiohjaajia ohjatussa ryhmätoiminnassa, tapahtumajärjestelyissä ja tilojen iltaohjauksessa. Liikuntatilojen ja alueiden kunnossapidossa on ollut kesä- ja kausityöntekijöitä.

Henkilöstön kehittäminen

Työhyvinvointikyselyn perusteella on valittu kehittämiskohteita, joista on koottu palvelukeskuksen yhteiset pelisäännöt. Kehittämiskohteita on arvoitu kaksi kertaa vuodessa pidettävien henkilöstöpäivien yhteydessä sekä kehityskeskusteluissa. Henkilöstön osaamista ja ammattitaitoa kehitettiin ja ylläpidettiin tehdyn suunnitelman mukaisesti.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat strategiset tavoitteet/toiminnalliset tavoitteet ja niiden mittarit ja tavoitetaso

Nuoret tulevaisuuden tekijöinä					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	
Syrjäytymisen ehkäiseminen	Twist-nuorten lukumäärä	86	100	92 nuorta ja 6 ohjaajaa	
	Nuorisotyön toimintaan osallistuneet lkm	14 500	14 500	15 500	
	Koulunuorisotyöhön ja kouluysteistyöhön osall.määrä	900	Osallistujien ja tavoitettujen määrä kasvaa + 3 %	998, hanke päättyi 30.4. 2016	
Nuorisotakuu-suunnitelman toteutuminen / toimenpiteiden toteutuminen	Etsivä nuorisotyö: ohjautuneiden/asiakkuuteen ohjautuneiden nuorten määrä	V. 2013 ohjautuneita 132, joista asiakkuus 97 nuoreen	Arvioidaan sanallisesti	Erillinen raportti	
	Ilmiöt / kehitettävät asiat	Arvioidaan sanallisesti nuorisotakuu-raportissa	Kehitettävien asioiden toteutuminen arvioidaan sanallisesti	Erillinen raportti	
Hyvinvoiva iisalmelainen					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	
Liikunnallisen elämäntavan ja terveyden edistäminen	Sporttitoiminnan omatoimisen liikunnan harrastamisen määrä yläkoululaisilla / vko	3,8 krt/vko	3,8 krt/vko	3,5 krt/vko	
	Ohjatun liikunnan kausikorttien määrä	600 kpl	600 kpl	630 kpl	
	Lasten ja nuorten sekä eläkeläisten ja erityisryhmien liikuntaa tuetaan edullisimmilla käyttömaksuilla, toiminta-avustukset kohdennetaan alle 18-vuotiaisiin	Huomioitu tilojen ja alueiden käyttötapoissa ja avustusten jakokriteereissä	Vuoden 2015 tasolla	Toteutunut	
	Tilojen ja alueiden käyttöasteet (ka)	Päiväkäyttö: 43 % Iltakäyttö: 61 %	Päiväkäyttö: 43 % Iltakäyttö: 61 %	41,1 % 55,6 %	
Ikäihmisten / erityisryhmien hyvinvointi	Myytujen Seniorikorttien määrä / uimahallin käyntikerrat	400 / 15 000	450 / 17 000	536/19 643	
	Ikäihmisten ja erityisryhmien ohjattujen liikuntaryhmien määrä	25 ryh / vko	25 ryh / vko	25 ryh/vko	
Monipuolinen harrastustoiminta	Järjestötoiminnassa olevien alle 18-vuotiaiden määrä	2 800	2 800	2 992	
	Avustettavien järjestöjen määrä	60	65	67	
	Ohjattujen liikuntaryhmien määrät aikuisväestölle sekä erityisryhmille Iisalmessa (Ohjatun liikunnan kalenteri)	130 ryh/vko	130 ryh/vko	130 ryh/vko	
Virkestys-, kulttuuri- ja liikkumisympäristön kehittäminen					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	
Virikkeellinen ja turvallinen liikkumisympäristö omatoimisen liikkumisen edistäjänä	Uimahallin kävijämäärä	162 000	162 000	157 852	
	Liikuntapaikkojen opastuksen ja turvallisuuden parantaminen (mm. Paloisvuori)	Palveluverkko lisääntynyt, opastus puutteellinen	Opasteiden uusiminen, turvallisuusvaatimukset Tukes:n suositusten mukaiset	Turvallisuussuunnitelmat kaikista tärkeimmistä tiloista ja alueista valmistuneet. Paloisvuoren alueen opasteet tarvitsevat erillisen suunnitelman ja	
Investointiohjelman mukaisen liikuntapaikkarakentamisen toteutuminen	Toteutuneet hankkeet	Investointiohjelman mukainen	Kirkonsalmen koulun lähiliikuntapaikka, tärkeimpien ulkoilureittien pitäminen käyttäjäturvallisena, kameravalvonnan lisääminen, Sankariniemen urheilukentän käytön lisääminen	Kirkonsalmen koulun lähiliikuntapaikan rakentaminen saatetaan loppuun vuoden 2018 aikana. Kameravalvontaa lisätty ja uusittu Sankariniemen urheilukentälle, Jäähalliin, Paloisvuorelle ja Kankaan tekonurmelle.	

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2016	Hankintapaikka	Hankintatapa	Toteuma 2016
Liikuntatoiminta						
Ohjattu terveysliikunta aikuisväestölle ja erityisryhmille	tarve kasvaa (ikäntyneiden määrä kasvaa)	50 %	50 %	Liikuntajärjestöt ja yksityiset palveluntarjoajat	Ostopalvelu, kumpp.sopimus	63 / 37 %
Lasten ja nuorten liikunta	tarve kasvaa	16 %	84 %	Liikuntajärjestöt ja yksityiset palveluntarjoajat	Kumpp.sopimus	0 / 100 %
Järjestöyhteistyö	tarve kasvaa			Liikunta- ja nuorisojärjestöt ja erityisryhmät	Avustukset Kumpp.sopimus	suunn. mukaisesti
Nuorisopalvelut						
Nuorisotoiminta (sis. ryhmät, tilat, jalkautuminen, tapahtumat ja retket sekä muut)	tarve kasvaa	100 %				100 %
Twist-kesätyötoiminta	tarve kasvaa	100 %				100 %
Etsivä Nuorisotyö	tarve kasvaa		100 %	Iisalmen Nuorison Tuki ry.	Ostopalvelu	100 %
Tilat ja alueet						
Kunnossapito	tarve ennallaan	70 %	30 %	Liikuntajärjestöt, yksityiset palveluntarjoajat	Ostopalvelu, kumpp.sopimus	67 / 33 %
Uimahallipalvelut	tarve kasvaa	75 %	25 %	Yksityiset palvelun tuottajat	Ostopalvelu	81 / 19 %

9.7.1 Vapaa-aikatoimi

Tilivelvollinen: Vapaa-aikajohtaja

Talous

Vapaa-aikalautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Vapaa-aikatoimi					
Toimintatuotot	268	117	385	404	-19
Toimintakulut	-2 689	-111	-2 800	-2 734	-66
Netto (=toimintakate)	-2 422	6	-2 415	-2 330	-85
Suunnitelmapoistot	-80	0	-80	-78	-2
Laskennalliset erät	-44	0	-44	-44	0

500 Vapaa-aikatoimi						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	267 600	117 250	384 850	403 891	104,9	367 877
Myyntituotot	41 600	16 100	57 700	53 916	93,4	46 643
Maksutuotot	20 000	0	20 000	32 905	164,5	22 412
Tuet ja avustukset	11 500	101 150	112 650	116 429	103,4	94 640
Muut toimintatuotot	194 500	0	194 500	200 640	103,2	204 182
Toimintakulut	-2 689 340	-110 950	-2 800 290	-2 734 061	97,6	-2 649 793
Henkilöstökulut	-912 480	-68 850	-981 330	-955 647	97,4	-907 129
Palkat ja palkkiot	-700 200	-53 200	-753 400	-734 771	97,5	-694 579
Eläkekulut	-172 400	-11 400	-183 800	-176 197	95,9	-172 009
Muut henkilösivukulut	-39 880	-4 250	-44 130	-44 680	101,2	-40 542
Palvelujen ostot	-387 640	-18 600	-406 240	-397 171	97,8	-406 988
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-118 050	-3 500	-121 550	-120 322	99	-106 516
Avustukset	-128 600	-8 000	-136 600	-127 095	93	-126 749
Muut toimintakulut	-1 142 570	-12 000	-1 154 570	-1 133 825	98,2	-1 102 409
Toimintakate	-2 421 740	6 300	-2 415 440	-2 330 170	96,5	-2 281 916

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toiminta-avustuksia myönnettiin yhteensä 43 liikunta- ja nuorisojärjestölle ja 15 vammaisjärjestölle. Yhteensä eri avustuksia sai 64 järjestöä. Vammaisjärjestöjen kohdeavustukset muutettiin toiminta-avustuksiksi. Järjestöavustuksissa, edullisimmissa käyttömaksuissa sekä tilojen ja alueiden vuorojen jakoperusteissa on painotus ollut alle 18-vuotiaissa.

Nuorisopalveluja kohdennettiin ryhmä- ja kurssitoimintaan. Etsivässä nuorisotyössä oli kolme työntekijää (ostopalveluissa 18 000 €). Luma-keskukselle suunniteltua uutta nuorten tilaa ei saatu käyttöön remontin viivästymisen takia. Nuorten kesätyöllistäminen siirtyi uuteen työllistämisyksikköön. Twist-nuorten kesätyötoiminnan osuus jäi vapaa-aikapalvelukeskuksen määrärahoihin, jolla työllistettiin 7-8 -luokkalaisia yhteensä 93.

Vapaa-aikapalvelukeskus vastasi monialaisen työryhmän (nuorisolain mukainen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto) toiminnasta. Monialainen työryhmä koordinoi myös nuorisotakuusta laaditun suunnitelman toteutumista ja raportointia ja toimi oppilashuollon ohjausryhmänä. Nuorisotakuun toimeenpanosuunnitelma päivitettiin vuosille 2016-2017.

Liikuntapalvelujen toiminnallisissa asioissa oli painotus lapsissa ja nuorissa, ikääntyvissä ja

erityisryhmissä. Yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa lisättiin painopisteenä vähän liikkuvat lapset ja nuoret. Perheliikuntaa tuettiin avaamalla liikuntatilat ja alueet ilmaiseen käyttöön. Lisäksi viisi liikuntajärjestöä järjestivät syyskaudella perheille ilmaisia lajitutustumisia hyvällä menestyksellä.

Kunnossapidossa kevään hiihto- ja luistelukausi oli sääolosuhteista johtuen lyhyt. Syksyn hiihtokausi käynnistyi ensilumenlenkillä jo marraskuun alussa. Investointimäärärahoilla lisättiin kameravalvontaa jäähalliin, Kankaan Liikuntapuistoon ja Sankariniemen urheilukentälle turvallisuuden parantamiseksi ja ilkvallan ehkäisemiseksi. Lisäksi Sankariniemen urheilukentän vapaan käytön lisäämiseksi hankittiin asiakasportti. Paloisvuorella aloitettiin kilpalatupohjien päivittäminen nykyvaatimuksia vastaavaksi. Kirkonsalmen lähiliikuntapaikan rakentaminen aloitettiin. Valtuuston myöntämällä lisämäärärahalla tehtiin jäähalliin muutostyöt Mestis-lisenssin mukaiseksi, mm. joustokaukalon hankinta, katsomon saneeraus, poistumisteiden rakentaminen ja atk-yhteyksien parantaminen. Liikuntapalvelujen kysyntä on ollut kasvussa etenkin Paloisvuoren ulkoilualueella eri lajien mahdollisuuksien paranemisen myötä.

Linkki-koulunuorisotyön hanke päättyi huhtikuussa, Iisalmi Liikkuu viksusti -hanke 31.12. ja uutta hanketta haettiin seudullisena hankkeena. Uutena hankkeena aloitettiin toukokuussa Ylä-Savon Veturin rahoittama FeelMe-nuorten hyvinvointihanke. ESR-rahoitteisessa Ylä-Savon Ohjaamo -hankkeessa käynnistettiin jatkohankkeen valmistelu.

Riskien toteutuminen

Turvallisuuden lisäämiseksi ja ilkvallan vähentämiseksi kameravalvontaa uusittiin ja lisättiin. Tärkeimpien liikuntatilojen ja alueiden turvallisuussuunnitelmat päivitettiin ajan tasalle. Ohjatussa liikunta- ja nuorisotoiminnassa kiinnitettiin huomiota turvalliseen ohjausympäristöön ja ohjaajien ammattitaitoon.

9.7.2 Uimahalli

Tilivelvollinen: Vapaa-aikajohtaja

Talous

Vapaa-aikalautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Uimahalli					
Toimintatuotot	716	0	716	687	29
Toimintakulut	-979	4	-975	-931	-44
Netto (=toimintakate)	-262	4	-259	-244	-15
Suunnitelmapoistot	-142	0	-142	-157	15
Laskennalliset erät	-28	0	-28	-28	0

540 Uimahalli						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	716 260	0	716 260	687 241	95,9	714 909
Myyntituotot	70 000	0	70 000	61 161	87,4	64 144
Maksutuotot	636 260	0	636 260	615 972	96,8	635 985
Tuet ja avustukset	0	0	0	450	****	3 391
Muut toimintatuotot	10 000	0	10 000	9 658	96,6	11 390
Toimintakulut	-978 720	3 700	-975 020	-931 423	95,5	-918 681
Henkilöstökulut	-515 030	3 700	-511 330	-522 488	102,2	-509 828
Palkat ja palkkiot	-411 190	3 700	-407 490	-416 686	102,3	-403 627
Eläkekulut	-80 210	0	-80 210	-79 704	99,4	-82 059
Muut henkilösivukulut	-23 630	0	-23 630	-26 099	110,4	-24 141
Palvelujen ostot	-163 440	0	-163 440	-126 562	77,4	-142 129
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-292 650	0	-292 650	-278 100	95	-262 544
Muut toimintakulut	-7 600	0	-7 600	-4 273	56,2	-4 181
Toimintakate	-262 460	3 700	-258 760	-244 182	94,4	-203 772

Toimintasuunnitelma toteutuminen

Uimahallin kävijämäärä oli yhteensä 157 852 kävijää (tavoite 162 000), ka aukiolopäivää (323) kohti oli 489 kävijää. Toiminnallisten asioiden merkitys kävijämäärään oli merkittävä. Vuosihuolto toteutettiin 10.6.-10.7. (kuntosali auki 13.6.-1.7.). Suurempia korjauksia ei lähestyvän peruskorjauksen takia tehty.

Riskien toteutuminen

Uimahallin terveydensuojelulain ja Tukes:n kuluttajaturvallisuuslain mukaisen vuositarkastuksen puutteet korjattiin vuosihuollossa. Päivittäisen asiakasturvallisuuden ylläpitämiseksi järjestettiin henkilöstölle SPR:n koulutukset sekä korjattiin turvallisuuden ja hygienian kannalta kriittisimmät kohteet. Tapaturmien määrä oli vähäistä, pintojen ja veden puhtausarvot olivat terveysviranomaisten suositusten mukaiset ja hygienian omavalvonta säännöllistä.

IISALMEN KAUPUNGIN NUORISOTAKUURAPORTTI 2016

Iisalmen asukasluku vuoden 2015 lopussa tilastokeskuksen mukaan 21 945, heistä nuorisotakuun piiriin kuuluvia 15–29 -vuotiaita yhteensä 3 554. Heistä 15-19 -vuotiaita oli 1211, 20-24-v. 1 147 ja 25-29-vuotiaita 1 196. Vuonna 2014 15-29 -vuotiaita oli yhteensä 3676 ja vuonna 2013 yht. 3 788. Lähde: Iisalmen väestötiedot/ paikkatietojärjestelmä (tilastokeskus). Työvoima oli joulukuussa 2016 yhteensä 10 249 ja työttömiä oli yhteensä 1500, joista miehiä 877 ja naisia 623. Nuoria alle 20-v. oli yhteensä 71 ja alle 25v. yhteensä 233.

Alla olevissa taulukoissa on tarkemmin lukuja nuorista työnhakijoista.

IISALMEN TYÖN- HAKIJAT	Iisalmen työttömyysprosentti %			Alle 20-vuotiaat (lkm)			Alle 25-vuotiaat (lkm)			Työttömät vastavalmistuneet 25-29-v.		
	2016	2015	2014	2016	2015	2014	2016	2015	2014	2016	2015	2014
		<u>5</u>			<u>5</u>	<u>4</u>		<u>4</u>				<u>4</u>
Tammikuu	16,7	17,0	14,7	41	37	35	249	237	204	13	14	13
Helmikuu	16,2	16,1	14,3	35	27	33	230	214	197	13	12	10
Maaliskuu	16,1	15,8	13,7	41	21	28	224	196	180	11	13	10
Huhtikuu	15,2	15,5	13,1	34	25	33	210	186	174	11	14	9
Toukokuu	14,0	14,5	12,1	35	26	50	192	180	188	7	7	13
Kesäkuu	15,3	16,2	13,2	89	82	70	263	276	227	7	10	18
Heinäkuu	15,5	16,3	13,7	82	77	65	250	265	237	10	9	18
Elokuu	13,7	15,7	13,0	71	67	63	215	229	229	6	11	8
Syyskuu	13,2	15,1	12,8	60	46	55	187	198	190	..	15	10
Lokakuu	13,4	15,0	13,4	57	49	53	193	190	190	7	12	11
Marraskuu	13,2	15,4	14,3	52	49	44	172	211	196	5	13	12
Joulukuu	14,6	16,9	17,0	71	68	62	233	273	264	8	12	14
Keskiarvo	15,8	15,8	13,8									

(Lähde: ELY-keskus, Pohjois-Savon TE-toimisto; TEM, työnvälitystilasto <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/tyollisyyskatsaukset#>
.. = tietoa ei ole saatu tai se on liian epävarma esitettäväksi /tai se on salassapitosäännön alainen

NUORISOTAKUUN TOTEUTUMINEN

eli ns. virtaluku (= työttömyys päättyi ennen 3 kuukautta)

NUORET alle 25v. % TYÖNHAKIJAT	Iisalmi			Pohjois-Savo			Koko maa		
	2016	2015	2014	2016	2015	2014	2016	2015	2014
Tammikuu	78,7	74,4	70,4	77,7	74,0	81,6	58,7	61,9	69,5
Helmikuu	61,8	76,2	67,3	74,2	76,0	77,1	57,4	59,2	68,7
Maaliskuu	78,4	74,6	88,3	78,9	73,7	82,8	60,6	60,8	67,9
Huhtikuu	78,4	79,6	77,2	77,1	73,8	80,7	61,4	62,5	69,5
Toukokuu	85,1	84,6	83,3	78,3	78,7	77,7	60,7	62,9	67,6
Kesäkuu	85,1	82,6	87,5	81,0	81,6	84,7	64,7	63,8	69,1
Heinäkuu	85,7	86,3	76,5	75,8	80,4	79,3	61,6	61,6	63,1
Elokuu	85,7	80,6	89,0	73,6	75,6	78,8	58,0	59,0	64,3
Syyskuu	92,9	84,5	84,9	85,1	85,9	87,2	68,5	66,0	71,1
Lokakuu	91,9	86,6	86,7	83,8	87,1	82,5	69,1	70,7	?
Marraskuu	84,1	71,7	78,8	84,1	79,4	78,1	66,5	66,5	70,3
Joulukuu	84,6	82,1	63,4	79,8	80,4	74,3	61,5	58,2	
Keskiarvo	82,7	80,3	79,4	79,1	78,9	80,4	62,4	62,8	

(Lähde: TEM; Työnvälitystilasto)

VASTAVALMISTUNEET 25v – 29v. %	Iisalmi			Pohjois-Savo			Koko maa		
	2016	2015	2014	2016	2015	2014	2016	2015	2014
Tammikuu	54,3	33,3	44,4	87,6	80,4	82,3	57,7	57,7	64,7
Helmikuu	75,0	100	40,0	82,5	84,3	86,7	53,3	54,1	59,2
Maaliskuu	100	50,0	100	92,6	73,7	83,2	50,5	44,0	52,8
Huhtikuu	100	60,0	100	89,4	87,5	85,9	55,9	55,3	59,5
Toukokuu	100	87,5	100	96,6	87,0	91,7	66,6	61,6	65,6
Kesäkuu	66,7	100	100	87,6	94,8	92,2	74,5	68,6	72,0

Heinäkuu	78,9	90,1	71,4	89,4	90,3	87,5	61,6	62,0	67,5
Elokuu	73,3	50,0	90,0	87,7	85,1	89,4	58,0	42,9	55,9
Syyskuu	100	100	93,3	83,2	90,9	86,6	52,4	49,4	54,1
Lokakuu	87,5	100	50,0	90,9	90,5	80,9	63,8	62,7	
Marraskuu	100	75,0	100	80,8	88,2	72,1	51,1	56,3	60,3
Joulukuu	100	100	71,4	97,3	95,7	82,1	62,8	60,1	
Keskiarvo	86,2	78,8	80,0	88,8	87,4	85,1	59,0	56,2	

(Lähde: TEM; Työnvälitystilasto)

SOSIAALITYÖ Sosiaalitoimen tietoja vuosilta 2013- 2016

	2013 18-30v	2014 18-30v	2015 18-30v	tammi-kesä 2016 18-30v	2016 18-30 v.
Toimeentulotuen saajat yhteensä	632	597	573	397	519
• näistä uusia kyseisen vuoden aikana tulleita	186 (29 %)	164 (27 %)	153 (27 %)	64 (16%)	123 (24 %)
• osuus kaikista toimeentulotuen saajista	44 %	44 %			41 %
• uusien nuorten osuus kaikista uusista tuen saajista kyseisenä vuonna	55 %	55 %	57 %	48 %	48 %
Kuntouttava työtoiminta	75	95	97	53	62
• joista uusia kyseisen vuoden aikana tulleita	12	43	34	10	15
Aikuissosiaalityö	237	302	294	154	243
• joista uusia kyseisen vuoden aikana tulleita	56	138	103	30	85
Työvoiman palvelukeskus (TYP)	72	64	74	91	133
• joista uusia kyseisen vuoden aikana tulleita	8	20	24	28	63

(Lähde: Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä/ aikuissosiaalityön esimies)

IISALMEN NUORISON TUKI ry:n (INTRY ry:n) TYÖ- ja STARTTIPAJA

Ikäryhmittäin	Alle 17-v.	17-20-v.	21-24-v.	25-28-v	Yhteensä
Nuorten työpajatoiminnassa	12	44	32	3	91

Äidinkieli	Suomi	Ruotsi	Venäjä	Muu äidinkieli	
Valmentautujien äidinkieli	82	1	2	6	91

INTRY:n työpajatoiminnan kohderyhmänä ovat alle 29-vuotiaat nuoret. Sama koskee INTRY:n nuorten asumistoiminnassa mukana olevia nuoria. Vuonna 2016 toiminut starttivalmennus loppui vuoden lopussa, koska toiminnalle ei löytynyt rahoitusta. Toiminnan tarve vuoden aikana oli kuitenkin ilmeinen.

Työpajalle valmennukseen tulevat nuoret ovat yhä haastavammassa asemassa ja valmennuksen painopiste siirtyikin yhä enemmän sosiaaliseen vahvistamiseen sekä arjenhallintaan. Tuotannollisia paineita ei ko. kohderyhmän harteille voi juurikaan asettaa. Vuoden aikana kehitettiin myös nuorten ryhmämuotoista valmennusta sekä vertaisryhmätoimintaa.

Lähde: Iisalmen Nuorison Tuki ry:n toimittama tilasto

ETSIVÄ NUORISOTYÖ

Vuonna 2016 etsivät olivat yhteydessä yhteensä 156 nuoreen. Näistä nuorista 22 kotikunta oli ensimmäisen yhteydenoton aikana Vieremä. Yhteydenotto johti asiakkuuteen yhteensä 103 nuoren kohdalla, joista naisia 56 ja miehiä 47. Tavoitetuista nuorista suurin osa oli 16-20-vuotiaita (57), 21-25-vuotiaita (36) ja yli 25-vuotiaita kymmenen (10). Nuoret ohjautuivat pääsääntöisesti oppilaitosten ja sosiaalitoimen kautta. Nuorten suorat yhteydenotot ovat kasvaneet vuosi vuodelta. Etsivä nuorisotyö sai suoria yhteydenottoja nuorilta vuonna 2016 yhteensä 31 (v. 2015 yht. 17). Vuonna 2016 noin joka viides yhteydenotto tuli nuoren aloitteesta. Kasvu kertoo työn tunnettavuuden lisääntymisestä, matalan kynnyksen palvelusta sekä luottamuksesta vakiintuneisiin työntekijöihin. Lähde: Etsivän nuorisotyön toimintaraportti vuodelta 2016

YLÄ-SAVON TOIMI-SÄÄTIÖ

Iisalmelaisia nuoria oli TOIMI-säätiössä 1.1.-31.12.2016 eri toimenpiteissä:

	alle 17v.	17- 20 v.	21- 24 v.	25- 29 v.	Yhteensä	muut kunnat
Tuettu työtoiminta		3	6	15	24	21
Kuntouttava työtoiminta		2	14	6	22	8
Kesätyöntekijät	7	15			22	2
Työllistetyt ja oppisopimus	1		6	9	16	2
Opiskelijat (mm. YSAO, Luovi, Savonia, Sakky)		10	4	3	17	1
Työkokeilu		1	5	5	11	1
Muut (mm. TET)	6				6	2
YHTEENSÄ	14	31	35	38	118	37

(Lähde: Toimisäätiön toimittama tilasto)

TOISEN ASTEEN OPINNOSTA ERONNEET JA KESKEYTTÄNEET TÄMÄ KESKEN

Iisalmelaiset alle 29-vuotiaat opiskelijat, opiskelijamäärä laskentapäivän 20.9.2016 tilanteen mukaan.

Oppilaitos	Opiskelija- määrä yhteensä	Opiskelijoista iisalmelaisia	Eronneet iisalmelaiset opiskelijat	Eronnei- sta ns. negatii- viset *)	Keskeyttäneet iisalmelaiset opiskelijat **)	Eronneet ja keskeyttäneet joille tehty jatko- suunnitelma
Iisalmen lyseo	336	306	3	-	-	3
Ylä-Savon Ammattiopisto	1071	327	33	18	4	24
Savon ammatti- ja aikuisopisto, Iisalmen toimipiste	328	160	13	6	8	14
Oppisopimus- koulutus	249 virtauma 443	92	15 purkautu- neet opsot	13	2 koeaikapurkuja	2
Nuorten Aikuisten Osaamisohjelma NAO	20	6	0	0	0	0

(Lähde: Toisen asteen oppilaitokset)

*) opiskelija ei ole siirtynyt opiskelemaan toiseen oppilaitokseen tai työelämään

***) perustellusta syystä (esim. sairaus- tai äitiysloma) määräaikaisesti opintonsa keskeyttänyt

ONNISTUMISET:

Aikuissosiaalityö: Nuorisososiaalityöntekijän vastaanotto on ollut Ohjaamon tiloissa syyskuusta 2016 alkaen. Tarkoituksena on ollut kokeilla sosiaalityöntekijän vastaanottoa nuorille helpommin lähestyttävissä toimintaympäristössä ja toiveena oli verkostotyön kokoaminen Ohjaamoon. Tämä

edellyttäisi kuitenkin useamman työntekijän työpisteen sijaintia Ohjaamon tiloissa. Työntekijän kokemukset ovat olleet myönteisiä, ympäristö on rennompi ja kontaktin saaminen nuoriin on myös helpompaa. Koulutusasioissa yhteistyö on tiivistynyt toisen asteen oppilaitoksen työntekijän kanssa.

HUOLENAIHEET:

Aikuissosiaalityö: Yhden luukun periaate Ohjaamossa tai vastaavassa toiminnassa ei toteudu, mikäli toiminnassa ei ole pysyvää työntekijää koordinoimassa toimintaa ja arvioimassa nuorten tarpeita ja keräämässä verkostoa koolle.

Alueella on paljon nuoria, jotka eivät pysty kiinnittymään opintoihin eivätkä työhön. Tämä ilmiö ei näy esim. kuntien työmarkkinatukilistoilla, koska eivät saa työttömyysturvaa.

Nuorten on vaikea hakeutua mielenterveys- ja päihdepalveluihin erikoissairaanhoidon, mikäli kyseessä ei ole varhainen tuki.

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET:

Aikuissosiaalityö: Alueella tulee pohtia sellaisia matalan kynnyksen palveluja (vrt. esim. starttivalmennus-malli) nuorille, joihin voi hakeutua vaikeassa elämäntilanteessa oleva nuori myös ilman sosiaalityön asiakkuutta ja maksusitoumuksen antajaa. Sosiaalityön sisällä kehitellään sosiaalisen kuntoutuksen muotoja.

Ohjaamossa vakituinen palveluohjaaja, joka voi koordinoida verkostoja ja antaa asiakkaalle ensiohjausta koulutuksiin sekä sosiaalitoimeen ja työhön.

9.8 Tekninen lautakunta

Henkilöstö (htv)

TEKNINEN LAUTAKUNTA	Henkilöstö	TP2015	TA2016	TP2016	Poikkeama
Hallinto	Vakituiset	3,0	3,0	3,0	0
	Määräaikaiset	0	0	0	0
	Yhteensä	3,0	3,0	3,0	0
Kaupunkirakenne	Vakituiset	43,9	43,4	42,0	-1,4
	Määräaikaiset	12,3	10,0	9,8	-0,2
	Yhteensä	56,2	53,4	51,8	-1,6
Tilapalvelu	Vakituiset	22,4	23,4	21,1	-2,3
	Määräaikaiset	1,0	5,0	5,2	-0,2
	Yhteensä	23,4	28,4	26,3	-2,1
Yhteensä	VAKITUISET	69,3	69,8	66,1	-3,7
	MÄÄRÄAIKAISET	13,3	15,0	15,0	0
LAUTAKUNTA YHT.	YHTEENSÄ	82,6	84,8	81,1	-3,7

Osa-aikaisen suunnitteluarkkitehdin jäätyä eläkkeelle virka täytettiin kokoaikaisena. Tilapäällikön jäätyä eläkkeelle virka täytettiin sisäisin järjestelyin. Osa-aikainen rakennusmestari jäi eläkkeelle ja tehtävä täytettiin kokoaikaisesti ja samalla määräaikainen tehtävä lakkautettiin. Puistotyönjohtajan eikä maanrakennusammattimiehen tehtäviä ei eläkkeelle jääntien jälkeen täytetty.

Seutukoordinaattorin (tilapalvelu) tehtävä hoidettiin määräaikaisena (SOTEn korvaus palkkakuluihin)

Henkilöstön kehittäminen

Henkilöstölle on laadittu vuosittain koulutussuunnitelma.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat strategiset tavoitteet/toiminnalliset tavoitteet ja niiden mittarit ja tavoitetaso

Hyvän ympäristön ja laadukkaan asumisen Iisalmi					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset:	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	
Monipuolinen ja laadukas tonttitarjonta sekä turvallinen ja virikkeellinen asuinympäristö					
Kehittämissuunnitelman toteuttaminen - Ydinkeskustan asemakaavan laatiminen ja kunnallistekniikan toteuttaminen - Ydinkeskustan asemakaava, lisäntynyt asuin- ja liiketila Virranpüsto-hanke	Toteutuneet kaavat ja toimenpiteet. Lisäntynyt tarjonta kerrosalaa. Toteutuneet hankkeet.	Ydinkeskustan asemakaavaluonnos nähtävillä. Louhenkatu ja osittain Savorkatu valmis.	Ydinkeskustan asemakaava valmis. Liiketila uutta 5 000 k-m ² ydinkeskustan asemakaavassa	Ydinkeskustan kaava lainvoimainen	
	Monipuolistuminen /usia kohteita/ k-m ²	Asuinkohteita 800 k-m ² ja liiketila 26 500 k-m ²	Uusia asuinkohteita 10 kpl 18 000 k-m ² , uutta liiketila 5 000 k-m ²		
Savon Voiman sähköasemien kaavat	Tontteja ...kpl...k-m ²	Asemakaava valmis. Uusia tontteja 6 / 12000 k-m ²	Kunnallistekniikan rakentaminen ja tonttien luovutus.	Poikkeamislupa rakennuslautakunnan käsittelyssä	
Liiketonttitarjonta; Marjahaka-Ahmo alueen laajentaminen	Maanhankinnat alueella, kaupat/ ha	Osto tai lunastus vireille	Kauppa tehty tai lunastus vireillä	Lunastustoimintu vireillä	
Monipuolinen asuintonttitarjonta ja elinvoimaiset asuinympäristöt - uudet alueet ja yhdyskuntarakenteen tiivistäminen	Uusien alueiden kaavoitus -asemakaavat, tontit tai k-m ²	Virranpuiston kaava valmis	Kustaa -Aadollin kirkon ympäristön asemakaavaan sisällyy uutta asuinalueita. Kaavaluonnos valmistunut. 19 kpl asemakaavatonnttia	Kustaa Aadollin kirkon ympäristön asemakaava lainvoimainen, 3 asuintonttia toteutunut tavoite 19 kpl	
	Asuinalueiden toteutus/ ha, rakentamiskohteet	Ohemäen 1. vaiheen viimeistelyä	Veturitalinkadun alueen rakentaminen jatkuu.	Kunnallistekniikan rakentaminen käynnissä	
	Uusien katujen rakentaminen, km	0	Veturitalinalue 0,2 km	Pohjaustyöt lähes valmiit	
Kyläalueiden elinvoimaisuuden kehittäminen -Kirman seudun osayleiskaavan laatiminen	Yleiskaavan etenerminen	Kirmanseudun osayleiskaava luonnos	Kirmanseudun osayleiskaava valmis	Kirmanseudun kaava lainvoimainen	
Kestävän kehityksen ja luontoarvojen huomioiminen kaavoituksessa, suunnittelussa ja rakentamisessa					
Asemakaavojen ajantasaistaminen ja yhdyskuntarakenteen kehittäminen	Alueita on rakennuskieliossa tai kaava on muuten vanhentunut	Rakennuskieltoalueet yhteensä 100 ha asemakaava-alueella	Ajantasaistetaan yhteensä 6 ha Ydinkeskusta ja Ahmo	Ahmon ja Ydinkeskustan asemakaavat lainvoimaisia	
	Maakuntakaavan toteuttaminen Yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon kehitys Ylä-Savossa	Paikkatietoa kehitetään avuksi palveluverkon ja maankäytön yhteensovittamiseksi.	Paikkatietoa kehitetään avuksi palveluverkon ja maankäytön yhteensovittamiseksi.	Paikkatiedon hyödyntäminen kehittyneet Yleiskaavan laatimiseksi	
Katuverkon ja valaistuksen peruskorjausohjelman toteutus . Lippuniemen, Partalan ja Peltosalmen alueet	Toteutuneet peruskorjaukset; katu, km	Viikateenkadun peruskorjaus 230 m, Partalan tie ja Kauppi Heikintie päälystetty, viimeistely käynnissä. Kohteet valmistuvat syksyn aikana. Päälystelyä uusittu pääväylillä.	Ahmontien 350 m peruskorjaus. Päälystetysten uusintaa erillisen ohjelman mukaan.		
	Lamppujen uusiminen, kpl	Valaisimia vaihdettu n. 200 kpl, suunnitellun ohjelman mukaan.	Vaihdetaan n. 400 kpl valaisimia energiaa säästävimmiksi taajama-alueella		
Vesihuollon kehittämissuunnitelman toteuttaminen kehittyvillä kyläalueilla	Vesihuollon toteuttaminen Suunnitelmat/ rakentaminen, km	Suunnitelma hyväksytty	Käänninniemi, suunnittelu, 3 km	Suunnitelmaluonnos on laadittu ja vuorovaikutus maanomistajien kanssa on käynnissä	
Paloisjärvi-Klipijärvi kunnostushankkeen toteuttaminen	Toteuttaminen Rakennetut/ Toimenpiteet Toteuttamislante	Hanke valmis			
Uusien energiamääräysten mukaisten energiatodistusten laatiminen merkittävimmille kiinteistöille	Energiatodistusten määrä ja osuus kiinteistö-omaisuudesta	30 kpl uusia, energiatodistukset 100 %:lla merkittävimmistä kiinteistöistä	Energiatodistukset 100 %:lla merkittävimmistä kiinteistöistä		
Suunnittelussa ja rakentamisessa huomioidaan energiataloudelliset toimenpiteet.	Urakka-asiakirjoissa energialuokkavaati-mukset.	Uudisrakennuksissa vähintään energialuokka B, peruskorjauksissa energialuokan parannus	Uudisrakennuksissa vähintään energialuokka B, peruskorjauksissa energialuokan parannus		
Käyttäjien toimintaan vaikuttaminen	Kulutusseuranta kokonaisuutena ja poikkeamat	Kaikki merkittävät kiinteistöt aktiivisen kulutusseurannan piirissä	Kaikki merkittävät kiinteistöt aktiivisen kulutusseurannan piirissä		
Rakentamisessa käyttöön sisäilmasto- ja puhtaustulokset sekä talo -kriteerit	Urakka-asiakirjoissa vaatimuksena	Sisäilmastoluokka S2, rakennustöiden ja ilmanvaihtojärjestelmän puhtaustulokat P1	Sisäilmastoluokka S2, rakennustöiden ja ilmanvaihtojärjestelmän puhtaustulokat P1		
Ihmisten sujuva ja turvallinen liikkuminen					
Seudullisen liikennejärjestelmäsunnitelman ja aiesopimuksen toteutus	Aiesopimus, Tavoitteiden toteuttaminen	Suunnitelma hyväksytty	Seudullinen toimenpideohjelma. Työmatkapyöräilyn edistämishankke	Aiesopimuksen valmistelu jatkuu. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishanke toteutuu.	
Seudullisen sekä kaupunkikohtaisen liikenneturvallisuuksuunnitelman toteutus	Suunnitelman mukaisten kohteiden toteuttaminen	Suunnitelma hyväksytty	Ajohidasteet päiväkotit Simpukan läheisyyteen ja Paloisvuorentielle		
Kevyen liikenteen yhteyksien parantaminen kaupunkialueella	Toteutetut parannukset	Suunnitelma hyväksytty	Ahmontie ja pienet peruskorjauskohteet		
Turvallinen, esteetön ja virikkeellinen asuin- ja toimintaympäristö					
Rakenteellisiin ja taloteknisiin sisäilmaongelmiin reagoidaan etsimällä ratkaisut toimenpiteille	Toimenpiteet	Päivitetään toimintamalli sisäilmaongelmatilanteita varten, priorisoidaan toimenpiteet ja kohteet kiireellisyysjärjestykseen, Kirkonsalmen koulun korjaukset	Meijerinkatu 1:n sisäilmatutkimukset, Kirkonsalmen koulun korjaukset, toteutetaan sisäilma- ja korjauksia kiireellisyysjärjestyksessä	Toimintamalli valmis, selvityksiä niin paljon, että kaikkia ei saatu tehtyä vuonna 2016. Selvitykset jatkuvat vuonna 2017.	
Koulu- ja päiväkotikiinteistöjen kunnan ja toimivuuden parantaminen	Toimenpiteet Hankesuunnitelmat Rakentaminen Toteutus	Kartoitetaan rakennusten IV-järjestelmien toimivuus, Hemejärven koulun laajennus valmis, Kirkonsalmen koulun 1. korjausvaihe valmis, Kangaslammin koulun laajennus alkaa, Kauppi-Heikin koulun hankesuunnitelma valmis	Kangaslammin koulun laajennusosa valmis, Kirkonsalmen koulun 2. korjausvaihe valmis, Luma-keskus tilapalvelun hallintaan		

Virkestys-, kulttuuri- ja liikunta-ympäristöjen kehittäminen						
Kankaan liikuntapuiston toteuttaminen, paikoitusalue	Toteutuneet kohteet	Jäähallin pysäköintialueen 1. vaihe valmis	Jäähallin pysäköintialueen asfaltointi ja jäsenely 2. vaihe	2. vaihe on valmis.		
Kustaa Aadollin kirkon ympäristön kehittäminen ja asemakaava	Toteutunut kaavoitus	Pääosin ei ole asemakaavaa. Kaava luonnosvaiheessa	Kaava valmis ja toteutettavissa.	Kustaa Aadollin kirkon ympäristön asemakaava lainvoimainen		
Arkkitehtuurin palvelu- ja viihdytyskohteiden toteuttaminen	Toteutuneet kohteet ja km:t	Suunnitelma hyväksytty	0,3 km Koivuniemi			
Tilapalvelun hallinnassa olevista kulttuurihistoriallisesti arvokkaista rakennuksista pidetään huolta	Toimenpiteet	Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden peruskorjattujen rakennusten kuntoaste vaihtelee pääosin 80-90 % välillä, muiden kohteiden kunto pyritään pitämään vähintään nykyisellä tasolla	Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden peruskorjattujen rakennusten kuntoaste vaihtelee pääosin 80-90 % välillä, muiden kohteiden kunto pyritään pitämään vähintään nykyisellä tasolla			
Koulujen ja päiväkotien pihojen suunnittelu osana rakennushankkeita	Toteutuneet suunnitelmat ja kohteet	Kilpjärven koulun piha osaksi lähiliikunta-alueen suunnittelua	Pihojen kokonaisvaltainen kunto- ja toimivuustarkastelu			
Terve kuntatalous, osaava henkilöstö ja toimiva konserni						
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	Selvitys tavoitteen alittamisesta	
Palvelujen tehokas tuottaminen käytössä olevilla resursseilla						
Toimitilstrategian toteutus: - toimittajajärjestelyt - organisoitinnuutokset - tehostaminen - turhista tiloista luopuminen	Toteutuneet toimenpiteet ja järjestelyt	Ahjolan, Kankaan ja Mustolan päiväkodit purettu	Toimitilstrategia päivitetty	Rakennusomaisuuden nykytila (korjausvelka, peruskorjaus- ja perusparannustarve) selvitetty toimitilstrategian pohjaksi, toimitilstrategian päivitystyötä tehty		
	Rakennusten kuntoaste, keskimäärin	64 %	66 %	67 %		
	- poistuneet tilat hum ²	5 600 m ²		126 m ²	432 m ²	
	- valmistuneet uudet tilat hum ²	0 m ²		5 300 m ²	2200 m ²	Lumakeskus ei siirtynyt kaupungin omistukseen
	- tuotto €/vuokrattu hum ² /kk	7,34		7,34	7,43	
	- kiinteistöhoito €/hum ² /kk	3,25		3,5	3,33	
- kunnossapitokust. €/hum ² /v	5,14		4,52	4,34		
Katuomaisuuden hallinta	Omaisuuksien määrittely ja korjausvelan laskenta	Laskennan perusteet selvät, laskentakaava	Korjausvelan laskenta	Katujen kuntoinventoinnit on tehty. Laskelmaa täydennetään silta-, valaistus- ja muilla ominaisuuksilla.		
Kiinteistöjen muodostuksen sekä suunnittelu- ja kartantuotantoprosessien uusiminen	Käyttöönnoton toteuttaminen	Useita eri järjestelmiä, päällekkäistä työtä	Nykyisten aineistojen konvertoinnit ja henkilöstön koulutus			

Palvelusuunnitelma toteutuminen

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2016	Hankintatapa	Hankintatapa	Toteuma 2016
KAUPUNKIRAKENNE:						
Kaavoitus	tarve kasvaa	90 %	10 %	Konsultti-palvelut	Tarjouspyynnöt	90/10
Tonttipalvelu	tarve kasvaa	100 %				100
Yleisten alueiden suunnittelu	tarve ennallaan	90 %	10 %	Konsultti-palvelut	Tarjouspyyntö	90/10
Kartasto- ja mittaus	tarve ennallaan	90 %	10 %	Konsultit	Tarjouspyyntö	90/10
Kunnallistekn. rakent.	tarve kasvaa	20 %	80 %	Urakoitsijat	Tarjouspyyntö	20/80
Liikenneväylien ylläpito	tarve ennallaan	60 %	40 %	Urakoitsijat	Vuositarjous	60/40
Maa- ja metsätilat	tarve ennallaan		100 %	MHY	Vuositarjous	0/100
Puistojen ylläpito	ostopalvelutarve lisääntyy	90 %	10 %	Urakoitsijat	Vuositarjous	90/10
TILAPALVELU						
Suunnittelu ja rakennuttaminen	tarve ennallaan	85 %	15 %	Suunnitt. konsultit	Tarjouspyyntö/ Vuositarjous	85/15
Rakentaminen	tarve ennallaan	20 %	80 %	Urakoitsijat	Tarjouspyyntö/ vuositarjous	20/80
Kiinteistöjen hoito	tarve ennallaan	85 %	15 %	Huolto-yritykset	Vuositarjous	85/15
Kunnossapito	tarve ennallaan	70 %	30 %	Urakoitsijat	Vuositarjous	70/30

9.8.1 Teknisen keskuksen hallintopalvelut

Tilivelvollinen: Talouspäällikkö

Talous

Tekninen lautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Teknisen keskuksen hallintopalvelut					
Toimintatuotot	55	0	55	59	-4
Toimintakulut	-2 283	2	-2 281	-2 229	-52
Netto (=toimintakate)	-2 228	2	-2 226	-2 170	-56
Suunnitelmapoistot	-9	0	-9	-3	-6
Laskennalliset erät	378	0	378	378	0

600 Teken hallintopalvelut						
	TA 2016	TA2016		Toteutunut		TP2015
		muutokset	2016	2016	Tot %	
Toimintatuotot	54 800	0	54 800	58 603	106,9	54 933
Myyntituotot	53 500	0	53 500	56 848	106,3	53 484
Tuet ja avustukset	0	0	0	1 624	*****	1 394
Muut toimintatuotot	1 300	0	1 300	131	10,1	55
Toimintakulut	-2 282 750	1 700	-2 281 050	-2 228 913	97,7	-2 222 538
Henkilöstökulut	-415 750	1 700	-414 050	-427 823	103,3	-437 071
Palkat ja palkkiot	-185 020	1 700	-183 320	-180 709	98,6	-181 492
Eläkekulut	-221 140	0	-221 140	-237 143	107,2	-246 145
Muut henkilösivukulut	-9 590	0	-9 590	-9 972	104	-9 434
Palvelujen ostot	-1 821 210	0	-1 821 210	-1 761 639	96,7	-1 748 345
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 200	0	-22 200	-17 017	76,7	-15 397
Muut toimintakulut	-23 590	0	-23 590	-22 434	95,1	-21 725
Toimintakate	-2 227 950	1 700	-2 226 250	-2 170 310	97,5	-2 167 605

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Hallintopalvelut tuottivat hallinto- ja talouspalveluja tekniselle keskukselle ja Iisalmen Vedelle.

Riskien toteutuminen

Suurimmat riskit kohdistuvat päätöksentekoon, jos päätöksiin kohdistuu muutoksenhaku tai oikeustoimia ja toisaalta henkilöstön pitkäaikaisiin sairauslomiin. Riskit eivät toteutuneet v. 2016.

9.8.2 Kaupunkirakenne

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Talous

Tekninen lautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Kaupunkirakenne					
Toimintatuotot	2 654	-383	2 271	2 361	-90
Toimintakulut	-4 122	31	-4 092	-3 992	-100
Netto (=toimintakate)	-1 468	-353	-1 820	-1 630	-190
Suunnitelmapoistot	-3 078	0	-3 078	-3121	43
Laskennalliset erät	-419	0	-419	-419	0

630 Kaupunkirakenne						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	2 654 210	-383 000	2 271 210	2 361 353	104	2 638 337
Myyntituotot	757 000	-393 000	364 000	313 020	86	623 793
Maksutuotot	128 000	0	128 000	153 155	119,7	110 326
Tuet ja avustukset	0	0	0	7 925	****	8 500
Muut toimintatuotot	1 769 210	10 000	1 779 210	1 887 253	106,1	1 895 719
Toimintakulut	-4 122 060	30 500	-4 091 560	-3 991 614	97,6	-4 066 364
Henkilöstökulut	-1 868 930	-8 500	-1 877 430	-2 003 651	106,7	-2 043 956
Palkat ja palkkiot	-1 394 690	12 500	-1 382 190	-1 460 793	105,7	-1 497 467
Eläkekulut	-393 680	-21 000	-414 680	-436 533	105,3	-445 656
Muut henkilösivukulut	-80 560	0	-80 560	-106 325	132	-100 832
Palvelujen ostot	-1 082 400	0	-1 082 400	-935 893	86,5	-1 069 812
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-466 600	0	-466 600	-488 520	104,7	-462 869
Avustukset	-244 800	0	-244 800	-234 806	95,9	-210 135
Muut toimintakulut	-459 330	39 000	-420 330	-328 744	78,2	-279 593
Toimintakate	-1 467 850	-352 500	-1 820 350	-1 630 261	89,6	-1 428 027

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toimintaympäristön muutokset

Hulevesiverkosto on siirretty vuoden 2016 aikana Iisalmen Vedeltä kaupunkirakenne - palvelualueen ylläpidettäväksi.

Tonttien kysyntä ollut vähäistä ja uusien alueiden toteutusta siirretty investointisuunnitelmassa myöhempään ajankohtaan.

Maa-aineslupaprosessi siirretty lainsäädännön edellyttämällä tavalla Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle. 1.7.2016 lukien.

Talousarviovuosi 2016

Ydinkeskustan ja Ahmon alueiden asemakaavat ovat valmistuneet vuoden 2016 aikana.

Kirkonsalmen alueen asemakaavan ajantasaistamisen käynnistyminen on viivästynyt johtuen muista kaavoituspaineista Haukiniemen, Kangaslammin koulun, Mansikkaniemen ja Terveyskampuksen alueilla. Kirmanseudun osayleiskaavatyö valmistunut.

Kustaa Aadolfin kirkon ympäristön kulttuuriympäristöä suojeleva asemakaava on valmistunut.

Luovutettavaa tonttivarantoa on 60 kpl eri alueilla. Vuoden aikana luovutettuja tontteja 10 kpl. Ahmon alueen maanhankinnassa lunastustoimitus vireillä. Vuoden aikana päätettiin ajoharjoitteluradan vieressä sijaitsevan kiinteistön kaupasta. Hankinta lisää jatkossa teollisuustonttivarantoa.

26 kpl vuokratontteja vaihdettu Kiinteistö Oy Petterinkulman omistamaan Vetrea Terveys Oy:n rakennukseen.

Katujen rakentamista ja peruskorjausta on vähennetty kouluverkon peruskorjauksen vuoksi. Uudisrakentamiskohteita olivat Parkatin huoltotie, Veturitallinkatu ja Kankaan liikuntapuiston pysäköintialue. Peruskorjausta tehtiin Ahmontiellä ja Asemakadulla.

Katuverkon korjausvelka-analyysin teko on aloitettu vuoden 2016 aikana. Työ jatkuu keväällä 2017 analyysin täydentämisellä. Loppuraportti on luottamushenkilökäsittelyssä vuoden 2017 ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Jatkotyönä laaditaan katuverkon pitkän tähtäimen peruskorjausohjelma.

Yksityistieavustuksia myönnetty 231 796 euroa yhteensä 246 tielle. Avustusten taso pysynyt edellisten vuosien tasolla.

Riskien toteutuminen

Tonttivarannon riittävyys tulee turvata, jolloin pystytään tarjoamaan riittävästi tarpeenmukaisia tontteja asumiseen ja liike-elämän tarpeisiin. Tonttivaranto on pysynyt riittävänä vuoden 2016 aikana. Kaupungin keskusta-alueen lähellä oleville liike- ja teollisuustonteille on virinnyt kysyntää etenkin vuoden loppupuolella.

Maanomistuksen riittämättömyys ja kaavoituksen resurssien puutteet tuovat esteitä muuttoliikkeelle Iisalmeen ja vaarantavat työpaikkakehitystä. Iisalmen vetovoima ja asema aluekeskuksena heikkenee ja yhdyskuntarakenne hajaantuu. Kaupungin maanomistus on tällä riittävä. Vuoden 2016 aikana hankittiin maata teollisuustonttien tarpeita varten kaupungin keskusta-alueen pohjoispuolelta. Lisäksi Ahmon alueella on maanhankinnassa lunastustoimitus vireillä. Kaavoituksen resurssit tällä hetkellä riittävät.

Liikenneväylien ja ohjausjärjestelmien kunnan rapistumisen seurauksena on liikenneturvallisuuden heikkeneminen ja onnettomuuksien lisääntyminen. Kunnossapitoresurssien väheneminen aiheuttaa infran peruskorjaustarpeen aikaistumisen ja huonokuntoiset liikenneväylät vaikuttavat negatiivisesti kaupunkikuvaan ja kaupungin vetovoimaan. Mittavien kouluinvestointien vuoksi liikenneväylien peruskorjausmäärärahoja on jouduttu vähentämään. Vuoden 2017 investointiohjelmassa on päällysteiden kunnostukseen varattua määrärahaa lisätty aikaisempiin vuosiin nähden. Käynnissä oleva katuverkon korjausvelka-analyysin tekeminen luo edellytykset pitkän tähtäimen peruskorjausohjelman laatimiselle tutkitun tiedon pohjalta.

Ydinkeskustan toimivuuden ja vetovoimaisuuden puutteet aiheuttavat liikennejärjestelyjen toimimattomuutta, palvelutarjonnan heikentymistä keskusta-alueella ja Iisalmen asema aluekeskuksena heikkenee. Edellytykset suunnittelun osalta ovat kunnossa, mutta investointeja ei ole aktivoitunut ja tästä johtuen ydinkeskustan vetovoimaisuus kärsii.

Yksityistieverkon kunnan heikentyminen aiheuttaa onnettomuuksien lisääntymisen ja elinkeinoelämän kuljetusten vaarantumisen. Kaupungin käytettävissä olevien yksityisteiden peruskorjaus- ja kunnossapitomäärärahat ovat pysyneet aikaisempien vuosien tasolla ja suoritettujen vertailun tulosten perusteella voidaan todeta, että tieverkkoon on pystytty panostamaan keskimääräistä enemmän.

9.8.3 Tilapalvelu

Tilivelvollinen: Tilapalvelun johtaja

Talous

Tekninen lautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Tilapalvelu					
Toimintatuotot	9 518	-265	9 253	9 257	-4
Toimintakulut	-7 049	46	-7 003	-6 766	-237
Netto (=toimintakate)	2 469	-219	2 250	2 491	-241
Suunnitelmapoistot	-2 254	0	-2 254	-2222	-32
Laskennalliset erät	-193	0	-193	-193	0

690 Tilapalvelu						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	9 518 150	-265 000	9 253 150	9 257 185	100	9 475 767
Myyntituotot	48 500	0	48 500	57 837	119,3	6 316
Maksutuotot	0	0	0	0	0	-35
Muut toimintatuotot	9 469 650	-265 000	9 204 650	9 199 348	99,9	9 469 486
Toimintakulut	-7 049 270	46 400	-7 002 870	-6 765 739	96,6	-6 768 531
Henkilöstökulut	-977 150	-2 600	-979 750	-1 091 822	111,4	-944 174
Palkat ja palkkiot	-707 850	6 400	-701 450	-786 395	112,1	-676 163
Eläkekulut	-228 390	-9 000	-237 390	-253 502	106,8	-225 973
Muut henkilösivukulut	-40 910	0	-40 910	-51 925	126,9	-42 038
Palvelujen ostot	-1 638 790	30 000	-1 608 790	-1 347 057	83,7	-1 627 406
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 570 100	19 000	-2 551 100	-2 421 598	94,9	-2 409 491
Muut toimintakulut	-1 863 230	0	-1 863 230	-1 905 262	102,3	-1 787 460
Muut	-1 863 230	0	-1 863 230	-1 905 262	102,3	-1 787 460
Toimintakate	2 468 880	-218 600	2 250 280	2 491 446	110,7	2 707 236

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toimintaympäristön muutokset

Ennusteiden mukaan Iisalmen väkiluku säilyy suunnilleen ennallaan lähivuosien aikana, mutta väestön ikärakenteessa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Tällä on vaikutuksia tilantarpeisiin ja tilankäytön tehokkuuteen. Väestön ikääntymisen johdosta toimitilojen esteettömyyteen on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota. Esteettömyys on nostettu yhdeksi keihäänkärjeksi uusien ja peruskorjattavien rakennusten suunnittelussa ja toteutuksessa.

Rakennus- ja kiinteistöalalla eletään hyvin maltillisen kasvun aikaa. Sekä rakennus- että ylläpitokustannukset ovat nousseet viime vuosina vain hyvin vähän. Taloudellisessa mielessä aika on nyt otollinen sekä uudisrakennus- että korjaushankkeiden toteuttamiselle. Töistä ja urakoista vallitsee kova kilpailu, mikä näkyy tilaajan kannalta edullisina urakkatarjouksina. Saman maltillisen kustannuskehityksen ennustetaan jatkuvan myös lähitulevaisuudessa.

Tilojen sisäilmaan liittyvät asiat ovat runsaasti esillä keskusteluissa toimitilojen käyttäjien kanssa.

Talousarviovuosi 2016

Kangaslammin koulun uudisrakennus valmistui syksyllä ja koulun peruskorjattavan osan korjaustyöt aloitettiin kesän aikana. eikin uuden hirsikoulun rakentaminen on hyvässä vauhdissa. Kirkonsalmen koulun toinen korjausvaihe vietiin läpi kesän aikana. Terveyskeskuksen ja Luma-keskuksen muutostyöt etenivät syksyn aikana. Meijerinkatu 1 – kiinteistön sisäilmaongelmaan löydettiin ratkaisu ja kiinteistön korjaamista käyttökuntoon valmisteltiin kuluneen vuoden aikana.

Suunnitelmista poiketen Luma-keskus ei siirtynyt kaupungin omistukseen vuoden 2016 aikana.

Kiinteistö Oy Petterinkulman omistama Vetrea Terveys Oy:n kiinteistö on siirtynyt kaupungin omistukseen ja hallintaan.

Kaupungin rakennuskannan korjausvelan suuruus on selvitetty. Toimitilastrategian mukaisia kiinteistöjen kehittämistoimenpiteitä on tehty. Meneillään olevat hankkeet pienentävät kiinteistökannan korjausvelkaa. Suunnitelmallisuutta kiinteistönhallinnan ja kunnossapidon osalta on lisätty. Uusia työkaluja ja toimintamalleja on kehitetty erityisesti liittyen systemaattiseen kunnossapitoon ja sisäilmaolosuhteiden hallintaan.

Vastuualueella on panostettu voimakkaasti sisäilma-asioihin. Energiatohokkuuteen ja ympäristövaatimuksiin liittyvät asiat ovat eräs keskeinen keihäänkärki rakennushankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa sekä kiinteistöjen ylläpidossa. Näitä asioita kehitetään voimakkaasti Kiere - hankkeen yhteydessä. Kiinteistöjen ylläpitokustannusten tasoa on selvitetty vertailemalla kaupungin kiinteistöjen toteutuneita kustannuksia muiden kaupunkien vastaaviin kustannuksiin.

Tilapalvelukoordinaattorin määräaikaista tehtävää on jatkettu ajalle 1.1 – 31.12.2017. Tilapalvelukoordinaattorin tehtävänä vastata Ylä-Savon SOTE:n kiinteistöjen hallinnosta, taloudesta, ylläpidosta ja rakennuttamisesta sekä kaikista muista yleisistä toimitiloihin liittyvistä järjestelyistä. Ylä-Savon SOTE korvaa tilapalvelulle koordinaattorin palkkauskustannukset.

Riskien toteutuminen

Merkittävimmät riskit liittyvät resurssien riittävyyteen sekä kiinteistöjen kunnan, terveellisyys ja käytettävyyden heikkenemiseen. Yleisesti ottaen kaupungin kiinteistöjen tekninen kunto on kattavassa korjausvelkaselvityksessä todettu heikoksi ja korjausvelka suureksi. Heikko tekninen kunto aiheuttaa enenevässä määrin sisäilmaongelmia.

Kiinteistöjen kunnossapitoon on oltava käytettävissä riittävät resurssit. Jos kunnossapito- ja korjaustoimintaa joudutaan resurssien puutteessa laiminlyömään, kiinteistöjen tekninen kunto heikkenee, korjausvelka kasvaa ja peruskorjaustarve aikaistuu. Riittämätön kunnossapito aiheuttaa myös turvallisuus-, sisäilma- ja terveysriskejä sekä käyttökustannusten kasvua muun muassa lisääntyneen energiankulutuksen muodossa. Sisäilman laadun heikkeneminen ja tilojen mahdollinen epäterveellisyys muodostavat erittäin merkittävän riskin sekä tilojen omistajalle että käyttäjille. Käyttäjille huono sisäilma merkitsee huonontuneita toimintaolosuhteita, terveysriskejä, sairauspoissaoloja ja alentunutta tuottavuutta. Tilojen omistajalle sisäilmaongelmat merkitsevät riskiä siitä, että tilat jäävät tyhjiksi ja edessä on laajat ja kalliit korjaukset. Teknisen kunnan lisäksi on

tärkeää pystyä huolehtimaan myös kiinteistöjen riittävästä toiminnallisesta kunnosta ja nykyaikaistamisesta.

Huollon ja kunnossapidon puute johtaa myös kiinteistöjen energiankulutuksen kasvuun, mikä puolestaan kasvattaa ympäristövaikutuksia ja nostaa kiinteistöjen ylläpito-kustannuksia. Kohonneet energiakustannukset syövät rajallisia resursseja muilta tärkeiltä kiinteistön hoito- ja ylläpitotehtäviltä.

Kiinteistön hoitoon ja kunnossapitoon liittyviä riskejä pyritään hallitsemaan korostamalla entistä enemmän ns. ennakoivan huollon ja kunnossapidon merkitystä.

Meijerinkatu 1 –kiinteistön osalta sisäilmaongelman aiheuttaja on selvitetty ja korjausten suunnittelu ongelman poistamiseksi käynnistynyt.

9.9 Rakennuslautakunta

Henkilöstö (htv)

RAKENNUSLAUTAKUNTA	Henkilöstö	TP2015	TA2016	TP2016	Poikkeama
Rakennusvalvonta	Vakituiset	3,0	3,0	3,0	0
	Määräaikaiset	0	0	0	0
	Yhteensä	3,0	3,0	3,0	0
Korjausneuvonta	Vakituiset	1,0	1,0	1,0	0
	Määräaikaiset	0	0	0	0
	Yhteensä	1,0	1,0	1,0	0
LAUTAKUNTA YHT.	YHTEENSÄ	4,0	4,0	4,0	0

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat strategiset tavoitteet/toiminnalliset tavoitteet ja niiden mittarit ja tavoitetaso

Hyvän ympäristön ja laadukkaan asumisen Iisalmi						
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	Selvitys tavoitteen alittamisesta	
Kestävä kehitys, puhdas ympäristö						
Rakentamisen ohjaus energiatehokkaaseen rakentamiseen	Uudet talot vähintään energialuokkaa B	38 %	90 %	15 %. Uudrakentamisen nykyinen määräystaso on energiatehokkuusluokkaa C, jolloin rakennusvalvonnan on hyväksyttävä kyseinen taso.		
Jätevesijärjestelmien kunnostaminen jätevesiasetuksen mukaiseksi	Jätevesijärjestelmien toimenpidelupien ja ilmoitusten määrä	5	50	1 kpl. Ympäristöministeriössä on menossa ehdotus jätevesisäätelyn kohtuullistamiseksi.		
Tontit ja asumisvaihtoehdot Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:n myöntämien avustusten mahdollisimman täysimääräinen hyödyntäminen.	Myönnettävien avustusmäärärahojen kokonaissumma	100	100	49 519 euroa (vuoden 2015 toteuma = 58 265 euroa)		
Kulttuuriympäristöstä huolehtiminen Lupaprosesseissa huomioidaan mahdolliset kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet	Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet säilyvät	Kohteet ovat säilyneet	Kohteet säilyvät	Kohteet ovat säilyneet		

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot	Hankinta-paikka	Hankinta-tapa	Toteuma 2016
RAKENNUSLAUTAKUNTA:						
Rakennusvalvonta	tarve ennallaan	100 %	-	-	-	100 %
Korjausneuvonta	tarve ennallaan	100 %	-	-	-	100 %

9.9.1 Rakennusvalvonta

Tilivelvollinen: Rakennustarkastaja

Talous

Rakennuslautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Rakennusvalvonta					
Toimintatuotot	104	0	104	139	-35
Toimintakulut	-310	2	-308	-265	-43
Netto (=toimintakate)	-206	2	-204	-126	-78
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-19	0	-19	-193	174

695 Rakennusvalvonta						
	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
Toimintatuotot	104 000	0	104 000	139 105	133,8	98 557
Maksutuotot	102 000	0	102 000	137 502	134,8	97 949
Muut toimintatuotot	2 000	0	2 000	1 604	80,2	608
Toimintakulut	-309 560	1 500	-308 060	-265 475	86,2	-281 646
Henkilöstökulut	-223 120	1 500	-221 620	-206 504	93,2	-215 389
Palkat ja palkkiot	-165 560	1 500	-164 060	-151 264	92,2	-156 614
Eläkekulut	-48 330	0	-48 330	-46 247	95,7	-49 889
Muut henkilösivukulut	-9 230	0	-9 230	-8 993	97,4	-8 886
Palvelujen ostot	-60 350	0	-60 350	-34 156	56,6	-35 104
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 150	0	-4 150	-2 967	71,5	-2 970
Muut toimintakulut	-21 940	0	-21 940	-21 848	99,6	-28 183
Muut	-21 940	0	-21 940	-21 848	99,6	-28 183
Toimintakate	-205 560	1 500	-204 060	-126 370	61,9	-183 089

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toimintaympäristön muutokset

Ympäristöministeriö on käynnistänyt selvitystyön kuntien rakennusvalvontayksiköiden kokoamisesta isommiksi yksiköiksi. Selvitystyössä arvioidaan, voidaanko rakennusvalvontoja yhdistämällä yhtenäistää toimintatapoja ja laatua sekä lisätä rakennusvalvontojen ammatillista osaamista.

Rakennusvalvonnan toimintaympäristön muutoksille ei ole tullut ympäristöministeriöstä uusia linjauksia vuoden loppuun mennessä, selvitykset ovat vielä kesken. Kuntaliitto tulee ennakkotiedon mukaan ottamaan kantaa rakennusvalvontatoimen järjestämiseen kevään 2017 aikana.

Talousarviovuosi 2016

Rakentamisen määrä lisääntyi hieman vuoden 2015 tasosta. Rakennettu kerrosala kasvoi noin 30 % viime vuoteen verrattuna.

ARAN avustusten käsittely päättyi kunnissa vuoden lopussa. Kuntalaisille pyrittiin antamaan neuvoja henkilökohtaisesti sekä Iisalmen omakotiyhdistyksen organisoimassa infotilaisuudessa muuttavasta toimintatavasta. Avustuspäätökset ja maksatukset vuoden 2016 osalta hoidettiin säännösten mukaisesti,

Rakennusvalvonnan henkilöstöä osallistui ajankohtaiskoulutuksiin sekä viranomais-neuvotteluihin. Rakennusvalvonta aloitti syvämmän kehitysyhteistyön Pohjois-Savon pelastuslaitoksen kanssa alan käytännöistä ja toimintamalleista.

Riskien toteutuminen

Rakennusvalvonnan osalta suurin riski on, että päätöksen teossa tai tarkastuksissa tehdään virhe, joka johtaa kaupungin korvausvelvollisuuteen asiakkaalle tai kolmannelle osapuolelle. Riskiä lisää se, että rakennusvalvonnan resurssit on mitoitettu minimiin ja koska määräykset, tehtävät sekä rakentaminen muuttuu kokoajan.

Rakennusvalvonnan osalta riskit eivät toteutuneet vuoden 2016 aikana.

9.10 Jätehuoltolautakunta

Henkilöstö (htv)

JÄTEHUOLTOLAUTAKUNTA	Henkilöstö	TP2015	TA2016	TP2016	Poikkeama
	Vakituiset	1,0	1,0	1,0	0
	Määräaikaiset	0,2	0,5	0,5	0
LAUTAKUNTA YHT.	YHTEENSÄ	1,2	1,5	1,5	0

Vakinaisen jäteasiantuntijan lisäksi lautakunta työllisti vuonna 2016 jätehuollon harjoittelijan 6 kk:n ajan. Jäteasiantuntija jäi äitiyslomalle syksyllä 2016 ja vs. jäteasiantuntija aloitti tehtävässä 26.9.2016.

Henkilöstön kehittäminen

Vs. jäteasiantuntija osallistui lautakunnan puheenjohtajan kanssa jätelautakuntien neuvottelupäiville, jotka järjestettiin FCG koulutuksen toimesta Vantaalla, Sokos Hotel Flamingon tiloissa 16.11–17.11.2016.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat strategiset tavoitteet/toiminnalliset tavoitteet ja niiden mittarit ja tavoitetaso

Kestävän kehityksen toteuttaminen jätehuollon osalta					
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Jätehuollon viranomaistehtävien suorittaminen	Asiakasrekisterin päivittäminen ja ylläpito Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan alueella	Ylläpito aloitettu, tietojen hankinta Lapinlahden alueelta suoritettu. Keiteke ja Pielavesi odottavat tietojen hankintaa.	Tietojen hankinta ja päivitys Keiteleen ja Pielaveden kuntien osalta	Tietojen hankinta suoritettu. Päivitystyön osalta Sito ei ollut vielä täysin valmis vuoden loppuun mennessä, mutta valmista alkuvuodesta 2017.	
Puhdas ympäristö					
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016	Toteuma 31.12.2016	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan alueen yhtenäisten jätehuoltomääräysten laatiminen	Uusien määräysten voimaan tulo	Työ aloitettu ja määräykset tekeillä	Yhtenevät määräykset Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan alueella saatetaan voimaan	Jätehuoltomääräykset astuneet voimaan 1.2.2016.	
Jätehuollon liittymättömien kiinteistöjen seuraaminen	Yhteydenottojen määrä (kpl)	Jätehuoltoon liittymättömien kiinteistöjen kartoitus on käynnissä (kpl)	Jatkuva seuranta ja kehittäminen (kpl) jätehuoltomääräysten mukaiseen jätehuollon järjestämiseen yhteistyössä ympäristövalvonnan kanssa	Kiuruvesi 19.7.2016 157 kehotusta (ensimmäinen kehotus lähetetty heinäkuussa 2015), Vieremä 2.8.2016 130 kehotusta ja 12.9.2016 48 kehotusta, Sonkajärvi 13.9.2016 275 kehotusta ja 7.10.2016 154 kehotusta.	

9.10.1 Jätehuolto

Tilivelvollinen: Jäteasiantuntija

Talous

Lautakunnan nettotulos vuonna 2016 oli 0, sillä jätehuoltolautakunnan kustannukset katettiin toteutuneiden kustannusten mukaan. Toteutuneet kustannukset olivat yhteensä 100 361 €, joka on 10 469 € vähemmän kuin talousarviossa oli budjetoitu.

Ylä-Savon jätehuolto-lautakunta	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Jätehuolto					
Toimintatuotot	111	0	111	100	10
Toimintakulut	-104	1	-104	-94	-10
Netto (=toimintakate)	6	1	7	6	0
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-6	0	-6	-6	0

701 Jätehuolto	TA2016		TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Tot %	TP2015
	TA 2016	muutokset				
Toimintatuotot	110 830	0	110 830	100 361	90,6	92 416
Myyntituotot	110 830	0	110 830	100 361	90,6	92 416
Toimintakulut	-104 380	500	-103 880	-93 905	90,4	-86 339
Henkilöstökulut	-68 220	500	-67 720	-74 088	109,4	-60 289
Palkat ja palkkiot	-55 850	500	-55 350	-59 286	107,1	-49 455
Eläkekulut	-9 260	0	-9 260	-11 011	118,9	-8 087
Muut henkilösivukulut	-3 110	0	-3 110	-3 791	121,9	-2 747
Palvelujen ostot	-31 590	0	-31 590	-14 043	44,5	-21 409
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-600	0	-600	-596	99,4	-825
Muut toimintakulut	-3 970	0	-3 970	-5 178	130,4	-3 816
Muut	-3 970	0	-3 970	-5 178	130,4	-3 816
Toimintakate	6 450	500	6 950	6 456	92,9	6 077

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toimintaympäristön muutokset

Ylä-Savon uudet jätehuoltomääräykset astuivat voimaan 1.2.2016.

Talousarviovuosi 2016

Ylä-Savon jätehuoltolautakunta kokoontui vuonna 2016 neljä kertaa: 3.2.2016, 16.6.2016, 12.10.2016 ja 14.12.2016. Läpi vuoden kuntalaisia on ohjeistettu uusista jätehuoltomääräyksistä. Vuosi aloitettiin jätteenkuljetusyrittäjien toimittamien kuljetustietojen käsittelyllä ja tietokantaan viemisellä. Toimitetuissa kuljetustiedoissa työllistivät eniten puutteelliset ja virheelliset osoitetiedot. Jätteenkuljetustiedot saatuaan kehoitettiin järjestettyyn jätehuoltoon liittymättömiä vakituksia asukkaita omaavia kiinteistöjä liittymään järjestetyn jätehuollon piiriin kahdesti:

- Kiuruvesi 19.7.2016, 157 kehotusta (ensimmäinen kehotus lähetetty heinäkuussa 2015)
- Vieremä 2.8.2016 130 kehotusta, 12.9.2016 48 kehotusta
- Sonkajärvi 13.9.2016 275 kehotusta, 7.10.2016, 154 kehotusta

Kahden kehotuksen jälkeen edelleen liittymättömät kiinteistöt tullaan siirtämään alkuvuoden 2017 aikana ympäristönsuojeluviranomaiselle jatkotoimenpiteitä varten. Jätehuoltomääräysten mukaisia ilmoituksia saapui vuoden 2016 aikana seuraavasti:

- kompostointi 183 kpl
- jätekimppa 171 kpl
- omatoiminen lietteenkäsittelystä 2 kpl
- sekajäteastian tyhjennysvälin yli 6 kk kestävä keskeytys 16 kpl

Viranhaltijapäätöksiä valmisteltiin 166 kpl. Osa vuonna 2016 saapuneista ilmoituksista jäi käsiteltäväksi vuodelle 2017.

Paikkanen-paikkatieto-ohjelmiston päivitys Pielaveden ja Keiteleen alueiden osalta edistyi loppuvuodesta 2016, kun tarvittavat tiedot maanmittauslaitokselta ja väestörekisteri-keskukselta saatiin. Projekti valmistuu alkuvuoden 2017 aikana, joten jätteenkuljetus-rekisteri myös kyseisten kuntien osalta saadaan ajan tasalle vuoden 2017 aikana.

Riskien toteutuminen

Vuoden aikana on jätetty kaksi hallintovalitusta jätehuoltolautakunnan päätöksistä: 29.12.2015 jätetty kunnallisvalitus jätehuoltomääräyksistä (Erkki Kastari Ky) on edelleen Itä-Suomen hallinto-oikeuden käsiteltävänä. 5.12.2016 jätetty hallintovalitus koskien viranhaltijapäätöstä 66/2016 (jätekimppa-asia) on edelleen Itä-Suomen hallinto-oikeuden käsiteltävänä.

9.11 Investointiosan toteutumisvertailu

Investointiosan toteutumisvertailussa esitetään valtuuston hankkeittain tai hankeryhmittäin hyväksymien määrärahojen ja tuloarvion toteutuminen. Hankkeet ja hankeryhmät ryhmitellään tarvittaessa toimielimittain ja tehtävittäin vastaavalla tavalla kuin talousarviossa.

Toteutumisvertailussa esitetään investointihankkeen tai hankeryhmän talousarviovuodelle hyväksytty määräraha ja sen käyttö sekä niiden erotus. Lisäksi esitetään poikkeama alkuperäiseen talousarvioon, valtuuston hyväksymät muutokset määrärahaan.

Toteutumisvertailussa seurataan myös hankkeen tai hankeryhmän tuloja sekä nettomenojen toteutumista. Investointituloja ovat rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnit.

Investointiosan toteutumisvertailu

Hanke/ hanke- ryhmä	Kustannus- arvio ja sen muutokset euroa	Ed. vuosien käyttö euroa	Alkuperäinen talousarvio euroa	Talousarvio		Toteuma euroa	Poikkeama euroa	Kustannus- arviosta käytetty 31.12. euroa
				Talousarvio- muutokset euroa	muutosten jälkeen euroa			
<u>Kaupunginhallitus</u>								
Kuntayhtymät (P-S Sairaanhoidopiiriin ky, SOTE ky/ eläinkl.)								
Tuotot			0	0	0	0	0	0
Kulut			-68 000	0	-68 000	-67 482	-519	
Netto			-68 000	0	-68 000	-67 482	-519	
Muut osakkeet								
Tuotot			0	3 438 800	3 438 800	3 358 665	80 135	
Kulut			0	-1 643 200	-1 643 200	-1 884 157	240 957	
Netto			0	1 795 600	1 795 600	1 474 508	321 092	
Kaupunginhallitus yhteensä								
Tuotot			0	3 438 800	3 438 800	3 358 665	80 135	
Kulut			-68 000	-1 643 200	-1 711 200	-1 951 639	240 439	
Netto			-68 000	1 795 600	1 727 600	1 407 027	320 574	
<u>Koulutuslautakunta</u>								
Koneet ja kalustot/peruskoulut (peruskoulujen ja päiväkotien kalusteiden uusinta)								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-320 000	0	-320 000	-309 278	-10 722	
Netto			-320 000	0	-320 000	-309 278	-10 722	
Koulutuslautakunta yhteensä								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-320 000	0	-320 000	-309 278	-10 722	
Netto			-320 000	0	-320 000	-309 278	-10 722	
<u>Kulttuurilautakunta</u>								
Taideteosten hankinta ja konservointi								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-10 000	0	-10 000	-7 875	-2 125	
Netto			-10 000	0	-10 000	-7 875	-2 125	
Koneet ja kalustot/kulttuuritoimi (kulttuurikeskuksen kalusto)								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-60 000	0	-60 000	-58 439	-1 561	
Netto			-60 000	0	-60 000	-58 439	-1 561	
Kulttuurilautakunta yhteensä								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-70 000	0	-70 000	-66 314	-3 686	
Netto			-70 000	0	-70 000	-66 314	-3 686	

Investointiosan toteutusvertailu

Hanke/ hanke- ryhmä	Kustannus- arvio ja sen muutokset euroa	Ed. vuosien käyttö euroa	Alkuperäinen talousarvio euroa	Talousarvio- muutokset euroa	Talousarvio muutosten jälkeen euroa	Toteuma euroa	Poikkeama euroa	Kustannus- arviosta käytetty 31.12. euroa
<u>Vapaa-aikalautakunta</u>								
Koneet ja kalustot								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-65 000	0	-65 000	-67 601	2 601	
Netto			-65 000	0	-65 000	-67 601	2 601	
Muut talonrakennushankkeet (uimahallin peruskorjaus, uimahallin korjaukset)								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-50 000	0	-50 000	-40 298	-9 702	
Netto			-50 000	0	-50 000	-40 298	-9 702	
Vapaa-aikalautakunta yhteensä								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-115 000	0	-115 000	-107 900	-7 100	
Netto			-115 000	0	-115 000	-107 900	-7 100	
<u>Tekninen lautakunta</u>								
<u>Katujen ja yleisten alueiden rakentaminen</u>								
Kiinteistöjen osto ja myynti								
Tuotot			100 000	0	100 000	2 713 569	-2 613 569	
Kulut			-300 000	0	-300 000	-194 374	-105 626	
Netto			-200 000	0	-200 000	2 519 195	-2 719 195	
Kadunrakennus ym.kohteet								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-320 000	-27 000	-347 000	-328 552	-18 448	
Netto			-320 000	-27 000	-347 000	-328 552	-18 448	
Ulkoilu ja urheilualueet								
Tuotot			10 000	20 000	30 000	28 500	1 500	
Kulut			-95 000	-204 800	-299 800	-299 823	23	
Netto			-85 000	-184 800	-269 800	-271 323	1 523	
Kankaan liikuntapuisto								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-100 000	-47 000	-147 000	-150 717	3 717	
Netto			-100 000	-47 000	-147 000	-150 717	3 717	
Muut investoinnit (mm. arvaamattomat työt, viheralueiden toteutus, venevalkamat, hulevesiverkosto, muu kalusto, Kivirannan sv-viemäri)								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-765 000	-1 560 700	-2 325 700	-2 129 015	-196 685	
Netto			-765 000	-1 560 700	-2 325 700	-2 129 015	-196 685	
<u>Katujen ja yleisten alueiden peruskorjaus</u>								
Liikenneväylien peruskorjaus (valaistus, päällysteiden uusinta, kevyenliikenteen väylien pk, Pohjolankadun viherkaista, Ahmontie, Lippuniemen kadut, Parkatintei-Antinkatu)								
Tuotot			0	90 000	90 000	57 274	32 726	
Kulut			-845 000	-31 000	-876 000	-890 134	14 134	
Netto			-845 000	59 000	-786 000	-832 860	46 860	
Keskustan kaupunkirakenteen parantaminen								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-240 000	0	-240 000	-230 126	-9 874	
Netto			-240 000	0	-240 000	-230 126	-9 874	

Investointiosan toteutumisvertailu

Hanke/ hanke- ryhmä	Kustannus- arvio ja sen muutokset		Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus- arviosta käytetty 31.12.
	euroa		euroa	euroa	euroa	euroa	euroa	euroa	euroa
Puistojen peruskorjaus									
Tuotot				0	0	0	0	0	
Kulut				-130 000	5 000	-125 000	-116 079	-8 921	
Netto				-130 000	5 000	-125 000	-116 079	-8 921	
Toimitilat									
Kangaslammin koulu									
Tuotot				0	0	0	0	0	
Kulut	-9 450 000	-2 192 754		-3 500 000	-1 450 000	-4 950 000	-4 580 778	-369 222	-6 773 532
Netto				-3 500 000	-1 450 000	-4 950 000	-4 580 778	-369 222	
Kauppis-Heikin koulu									
Tuotot				0	0	0	0	0	
Kulut	-4 485 000	-174 796		-2 600 000	550 000	-2 050 000	-2 722 574	672 574	-2 897 370
Netto				-2 600 000	550 000	-2 050 000	-2 722 574	672 574	
Lumakeskus (sis. osakkeiden hankinta ja keittiöremontti)									
Tuotot				0	0	0	0	0	
Kulut				-3 000 000	100 000	-2 900 000	-2 782 550	-117 450	-2 782 550
Netto				-3 000 000	100 000	-2 900 000	-2 782 550	-117 450	
Päiväkeskus Purje									
Tuotot				0	0	0	0	0	
Kulut				-1 100 000	-478 000	-1 578 000	-1 180 714	-397 286	
Netto				-1 100 000	-478 000	-1 578 000	-1 180 714	-397 286	
Kirkonsalmen koulu									
Tuotot				0	0	0	0	0	
Kulut	-1 722 000	-643 371		-758 000	-307 000	-1 065 000	-1 098 735	33 735	-1 742 106
Netto				-758 000	-307 000	-1 065 000	-1 098 735	33 735	
Terveyskeskus									
Tuotot				0	0	0	0	0	
Kulut	-4 490 000	-168 636		-1 900 000	-550 000	-2 450 000	-2 181 813	-268 187	-2 350 449
Netto				-1 900 000	-550 000	-2 450 000	-2 181 813	-268 187	
Vetrea									
Tuotot				0	0	0	0	0	
Kulut				0	0	0	-2 226 040	2 226 040	
Netto				0	0	0	-2 226 040	2 226 040	
Muut talonrakennushankkeet (Kulttuurikeskus, Ylä-Savon talo, Kalliosuoja, Kivirannan teollisuustalo, Keskusvarikko, Pienet talonrakennuskohteet)									
Tuotot				0	0	0	0	0	
Kulut				-755 000	438 000	-317 000	-78 438	-238 562	
Netto				-755 000	438 000	-317 000	-78 438	-238 562	
Meijerikatu 1									
Tuotot				0	0	0	0	0	
Kulut				-500 000	500 000	0	0	0	
Netto				-500 000	500 000	0	0	0	
Tekninen lautakunta yhteensä									
Tuotot	0	0		110 000	110 000	220 000	2 799 343	-2 579 343	0
Kulut	-20 147 000	-3 179 557		-16 908 000	-3 062 500	-19 970 500	-21 190 462	1 219 962	-13 763 457
Netto	-20 147 000	-3 179 557		-16 798 000	-2 952 500	-19 750 500	-18 391 119	-1 359 381	-13 763 457
Investoinnit yhteensä									
Tuotot	0	0		110 000	3 548 800	3 658 800	6 158 008	-2 499 208	
Kulut	-20 147 000	-3 179 557		-17 481 000	-4 705 700	-22 186 700	-23 625 592	1 438 892	
Netto	-20 147 000	-3 179 557		-17 371 000	-1 156 900	-18 527 900	-17 467 584	-1 060 316	

9.12 Tuloslaskelman toteutumisvertailu (ei sis. vesilaitosta)

	Talousarvio	Ta-muutos	Ta + muutos yht.	Toteutunut	Poikkeama muut.jälkeen
Toimintatuotot					
Myyntituotot	16 457 390	-817 600	15 639 790	15 236 713,38	403 076,62
Maksutuotot	4 000 790	-107 200	3 893 590	3 808 052,21	85 537,79
Tuet ja avustukset	1 532 440	119 800	1 652 240	1 799 978,03	-147 738,03
Muut toimintatuotot	12 005 710	-246 500	11 759 210	11 860 684,59	-101 474,59
Toimintuotot yhteensä	33 996 330	-1 051 500	32 944 830	32 705 428,21	239 401,79
Toimintakulut					
Palkat ja palkkiot	-33 054 870	1 182 410	-31 872 460	-31 400 648,60	-471 811,40
Eläkekulut	-10 727 560	922 080	-9 805 480	-9 344 439,72	-461 040,28
Muut henkilöstösivukulut	-1 905 080	53 620	-1 851 460	-2 170 485,94	319 025,94
Palvelujen ostot	-89 659 020	-725 880	-90 384 900	-88 571 551,06	-1 813 348,94
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 297 610	4 700	-5 292 910	-5 114 511,52	-178 398,48
Avustukset	-5 607 820	-450 700	-6 058 520	-6 636 770,36	578 250,36
Muut toimintakulut	-9 805 230	104 250	-9 700 980	-9 063 216,58	-637 763,42
Toimintakulut yhteensä	-156 057 190	1 090 480	-154 966 710	-152 301 623,78	-2 665 086,22
Toimintakate	-122 060 860	38 980	-122 021 880	-119 596 195,57	-2 425 684,43
Verotulot	76 709 000	-1 700 000	75 009 000	75 105 775,06	-96 775,06
Valtionosuudet	48 329 690	194 082	48 523 772	48 618 347,00	-94 575,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT					
Korkotuotot	25 000	-9 600	15 400	14 648,36	751,64
Muut rahoitustuotot	3 962 890	-663 200	3 299 690	3 449 258,86	-149 568,86
Korkokulut	-300 000	123 400	-176 600	-225 135,83	48 535,83
Muut rahoituskulut	-449 000	83 400	-365 600	-460 193,97	94 593,97
Rahoitustuotot ja kulut yht.	3 238 890	-466 000	2 772 890	2 778 577,42	-5 687,42
Vuosikate	6 216 720	-1 932 938	4 283 782	6 906 503,91	-2 622 721,91
POISTOT JA ARVONALENNUKSET					
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 973 810	0	-5 973 810	-5 987 963,05	14 153,05
SATUNNAISET ERÄT					
Satunnaiset tuotot	0	0	0	1 583 286,20	-1 583 286,20
Satunnaiset kulut	0	0	0	-1 262 188,48	1 262 188,48
Tilikauden tulos	242 910	-1 932 938	-1 690 028	1 239 638,58	-2 929 666,58
Poistoeron muutos lisäys(-) tai väh.(+)	-925 000	0	-925 000	-915 636,00	-9 364,00
Rahastojen muutos lisäys(-) tai väh (+)	1 340 000	0	1 340 000	1 265 257,63	74 742,37
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	657 910	-1 932 938	-1 275 028	1 589 260,21	-2 864 288,21

Verotulojen erittely (€)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio-muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	65 787 000	-1 700 000	64 087 000	64 796 140	709 140
Osuus yhteisöveron tuotosta	6 053 000	0	6 053 000	5 774 696	-278 304
Kiinteistövero	4 869 000	0	4 869 000	4 534 939	-334 061
Yhteensä	76 709 000	-1 700 000	75 009 000	75 105 775	96 775

Valtionosuuksien erittely (€)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio-muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen (ns. yhden putken) valtionosuus, ml. tasaukset	50 545 350	-96 230	50 449 120	50 583 997	134 877
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 215 660	290 312	-1 925 348	-1 965 650	-40 302
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0	0	0	0
Yhteensä	48 329 690	194 082	48 523 772	48 618 347	94 575

Toimintatuottoja talousarviossa oli arvioitu kertyväksi 33 996 330 € tilinpäätöksen mukainen toteuma oli 32 705 428 €, toteumaprosentti 96,2 %.

Toimintakuluja oli talousarvioon arvioitu 156 057 190 € tilinpäätöksen mukainen toteuma 152 301 623 €, toteumaprosentti 97,6 %.

Toimintakate oli talousarviossa -122 060 860 € ja tilinpäätöksessä -119 596 195 €, toteumaprosentti 98,0 %.

Verotulot ja valtionosuudet käsitelty yllä olevissa taulukoissa.

Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä oli talousarviossa 3 238 890 euroa ja tilinpäätöksessä 3 228 577 euroa.

9.13 Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu (ei sis. vesilaitosta)

	Talous- arvio	Ta- muutos	Ta+muutos yht.	Toteuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	6 216,7	-1 932,9	4 283,8	6 906,5	-2 622,7
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	321,1	-321,1
Tulorahoituksen korjauserät	-455,0	-30,0	-485,0	-131,2	-353,8
*Toiminnan rahavirta yht	5 761,7	-1 962,9	3 798,8	7 096,4	-3 297,6
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-17 481,0	-4 705,7	-22 186,7	-23 625,6	1 438,9
Rahoitusosuudet investointimenoihin	110,0	110,0	220,0	85,8	134,2
Pysyvien vastaavien hyöd. luov.tulot	555,0	3 438,8	3 993,8	6 072,2	-2 078,4
* Investointien rahavirta yhteensä	-16 816,0	-1 156,9	-17 972,9	-17 467,6	-505,3
Toiminta ja investoinnit, netto	-11 054,3	-3 119,8	-14 174,1	-10 371,2	-3 802,9
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Antolainasaamisten vähennys	85,0	0,0	85,0	126,9	-41,9
*Antolainojen muutokset yhteensä	85,0	0,0	85,0	126,9	-41,9
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17 480,0	0,0	17 480,0	17 000,0	480,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 466,0	0,0	-6 466,0	-6 446,0	-20,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,0	0,0	0,0	180,6	-180,6
* Lainakannan muutokset yhteensä	11 014,0	0,0	11 014,0	10 734,7	279,4
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,0	0,0	0,0	-236,9	236,9
Vaikutus maksuvalmiuteen	44,7	-3 119,8	-3 075,1	253,5	-3 328,6

9.14 Yhteenvedo valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sito- vuus	Määrärahat					Tuloarvot				
		Talouso- sarvi	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	TA:n toteutuma	Poik- keama	Talouso- sarvio	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	TA:n toteutum	Poik- keama
Käyttötalousosa											
Tarkastuslautakunta	B	-47	0	-47	-46	1	5	0	5	5	0
Kaupunginhallitus											
Yleishallinto	B	-4 596	509	-4 087	-4 097	-10	794	0	794	781	-13
Elinkeino- ja kehittämisspalvelut	B	-1 708	12	-1 696	-1 440	256	619	23	642	675	33
Terveystoimien palvelut	B	-74 504	-601	-75 105	-74 507	597	454	-26	428	517	89
Henkilöstötoimi	B	-1 007	3	-1 004	-974	30	520	0	520	519	-1
Työllisyystoimien palvelut	B	-3 353	113	-3 241	-3 092	148	481	-240	241	254	14
Lomat		-12 043	551	-11 492	-10 989	503	12 194	-454	11 739	11 251	-489
Yhteensä		-97 211	587	-96 624	-95 099	1 525	15 060	-697	14 363	13 996	-367
Ylä-Savon maaseutupalvelut	B	-455	2	-452	-433	19	343	0	343	327	-17
Koulutuslautakunta											
Sivistys- ja kulttuuripalvelut	B	-729	4	-725	-700	26	0	0	0	11	11
Lasten päivähoito ja esiopetus	B	-13 140	-218	-13 359	-13 445	-86	1 226	-120	1 106	1 106	0
Peruskoulutus ja esiopetus	B	-17 911	563	-17 349	-16 933	416	365	142	507	558	51
Lukiokoulutus	B	-2 788	164	-2 625	-2 518	107	112	135	247	244	-3
Ruokahuolto ja siivous	B	-2 793	41	-2 752	-2 696	56	2 850	0	2 850	2 796	-55
Yhteensä		-37 361	553	-36 809	-36 290	518	4 553	157	4 710	4 714	4
Kulttuurilautakunta											
Kansalaisopisto	B	-732	1	-731	-746	-15	168	0	168	188	20
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	B	-1 236	-16	-1 252	-1 206	46	78	2	79	67	-12
Kulttuuripalvelut	B	-692	-16	-708	-655	53	125	18	142	131	-11
Musiikkiopetus	B	-786	5	-781	-815	-33	239	0	239	269	30
Yhteensä		-3 447	-25	-3 472	-3 421	51	609	19	628	656	27
Vapaa-aikalautakunta											
Vapaa-aikatoimien palvelut	B	-2 689	-111	-2 800	-2 734	66	268	117	385	404	19
Uimahalli	N	-979	4	-975	-931	44	716	0	716	687	-29
Yhteensä		-3 668	-107	-3 775	-3 665	110	984	117	1 101	1 091	-10
Tekninen lautakunta											
Hallintopalvelut	B	-2 283	2	-2 281	-2 229	52	55	0	55	59	4
Kaupunkirakenne	B	-4 122	31	-4 092	-3 992	100	2 654	-383	2 271	2 361	90
Tilapalvelut	B	-7 049	46	-7 003	-6 766	237	9 518	-265	9 253	9 257	4
Yhteensä		-13 454	79	-13 375	-12 986	389	12 227	-648	11 579	11 677	98
Rakennuslautakunta											
Rakennusvalvonta	B	-310	2	-308	-265	43	104	0	104	139	35
Yhteensä		-310	2	-308	-265	43	104	0	104	139	35
Ylä-Savon Jätehuoltolautakunta											
Jätehuolto	B	-104	1	-104	-94	10	111	0	111	100	-10
Yhteensä		-104	1	-104	-94	10	111	0	111	100	-10
Yhteensä		-156 057	1 090	-154 967	-152 302	2 665	33 996	-1 052	32 945	32 705	-239
Tuloslaskelmaosa											
Verotulot	B						76 709	-1 700	75 009	75 106	97
Valtionosuudet	B						48 330	194	48 524	48 618	95
Korkotuotot	N						25	-10	15	15	-1
Muut rahoitustuotot	N						3 963	-663	3 300	3 449	150
Korkokulut	N	-300	123	-177	-225	-49					
Muut rahoituskulut	N	-449	83	-366	-460	-94					
Satunnaiset erät	N						0	0	0	321	-321
Rahoitusosa yhteensä		-749	206	-543	-685	-143	129 027	-2 179	126 848	127 509	661

	Määrärahat						Tuloarviot				
	Sito- vuus	Talousarvio	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	TA:n toteutuma	Poik- keama	Talous- arvio	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	TA:n toteutum	Poik- keama
Investointiosa											
Kaupunginhallitus											
Kuntayhtymät	B	-68	0	-68	-67	1	0	0	0	0	0
Muut osakkeet	B	0	-1 643	-1 643	-1 884	-241	0	3 439	3 439	3 359	-80
Yhteensä		-68	-1 643	-1 711	-1 952	-240	0	3 439	3 439	3 359	-80
Koulutuslautakunta											
Koneet ja kalusto	B	-320	0	-320	-309	11	0	0	0	0	0
Yhteensä		-320	0	-320	-309	11	0	0	0	0	0
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta											
Taideteosten hankinta ja konservointi	B	-10	0	-10	-8	2	0	0	0	0	0
Koneet ja kalusto	B	-60	0	-60	-58	2	0	0	0	0	0
Yhteensä	B	-70	0	-70	-66	4	0	0	0	0	0
Vapaa-aikalautakunta											
Koneet ja kalusto	B	-65	0	-65	-68	-3	0	0	0	0	0
Uimahalli	B	-50	0	-50	-40	10	0	0	0	0	0
Yhteensä	B	-115	0	-115	-108	7	0	0	0	0	0
Tekninen lautakunta											
Kiinteistöjen osto ja myynti	B	-300	0	-300	-194	106	100	0	100	2 714	2 614
Kadunrak. ja yl. alueiden rakent.	B	-320	-27	-347	-329	18	0	0	0	0	0
Ulkoilu- ja urheilualueet	B	-95	-205	-300	-300	0	10	20	30	29	-2
Kankaan liikuntapuisto	B	-100	-47	-147	-151	-4	0	0	0	0	0
Muut investoinnit	B	-765	-1 561	-2 326	-2 129	197	0	0	0	0	0
	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikenneväylien peruskorjaus	B	-845	-31	-876	-890	-14	0	90	90	57	-33
Keskustan kaupunkirak. parantam.	B	-240	0	-240	-230	10	0	0	0	0	0
Puistojen peruskorjaus	B	-130	5	-125	-116	9	0	0	0	0	0
Kangaslammin koulu	B	-3 500	-1 450	-4 950	-4 581	369	0	0	0	0	0
Kauppi-Heikin koulu	B	-2 600	550	-2 050	-2 189	-139	0	0	0	0	0
Lumakeskus	B	-3 000	100	-2 900	-2 783	117	0	0	0	0	0
Päiväkeskus Purje	B	-1 100	-478	-1 578	-1 181	397	0	0	0	0	0
Kirkonsalmen koulu	B	-758	-307	-1 065	-1 099	-34	0	0	0	0	0
Terveystieteiden keskus	B	-1 900	-550	-2 450	-2 716	-266	0	0	0	0	0
Vetrea	B	0	0	0	-2 226	-2 226	0	0	0	0	0
Meijerikatu 1	B	-500	500	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut talonrakennushankkeet	B	-755	438	-317	-78	239	0	0	0	0	0
Yhteensä		-16 908	-3 063	-19 971	-21 190	-1 220	110	110	220	2 799	2 579
Investoinnit yhteensä		-17 481	-4 706	-22 187	-23 626	-1 439	110	3 549	3 659	6 158	2 499
Rahoitusosa											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisäys	B										
Antolainasaamisten vähennys	B						85	0	85	127	42
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B						17 480	0	17 480	17 000	-480
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	-6 466	0	-6 466	-6 446	20					
Lyhytaikaisten lainojen muutos					-181						
Vaikutus maksuvalmiuteen										236	
YHTEENSÄ		-180 753	-3 409	-184 162	-183 240	923	180 698	319	181 016	183 736	2 719

9.15 Käyttötalouden ta:n ja ta-muutosten toteutumisvertailun yhdistelmä

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Tarkastuslautakunta					
111 Tilintarkastus					
Tuotot	5 000	0	5 000	5 000	0
Kulut	-47 260	0	-47 260	-46 236	-1 024
Netto	-42 260	0	-42 260	-41 236	-1 024
Kaupunginhallitus					
120 Yleishallinto					
Tuotot	793 650	0	793 650	781 091	12 559
Kulut	-4 596 460	509 300	-4 087 160	-4 097 026	9 866
Netto	-3 802 810	509 300	-3 293 510	-3 315 935	22 425
140 Elinkeino- ja kehittämisspalvelut					
Tuotot	619 230	22 500	641 730	674 629	-32 899
Kulut	-1 707 600	11 850	-1 695 750	-1 439 661	-256 089
Netto	-1 088 370	34 350	-1 054 020	-765 032	-288 988
170 Terveydenhuolto					
Tuotot	453 500	-25 600	427 900	516 893	-88 993
Kulut	-74 503 840	-600 660	-75 104 500	-74 507 148	-597 352
Netto	-74 050 340	-626 260	-74 676 600	-73 990 255	-686 345
180 Henkilöstötoimi					
Tuotot	519 750	0	519 750	518 921	829
Kulut	-1 006 860	3 100	-1 003 760	-973 939	-29 821
Netto	-487 110	3 100	-484 010	-455 018	-28 992
185 Työllisyydenhoito					
Tuotot	480 700	-240 000	240 700	254 206	-13 506
Kulut	-3 353 470	112 800	-3 240 670	-3 092 389	-148 281
Netto	-2 872 770	-127 200	-2 999 970	-2 838 184	-161 787
189 Lomatoimi					
Tuotot	12 193 520	-454 100	11 739 420	11 250 615	488 806
Kulut	-12 043 020	551 100	-11 491 920	-10 988 897	-503 023
Netto	150 500	97 000	247 500	261 718	-14 218
Kaupunginhallitus yhteensä					
Tuotot	15 060 350	-697 200	14 363 150	13 996 354	366 796
Kulut	-97 211 250	587 490	-96 623 760	-95 099 060	-1 524 700
Netto	-82 150 900	-109 710	-82 260 610	-81 102 706	-1 157 904
190 Ylä-Savon Maaseutupalvelut					
Tuotot	343 070	0	343 070	326 509	16 561
Kulut	-454 520	2 400	-452 120	-433 466	-18 654
Netto	-111 450	2 400	-109 050	-106 957	-2 093

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Koulutuslautakuna					
300 Siv.pk hallinto					
Tuotot	0	0	0	11 000	-11 000
Kulut	-728 810	3 700	-725 110	-699 509	-25 601
Netto	-728 810	3 700	-725 110	-688 509	-36 601
310 Lasten päivähoito ja esiopetus					
Tuotot	1 225 630	-120 000	1 105 630	1 105 549	81
Kulut	-13 140 350	-218 200	-13 358 550	-13 444 939	86 389
Netto	-11 914 720	-338 200	-12 252 920	-12 339 390	86 470
315 Perusopetus					
Tuotot	364 700	142 300	507 000	558 426	-51 426
Kulut	-17 911 350	562 700	-17 348 650	-16 932 849	-415 801
Netto	-17 546 650	705 000	-16 841 650	-16 374 423	-467 227
320 Lukiokoulutus					
Tuotot	112 300	135 000	247 300	243 804	3 496
Kulut	-2 788 210	163 600	-2 624 610	-2 517 589	-107 021
Netto	-2 675 910	298 600	-2 377 310	-2 273 785	-103 525
330 Ruoka- ja siivouspalvelut					
Tuotot	2 850 250	0	2 850 250	2 795 507	54 743
Kulut	-2 792 690	40 890	-2 751 800	-2 695 569	-56 232
Netto	57 560	40 890	98 450	99 939	-1 489
Koulutuslautakunta yhteensä					
Tuotot	4 552 880	157 300	4 710 180	4 714 287	-4 107
Kulut	-37 361 410	552 690	-36 808 720	-36 290 455	-518 266
Netto	-32 808 530	709 990	-32 098 540	-31 576 168	-522 372
Kulttuurilautakunta					
400 Kansalaisopisto					
Tuotot	168 430	0	168 430	188 016	-19 586
Kulut	-732 300	1 400	-730 900	-745 902	15 002
Netto	-563 870	1 400	-562 470	-557 886	-4 584
410 Kirjastopalvelut					
Tuotot	77 600	1 650	79 250	67 422	11 828
Kulut	-1 236 230	-15 650	-1 251 880	-1 205 990	-45 889
Netto	-1 158 630	-14 000	-1 172 630	-1 138 568	-34 061
420 Kulttuuripalvelut					
Tuotot	124 650	17 500	142 150	131 336	10 814
Kulut	-692 070	-15 900	-707 970	-654 802	-53 168
Netto	-567 420	1 600	-565 820	-523 466	-42 353
430 Musiikinopetus					
Tuotot	238 500	0	238 500	268 765	-30 265
Kulut	-786 070	4 700	-781 370	-814 583	33 213
Netto	-547 570	4 700	-542 870	-545 818	2 948
Kulttuurilautakunta yhteensä					
Tuotot	609 180	19 150	628 330	655 539	-27 209
Kulut	-3 446 670	-25 450	-3 472 120	-3 421 277	-50 842
Netto	-2 837 490	-6 300	-2 843 790	-2 765 738	-78 051

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Vapaa-aikalautakunta					
500 Vapaa-aikatoimi					
Tuotot	267 600	117 250	384 850	403 891	-19 041
Kulut	-2 689 340	-110 950	-2 800 290	-2 734 061	-66 230
Netto	-2 421 740	6 300	-2 415 440	-2 330 170	-85 270
540 Uimahalli					
Tuotot	716 260	0	716 260	687 241	29 020
Kulut	-978 720	3 700	-975 020	-931 423	-43 598
Netto	-262 460	3 700	-258 760	-244 182	-14 578
Vapaa-aikalautakunta yhteensä					
Tuotot	983 860	117 250	1 101 110	1 091 131	9 979
Kulut	-3 668 060	-107 250	-3 775 310	-3 665 483	-109 827
Netto	-2 684 200	10 000	-2 674 200	-2 574 352	-99 848
Tekninen lautakunta					
600 Tekvin hallintopalvelut					
Tuotot	54 800	0	54 800	58 603	-3 803
Kulut	-2 282 750	1 700	-2 281 050	-2 228 913	-52 137
Netto	-2 227 950	1 700	-2 226 250	-2 170 310	-55 940
630 Kaupunkirakenne					
Tuotot	2 654 210	-383 000	2 271 210	2 361 353	-90 143
Kulut	-4 122 060	30 500	-4 091 560	-3 991 614	-99 946
Netto	-1 467 850	-352 500	-1 820 350	-1 630 261	-190 089
690 Tilapalvelu					
Tuotot	9 518 150	-265 000	9 253 150	9 257 185	-4 035
Kulut	-7 049 270	46 400	-7 002 870	-6 765 739	-237 131
Netto	2 468 880	-218 600	2 250 280	2 491 446	-241 166
Tekninen lautakunta yhteensä					
Tuotot	12 227 160	-648 000	11 579 160	11 677 142	-97 982
Kulut	-13 454 080	78 600	-13 375 480	-12 986 266	-389 214
Netto	-1 226 920	-569 400	-1 796 320	-1 309 124	-487 196
Rakennuslautakunta					
Tuotot	104 000	0	104 000	139 105	-35 105
Kulut	-309 560	1 500	-308 060	-265 475	-42 585
Netto	-205 560	0	-205 560	-126 370	-79 190
Ylä-Savon jätehuoltolautakunta					
Tuotot	110 830	0	110 830	100 361	10 469
Kulut	-104 380	500	-103 880	-93 905	-9 975
Netto	6 450	0	6 450	6 456	-6
Käyttötalous yhteensä					
Tuotot	33 996 330	-1 051 500	32 944 830	32 705 428	239 402
Kulut	-156 057 190	1 090 480	-154 966 710	-152 301 623	-2 665 087
Netto	-122 060 860	38 980	-122 021 880	-119 596 195	-2 425 684

10 Tuloslaskelma

Kaupunki ja vesilaitos vähennettynä sisäiset	2016 €	2015 €	%
Toimintatuotot			
Myyntituotot	16 401 533,83	17 768 106,97	-7,7
Maksutuotot	3 752 251,35	3 839 688,30	-2,3
Tuet ja avustukset	1 786 353,03	1 504 386,83	18,7
Muut toimintatuotot	4 749 734,11	5 235 594,35	
Toimintuotot yht.	26 689 872,32	28 347 776,45	-5,8
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-43 630 529,10	-44 339 804,50	-1,6
Palkat ja palkkiot	-31 885 849,56	-32 156 241,47	-0,8
Henkilöstösivukulut			
Eläkekulut	-9 545 088,06	-10 163 869,63	-6,1
Muut henkilöstösivukulut	-2 199 591,48	-2 019 693,40	8,9
Palvelujen ostot	-85 316 182,49	-86 986 760,36	-1,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 647 694,24	-6 505 619,46	2,2
Avustukset	-6 622 924,19	-4 385 703,03	51,0
Muut kulut	-1 299 929,29	-1 359 311,26	-4,4
Toimintakulut yht.	-143 517 259,31	-143 577 198,61	-0,042
Toimintakate	-116 827 386,99	-115 229 422,16	1,4
Verotulot	75 105 775,06	77 805 668,40	-3,5
Valtionosuudet	48 618 347,00	44 893 971,00	8,3
Rahoitustuotot ja -kulut:			
Korkotuotot muilta	14 648,36	30 522,70	-52,0
Muut rahoitustuotot muilta	1 651 596,34	2 342 522,39	-29,5
Korkokulut	-249 934,28	-248 323,64	0,6
Muut rahoituskulut	-460 601,41	-964 294,14	-52,2
Rahoitustuotot ja kulut yht.	955 709,01	1 160 427,31	-17,6
Vuosikate	7 852 444,08	8 630 644,55	-9,0
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 883 817,04	-7 198 441,97	-4,4
SATUNNAISET ERÄT			
Satunnaiset tuotot	1 583 286,20	0,00	
Satunnaiset kulut	-1 262 188,48	0,00	
Tilikauden tulos	1 289 724,76	1 432 202,58	-9,9
Poistoeron muutos lisäys(-) tai väh.(+)	-815 936,00	67 962,40	-1300,6
Varausten muutos lisäys(-) tai väh.(+)	0,00	0,00	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	1 265 257,63	499 142,79	153,5
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 739 046,39	1 999 307,77	-13,0

11 Rahoituslaskelma

(Eliminoitu sis. vesilaitos)	2016	2015
	€	€
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate ja likeylijäämä (liikelait poistot+rahoitus)	7 852 444,08	8 630 644,55
Satunnaiset erät	321 097,72	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-131 201,70	-512 208,20
*Toiminnan rahavirta yht	8 042 340,10	8 118 436,35
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-23 242 722,04	-8 817 430,72
Rahoitusosuudet investointimenoihin	85 773,88	226 156,50
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 356 734,14	654 989,53
* Investointien rahavirta yhteensä	-18 800 214,02	-7 936 284,69
Toiminnan ja investointien rahavirta	-10 757 873,92	182 151,66
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutos		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-39 830,00
Antolainasaamisten vähennykset	126 945,00	86 517,13
*Antolainojen muutokset yhteensä	126 945,00	46 687,13
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	18 000 000,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 159 973,90	-6 209 973,90
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
* Lainakannan muutokset yhteensä	10 840 026,10	-6 209 973,90
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksian.varojen ja pääoman muutokset	-65 610,93	20 832,83
Saamisten muutos	246 963,08	92 404,09
Korottomien velkojen muutos	-136 960,65	367 681,61
*Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	44 391,50	480 918,53
Rahoituksen rahavirta	11 011 362,60	-5 682 368,24
RAHAVAROJEN MUUTOS	253 488,68	-5 500 216,58
Rahat ja pankkisaamiset 31.12. +	19 026 896,77	18 773 408,09
Rahat ja pankkisaamiset 1. 1. -	-18 773 408,09	-24 273 624,67
Rahavarojen muutos	253 488,68	-5 500 216,58

12 Tase (eliminoitu sis. vesilaitos)

VASTAAVAA	2016	2015	VASTATTAVAA	2016	2015
Pysyvät vastaavat			Oma pääoma		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	63 789 390,30	63 789 390,30
Aineettomat oikeudet	114 309,70	34 127,79	Muu oma pääoma	11 702 599,89	12 967 857,52
Muut pitkävaikutteiset menot	29 676,06	79 935,91	Ed. tilik. yli-(+)/alijäämä(-)	5 441 162,97	3 441 855,20
*Aineettomat hyödykkeet	143 985,76	114 063,70	Tilik. yli-(+)/alijäämä (-)	1 739 046,39	1 999 307,77
			*Oma pääoma	82 672 199,55	82 198 410,79
Aineelliset hyödykkeet			Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Maa- ja vesialueet	10 031 758,78	12 114 767,65	Poistoero	6 765 433,32	5 949 497,32
Rakennukset	43 480 598,11	35 905 230,27	*Poistoero ja vapaaeht. varaukset	6 765 433,32	5 949 497,32
Kiinteät rakenteet ja laitteet	25 936 397,06	26 686 204,15			
Koneet ja kalusto	1 268 225,56	1 281 473,64	Pakolliset varaukset		
Muut aineelliset hyödykkeet	184 323,34	176 448,34	Eläkevaraukset	16 785,00	16 785,00
Enn.maksut ja kesk.er. hankinnat	8 431 994,13	3 230 449,53	Muut pakolliset varaukset	269 520,00	0,00
*Aineelliset hyödykkeet	89 333 296,98	79 394 573,58	*Pakolliset varaukset	286 305,00	16 785,00
			Toimeksiantojen pääomat		
Sijoitukset			Valtion toimeksiannot	22 861,60	22 861,60
Osakkeet ja osuudet	34 358 819,89	32 010 346,67	Lahjoitusrahastojen pääomat	3 462 877,20	3 401 513,10
Muut lainasaamiset	2 054 003,20	2 180 948,20	Muut toimeksiantojen pääomat	11 791,23	10 967,23
Muut saamiset	66 529,00	66 529,00	*Toimeksiantojen pääomat	3 497 530,03	3 435 341,93
*Sijoitukset	36 479 352,09	34 257 823,87			
**Pysyvät vastaavat	125 956 634,83	113 766 461,15	Vieras pääoma		
			Pitkäaikainen		
Toimeksiantojen varat			Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	38 915 088,50	29 816 728,65
Valtion toimeksiannot	25 774,19	25 774,19	Saadut ennakot	0,00	295 606,65
Lahjoitusrahastojen varat	3 047 278,10	2 919 479,07	Muut pitkäaikaiset velat	1 095 007,75	988 245,25
*Toimeksiantojen varat	3 073 052,29	2 945 253,26	*Pitkäaikainen	40 010 096,25	31 100 580,55
			Lyhytaikainen		
Vaihtuvat vastaavat			Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	7 951 640,15	6 209 973,90
Saamiset			Saadut ennakot	635 208,38	389 002,53
Pitkäaikaiset			Ostovelat	4 608 021,11	3 688 762,29
Muut saamiset	722 347,00	1 221 118,00	Muut velat	736 573,84	871 418,79
*Pitkäaikaiset saamiset	722 347,00	1 221 118,00	Siirtovelat	5 482 303,02	6 461 039,24
Lyhytaikaiset			*Lyhytaikainen vieras pääoma	19 413 746,50	17 620 196,75
Myyntisaamiset	1 459 107,70	1 542 210,61	**Vieras pääoma	59 423 842,75	48 720 777,30
Lainasaamiset	3 061,75	53,10			
Muut saamiset	2 188 161,57	1 844 177,11	Vastattavaa	152 645 310,65	140 320 812,34
Siirtosaamiset	216 048,74	228 131,02			
*Lyhytaikaiset saamiset	3 866 379,76	3 614 571,84			
**Saamiset	4 588 726,76	4 835 689,84			
Rahoitusarvopaperit					
Osakkeet ja osuudet	3 705,40	3 705,40			
Muut arvopaperit	16 613 944,71	16 001 777,80			
*Rahoitusomaisuusarvopaperit	16 617 650,11	16 005 483,20			
Rahat ja pankkisaamiset					
Rahat ja pankkisaamiset	2 409 246,66	2 767 924,89			
**Vaihtuvat vastaavat	23 615 623,53	23 609 097,93			
Vastaavaa	152 645 310,65	140 320 812,34			

13 Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA 1000 €	2016	2015
Toimintatuotot	118 051	118 258
Toimintakulut	-241 172	-242 068
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta(tappiosta)	406	425
Toimintakate	-122 715	-123 385
Verotulot	74 672	77 367
Valtionosuudet	62 887	61 013
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	105	150
Muut rahoitustuotot	1 493	2 171
Korkokulut	-533	-529
Muut rahoituskulut	-1 047	-1 507
VUOSIKATE	14 861	15 280
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 088	-12 293
Arvonalentumiset	-138	30
Satunnaiset erät	321	0
Tilikauden tulos	2 956	3 017
Tilinpäätössiirrot	1 279	501
Vähemmistöosuudet	-13	-40
Laskennalliset verot	-171	-119
Vähemmistöosuudet	-29	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	4 022	3 359
Tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	48,9	48,9
Vuosikate/Poistot, %	122,9	124,3
Vuosikate/, euroa/asukas	683	696
Asukasmäärä	21 771	21 951

14 Konsernitase

VASTAAVAA	2016	2015	VASTATTAVAA	2016	2015
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	63 789	63 789
Aineettomat oikeudet	857	785	Säätiöiden ja yhd. peruspääomat	1	0
Muut pitkävaikutteiset menot	559	489	Arvonkorotusrahasato	797	1 458
Ennakkomaksut	48	8	Muut omat rahastot	13 137	14 406
*Aineettomat hyödykkeet	1 464	1 282	Ed. tilik. yli- (+)/alijäämä (-)	22 510	18 120
			Tilik. ylijäämä (+)/alijäämä (-)	4 022	3 359
Aineelliset hyödykkeet			*Oma pääoma	104 256	101 132
Maa- ja vesialueet	14 099	14 286			
Rakennukset	106 137	99 329	VÄHEMMISTÖOSUUDET	218	210
Kiinteät rakenteet ja laitteet	26 663	27 610			
Koneet ja kalusto	5 084	5 089	PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut aineelliset hyödykkeet	564	529	Eläkevaraukset	17	17
Ennakkomaksut ja keskener. hank.	13 183	4 372	Muut pakolliset varaukset	911	956
*Aineelliset hyödykkeet	165 730	151 215	*Pakolliset varaukset	927	973
Sijoitukset			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Osakkuusyhteisöosuudet	410	391	Valtion toimeksiannot	448	407
Osakkeet ja osuudet	14 949	12 677	Lahjoitusrahastojen pääomat	3 609	3 544
Muut osakkeet ja osuudet	836	801	Muut toimeksiantojen pääomat	211	189
Muut saamisot	154	154	*Toimeksiantojen pääomat	4 268	4 140
*Sijoitukset	16 349	14 023			
**Pysyvät vastaavat	183 544	166 520	VIERAS PÄÄOMA		
			Pitkäaikainen		
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	78 835	67 213
Valtion toimeksiannot	388	334	Lainat julkisyhteisöiltä	721	1 316
Lahjoitusrahastojen varat	3 138	3 004	Saadut ennakot	0	924
Muut toimeksiantojen varat	144	143	Muut velat	1 095	988
*Toimeksiantojen varat	3 671	3 480	*Pitkäaikainen	80 652	70 441
			Lyhytaikainen		
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	11 653	9 923
Vaihto-omaisuus			Lainat julkisyhteisöiltä	125	0
Aineet ja tarvikkeet	383	359	Saadut ennakot	1 240	1 065
Keskeneräiset tuotteet	78	184	Ostovelat	11 745	10 752
Muu vaihto-omaisuus	527	477	Siirtovelat	15 825	16 951
Ennakkomaksut	0	0	Muut velat	1 401	1 663
*Vaihto-omaisuus yhteensä	989	1 021	Laskennalliset verovelat	1 665	1 494
			*Lyhytaikainen vieras pääoma	43 653	41 847
Saamiset			**Vieras pääoma	124 305	112 288
Pitkäaikaiset			VASTATTAVAA	233 974	218 743
Myyntisaamiset	1 855	2 225			
Muut saamiset	675	1 620			
Siirtosaamiset	0	1			
*Pitkäaikaiset saamiset	2 529	3 846			
Lyhytaikaiset					
Myyntisaamiset	4 959	4 474			
Lainasaamiset	17	0			
Muut saamiset	4 462	4 703			
Siirtosaamiset	1 505	1 376			
*Lyhytaikaiset saamiset	10 943	10 553			
**Saamiset	13 472	14 399			
Rahoitusarvopaperit					
Osakkeet ja osuudet	4	4			
Joukkovelkakirjalainsaamiset	393	502			
Muut arvopaperit	16 711	16 100			
*Rahoitusomaisuusarvopaperit	17 108	16 606			
Rahat ja pankkisaamiset	15 190	16 717			
**Vaihtuvat vastaavat	46 759	48 743			
VASTAAVAA	233 974	218 743			

15 Konsernin rahoituslaskelma, 1000 €

	2016	2015
Vuosikate	14 861	15 280
Satunnaiset erät	321	0
Tilikauden verot	-13	-40
Tulorahoituksen korjaukset	-513	-1 289
	<u>14 656</u>	<u>13 950</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-34 841	-15 986
Rahoitusosuudet investointimenoihin	697	388
Pysyvien vast.hyödykkeiden luovutustulot	4 289	1 881
	<u>-29 855</u>	<u>-13 717</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-15 199	234
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1	-41
Antolainasaamisten vähennykset	675	92
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24 385	2 893
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 982	-9 431
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-31	40
Oman pääoman muutokset	269	36
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toim.ant.varojen ja pääomien muutokset	-63	55
Vaihto-omaisuuden muutos	32	5
Saamisten muutos	927	0
Korottomien velkojen muutos	-1 037	-1 555
Rahoituksen rahavirta	<u>14 174</u>	<u>-7 906</u>
Rahavarojen muutos	-1 025	-7 672
Rahavarojen muutos	-1 025	-7 672
Rahavarat 31.12.	32 298	33 323
Rahavarat 1.1.	-33 323	-40 995

KAUPUNKI

Tilinpäätöksen
liitetiedot

16 Tilinpäätöksen liitetiedot

16.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

16.1.1 Arvostus ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Tulot ja menot jaksotetaan eri tilikausille suoriteperusteen mukaan, poikkeuksena verotulot, jotka kirjataan tilitysten mukaan.

Pysyvien vastaavien arvostus ja suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Pysyvien vastaavien aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty alla.

Poistosuunnitelma

Kaupunginvaltuusto on 11.11.1996 vahvistanut poistosuunnitelman.

(* Muutos 1.1.2008 alkaen kv 17.12.2007 § 143)

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

	Poistomenetelmä	Poistoaika poisto-%
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	3 vuotta
Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	3 vuotta
Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	3 vuotta
Konserniliikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	3 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto ja laitosrakennukset *)	Tasapoisto	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	15 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	15 %
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	9 %
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto	9 %
Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto	13 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistus	Menojäännöspoisto	18 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	18 %
Sähkö, vesi-, yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	25 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	18 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	22 %

Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäämäpoisto	23 %
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	Menojäännöspoisto	20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Menojäännöspoisto	27 %
Muut kuljetusvälineet	Menojäännöspoisto	30 %
Muut liikkuvat työkoneet	Menojäännöspoisto	30 %
Muut raskaat koneet	Menojäännöspoisto	25 %
Muut kevyet koneet	Menojäännöspoisto	30 %
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Menojäännöspoisto	30 %
Atk-laitteet	Menojäännöspoisto	40 %
Muut laitteet ja kalusteet	Menojäännöspoisto	40 %
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	

*) Raatihuoneen ja kulttuurikeskuksen poistoaika edellä selostetusta poikkeavasti on 40 v. ja

***) Palloiluhallin poistoaika on edellä selostetusta poiketen 12 v. (kv. 10.12.2001)

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

Kuntayhtymien alijäämät

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut 9.3.2015 lausunnon 110, jonka perusteella mikäli kuntayhtymän alijäämää ei todennäköisesti saada lähitulevaisuudessa katetuksi tulee oikean riittävän kuvan vaatimuksesta kunnan kirjata kirjanpitoonsa alijäämävastuun suuruinen pakollinen varaus. Alijäämän käsittelystä on vähintäänkin annettava selostus ja dokumentoitava kuntayhtymästä omistajakunnalle aiheutuma velvoite. Iisalmen osalta Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kattamattomasta alijäämästä on tehty vuoden 2016 kirjanpitoon 269 520 euron pakollinen varaus. Muilta osin kuntayhtymien alijäämät tullaan kattamaan kuntayhtymien omien suunnitelmien mukaan.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenuon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenuon tai alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenuon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kaupunki on sitonut osan pitkäaikaisista vaihtuvan koron lainoista koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Koronvaihtosopimuksia 4 kpl ja ne ovat voimassa vuoteen 2017.

Muut erät

Lomapalkat ja lomarahat on kohdistettu tilikaudelle, jolle lomapäivien perustana olevat palkat merkitään ottaen huomioon kunnallisen virka- ja työehtosopimusten määräykset vuosilomasta, loma-ajan palkasta ja lomarahasta sekä Kiky-sopimuksen aiheuttamat muutokset em. erien maksuun. Tuloslaskelman toimintakuluihin kirjattu lomapalkkavelan määrä tilinpäätöspäivänä on laskettu henkilöittäin käyttäen palkanlaskentajärjestelmään perustuvien todellisten ansaittujen lomapäivien ja pitämättömien lomapäivien sekä säästövapaiden määriä.

16.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina		
	2016	2015
Hallintopalvelukeskus	13 348 266,28	14 431 720,73
Sivistyspalvelukeskus	2 633 688,92	2 638 141,13
Vapaa-aikapalvelukeskus	1 005 568,56	1 001 858,46
Tekninen keskus	4 877 770,81	5 343 193,37
Vesilaitos	4 824 577,75	4 932 862,76
Yhteensä	26 689 872,32	28 347 776,45

Verotulojen erittely		
	2016	2015
Kunnan tulovero	64 796 139,75	65 899 668,09
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 534 938,85	6 099 967,11
Kiinteistövero	5 774 696,46	5 806 033,20
Verotulot yhteensä	75 105 775,06	77 805 668,40

Valtionosuuksien erittely		
	2016	2015
Peruspalvelujen valtionosuus	44 826 340,00	42 265 154,00
Verotuloihin per. valtionos. tasaus	8 762 361,00	9 044 367,00
Järjestelmämuutoksen tasaus	-3 004 704,00	-4 110 346,00
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-1 965 650,00	-2 305 204,00
Yhteensä	48 618 347,00	44 893 971,00

Palvelujen ostojen erittely		
	2016	2015
Asiakaspalvelujen ostot	73 334 665,43	74 823 239,53
Muiden palvelujen ostot	11 981 517,06	12 163 520,83
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	85 316 182,49	86 986 760,36

Pakollisten varausten muutokset		
	2016	2015
Eläkevastuu 1.1	16 785,00	16 785,00
Lisäykset tilikaudelle	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00
Eläkevastuu 31.12.	16 785,00	16 785,00
Osuus PSSHP alijäämästä 1.1.	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudelle	269 520,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00
Osuus PSSHP alijäämästä 31.12.	269 520,00	0,00
Pakolliset varaukset yhteensä	286 305,00	16 785,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot		
	2016	2015
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	409 072,70	453 498,34
Muut myyntivoitot	0,00	38 170,20
Myyntivoitot yhteensä	409 072,70	491 668,54

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely		
	2016	2015
Satunnaiset tuotot		
Savonia AMK Ky purku	1 583 286,20	0,00
Satunnaiset kulut		
Savonia AMK Ky purku	-1 262 188,48	0,00
Yhteensä	321 097,72	0,00

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2016	2015
Osinkotuotot muista yhteisöistä	289 752,03	562 719,55
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	244 515,79	243 085,53
Yhteensä	534 267,82	805 805,08

16.3 Tasetta koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien hyödykkeet	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet					Kesk. er. hankinnat ja enn.maksut	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	Pysyvät vast. hyödykkeet yhteensä
	Aineettomat hyödykkeet	Muut pitkävaikuteiset menot	Aineettomat hyödykkeet yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet			
Poistamaton hankintameno 1.1.	34 127,79	79 935,91	114 063,70	12 114 767,65	35 905 230,27	26 686 204,15	1 281 473,64	176 448,34	3 230 449,53	79 394 573,58	79 508 637,28
Lisäykset tilikaudella	103 000,00	0,00	103 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	19 148 083,55	19 148 083,55	19 251 083,55
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	-20 000,00	-57 273,88	0,00	0,00	-8 500,00	-85 773,88	-85 773,88
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	-2 312 847,17				0,00	0,00	-2 312 847,17	-2 312 847,17
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	229 838,30	10 174 227,03	3 042 079,59	484 019,03	7 875,00	-13 938 038,95	0,00	0,00
Tilikauden poisto	-22 818,09	-50 259,85	-73 077,94	0,00	-2 578 859,19	-3 734 612,80	-497 267,11	0,00	0,00	-6 810 739,10	-6 883 817,04
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	114 309,70	29 676,06	143 985,76	10 031 758,78	43 480 598,11	25 936 397,06	1 268 225,56	184 323,34	8 431 994,13	89 333 296,98	89 477 282,74
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton kirjanpitoarvo 31.12.	114 309,70	29 676,06	143 985,76	10 031 758,78	43 480 598,11	25 936 397,06	1 268 225,56	184 323,34	8 431 994,13	89 333 296,98	89 477 282,74
Olenaiset lisäpoistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				Pysyvien vastaavien sijoitukset yhteensä
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserni-yhteisöiltä	Saamiset kunta-yhtymiltä	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä	
Hankintameno 1.1	3 909 420,35	16 117 920,51	11 486 090,32	496 915,49	32 010 346,67	2 180 948,20	0,00	66 529,00	2 247 477,20	34 257 823,87
Lisäykset	2 040 000,00	67 481,50	1 884 156,99	0,00	3 991 638,49	0,00	0,00	0,00	0,00	3 991 638,49
Vähennykset	0,00	-1 643 165,27	0,00	0,00	-1 643 165,27	-126 945,00	0,00	0,00	-126 945,00	-1 770 110,27
Hankintameno 31.12	5 949 420,35	14 542 236,74	13 370 247,31	496 915,49	34 358 819,89	2 054 003,20	0,00	66 529,00	2 120 532,20	36 479 352,09
Arvonl. ja niiden palaut.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 949 420,35	14 542 236,74	13 370 247,31	496 915,49	34 358 819,89	2 054 003,20	0,00	66 529,00	2 120 532,20	36 479 352,09

Maa- ja vesialueet erittely		
	2016	2015
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	103 250,06	103 250,06
Muut maa- ja vesialueet	9 928 508,72	12 011 517,59
Maa- ja vesialueet yhteensä	10 031 758,78	12 114 767,65

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset						
	Tasearvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus ky:n perusosta	Ero
Pohjois-Savon shp ky	4 653 450,91			4 653 450,91	4 365 174,96	288 275,95
Ylä-Savon SOTE ky	6 760 906,68	67 481,50	*)	6 828 388,18	6 828 388,18	

*) eläinklinikan lainan lyhennys 67 481,50 €

IISALMI-KONSERNIN RAKENNE JA SISÄLTÖ							2016	
		Kaup. om. osuus%	Kons. om. osuus %	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta		
Yhteisö/yhtymä	Kotipaikka							
1. TYTÄRYHTEISÖT								
Yhdistelty pariarvomenetelmällä								
Kiinteistö Oy Petterinkulma	Iisalmi	100,0	100,0	2 939 074,41	22 847 164,45	12,62		
Iisalmen Teollisuuskylä Oy	Iisalmi	97,8	97,8	1 469 346,57	7 883 168,84	35 423,18		
Kiint. Oy Iisalmen Lumakeskus	Iisalmi	100,0	100,0	1 243 575,34	1 767 638,69	-2 510,26		
Ylä-Savon ICT-palvelut Oy	Iisalmi	30,0	57,6	56 829,56	381 924,29	164,81		
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt								
Kiint. Oy Pöllösenlahden Haka	Iisalmi	72,3	72,3	72 964,62	435 064,55	29,60		
As. Oy Kilpitöyry	Iisalmi	63,3	63,3	167 086,04	179 296,72	0,86		
As. Oy Kilpivatro	Iisalmi	69,3	69,3	70 271,11	159 554,72	0,63		
2. KUNTAYHTYMÄTYTÄRYHTEISÖ								
Ylä-Savon SOTE ky	Iisalmi	61,3	61,3	6 876 234,41	11 513 961,54	0,00		
3. KUNTAYHTYMÄT								
Ylä-Savon koulutus ky	Iisalmi	47,7	47,7	9 064 379,82	2 052 535,45	310 997,78		
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ky (konserni)	Kuopio	4,3	4,3	4 590 382,56	16 248 641,67	186 279,71		
Pohjois-Savon liitto	Kuopio	9,1	9,1	75 764,14	40 967,32	997,30		
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuopio	11,2	11,2	5 312 247,45	2 178 639,44	185 309,27		
Vaalijalan ky	Pieksämäki	4,6	4,6	453 405,57	964 363,93	9 838,15		
Yhdistelemättömät kuntayhtymät								
Itä-Suomen Päihdehuollon ky	Mäntyharju	2,8	2,8	49 509,83	15 239,01	-140,73		
4. OSAKKUUSYHTEISÖT								
Savonia ammattikorkeakoulu Oy	Kuopio	22,8	22,8	10 237 241,56	1 807 130,88	235 557,54		
Ylä-Savon Jätehuolto Oy	Iisalmi	36,0	36,0	232 392,56	787 964,28	28 960,50		
Ylä-Savon Pääomarahasto Oy	Iisalmi	40,5	40,5	1 387 592,81	1 003,22	56 386,85		
Ylä-Savon Vesi Oy	Vieremä	43,6	43,6	3 248 964,56	2 768 193,09	95 668,12		
Yhteensä				47 547 262,92	72 032 452,09	1 142 975,93		

Saamisten erittely	2016		2015	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	19 322,31	0,00	110 668,39
Muut saamiset	0,00	2 225,34	0,00	3 108,25
Yhteensä	0,00	21 547,65	0,00	113 776,64
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	43 007,98	0,00	52 550,10
Muut saamiset	0,00	86 929,04	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	216 048,74	0,00	227 668,35
Yhteensä	0,00	345 985,76	0,00	280 218,45
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusosuusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	12 747,66	0,00	30 872,83
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	12 747,66	0,00	30 872,83
Saamiset yhteensä	0,00	380 281,07	0,00	424 867,92

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Siirtyvät korot	216 048,78	227 668,35
Muut siirtosaamiset	0,00	462,67
Yhteensä	216 048,78	228 131,02

Rahoitusarvopaperit		
	2016	2015
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta	31 265,40	28 379,46
Kirjanpitoarvo	3 705,40	3 705,40
Erotus	27 560,00	24 674,06
Muut arvopaperit		
Jälleenhankintahinta	17 513 633,15	16 510 394,73
Kirjanpitoarvo	16 613 944,71	16 001 777,80
Erotus	899 688,44	508 616,93
Yhteensä rahoitusarvopaperit (kp-arvot)	16 617 650,11	16 005 483,20

Oman pääoman erittely	2016	2015
Peruspääoma 1.1./31.12	63 789 390,30	63 789 390,30
Muut omat rahastot 1.1.	12 967 857,52	13 467 000,31
Vahinkorahaston pääoma 1.1.	3 295 799,51	3 296 705,44
Siirrot rahastoon	133 570,35	130 527,50
Siirrot rahastosta	-57 729,21	-131 433,43
Vahinkorahaston pääoma 31.12	3 371 640,65	3 295 799,51
Investointi- ja kehittämisrahaston pääoma 1.1	9 457 779,10	9 957 779,10
Siirrot rahastoon	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	-1 340 000,00	-500 000,00
Investointi- ja kehittämisrahaston pääoma 31.12	8 117 779,10	9 457 779,10
Opintorahaston pääoma 1.1	214 278,91	212 515,77
Siirrot rahastoon	3 831,54	3 913,14
Siirrot rahastosta	-4 930,31	-2 150,00
Opintorahaston pääoma 31.12	213 180,14	214 278,91
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	11 702 599,89	12 967 857,52
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1	5 441 162,97	3 441 855,20
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	5 441 162,97	3 441 855,20
Tilikauden ylijäämä	1 739 046,39	1 999 307,77
Oma pääoma yhteensä	82 672 199,55	82 198 410,79

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 668 265,80	7 645 679,90
Pitkäaikaiset velat yhteensä	13 668 265,80	7 645 679,90

Pakolliset varaukset	2016	2015
Muut pakolliset varaukset		
Eläkevastuu	16 785,00	16 785,00
PSSHP alijäämä kattaminen	269 520,00	0,00
Muut pakolliset varaukset yhteensä	286 305,00	16 785,00

Vieras pääoma	2016	2015
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	16 971,98	8 010,82
Yhteensä		
Velat kuntayhtymille		
Ostovelat	104 825,07	101 939,13
Siirtovelat	325 042,91	1 047 898,28
Yhteensä	429 867,98	1 149 837,41
Velat osakkuusyhteisöille		
Ostovelat	120 080,50	136 608,29
Yhteensä	120 080,50	136 608,29
Vieras pääoma yhteensä	549 948,48	1 286 445,70

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Lomapalkkajaksotus	4 238 736,67	4 746 906,37
Korkojaksotukset	56 579,88	49 708,32
Valtionosuudet	550 563,84	248 495,75
Velat jäsenkuntayhtymille	325 042,91	1 047 898,28
Palkkaperusteiset maksut	283 798,87	213 804,67
Asfalttikartellikorvaukset		138 200,50
Muut	27 580,85	16 025,35
Yhteensä	5 482 303,02	6 461 039,24

16.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Leasingvastuut		
	2016	2015
Danske Finance	50 837,25	65 142,81
Nordea Rahoitus Suomi Oy	55 093,28	
Xerox Financia Services Oy	77 240,00	
Lease Plan	103 952,04	41 421,48
Pohjola Pankki Oyj	397 398,71	335 786,51
Leasingvastuut yht. (sis.alv)	684 521,28 €	442 350,80 €

Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
	2016	2015
Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	36 694 503,41	36 234 029,19
Jäljellä oleva pääoma	23 866 149,02	23 872 715,15
Osakkuusyhteisöjen puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	6 065 000,00	6 497 000,00
Jäljellä oleva pääoma	3 395 270,36	3 764 513,23

Vastuu osakkeittain suhteessa Ylä-Savon Jätehuolto Oy:n vastuista mikäli yhtiö purkaantuu tai ei kykene hoitamaan sille asetettuja vastuuta.

Muut vastuusitoumukset		
	2016	2015
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	5 195 000,00	5 751 702,04
Jäljellä oleva pääoma	2 141 310,33	2 489 701,74

Vastuu kuntayhtymien alijäämistä		
	2016	2015
Pohjois-Savon Sairaanhoidopiiri ky	269 520,00	24 253,64
Ylä-Savon SOTE ky	19 415,05	271 867,45

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2016	2015
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	105 818 296,00	105 464 206,88
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastoista 31.12.	78 986,34	75 154,40

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt, liitetieto 41		
Koronvaihtosopimukset	2016	2015
Kuntarahoitus		
31702 (ent. KSWAP021/10)		
Koronvaihtosopimus 31702 on tehty yksittäisen lainan suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Koronvaihtosopimus eräännyy suojattua lainaa aiemmin (14.8.2017), kun lainapääomasta on jäljellä 30 %.		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	2 000 000,00	2 500 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-23 082,00	-61 997,53
32006 (ent. KSWAP047/12)		
Koronvaihtosopimus 32006 on tehty yksittäisen lainan suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Koronvaihtosopimus eräännyy suojattua lainaa aiemmin (16.11.2017), kun lainapääomasta on jäljellä 50 %.		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	2 400 000,00	2 800 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-18 013,00	-34 626,69
Nordea		
1130242/1455383		
Koronvaihtosopimus 1130242/1455383 on tehty yksittäisen lainan suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Koronvaihtosopimus eräännyy suojattua lainaa aiemmin (27.9.2017), kun lainapääomasta on jäljellä 47 %.		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	2 400 000,00	2 800 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-23 959,00	-54 060,00
665102		
Koronvaihtosopimus 665102 on tehty yksittäisen lainan suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Koronvaihtosopimus eräännyy suojattua lainaa aiemmin (4.5.2017), kun lainapääomasta on jäljellä 61 %.		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 126 820,00	1 229 260,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-19 752,00	-59 298,00

Arvonlisäveron palautusvastuu

Ei palautuksenalaisia kiinteistöjä.

16.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä, liitetieto 42	2016	2015
Yleishallinto	310	311
Opetus- ja kulttuuritoimi	642	642
Yhdyskuntapalvelut	81	80
Liiketoiminta	14	16
Yhteensä	1 047	1 049

Henkilöstökulut, liitetieto 43	2016	2015
Palkat ja palkkiot	32 378 956,91	32 641 187,65
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	9 545 088,06	10 163 869,63
Muut henkilöstösivukulut	2 199 591,48	2 019 693,40
Henkilöstökorvaukset ja muut korvauserät	-493 107,35	-484 946,18
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	43 630 529,10	44 339 804,50
Käyttöomaisuuteen aktivoitujen hlöstökulut	554 958,09	444 198,37
Yhteensä henkilöstökulut	44 185 487,19	44 784 002,87

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamus- henkilömaksut, liitetieto 44	2016	2015
Keskusta	8 027,45	4 655,75
Kokoomus	6 031,01	6 117,26
Vasemmistoliitto	4 713,76	3 924,76
Sosiaalidemokraatit	4 677,00	3 811,60
Perussuomalaiset	716,90	660,10
Vihreät	975,20	747,80
Kristillisdemokraatit	407,00	352,60
Yhteensä	25 548,32	20 269,87

Tilintarkastusyhteisöille maksetut palkkiot, liitetieto 45	2016	2015
KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	20 216,61	20 553,37
Projektitarkastukset		1 148,00
Tarkastuslautakunnan kokoukset	2 880,57	2 706,56
Sisäinen tarkastus	3 426,50	1 155,00
Muut palkkiot	8 424,92	463,98
Palkkiot yhteensä	34 948,60	26 026,91

16.6 Liikelaitoksen tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma/vesilaitos		
	2016	2015
	€	€
Liikevaihto	5 045 660,22	5 146 663,14
Liiketoiminnan muut tuotot	17 492,90	28 643,72
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 657 064,30	-1 631 535,75
Palvelujen ostot	-948 651,70	-883 793,08
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-485 200,96	-464 963,51
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	-200 648,34	-179 574,73
Muut henkilöstösivukulut	-29 105,54	-22 228,77
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-895 853,99	-1 096 391,45
Liiketoiminnan muut kulut	-142 499,94	-195 643,24
Liikeylijäämä (alijäämä)	704 128,35	701 176,33
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	55,61	0,00
Muut rahoitustuotot	2 164,96	1 643,55
Muille maksetut korkokulut	-24 854,06	-26 954,69
Korvaus peruspääomasta	-631 001,20	-631 000,00
Muut rahoituskulut	-407,48	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	50 086,18	44 865,19
Poistoeron muutos lisäys(-) tai väh(+)	99 700,00	108 782,40
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai väh. (+)	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	149 786,18	153 647,59

Rahoituslaskelma/vesilaitos	2016	2015
	€	€
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikelyijäämä (-alijäämä)	704 128,35	701 176,33
Poistot ja arvonalentumiset	895 853,99	1 096 391,45
Rahoitustuotot ja -kulut	-654 042,17	-656 311,14
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	-20 539,66
*Toiminnan rahavirta yht.	945 940,17	1 120 716,98
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 332 630,40	-851 309,04
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien luovutustulot	1 715 500,00	31 260,00
* Investointien rahavirta yhteensä	382 869,60	-820 049,04
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 328 809,77	300 667,94
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lainakannan muutokset		
Antolainasaamisten lisäyksen muilta	0,00	-39 830,00
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 000 000,00	0,00
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-714 000,00	-614 000,00
Kunnalta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutos		
* Lainakannan muutokset yhteensä	286 000,00	-653 830,00
Oman pääoman muutokset	-1 715 500,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-181 996,09	199 023,03
Saamisten muutos muilta	104 242,82	-116 848,36
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-92 242,86	78 289,28
Korottomien velkojen muutos muilta	270 686,36	192 698,11
* Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	100 690,23	353 162,06
Rahoituksen rahavirta	-1 328 809,77	-300 667,94
RAHAVAROJEN MUUTOS	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset 31.12. +		0,00
Rahat ja pankkisaamiset 1.1. -		-
Rahavarojen muutos	0,00	0,00

Tase / Vesilaitos			VASTATTAVAA		
VASTAAVAA	2016	2015		2016	2015
Pysyvät vastaavat			Oma pääoma		
Aineettomat oikeudet			Peruspääoma	2 842 189,22	4 557 689,22
Muut pitkävaikuttiset menot	3 785,76	7 570,38	Ed. tilik. yli-(-)/alijäämä(+)	4 641 229,61	4 487 582,02
			Tilikauden ylijäämä (-)/alijäämä (+)	149 786,18	153 647,59
			*Oma pääoma	7 633 205,01	9 198 918,83
Aineelliset hyödykkeet			Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Rakennukset	1 788 333,73	1 983 593,18	Poistoero	413 414,07	513 114,07
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 377 442,50	7 731 887,72	*Poistoero ja vapaaeht. varaukset	413 414,07	513 114,07
Koneet ja kalusto	24 520,93	41 603,99			
Keskeneräiset hankinnat	293 519,26	1 670,50			
*Aineelliset hyödykkeet	8 483 816,42	9 758 755,39			
Sijoitukset			Vieras pääoma		
Osakket ja osuudet	3 030 720,00	3 030 720,00	Pitkäaikainen		
Muut lainasaamiset	39 830,00	39 830,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	2 809 000,00	2 648 000,00
* Sijoitukset	3 070 550,00	3 070 550,00	Liitt.maksut ja muut pitkäaik. velat	1 100 657,75	993 895,25
**Pysyvät vastaavat	11 558 152,18	12 836 875,77	*Pitkäaikainen	3 909 657,75	3 641 895,25
Vaihtuvat vastaavat			Lyhytaikainen		
Saamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	739 000,00	614 000,00
Lyhytaikaiset			Ostovelat	569 414,34	375 155,62
Myyntisaamiset	310 355,00	403 107,14	Muut velat	23 765,00	116 007,86
Saamiset kaupungilta	1 459 678,87	1 277 682,78	Siirtovelat	84 054,47	114 389,33
Muut saamiset	44 324,59	55 815,27	*Lyhytaikainen	1 416 233,81	1 219 552,81
*Lyhytaikaiset saamiset	1 814 358,46	1 736 605,19	**Vieras pääoma	5 325 891,56	4 861 448,06
**Saamiset	1 814 358,46	1 736 605,19			
**Vaihtuvat vastaavat	1 814 358,46	1 736 605,19			
Vastaavaa	13 372 510,64	14 573 480,96	Vastattavaa	13 372 510,64	14 573 480,96

*Konsernitilinpäätöksen
liitetiedot*

16.7 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

16.7.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt lukuun ottamatta Kiinteistö Oy Pöllösenlahden Hakaa, Asunto Oy Kilpitöyryä ja As Oy Kilpivatroa, joiden yhdistelemättä jättämisellä on vain vähäinen merkitys.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä, paitsi Itä-Suomen Päihdehuollon ky, jossa kaupungin omistusosuus on vähäinen 2,78 % eikä kaupungin osuus kuntayhtymien varoista, veloista ja tuloksesta ole määrältään olennainen.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty konsernin kaikki osakkuusyhteisöt, joita on neljä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaisia pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteita ei sisälly konsernitilinpäätökseen.

Kiinteistöverojen käsittely

Konserniyhteisöjen Iisalmen kaupungille suorittamat kiinteistöverot on eliminoitu.

Valtionosuudet

Koulutuskuntayhtymien valtionosuudet (ammattikoulutuksen ja perusopetuksen yksikköhintarahoitus) esitetään valtionosuudet erässä emon tuloslaskelman laadintaperiaatteita noudattaen. Kuntayhtymien omassa tuloslaskelmassa valtionosuudet sisältyvät toimintatuottoihin.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi yhteisöjen omien ilmoitusten perusteella ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi. Kaupunkikonserni sisällä käytettyjä erilaisia poistosuunnitelmia ei ole muilta osin yhdenmukaistettu.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen sekä kaupungin ja yhdistettyjen kuntayhtymien keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Osakkuusyhteisöjen poisto-oikaisua kaupungin poistosuunnitelman mukaiseksi ei ole tehty, koska merkittävää poistonalaista omaisuutta on vain Ylä-Savon Vesi Oy:llä ja Savonia AMK Oy:llä ja kaikki osakkuusyhteisöt noudattavat poistolaskennassaan suunnitelman mukaisia poistoja.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Kaupungin ja kuntayhtymien taseen poistoero on merkitty konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien ylijäämiin ja tilikauden ylijäämiin ja poistoeron muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden ylijäämään kirjanpitolautakunnan kuntajaoston konsernitilinpäätöstäkoskevan yleisohjeen (2015) mukaisesti.

Tytäryhteisöjen (Petterinkulma ja Teollisuuskylä) taseessa olevat poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutos konsernituloslaskelmassa jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden yli-/alijäämään.

Poikkeavat tilikaudet

Kaikilla yhdisteltävillä yhteisöillä on sama tilikausi.

Edellisten tilikausien vertailukelpoisuus

V. 2016 konsernin omistusosuuksissa on tapahtunut seuraavat muutokset:

Iisalmen kaupungin peruspääomaosuus Ylä-Savon SOTE ky:n peruspääomasta 31.12.2016 on 61,27 % (v. 2015 61,04 %). Ylä-Savon ICT-palvelut Oy:stä kaupunki omistaa suoraan 30 %, välillisesti SOTE ky:n kautta 57,57 % (v. 2014 57,47 %).

Savonia Ammattikorkeakoulun kuntayhtymän toiminnot siirrettiin Savonia ammattikorkeakoulu Oy:lle 1.1.2015 lukien. Savonia ky jäi hallinnoimaan kahta kiinteistöä ja Ky purettiin vuoden 2016 lopussa. Ky:n purun aiheuttaa oman pääoman epäjatkuvuus eritelty oman pääoman erittelyllä.

Vuoden 2015 SOTEn ja ICT:n välisen eliminointiositteen virhe korjaus, vaikutus vertailuvuoden toimintakuluihin +13 368,74 € ja myyntisaamiisiin -13 368,74 € Vertailuvuoden kuntayhtymien peruspääoman korkojen eliminoinnit korjattu korkotuotoista (-114 784,50 €) muihin rahoitus-tuottoihin (+114 784,50 €).

Konsernitilinpäätöksen liitetietojen vakuuden ja vastuusitoumukset erittelyä täydennetty myös vertailuvuodelta osalta yhtiöiden ilmoittamien tarkentuneiden tietojen mukaisesti.

16.7.2 Konsernituloslaskelman liitetiedot 1000 €

Toimintatuotot tehtävälueittain	2016	2015
Yleishallinto	15 208	16 148
Sosiaali- ja terveyspalvelut	78 734	77 847
Opetus- ja kulttuuripalvelut	5 850	5 385
Yhdyskuntapalvelut	18 259	18 875
Konsernin toimintatuotot yhteensä	118 051	118 255

Satunnaisten erien erittely	2016	2015
Satunnaiset erät		
Savonia Ky purku	321	0
Satunnaiset erät yhteensä	321	0

16.7.3 Konsernitaseen liitetiedot

Maa- ja vesialueiden erittely	2016	2015
Maa- ja vesialueet	14 098	14 286
Kiinteistöjen liittymismaksut	989	677
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	15 087	14 963

Arvonkorotukset yhteensä 31.12	2016	2015
Maa- ja vesialueet	243	243
Arvonkorotukset 1.1.-31.12.	0	0
Arvonkorotusten purku 1.1.-31.12	0	0
Maa- ja vesialueiden arvonkorotukset 31.12.	243	243
Rakennukset (YSAO)	905	905
Arvonkorotukset 1.1.-31.12.	0	0
Arvonkorotusten purku 1.1.-31.12 (YSAO)	-352	0
Rakennusten arvonkorotukset 31.12.	554	905
Arvonkorotukset yhteensä 31.12	797	1 148

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Siirtyvät korot	216	228
Kela-korvaukset	360	266
Valtionavut, EU-tuet ja avustukset, projektituet	142	38
Muut siirtosaamiset	1 504	1 375
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	2 223	1 906

Oman pääoman erittely	2016	2015
Peruspääoma 1.1./31.12	63 789	63 789
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	1	0
Arvonkorotusrahasto 1.1./31.12	797	1 458
Muut omat rahastot 1.1.	14 405	14 931
Vahinkorahaston pääoma 1.1.	3 296	3 297
Siirrot rahastoon	134	131
Siirrot rahastosta	-58	-131
Vahinkorahaston pääoma 31.12	3 372	3 296
Investointi- ja kehittämisrahaston pääoma 1.1	9 458	9 958
Siirrot rahastoon	0	0
Siirrot rahastosta	-1 340	-500
Investointi- ja kehittämisrah. pääoma 31.12	8 118	9 458
Opintorahaston pääoma 1.1	214	213
Siirrot rahastoon	4	4
Siirrot rahastosta	-5	-2
Opintorahaston pääoma 31.12	213	214
Muiden rahastojen pääomat	1 434	1 438
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	13 137	14 405
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1	21 479	16 331
Konsernirakenteen muutokset (Savonia, Luma)	961	1 789
Ed. tilikausien oikaisu (v. 2016 PS Liitto, v. 2015 SOTE)	2	-100
Sote om. osuuden muutos	69	66
Poistoeron ja vapaaeht.var. muutos	0	35
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	22 510	18 120
Tilikauden yli-/alijäämä	4 022	3 359
Oma pääoma yhteensä	104 256	101 132

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pidemmän ajan kuluttua konsernin ulkopuolelta		
	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	39 361	33 986

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pidemmän ajan kuluttua konsernin sisällä		
	2016	2015
Lainat julkisyhteisöiltä	1 122	2 139

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	2016	2015
Palkkaperusteiset maksut (sis. lomapalkkavaraukset)	12 732	14 549
Korkojaksotus/-suojaus	129	338
Valtionosuudet ja -korvaukset	808	381
Tulospalkkiovaraus	0	9
Muut siirtovelat	2 156	1 674
Yhteensä	15 825	16 951

Vakuudet ja vastuusitoumukset	2016	2015
Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Osakkuusyhteisöjen velasta		
Takaukset	3 395	3 765
Vakuudeksi annetut panttikirjat	14 288	8 576
Leasingvastuut	1 760	1 574
Vastuusitoumukset muille		
Takaukset	2 180	1 334
Arvonlisäveron palautusvastuu (PSSH, Savor)	1 123	1 708
Vuokravastuut	1 066	1 372
Hankkeiden omarahoitusosuudet	88	87
Potilasvakuutusvastuu, vp-laki (PSSH)	317	235
Valuuttatermiinit	6	6
Käynnissä olevat oikeudenkäynnit	55	85

Koronvaihtosopimukset ja johdannaiset	2016	2015
Konserni yhteensä:		
Nimellisarvot	1 304	1 404
Käypä arvo	-120	-66
Kaupunki (tarkemmat erittelyt tilinpäätöksen liitetiedoissa)		
Kaupunki/Kuntarahoitus		
31702 (ent. KSWAP021/10)		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	2 000	2 500
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-23	-62
32006 (ent. KSWAP047/12)		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	2 400	2 800
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-18	-35
Nordea		
1130242/1455383		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	2 400	2 800
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-24	-54
665102		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 126 820	1 229 260
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-19 752	-59 298

PETTERINKULMA:	2016	2015
Nordea:		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	4 875	5 325
Käypä arvo	-290	ei tiedossa
Sopimuskorko 2,24 % p.a 1 kk euribor. Suojaava, kohdistettu kahteen lainaan. Lainojen lyhennykset 225 000 € kaksi kertaa vuodessa. Voimassa 10.6.2019 saakka.		
Kuntarahoitus:		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	4 920	5 160
Käypä arvo	-37	ei tiedossa
Sopimuskorko 1,479 % p.a 3 kk euribor. Suojaava, kohdistettu yhteen lainaan. Lainan lyhennys 60 000 /v. Voimassa 28.5.2017 saakka.		
Kuntarahoitus:		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	3 444	3 500
Käypä arvo	-30	ei tiedossa
Sopimuskorko 1,815 % p.a 6 kk euribor. Suojaava, kohdistettu yhteen lainaan. Lainan lyhennys 11 599 /v. Voimassa 1.6.2017 saakka.		

KUNTAYHTYMÄT	2016	2015
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri:		
Koronvaihtosopimukset yhteensä		
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	155 214	150 032
Käypä arvo	-99 325	-6 493
Josta Iisalmen osuus 4,3 %	66	6
	-4	0
Tarkemmat erittelyt PSSHP:n tilinpäätöksen liitetiedoissa.		

ERiyTETYt TILINPÄÄTÖKSET
IISALMEN VESI -LIIKELAITOS

Iisalmen Vesi –liikelaitos
Tilinpäätös
vuodelta 2016

Iisalmen Veden jhtk. 21.2.2016 § 9

1 Tilinpäätöksen sisältö

Kirjanpitovelvollisuus ja kirjanpidon eriyttäminen

Kuntalaissa säädetään erikseen kaupungin liikelaitoksen kirjanpitovelvollisuudesta.

Kaupungin liikelaitos ei ole itsenäinen kirjanpitovelvollinen, vaan kaupunki on kirjanpitovelvollinen kuntalain perusteella myös liikelaitoksensa kirjanpidosta.

Liikelaitoksen kirjanpito on eriytettävä kaupungin kirjanpidossa. Liikelaitoksen kirjanpito yhdistellään kaupungin muuhun kirjanpitoon tilinpäätöksessä ja välitilinpäätöksissä siten, että sisäiset tulot ja menot, sisäiset saatavat ja velat sekä sisäinen omistus ja sisäiset katteet eliminoidaan.

Kunnallisessa liikelaitoksessa sovelletaan kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta kaupungin liikelaitoksen kirjanpidollisesta käsittelystä. Lisäksi soveltuvin osin noudatetaan kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamia muita kirjanpidon yleisohjeita ja lausuntoja.

Kaupungin liikelaitoksen tilinpäätös

Johtokunnan on laadittava kalenterivuositain liikelaitoksen erillistilinpäätös ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi ja kaupunginhallitukselle yhdisteltäväksi kaupungin tilinpäätökseen. Valmisteluajataulun osalta noudatetaan, mitä kaupungin tilinpäätöksen valmistelusta on säädetty. Erillistilinpäätöksen allekirjoittavat johtokunnan jäsenet ja liikelaitoksen johtaja.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma ja niiden liitteenä ilmoitettavat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Liikelaitoksen tilinpäätöslaskelmat laaditaan noudattaen kirjanpitolautakunnan kuntajaoston liikelaitosohjeen mukaisia tase-, tulos- ja rahoituslaskelmakaavoja ja kuntajaoston antamaa liitetieto-ohjetta.

Liikelaitoksen tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä päättää valtuusto osana kaupungin tilinpäätöksen hyväksymistä. Kaupungin tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella myös liikelaitoksen hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida ovatko valtuuston liikelaitokselle asettamat tavoitteet toteutuneet. Tilintarkastaja suorittaa liikelaitoksen tarkastuksen osana kaupungin tarkastusta.

Toimintakertomus ja tilikauden tuloksen käsittely

Kunnallisen liikelaitoksen johtokunnan on laadittava toimintakertomus, jossa sen on tehtävä selkoa talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta tilikaudella. Toimintakertomus on osa liikelaitoksen tilinpäätöstä. Toimintakertomuksessa on annettava tietoja myös sellaisista liikelaitoksen talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei tehdä selkoa tulos- tai rahoituslaskelmassa taikka taseessa.

Liikelaitoksen toimintakertomuksen rakenteesta ja sisällöstä annetaan yksityiskohtaisemmat ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän

tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta, joka sisältää erillisen ohjeen kunnallisen liikelaitoksen tilinpäätöksestä.

Johtokunnan on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tällöin tilikauden yli- tai alijäämää ennen varaussiirtoja.

Jos taseessa on kattamatonta alijäämää, on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnallisen liikelaitoksen ylijäämäisestä tuloksesta voidaan tehdä investointivaraus. Kaupungin liikelaitoksessa varauksen tekemistä rajoittaa kaupungin kokonaistuloksen määrä. Esityksen investointivaruudesta tekee johtokunta tilinpäätöksen yhteydessä. Varaus- ja rahastosiirroista päättää valtuusto tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä.

2 Toimintakertomus

Henkilöstö

Iisalmen Vesi	Henkilöstö	TP2015	TA2016	TP2016	Poikkeama
	Vakituiset	13,5	14	13,4	-0,6
	Määräaikaiset	1,3	0	0,6	0,6
Iisalmen Vesi Yht.	YHTEENSÄ	14,8	14	14,0	0,0

Henkilöstömuutokset vuonna 2016

Vuonna 2016 täyttyi kahden Iisalmen Veden työntekijän laskennallinen eläkeikä. Yksi henkilö erosi vesihuoltolaitoksen palveluksesta. Vuoden aikana palkattiin kaksi uutta työntekijää. Kirjanpito tehtävät siirrettiin vuoden alkupuolella ostopalveluna hankittavaksi kaupungin taloushallinnosta.

Määräaikaiset 2016

Vesilaitoksella oli yksi määräaikainen seka- ja aputyöntekijä. Lisäksi vuonna 2016 oli kaksi ammattiopiskelijaa palkattomassa harjoittelussa.

Henkilöstön kehittäminen

Organisaatiouudistukseen liittyen selvitettiin henkilöstön tehtävänkuvauksia vuoden 2016 aikana. Erityisesti toimistohenkilöstön osalta taloushallinnon tehtävien siirto kaupungin taloustoimeen vaati tehtävien ja koulutustarpeiden selvittämistä. Henkilöstövaihdosten johdosta on järjestetty perehdyttämistä ja koulutusta mm. toimisto-ohjelmistoihin. Työhyvinvointia on pyritty parantamaan kaupungin yleisten periaatteiden mukaisesti. Organisaatiouudistukseen liittyen järjestettiin useita tiedotus-, koulutus- ja keskustelutilaisuuksia.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen 2016

Iisalmen seudun vesihuolonyhteistyö					Toteuma 31.12.2016	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016			
Uusien, innovatiivisten ratkaisujen hakeminen seudulliselle vesihuoltoyhteistyön toimintatavoille muuttuneessa toimintaympäristössä.	Vireille tulleet/ toteutuneet hankkeet	Alueellinen vesihuoltoyhteistyö odottaa kuntaratkaisuja	Sonkajärven tasausaltaan yhteiskäytöstä sopiminen Peltomäen jätevesien osalta			

Kestävä kehitys, puhdas ympäristö kokonaisverkosto					Toteuma 31.12.2016	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016			
Verkosto- ja laitosomaisuuden saneeraustoiminta sille tasolle, ettei korjausvelan suuruus kasva	Verkostosaneerauksen määrä Korjausvelan aste / % muutokset	Selvitys asiasta valmistunut 2015	Selvityksen mukaiset saneeraustyöt alkavat 2016 Saneeraukset keskittyvät kaivojen saneerauksiin vuonna 2016.		Saneerauksissa keskityttiin Kyllikinrannan vesilaitokselta tulevan runkolinjan saneeraukseen, koska linjan kunto ja materiaali havaittiin riskialttiiksi Kyllikinrannan saneerauksen yhteydessä.	
Jäteveden pumpaamoiden - ja puhdistamon toiminnan varmistaminen sille tasolle, ettei ympäristöpäästöjä synny ja että puhdistamon ympäristölupaehdot pystytään täyttämään.	-Vesistö tarkkailu- raportit - Puhdistamon valvontatutkimus- raportit - Vuosittainen yhteenvetoraportti tarkkailuohjelmasta	Raportit käytettävissä vuosittain. Poikkeamiin puututtu havaittaessa.	Jätevedenpuhdistamon ja verkoston toiminta ympäristöluvan mukaista. Jätevedenpuhdistamon esikäsittelytilan rakentaminen ja uusi sakokaivolietteen vastaanottoasema Peltomäen lietekentälle.		Peltomäen sakokaivolietteen vastaanottoaseman rakentaminen käynnistyy vasta vuonna 2017.	

Tontit ja asumisvaihtoehdot					Toteuma 31.12.2016	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016			
Toimivien ja ajanmukaisten vesihuoltopalvelujen tuottaminen kaikille asumisvaihtoehdoille toiminta-alueella.	Painopistealueet 2014 Virranpuisto, Venakko, Pihlajaharju ja Soinlahti	Venakko ja Soinlahti on pääosin rakennettu. Pihlajaharju ja Virranpuisto osittain rakentamalla.	Rakenteilla olevien jatkamien kauppa:n rakentamishojelman puitteissa. Uusai kohde Veturitallinranta 2016			

Kehittyvät kylät					Toteuma 31.12.2016	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2016			
Osuuskuntamuotoisten vesihuoltopalveluiden edellytysten mahdollistaminen osayleiskaavan mukaisilla kehittyvillä kyläalueilla	- Toteutuneet hankkeet - Sitoutuneet liittyjät	Toteutuneet hankkeet valmistuneet Tällä hetkellä ei uusia vireille tulleita	Myöhemmin vireille tulevien hankkeiden edistäminen		Haja-asutusalueiden vesihuollon kehittämissuunnitelman laatiminen.	

Palvelusuunnitelman toteutuminen 2016

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2016	Hankintapaika	Hankintatapa	Toteuma 2016
Veden tuotanto	tarve ennallaan	0 %	100 %	Ylä-Savon Vesi Oy	perustamissopimus	0/100 %
Veden jakelu	tarve ennallaan	70 %	30 %	Palvelutuottajat ja urakoitsijat	Tarjouspyyntö tai suoraosto (peruskaupungilta)	70/30 %
Jäteveden puhdistus	tarve kasvaa hieman	60 %	40 %	Palvelutuottajat	Tarjouspyynnöt	60/40 %

Viemäri- verkosto	tarve ennallaan	70 %	30 %	Palvelutuottaja t ja urakoitsijat	Tarjouspyyntö tai suoraosto (peruskaupungilta)	70/30 %
------------------------------	--------------------	------	------	---	--	---------

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Vesilaitoksen henkilöstössä on tapahtunut vuoden aikana muutoksia, erityisesti toimistopalveluissa. Asentajakuntaa on täydennetty palkkaamalla yksi vakituinen ja yksi määräaikainen työntekijä.

Merkittävä toiminnallinen muutos tapahtui, kun kirjanpito sekä osto- ja myyntireskontra siirtyi osaksi kaupungin taloushallintoa. Organisaatiouudistuksen myötä on päätetty siirtää vesilaitoksen toimistosihteeri kaupungin talous- ja tietohallintopalveluihin, jolloin kuluttajalaskutus ja muut toimistopalvelut siirtyvät osaksi kaupungin elinvoima- ja konsernipalveluja. Organisaatiouudistuksen läpiviemistä on valmisteltu tarkastamalla tehtävänkuvia ja nimityksiä myös muun henkilöstön osalta.

Palveluhankinnoissa on keskitytty palvelu/toimintakohtaisiin kokonaisuuksiin. Hankintalakimuutokset edellyttävät panostamista tilaajaosaamiseen ja koulutusta aiheesta onkin ollut kilpailuttamiseen osallistuvalla henkilöstöllä.

Palveluiden ostot

Taloushallinto, palkkalaskenta, kirjanpito, atk-palvelut, suunnittelu- ja mittauspalvelut, siivous, postitus, lähetti- ja muut toimisto- sekä tukipalvelut on hankittu ostopalveluina pääasiassa kaupungin palveluyksiköiltä.

Jätevedenpuhdistamon käyttö- ja velvoitetarkkailun laboratoriotutkimukset on suorittanut Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy, puhdistamolietteen jälkikäsittelypalvelutuottajana on toiminut vuoden 2016 alusta lähtien Gasum ja puhdistamon siivouksesta on vastannut Suomen ISS- palvelut Oy.

Työterveyshuollosta vastasi Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän työterveyshuolto.

Puhdas vesi

Veden kulutusmaksuun ja perusmaksuun ei tehty vuonna 2016 muutoksia. Laskutetun veden määrä nousi hieman vuonna 2016 verrattuna edelliseen vuoteen. Vettä säästävien vesikalusteiden yleistymisen on aiheuttanut kotitalouksien veden kulutukseen laskevan trendin. Vuoden 2016 veden kulutuksen lievä kasvu johtunee teollisuuden kasvaneesta vedenkulutuksesta. Talousveden laatu on täyttänyt hyvin talousvedelle asetetut laatuvaatimukset ja suositukset. Vuotoveden sekä muun mittaamattoman veden määrä kokonaisvesimäärästä oli 13,8 %. Vuotoveden määrä oli hieman suurempi kuin edellisvuonna. Vesijohtoverkostoon liittyneitä kulutuspaikkoja oli vuoden 2016 lopussa 4670.

Investointisuunnitelman mukaisia rakennuskohteita ei päästy toteuttamaan aivan suunnitellusti, johtuen mm. VIRRANPUISTON rakentamisen siirtymisestä. Runkovesijohtoja rakennettiin vuonna 2016 aikana n. 3 097 metriä, josta sujutussaneerausta oli 2 087 metriä. Toteutuneet nettoinvestoinnit olivat noin 639 270 euroa. Vesijohtoverkoston ja sen varusteiden inventointi-, peruskorjaus- ja uusimistyötä jatkettiin vuoden 2016 aikana. Suurin investointikohde oli Eteläntien himaniittilinjan sujutusurakka, joka kilpailutettiin ulkopuolisena kokonaisurakkana. Urakka todettiin tarpeelliseksi Ylä-Savon Veden Kyllikinrannan vesilaitoksen saneerauksen yhteydessä.

Toimintaohjeistusta (laatu järjestelmää) kehitetään jatkuvasti. Yhteistyötä on tehty erityisesti ympäristökuntien kanssa. Vuoden 2016 aikana on selvitetty mm. yhteistyön ja järjestelmien parantamista Vieremän ja Sonkajärven tasausaltaiden ohjauksen osalta. Ylä-Savon Vesi Oy:n kanssa on tehty yhteistyötä mm. varautumissuunnitelman laatimisessa.

Jätevesi

Jäteveden kulutus- ja perusmaksuihin ei tehty muutoksia vuonna 2016. Laskutetun jäteveden määrä on vuonna 2016 kasvanut samassa suhteessa talousveden kulutuksen kanssa. Viemäriverkoston vuotovesien ja laskuttamattoman jäteveden määrä laski vuonna 2016 huomattavasti 25,4 %:sta 20,0 %:iin. Laskuttamattoman veden määrään vaikuttaa enimmäkseen sääolosuhteiden sekä sulamis- ja hulevesien määrän vuosittainen vaihtelu.

Viemäriverkostoon oli vuoden 2016 lopussa liittyneenä 3406 taloutta. Jätevesiverkoston ja pumppaamoiden inventointia sekä peruskorjaus- ja uusintatyötä jatkettiin vähäisessä määrin katusaneerauskohteissa. Saneerauksilla pyritään vähentämään viemäristön vuotovesimääriä, hallitsemaan puhdistamolle tulevaa vesimäärää sekä tehostamaan sitä kautta puhdistamon toimintaa. Vuosittaisilla saneerauksilla pyritään myös lyhentämään viemäriverkoston korjausvelkaa ja pienentämään putkisto- ja ympäristövahinkojen riskiä. Saneeraushankkeiden toteuttamista ohjaa vuonna 2015 valmistunut Iisalmen vesihuoltoverkoston arvonmääritys- ja saneerausohjelma.

Vuoden 2016 aikana ei ollut mittavia runkoviemärien saneerauksia, mutta katusaneerausten ja pienten kaava-aluehankkeiden yhteydessä rakennettiin uusia ja saneerattiin vanhoja viemäriinjoja. Jätevedenpuhdistamon toteutussuunnitelman laatiminen aloitettiin alkuvuodesta 2016 ja suunnitelma valmistuu alkuvuodesta 2017. Jätevedenpuhdistamolla on tehty välttämättömiä huolto- ja korjaustoimia toiminnan varmistamiseksi ja lupaehtojen täyttämiseksi.

Tietojärjestelmät ja ohjelmistot

Vuonna 2016 hankittiin Arrow Novi kunnossapitojärjestelmä Iisalmen Veden laitekannan huoltoa ja kunnossapitoa varten sekä varastohallintaan. Kunnossapitojärjestelmä mahdollistaa myös töiden ja resurssien ohjauksen sekä tiedon siirtämisen sähköisesti työmaalle.

Verkoston rakennetiedon ylläpito ja huolto seuranta on tähän saakka toteutettu verkostoseurantajärjestelmä Key Aquan avulla. Iisalmen kaupungin tekninen toimi hankki käyttöönsä vuonna 2016 Trimble-suunnitteluohjelman. Samassa yhteydessä on myös selvitetty Trimble NIS-ohjelman soveltuvuutta vesilaitoksen verkosto-omaisuuden dokumentointiin ja hallintaan.

Riskien toteutuminen

Iisalmen Vedellä on kiinnitetty erityistä huomiota vesilaitostoiminnan kaikilla osa-alueilla toiminnan turvallisuuteen ja ennakoitavuuteen. Talousveden jakelun ja jätevedenpuhdistamon varautumissuunnitelmien päivittämistä on tehty vuonna 2016. Varautumissuunnitelmien laatimisen yhteydessä on tehty riskikartoitukset ja toimintaohjeet häiriötilanteissa. Varautumissuunnitelmassa tullaan erityisesti kiinnittämään huomiota vedenjakelun häiriöttömyyteen sekä jätevedenpuhdistamon saneerauksen aikaiseen toiminnan varmistamiseen ja lupaehtojen toteutumiseen.

Henkilöstöriskit:

Henkilöstöön liittyy vesilaitoksella merkittäviä riskejä. Henkilöstömäärää on useiden vuosien ajan sopeutettu toiminnan edellyttämälle tasolle. Sen seurauksena uutta työvoimaa ei ole palkattu ja henkilöstön keski-ikä on noussut. Korkea keski-ikä ja fyysisesti raskas työ asentajapuolella lisää sairastuvuuteen ja poissaoloihin liittyviä riskejä. Lähivuosina henkilöstöstä erityisesti puhasvesiverkosto-osaajat saavuttavat eläkeiän, jolloin riskinä on ns. hiljaisen tiedon ja erityisosaamisen häviäminen vesilaitokselta. Uuden henkilökunnan palkkaamisessa on lähes poikkeuksetta ollut ongelmana kunnallisteknisen työkokemuksen puute. Uusien henkilöiden kouluttamiseen ja perehdyttämiseen on varattava riittävästi aikaa sekä aikaa toimia kokeneen henkilöstön rinnalla käytännön työtehtävissä.

Toimistotyössä henkilöstövaihdokset, organisaatiouudistus, uusien ohjelmien sisäänajo ja niiden koulutukset ovat lisänneet henkilöstön jaksamiseen ja osaamiseen liittyviä riskejä. Vesilaitoksen kirjanpidon siirtyminen kaupungin taloushallinnon ostopalveluhankinnaksi, on puolestaan vähentänyt riskejä, esimerkiksi sijaisuuksien osalta.

Riskien hallintaa parantaa tulevaisuudessa laskutuksen siirtyminen kaupungin taloushallintoon sisäisenä ostopalveluna hankittavaksi. Tietoteknisen osaamisen puutteisiin on pyritty vaikuttamaan ohjelmistokoulutuksilla ja lisäämällä perehdyttämistä.

Talousriskit:

Vedenkulutuksen trendi on useiden vuosien ajan ollut laskeva. Tällä hetkellä vedenkulutus on Iisalmessa tasaantunut, mutta kulutuksen tasaantuminen johtuu todennäköisesti suurkuluttajista. Muutokset suurkuluttajien (elintarvike- ym. teollisuus) toiminnassa saattavat aiheuttaa vesilaitostoiminnalle taloudellisen riskin.

Omaisuus ja vastuuriskit:

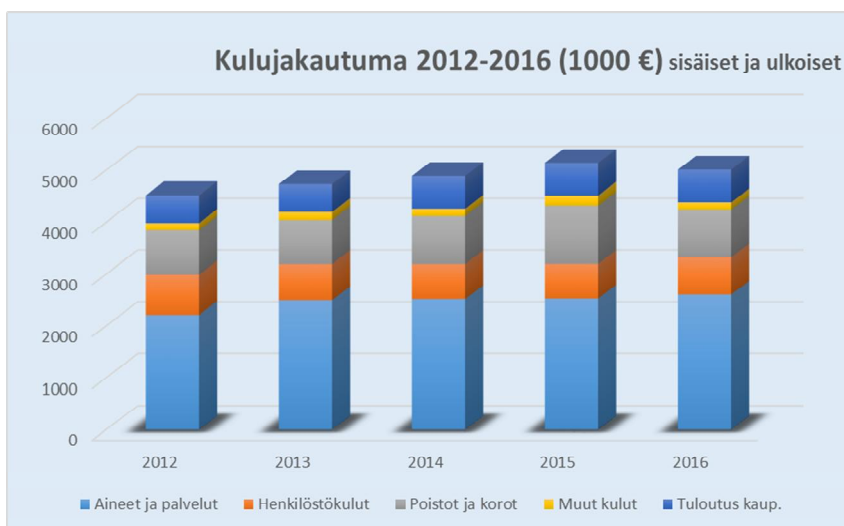
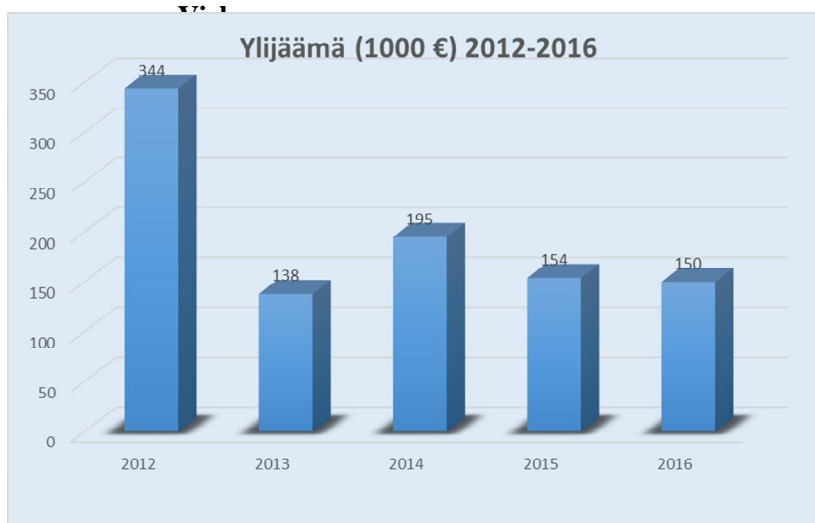
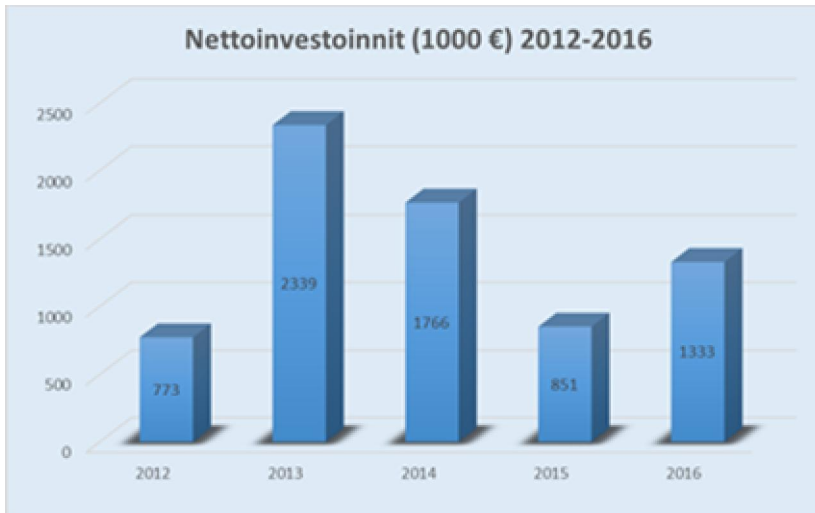
Verkostojen ja laitteistojen ikääntymiseen ja saneerausvelkaan voidaan vaikuttaa riittäväällä saneerausinvestointien tasolla sekä huolehtimalla riittävästä verkostojen ja veden laadun tarkkailusta.

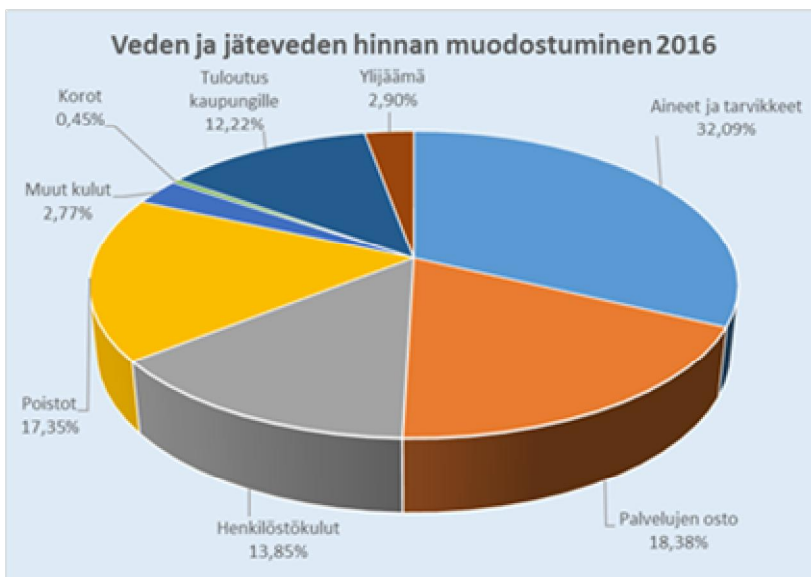
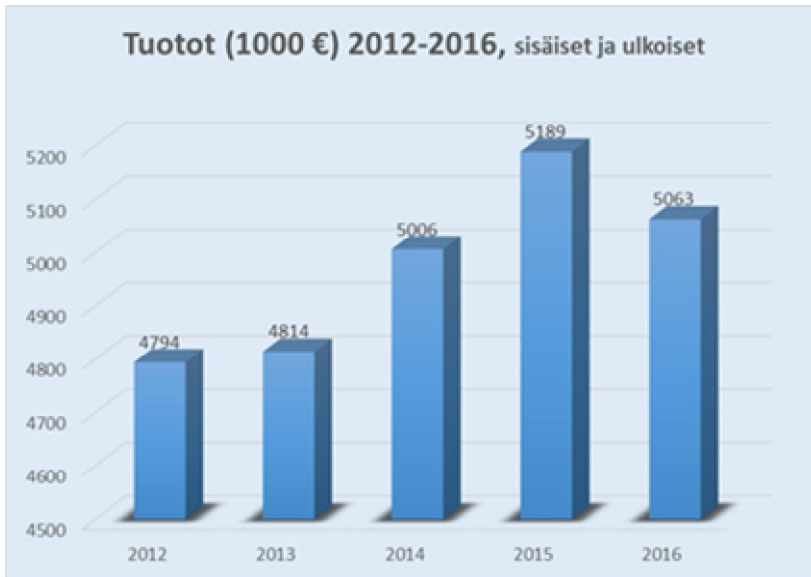
Vesilaitostoiminnan riskit:

Talousveden toimittamisessa riskit liittyvät veden laadun tai veden saatavuuden heikkenemiseen. Terveysriskejä pyritään hallitsemaan valmius- ja varautumissuunnitelman sekä siihen liittyvän valvonnan ja näytteenoton avulla. Vastuuvakuutusten sisältö ja niiden pitäminen ajan tasalla on myös tärkeää.

Jätevesihuollon riskit:

Jätevedenpuhdistamo on elinkaarensa loppupäässä sekä rakenteiden että koneiston osalta, mikä voi aiheuttaa riskejä ympäristön kannalta. Laitoksen toiminnan turvaamiseen ja poikkeustilanteiden ennakointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Jatkuvalle veden laadun seurannalle ja laitteiston tarkkailulle sekä nykyisen laitteiston huoltotoimille ja uudistamisella varmistetaan laitoksen häiriötöntä toimintaa ennen laitoksen saneerauksen valmistumista.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2015	TA 2016	TP 2016	Poikkeama
Verkkoon pumpattu (ostettu) vesimäärä, 1000 m ³	1 823	1 820	1 886	66
Vastaanotettu jätevesimäärä, 1000 m ³	2 053	2 000	1 883	-117
Myyty vesimäärä, 1000 m ³	1 617	1 700	1 657	-43
Laskutettu jätevesimäärä, 1000 m ³	1 531	1 431	1 563	132
Mittaamattoman veden (vuotovesi) osuus kok.vesimäärästä, %	11,3	-	13,8	-
Vastaanotetun ja laskutetun jäteveden (vuotovesi) erotus, %	25,4	-	12,0	-
Vesijohtoverkoston pituus, km	280	275	291	16
Viemäriverkoston pituus, km	256	155	169*)	14
Veden hinta, €/m ³ (sis. alv)	1,53	1,53	1,53	-
Jäteveden hinta, €/m ³ (sis. alv)	2,05	2,05	2,05	-
Toimintakate, %	34,6	32,5	31,6	-0,9

*) Vuonna 2016 jätevesiverkostoon ei enää sisälly hulevesiviemäreitä

2.1 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan toteutusta ohjaavat kaupunginhallituksen vuonna 2003 vahvistamat sisäisen valvonnan ohjeet. Kaupungin valvonta jakaantuu ulkoiseen valvontaan ja sisäiseen valvontaan.

Ulkoisen valvonnan tärkein osa on tilintarkastus, jota toteuttavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Sisäinen valvonta on osa organisaation johtamista, joka kattaa koko kaupungin organisaation. Riittävän ja toimivan sisäisen valvontajärjestelmän luomisesta, ohjeistuksesta, ylläpitämisestä ja seurannasta vastaa kaupunginhallitus.

Jokainen viranhaltija vastaa johtamansa toiminnan sisäisestä valvonnasta, jolla varmennetaan mm. määräysten noudattaminen ja toiminnan tuloksellisuus. Erityinen vastuu sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta on tilivelvollisilla. Sisäistä valvontaa täydentää sisäinen tarkastus, joka tapahtuu kaupunginjohtajan johdolla ja sen käytännön toteutuksesta vastaa taloustoimi. Ulkoinen ja sisäinen valvonta muodostavat yhtenevän toisiaan täydentävän ja kattavan valvontajärjestelmän. Kaupungin tilintarkastaja antaa tarkastuskertomuksessa lausunnon sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta.

Sisäisen valvonnan keskeisiä osa-alueita ovat:

- strateginen suunnittelu
- talousarvio ja -suunnitelma
- toiminnan ja talouden raportointi
- johtamisjärjestelmä
- hyvä hallintotapa
- henkilöstöhallinto
- riskien tunnistaminen ja hallinta
- lakien, asetusten, toimintaohjeiden ja määräysten noudattamisen valvonta

Sisäisen valvonnan suunnitelma laaditaan puolivuositain. Suunnitelman toteutus raportoidaan tekniselle johtajalle, joka raportoi edelleen liikelaitoksen johtokunnalle ja sisäiselle valvonnalle, joka raportoi taas edelleen kaupunginjohtajalle, kaupunginhallitukselle, tarkastuslautakunnalle ja tilintarkastajalle.

Sisäisen valvonnan yhteydessä ei ole todettu merkittäviä virheitä tai puutteita. Havaittuihin puutteisiin ja virheisiin on puututtu ja korjattu toimintatapoja. Vesilaitoksella otetaan käyttöön kunnossapidon, varastokirjanpidon, työmääräinten ja –työlaskutuksen ohjelmisto, joka parantaa riskinhallintaa ja helpottaa sisäistä valvontaa.

2.2 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (ulkoiset)	2016 1 000 €	2015 1 000 €
Tuotot:		
Liikevaihto	5 011	5 147
Liiketoiminnan muut tuotot	17	29
Kulut:		
Materiaalien ostot	-1 623	-1 632
Palveluiden ostot	-948	-884
Henkilöstökulut	-715	-667
Poistot ja arvonalentumiset	-896	-1 096
Liiketoiminnan muut kulut	-142	-196
Liikelylijäämä (-alijäämä)	704	701
Rahoitustuotot ja -kulut	-654	-656
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	50	45
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	50	45
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	100	109
Tilikauden ylijäämä	150	154

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2016	2015
Sijoitetun pääoman tuotto, %	5,8 %	5,3 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	7,7 %	7,0 %
Voitto, %	1,0 %	0,9 %

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Sijoitetun pääoman tuotto

100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maksetut korkokulut + muille maksetut korkokulut+korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + sijoitettu korollinen vieras pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset). Tunnusluvut lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maksetut korkokulut + korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + lainat kunnalta + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset). Tunnusluvut lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.

Voitto, %

100* Yli-/alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto

2.2.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	2016 1 000 €	2015 1 000 €
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikeliikäämä (-alijäämä)	704	701
Poistot ja arvonalentumiset	896	1 097
Rahoitustuotot ja -kulut	-654	-656
Tulorahoituksen korjauserät	0	-21
*Toiminnan rahavirta yht.	946	1 121
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1 333	-851
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 716	31
* Investointien rahavirta yhteensä	383	-820
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 329	301
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0	-40
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	1 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-714	-614
Lainakannan muutokset yhteensä	286	-614
Oman pääoman muutokset	-1 716	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-182	199
Saamisten muutos muilta	104	-117
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-92	78
Korottomien velkojen muutos muilta	271	193
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	101	353
Rahoituksen rahavirta	-1 329	-301
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-195 247	-1 550 230
Investointien tulorahoitus, %	71	134
Lainanhoitokate	1,3	1,8
Kassan riittävyys, pv	86	83
Quick ratio	1,3	1,4
Current ratio	1,3	1,4

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €
Tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymä
Investointien tulorahoitus, %
100 * (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä+poistot ja arvonalentumiset - tuloverot)/Investointien omahankintameno
Lainanhoitokate
(Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + poistot ja arvonalentumiset + korkokulut - tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)
Kassan riittävyys, pv
365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella
Quick ratio
(Rahat ja pankkisaamiset + rahoitusarvopaperit + lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)
Current ratio
(Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut Ennakot)

2.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

VASTAAVAA	2016	2015	VASTATTAVAA	2016	2015
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
Pysyvät vastaavat			Oma pääoma		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	2 842	4 558
Muut pitkävaikuttiset menot	4	8	Ed. tilik. yli(-)/alijäämä(+)	4 641	4 488
Aineelliset hyödykkeet			Tilikauden ylijäämä (-)/alijäämä (+)	150	154
Rakennukset	1 788	1 984	*Oma pääoma	7 633	9 199
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 377	7 732	Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Koneet ja kalusto	25	42	Poistoero	413	513
Keskeneräiset hankinnat	294	2	*Poistoero ja vapaaeht. varaukset	413	513
*Aineelliset hyödykkeet	8 484	9 759	Vieras pääoma		
Sijoitukset			Pitkäaikainen		
Osakkeet ja osuudet	3 031	3 031	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	2 809	2 648
Muut saamiset	40	40	Liitt.maksut ja muut pitkäaik. velat	1 101	994
* Sijoitukset	3 071	3 071	*Pitkäaikainen	3 910	3 642
**Pysyvät vastaavat	11 558	12 837	Lyhytaikainen		
Vaihtuvat vastaavat			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	739	614
Saamiset			Ostovelat	569	375
Lyhytaikaiset			Korottomat velat kaupungilta	24	116
Myyntisaamiset	311	403	Siirtovelat	84	114
Saamiset kaupungilta	1 459	1 278	*Lyhytaikainen	1 416	1 220
Muut saamiset	44	56	**Vieras pääoma	5 326	4 861
*Lyhytaikaiset saamiset	1 814	1 737	Vastattavaa	13 373	14 573
**Saamiset	1 814	1 737			
**Vaihtuvat vastaavat	1 814	1 737			
Vastaavaa	13 373	14 573			

TASEEN TUNNUSLUVUT	2016	2015
Omavaraisuus (%)	60	67
Suhteellinen velkaantuneisuus (%)	106	94
Kertynyt ylijäämä, 1 000 €	4 791	4 641
Lainakanta 31.12., 1 000 €	3 548	3 262

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT
Omavaraisuusaste, %
 $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$
Suhteellinen velkaantuneisuus, %
 $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$
Lainakanta 31.12
 $= \text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}$
2.4 Kokonaistulot ja -menot

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta:		Toiminta:	
Liikevaihto	5 011	Toimintakulut	3 428
Liiketoiminnan muut tuotot	17	Korkokulut	25
Muut rahoitustuotot	2	Muut rahoituskulut	631
Investoinnit:		Investoinnit:	
Rahoitusosuudet inv.menoihin	0	Investointimenot	1 333
Rahoitustoiminta:		Rahoitustoiminta:	
Pitkäaik. lainojen lisäys	1 000	Pitkäaik.lainojen vähennys	714
Lyhytaik. lainojen lisäys		Lyhytaik. lainojen vähennys	
Kokonaistulot yhteensä	6 030	Kokonaismenot yhteensä	6 131

2.5 Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain mukaan johtokunnan on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tällöin tilikauden yli- tai alijäämää ennen varaussiirtoja. Mikäli taseessa on kattamatonta alijäämää, on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Tilikauden tuloksen käsittely

Poistoeron vähennys 99 700,00 euroa, joka kohdistuu kokonaisuudessaan jätevesi – toiminnolle.

Tilikauden ylijäämä 149 786,18 euroa kirjataan taseen oman pääoman yli-/alijäämätilille.

3 Talousarvion toteutuminen

Talousarvion toteutuminen on esitetty käyttötalouden, investointien, tuloslaskelman, sekä rahoituslaskelman osalta.

3.1 Käyttötalouden osan toteutumisvertailu

Käyttötalouden osan toteutumisvertailu tehdään talousarviorakennetta noudattaen tulosalueittain.

Toteutumisvertailussa esitetään arvioidut ja toteutuneet menot ja tulot sekä niiden poikkeamat muutettuun talousarvioon.

Tuotot ja kulut toimintoittain (toimintakate-tilit) (sisäiset ja ulkoiset)					
	TA 2016	TA2016 muutok- set	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Poik- keama
Vesilaitos/puhdasvesi					
Toimintatuotot	2 473 500	0	2 473 500	2 465 586	7 914
Toimintakulut	-1 691 360	-16 800	-1 708 160	-1 857 606	149 446
Netto	782 140	-16 800	765 340	607 981	157 359
Vesilaitos/Jätevesi					
Toimintatuotot	2 590 600	0	2 590 600	2 597 567	-6 967
Toimintakulut	-1 724 750	16 800	-1 707 950	-1 605 565	-102 385
Netto	865 850	16 800	882 650	992 002	-109 352
Kaikki yhteensä					
Toimintatuotot	5 064 100	0	5 064 100	5 063 153	947
Toimintakulut	-3 416 110	0	-3 416 110	-3 463 171	47 061
Netto	1 647 990	0	1 647 990	1 599 982	48 008

Käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot ovat liikelaitosta sitovia johtokuntaan nähden tulosaluetasolla edellä esitetyn mukaisesti.

3.2 Investointiosan toteutumisvertailu

Investointiosan toteutumisvertailussa esitetään projekteittain määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutumisvertailussa esitetään talousarviovuodelle hyväksytty määräraha ja sen käyttö sekä niiden erotus. Lisäksi esitetään poikkeama muutettuun talousarvioon ja hyväksytyt muutokset määrärahaan.

Investointituloja ovat rahoitusosuudet ja käyttöomaisuuden myynnit.

Investointiosan toteutusvertailu

Projekti	Alkuperäinen talousarvio euroa	Talousarvio- muutokset euroa	Talousarvio muutosten jälkeen euroa	Toteuma euroa	Poikkeama euroa
----------	-----------------------------------	------------------------------------	--	------------------	--------------------

Puhdas vesi

Vesijohtoverkoston rakentaminen ja peruskorjaus (Soinlahden teollisuusalue, Veturitallin asuntoalue, vesijohtojen saneeraus kaivamatta, veden laadun varmist.mittausas., muut linjat)

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-400 000	0	-400 000	-639 281	239 281
Netto	-400 000	0	-400 000	-639 281	239 281

Kalusto

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-30 000	0	-30 000	0	-30 000
Netto	-30 000	0	-30 000	0	-30 000

Puhdas vesi yhteensä

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-430 000	0	-430 000	-639 281	209 281
Netto	-430 000	0	-430 000	-639 281	209 281

Jätevesi

Jätevesipumppaamoiden hankinta ja peruskorjaus

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-100 000	0	-100 000	0	-100 000
Netto	-100 000	0	-100 000	0	-100 000

Viemäriverkoston rakentaminen ja peruskorjaus (Soinlahden teollisuusalue, Veturitallin asuntoalue, Peltomäen painevesiviemäri, muut linjat)

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-700 000	0	-700 000	-363 331	-336 669
Netto	-700 000	0	-700 000	-363 331	-336 669

Jätevedenpuhdistamo (Vuohiniemen puhdistamon toiminnan tehostaminen, Vuohiniemen puhdistamon 2-vaihe)

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-3 250 000	2 725 000	-525 000	-330 019	-194 981
Netto	-3 250 000	2 725 000	-525 000	-330 019	-194 981

Kalusto

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-20 000	0	-20 000	0	-20 000
Netto	-20 000	0	-20 000	0	-20 000

Jätevesi yhteensä

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-4 070 000	2 725 000	-1 345 000	-693 350	-651 650
Netto	-4 070 000	2 725 000	-1 345 000	-693 350	-651 650

Investoinnit yhteensä

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-4 500 000	2 725 000	-1 775 000	-1 332 631	-442 369
Netto	-4 500 000	2 725 000	-1 775 000	-1 332 631	-442 369

Kaupungin talousarviossa sitova erä 4 500 000

Johtokunnan asettamat sitovat erät:

Puhdas vesi	430 000
Jätevesi	4 070 000

3.3 Tuloslaskelman toteutumisvertailu

Tuloslaskelman toteutumisvertailu (sisäiset ja ulkoiset)	TA 2016	TA2016 muutokset	TA+muutos 2016	Toteutunut 2016	Poikkeama
Liikevaihto	5 060 310,00	0,00	5 060 310,00	5 045 660,22	14 649,78
Liiketoiminnan muut tuotot	3 790,00	0,00	3 790,00	16 611,75	-12 821,75
Muut tuet ja avustukset	0,00	0,00	0,00	881,15	-881,15
Materiaalit ja palvelut	-2 594 950,00	41 000,00	-2 553 950,00	-2 605 716,00	51 766,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-1 670 510,00	0,00	-1 670 510,00	-1 657 064,30	-13 445,70
Palvelujen ostot	-924 440,00	41 000,00	-883 440,00	-948 651,70	65 211,70
Henkilöstökulut	-663 950,00	-41 000,00	-704 950,00	-714 954,84	10 004,84
Palkat ja palkkiot	-450 760,00	-33 200,00	-483 960,00	-485 200,96	1 240,96
Eläkekulut	-186 970,00	-5 600,00	-192 570,00	-200 648,34	8 078,34
Muut henkilösivukulut	-26 220,00	-2 200,00	-28 420,00	-29 105,54	685,54
Poistot ja arvonalentumiset	-1 061 510,00	161 500,00	-900 010,00	-895 853,99	-4 156,01
Suunnitelman muk. poistot	-1 061 510,00	161 500,00	-900 010,00	-895 853,99	-4 156,01
Liiketoiminnan muut kulut	-157 210,00	0,00	-157 210,00	-142 499,94	-14 710,06
Liikelylijäämä (-alijäämä)	586 480,00	161 500,00	747 980,00	704 128,35	43 851,65
Rahoitustuotot ja -kulut	-674 690,00	19 790,00	-654 900,00	-654 042,17	-857,83
Korkotuotot	0,00	0,00	0,00	55,61	-55,61
Muut rahoitustuotot	1 000,00	0,00	1 000,00	2 164,96	-1 164,96
Muille maksetut korkokulut	-44 690,00	19 790,00	-24 900,00	-24 854,06	-45,94
Korvaus peruspääomasta	-631 000,00	0,00	-631 000,00	-631 001,20	1,20
Muut rahoituskulut	0,00	0,00	0,00	-407,48	407,48
Ylijäämä (alij.) ennen satunnaisia eriä	-88 210,00	181 290,00	93 080,00	50 086,18	42 993,82
Ylijäämä (alij.) ennen varauksia	-88 210,00	181 290,00	93 080,00	50 086,18	42 993,82
Poistoeron muutos	99 700,00	0,00	99 700,00	99 700,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alij.)	11 490,00	181 290,00	192 780,00	149 786,18	42 993,82

3.4 Rahoituslaskelman toteutumisvertailu

Rahoituslaskelman toteutumisvertailu	TA 2016	Ta2016- muutos	Ta+muutos 2016	Toteutunut 2016	Poikkeama
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Liikelyijäämä (-alijäämä)	586 480	161 500	747 980	704 128	43 852
Poistot ja arvonalentumiset	1 061 510	-161 500	900 010	895 854	4 156
Rahoitustuotot ja -kulut	-674 690	19 790	-654 900	-654 042	-858
*Toiminnan rahavirta yht.	973 300	19 790	993 090	945 940	47 150
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot	-4 500 000	2 725 000	-1 775 000	-1 332 630	-442 370
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	1 715 500	1 715 500	1 715 500	0
* Investointien rahavirta yhteensä	-4 500 000	4 440 500	-59 500	382 870	-442 370
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 526 700	4 460 290	933 590	1 328 810	-395 220
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	4 150 000	0	4 150 000	1 000 000	3 150 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-614 000	-50 000	-664 000	-714 000	50 000
Lainakannan muutokset yhteensä	3 536 000	-50 000	3 486 000	286 000	3 200 000
Oman pääoman muutokset	0	0	0	-1 715 500	1 715 500
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos kaupungilta	0	0	0	-181 768	181 768
Saamisten muutos muilta	0	0	0	103 988	-103 988
Korottomien velkojen muutos kaupungilta	0	0	0	-92 243	92 243
Korottomien velkojen muutos muilta	0	0	0	270 713	-270 713
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	0	0	0	100 690	-100 690
Rahoituksen rahavirta	3 536 000	-50 000	3 486 000	-1 328 810	4 814 810

4 Tilinpäätöslaskelmat

4.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma (ulkoiset)	2016 €	2015 €
Liikevaihto	5 011 273,24	5 146 663,14
Liiketoiminnan muut tuotot	17 492,90	28 643,72
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 622 677,32	-1 631 535,75
Palvelujen ostot	-948 651,70	-883 793,08
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-485 200,96	-464 963,51
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	-200 648,34	-179 574,73
Muut henkilöstösivukulut	-29 105,54	-22 228,77
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-895 853,99	-1 096 391,45
Liiketoiminnan muut kulut	-142 499,94	-195 643,24
Liikelylijäämä (-alijäämä)	704 128,35	701 176,33
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	55,61	0,00
Muut rahoitustuotot	2 164,96	1 643,55
Muille maksetut korkokulut	-24 854,06	-26 954,69
Korvaus peruspääomasta	-631 001,20	-631 000,00
Muut rahoituskulut	-407,48	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	50 086,18	44 865,19
Poistoeron muutos lisäys(-) tai väh(+)	99 700,00	108 782,40
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	149 786,18	153 647,59

4.2 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma	2016 1 000 €	2015 1 000 €
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikelyijäämä (-alijäämä)	704 128,35	701 176,33
Poistot ja arvonalentumiset	895 853,99	1 096 391,45
Rahoitustuotot ja -kulut	-654 042,17	-656 311,14
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	-20 539,66
*Toiminnan rahavirta yht.	945 940,17	1 120 716,98
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1 332 630,40	-851 309,04
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 715 500,00	31 260,00
* Investointien rahavirta yhteensä	382 869,60	-820 049,04
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 328 809,77	300 667,94
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0,00	-39 830,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset muilta	1 000 000,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-714 000,00	-614 000,00
Lainakannan muutokset yhteensä	286 000,00	-614 000,00
Oman pääoman muutokset	-1 715 500,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kaupungilta	-181 767,69	199 023,03
Saamisten muutos muilta	103 987,50	-116 848,36
Korottomien velkojen muutos kaupungilta	-92 242,86	78 289,28
Korottomien velkojen muutos muilta	270 713,28	192 698,11
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	100 690,23	353 162,06
Rahoituksen rahavirta	-1 328 809,77	-300 667,94

4.3 Tase

VASTAAVAA	2016	2015	VASTATTAVAA	2016	2015
Pysyvät vastaavat			Oma pääoma		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	2 842 189,22	4 557 689,22
Muut pitkävaikutteiset menot	3 785,76	7 570,38	Ed. tilik. yli-(-)/alijäämä(+)	4 641 229,61	4 487 582,02
			Tilikauden ylijäämä (-)/alijäämä (+)	149 786,18	153 647,59
Aineelliset hyödykkeet			*Oma pääoma	7 633 205,01	9 198 918,83
Rakennukset	1 788 333,73	1 983 593,18			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 377 442,50	7 731 887,72	Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Koneet ja kalusto	24 520,93	41 603,99	Poistoero	413 414,07	513 114,07
Keskeneräiset hankinnat	293 519,26	1 670,50	*Poistoero ja vapaaeht. varaukset	413 414,07	513 114,07
*Aineelliset hyödykkeet	8 483 816,42	9 758 755,39			
Sijoitukset			Vieras pääoma		
Osakkeet ja osuudet	3 030 720,00	3 030 720,00	Pitkäaikainen		
Muut saamiset	39 830,00	39 830,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	2 809 000,00	2 648 000,00
* Sijoitukset	3 070 550,00	3 070 550,00	Liitt.maksut ja muut pitkäaik. velat	1 100 657,75	993 895,25
**Pysyvät vastaavat	11 558 152,18	12 836 875,77	*Pitkäaikainen	3 909 657,75	3 641 895,25
Vaihtuvat vastaavat			Lyhytaikainen		
Saamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	739 000,00	614 000,00
Lyhytaikaiset			Ostovelat	569 414,34	375 155,62
Myyntisaamiset	310 583,40	403 107,14	Korottomat velat kaupungilta	23 765,00	116 007,86
Saamiset kaupungilta	1 459 450,47	1 277 682,78	Siirtovelat	84 054,47	114 389,33
Muut saamiset	44 324,59	55 815,27	*Lyhytaikainen	1 416 233,81	1 219 552,81
*Lyhytaikaiset saamiset	1 814 358,46	1 736 605,19	**Vieras pääoma	5 325 891,56	4 861 448,06
**Saamiset	1 814 358,46	1 736 605,19	Vastattavaa	13 372 510,64	14 573 480,96
**Vaihtuvat vastaavat	1 814 358,46	1 736 605,19			
Vastaavaa	13 372 510,64	14 573 480,96			

5 Tilinpäätöksen liitetiedot

5.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

5.1.1 Arvostus ja jaksotusperiaatteet sekä –menetelmät

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Pysyvien vastaavien aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 5.2.2.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Konsernitili

Kaupungin konsernitilisopimuksen mukaisesti Iisalmen Veden rahavarat esitetään kaupungin taseessa rahoissa ja pankkisaamisissa. Iisalmen Veden taseessa ne esitetään lyhytaikaisten saamisten ryhmässä, erässä saamiset kaupungilta.

5.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina	2016	2015
Puhdas vesi	2 431 199,39	2 457 481,90
Jätevesi	2 597 566,75	2 717 824,96
Yhteensä	5 028 766,14	5 175 306,86

5.2.1 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Kaupunginvaltuusto on 11.11.1996 vahvistanut poistosuunnitelman.(muutos 1.1.2008 alkaen kv 17.12.2007 § 143)

Poistoajat, poistoprosentit ja poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet	Poistomenetelmä	Poistoaika/ tai poisto -%
Aineettomat oikeudet		
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5 vuotta
Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	3 vuotta
Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	3 vuotta
Konserniliikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	3 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	15 %
Muut maa ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	15 %
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	9 %
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto	9 %
Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto	13 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistus	Menojäännöspoisto	18 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	18%
Sähkö, vesi-, yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	25 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	18 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	22 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	23 %
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	Menojäännöspoisto	20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	Menojäännöspoisto	27 %
Muut kuljetusvälineet	Menojäännöspoisto	30 %
Muut liikkuvat työkonet	Menojäännöspoisto	30 %
Muut raskaat koneet	Menojäännöspoisto	25 %
Muut kevyet koneet	Menojäämäpoisto	25 %
Sairaala-, terveydenhuolto, yms. laitteet	Menojäännöspoisto	30 %
Atk-laitteet	Menojäännöspoisto	40 %

Muut laitteet ja kalusteet

Menojäännöspoisto

40 %

Muuta aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat

Käytön mukainen poisto

Arvo ja taide-esineet

Ei poistoa

Keskenäiset hankinnat

Ei poistoa

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

Ei poistoa

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja tappiot		
	2016	2015
Muut toimintatuotot		
Muut myyntivoitot	0,00	20 539,66
Yhteensä	0,00	20 539,66

5.3 Tasetta koskevat liitetiedot
5.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien hyödykkeet	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet							Pysyvät vast. hyöd. yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä-vaik. menot	Aineettomat hyödykkeet yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Käinteet rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesk.er. hankinnat ja enn.maksut	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	7 570,38	7 570,38	0,00	1 983 593,18	7 731 887,72	41 603,99	0,00	1 670,50	9 758 755,39	9 766 325,77
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 332 630,40	1 332 630,40	1 332 630,40
Rahoitusosuudet tilikaudella		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-1 715 500,00	0,00	0,00	0,00	-1 715 500,00	-1 715 500,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 040 781,64	0,00	0,00	-1 040 781,64	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-3 784,62	-3 784,62	0,00	-195 259,45	-679 726,86	-17 083,06	0,00	0,00	-892 069,37	-895 853,99
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	3 785,76	3 785,76	0,00	1 788 333,73	6 377 442,50	24 520,93	0,00	293 519,26	8 483 816,42	8 487 602,18
Olellaiset lisäpoistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserni-yhteisöiltä	Saamiset kunta-yhtymiltä	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä	Pysyvien vastaavien sijoitukset yhteensä
Hankintameno 1.1	0,00	0,00	3 030 720,00	0,00	3 030 720,00	0,00	0,00	39 830,00	39 830,00	3 070 550,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12	0,00	0,00	3 030 720,00	0,00	3 030 720,00	0,00	0,00	39 830,00	39 830,00	3 070 550,00
Arvonl. ja niiden palaut.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00	3 030 720,00	0,00	3 030 720,00	0,00	0,00	39 830,00	39 830,00	3 070 550,00

Saamisten erittely	2016		2015	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset kaupungilta				
Myyntisaamiset	0,00	12 850,10	0,00	12 246,72
Muut saamiset	0,00	1 446 828,77	0,00	1 265 436,06
Yhteensä	0,00	1 459 678,87	0,00	1 277 682,78
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	12 458,70	0,00	11 153,16
Muut saamiset	0,00	2 225,34	0,00	3 108,25
Yhteensä	0,00	14 684,04	0,00	14 261,41
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	7 009,44	0,00	7 363,75
Yhteensä	0,00	7 009,44	0,00	7 363,75
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusosuusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	10 370,82	0,00	692,86
Yhteensä	0,00	10 370,82	0,00	692,86
Saamiset yhteensä	0,00	1 491 743,17	0,00	1 300 000,80

5.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	4 557 689,22	4 557 689,22
Vähennykset	-1 715 500,00	0,00
Peruspääoma 31.12	2 842 189,22	4 557 689,22
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1	4 641 229,61	4 487 582,02
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	4 641 229,61	4 487 582,02
Tilikauden ylijäämä	149 786,18	153 647,59
Oma pääoma yhteensä	7 633 205,01	9 198 918,83

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	2016	2015
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 051 315,80
Pitkäaikaiset velat yhteensä	1 051 315,80	965 000,00

Vieras pääoma		
	2016	2015
Velat kaupungille		
Ostovelat	23 765,00	116 007,86
Yhteensä	23 765,00	116 007,86
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	2 117,06	79,23
Yhteensä	2 117,06	79,23
Velat kuntayhtymille		
Ostovelat	0,00	205,77
Yhteensä	0,00	205,77
Velat osakkuusyhteisöille		
Ostovelat	110 349,81	115 346,37
Yhteensä	110 349,81	115 346,37
Vieras pääoma yhteensä	136 231,87	231 639,23

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Lomapalkkajaksotus	76 832,76	112 517,01
Tuntip. Lomapalkkavaraus	4 970,23	0,00
Korkojaksotukset	2 220,23	1 872,32
Yhteensä	84 023,22	114 389,33

Leasingvastuut		
	2016	2015
Leasingvastuut (sis.alv)	37 634,64 €	41 421,48 €

5.4 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä	2016	2015
Vakinaiset	13,4	13,5
Määräaikaiset	0,6	1,3
Yhteensä	14,0	14,8

Henkilöstökulujen erittely	2016	2015
Palkat ja palkkiot	488 488,74	465 373,40
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	200 648,34	179 574,73
Muut henkilöstösivukulut	29 105,54	22 228,77
Henkilöstökorvaukset ja muut korvauserät	-3 287,78	-409,89
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	714 954,84	666 767,01
Käyttöomaisuuteen aktivoidut hlöstökulut	41 190,69	51 596,37
Yhteensä henkilöstökulut	756 145,53	718 363,38

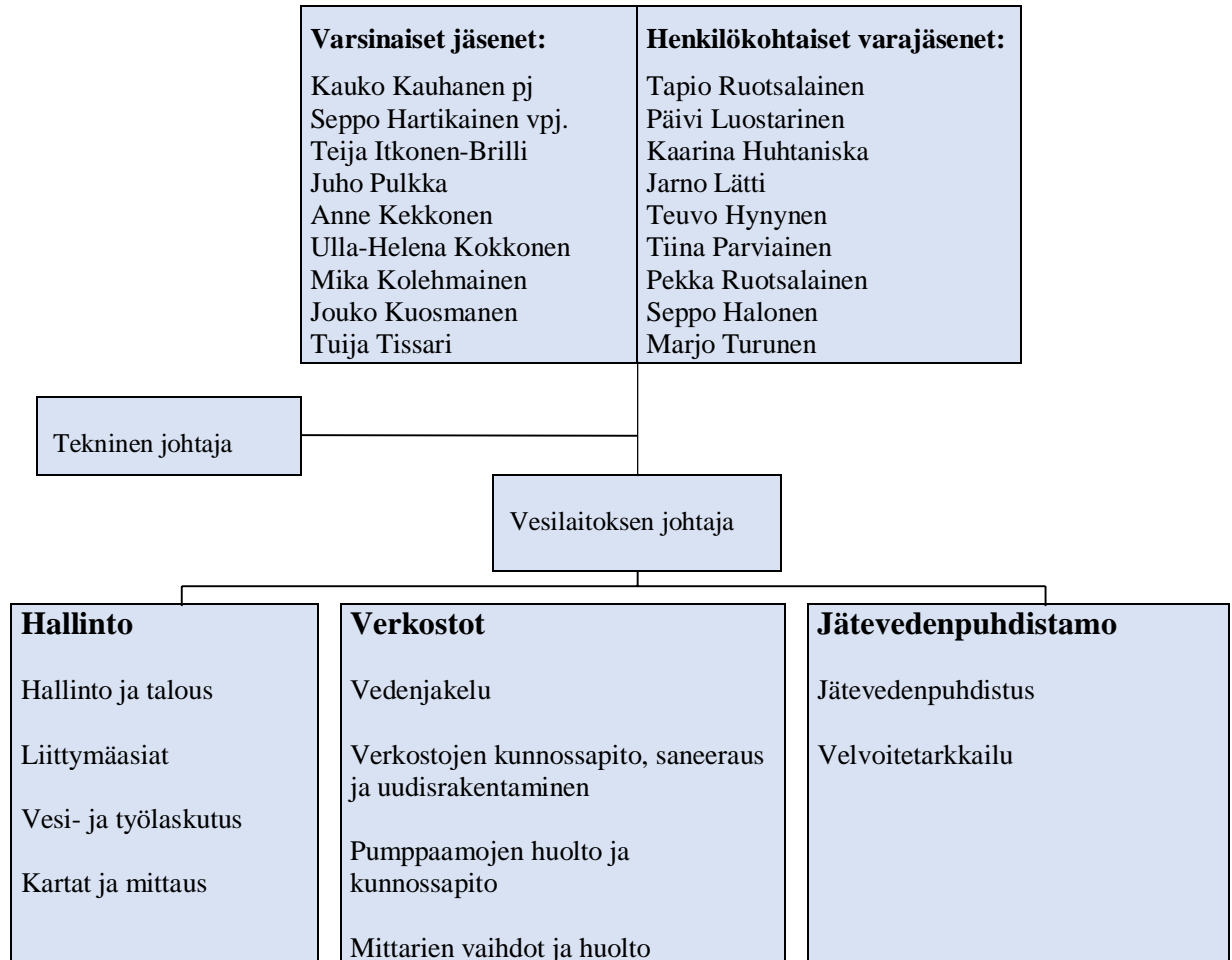
5.4.1 Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut
Perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut sisältyvät kaupungin tilinpäätösosioon.

5.4.2 Tilintarkastajan palkkiot
Tilintarkastajan palkkiot sisältyvät kaupungin maksamaan korvaukseen.

5.5 Liitetietojen erittelyt

5.5.1 Arvonlisäveron palautusvastuu

Ei palautuksen alaisia kiinteistöjä.

6 Organisaatio
Iisalmen Veden johtokunta

7 Tilinpäätöksen allekirjoitus ja merkinnät

Iisalmessa, helmikuun 21. päivänä 2017

Iisalmen Veden johtokunta

 Katri Hokkanen

 Sanna Saarikainen

 Jukka Lehto

 Eeva-Piippa
Vetilaitoksen johtaja

Tilintarkastusmerkintä:

Tilintarkastuskertomus on tänään annettu.

Iisalmessa, touko kuun 11. päivänä 2017

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy, JHTT-yhteisö

KATRI HOKKANEN
JHT, KHT

17 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Käytetyt kirjanpitokirjat 2016

Päiväkirjat

Tapahtumalaji

Ulkoisen kirjanpidon toteumat

Tositelaji	Nimitys	Rondo arkisto
ALKUSA	Alkusaldot	
BUD	Talousarvio	
BUDL	Lisätalousarvio	
KASSA1	Kassatositteet 1	X
KOMMUI	Käyttöomaisuus muistiot	
KOMTOS	Käyttöomaisuustositteet	
MUISIS	Muistio sisäinen	X
MUISRO	Muistiotosite Rondo	X
MUISRS	Muistiotosite Rondo sisäinen	X
MUIST1	Muistiotositteet 1	X
OMAKSU	Ostoreskontra maksut	X
OSTOT	Ostolaskut	X
PALKAT	Palkkatositteet	X
PANKKI	Pankkien tiliotteet	X
PUSATE	Pusatek	X
SISLAS	Sisäiset laskut	X
SISRON	Sisäiset laskut Rondo	X
VANHAT	Vanhat saldot	
YMR 01-99	MR laskulajit 01-99	
YMRHYV	MR Hyvityslasku kuittaus	
YMRK	MR Tileistä poisto	
YMRMAN	MR Manuaalisuoritukset	
YMR VII	MR Viitesuoritukset	
	Konsernikirjanpito	

Pääkirja

X

Seurantareportit:

Tuloslaskelma
 Rahoituslaskelma
 Tase
 Tilierittelyt, -raportit
 Henkilökirjat
 Asiakasrekisterit
 Ostoreskontra
 Myyntireskontra
 Laskutus

Rondon elektroniseen arkistoon on arkistoitu X-merkityt saldolajit.

Päiväkirjat, kumulatiivinen tilierittely ja tilinpäätöstiedot on arkistoitu Rondon elektroniseen arkistoon.

Kirjanpitokirjat säilytetään vähintään 10 vuotta ja tositteet vähintään 6 vuotta kirjausjärjestyksessä.

18 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Iisalmessa maaliskuun 27. päivänä 2017

Iisalmen kaupunginhallitus

Tilintarkastusmerkintä

Tilintarkastuskertomus on tänään annettu.

Iisalmessa ~~maaliskuun~~ ^{huhtikuun} 11. päivänä 2017

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy, JHTT-yhteisö

KATRI HOKKANEN
JHT, KHT